Ez pedig nem a díjtételek leszállításának köszönhető, melyet a kereskedelemügyi miniszter csakugyan megadott, hisz a vidéki téglagyárak 56—60 koronával adták téglájukat a budapesti 44 koronás árral szemben, hanem a téglagyárak termelőképe sége emelkedésének. A városi téglagyár felállítása azért volna méltánytalan, mert 10 éven át a gyárak termelőképességének alig 22 százalékát tudták elhelyezni, tehát a hosszú időn át tartott nyomasztó viszonyok idézték elő, hogy a hirtelen megnövekedett szükségletnek nem tudtak megfelelni. Ezek szerint az Iparegyesület nem tartja szükségesnek közbelépni.

Béke a berlini épitő iparban. Ápr. 23-án Berlinből táviratozták, hogy a kőmívesek, ácsok és az építő ipari segédmunkások, valamint a keresztény építőmunkás-szövetségek központi szövetségei a berlini ipari törvényszék békebirósági ítéletébe belenyugodtak, azért ápr. 23-án a berlini és környékbeli építő ipari cégek szövetségének közgyülése is hozzájárult a döntéshez. Ezzel a béke a berlini bérterületen három évre, 1913 április 1-ig biztosítva van.

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET.

A mü- és középitési szakosztályok ülése április 25-én. Elnök *Jakabffy* Ferenc, jegyző *Somló* Emil, jelen volt 60 tag. *Medgyaszay* István ismertette a *soproni szinház* átalakító munkáit, melyekkel a régi kényelmetlen szinházat modern épületté alakította át. Minthogy jövő számunkban az egész előadást a tervekkel együtt közöljük, csak azt jegyezzük meg, hogy a fölolvasó nemcsak az átalakítást, hanem a részleteket is saját, jól átgondolt eszméi szerint hajtotta végre, több oly újítást létesitvén, amelyek nemcsak a szinház javára, de a magyar építészet díszére is szolgálnak. (Megjegyezzük, hogy ma, május 1-én több egyesületi tag Sopronba utazott, hogy az érdekes művet megtekintsék.) — A zentai kórház-tervpályázat bíráló bizottságába rendes tagul *Schoditsch* Lajost, pótló tagul *Kopeczek* Györgyöt választották meg. — Pohl Ferencnek építészi díjazás dolgában Hoepfner Guidó fog felelni. — Az eperjesi iskola-tervpályázat bíráló bizottságában díjtalan közreműködésre Sándy Gyula és Schoditsch Lajos ajánlkozván, az elnökség őket jelölte a bizottságba. — Füzesgyarmati egyházközség iskola-tervpályázatának bíráló bizottságába a tagokat jövőre választják meg. — Sándy Gyula fölszólalása alapján a *nemzeti szinház* tervpályázata dolgában küldöttség fog fölíratot átnyujtani a vallás- és közoktatásügyi miniszternek és az államtitkárnál is tiszteleg.

HIVATALOS.

MAGYAR ÉPITŐMESTEREK EGYESÜLETE.

Az épitőmesteri szakosztály ülése április hó 28-án. Elnök *Mann* József; jegyző *Miklós* Ede.

Az elnök az ülést megnyitja, a jegyzőkönyv hitelesítésére Koch Károlyt és Graf Lajost kéri föl. A mult ülés jegyzőkönyve fölolvastatott és hitelesíttetett.

Napirenden van a szakosztályi elnökök és jegyzők választása. Az elnök javasolja, hogy elnökökül *Sziklai* Zsigmond és *Báthory* István, jegyzőkül *Pásztor* Béla és *Makk* József választassék meg; a szakosztály egyhangúlag hozzájárul a javaslathoz; eszerint a szakosztály elnökei *Sziklai* Zsigmond és *Báthory* István, jegyzői pedig *Pásztor* Béla és *Makk* József lettek.

Pásztor Béla előterjeszti a Műszaki Rajzolók Orsz. Egyesülete közgyűlési meghívóját; Egyesületünk képviseletére *Szuchy* János kéretik fel.

A Műegyetemi Segítőegyesület megköszöni egyesületünk adományát; tudomásul szolgál.

Nagykikinda város polgármesterének átirata a kőművesmesterek munkakörének meghatározására adott véleményről, tudomásul vétetik.

Lukács Béla beszámol *Bleier* Antal szabadalmazott, nedvességet elszigetelő anyagáról és eljárásáról, melynek ismertetésével őt a szakosztály bízta meg és azt a tagok figyelmébe ajánlja.

Ezután az elnök az ülést 8 órakor bezárja.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ- ÉS ACSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

Közigazgatási hatóság hatásköre szempontjából az 1884. évi XVII. t.-c. 176. §-a értelmében közömbös, hogy a bepanaszoltnak volt-e iparigazolvány. (Hb. 138/909. sz.)

Az 1884. évi XVII. t.-c. 176. §-a csupán a szolgálati viszony fennforgása esetében alkalmazható. (Hb. 146/909. sz.)

Ipari közigazgatás. Közigazgatási hatóságok között fölmerült hatásköri összeütközés nem tartozik a hatásköri bíróság elé. (Hb 89/909.)

Engedélyhez kötött iparüzlet átruházása. Ha valaki engedélyhez kötött iparüzletet ad el, ellenkező megállapodás hiányában azt kell vélelmezni, hogy az iparjog átruházásának hatósági megerősítését az eladó köteles kieszközölni, vagyis a vevőt oly helyzetbe hozni, hogy ez a megszerzett jogot hasznosíthassa. (Curia 987/909. sz.)

Alkalmazott munkába lépésének a pénztárnak való be nem jelentése esetén, a mulasztást elkövető munkaadó az illető alkalmazottnak betegségéből kifolyólag a pénztár részéről kiszolgáltatott összes segélyek által okozott költségeket megtéríteni tartozik. (Á. Mb. H. 500/910. sz.)

Az 1907. évi XIX. t.-c. 12. §-ának az a rendelkezése, mely szerint a belelentés megtételére 8 napi határidőt állapít meg, nem annyit jelent, mintha csak azok lennének biztosítandók, akik legalább 8 napig vannak egyfolytában alkalmazásban. (K. M. 9261/910. sz.)

Közönséges napszámosok alatt a biztosítási kötelezettség szempontjából csakis azok a napszámosok értendők, akik nem ipari üzemben s átalában nem olyan foglalkozásokban, munkákban vagy üzemben vannak alkalmazva, amelyekre a biztosítási kötelezettség hatálya az 1907. évi XIX. t.-c. 1. és 3. §-a értelmében kiterjed. (K. M. 14195/VI/A/910.)

A cémentmunkások hivatásos betegsége. A „La Revue" című francia folyóirat a cément- és habarcskészítő munkásokon előforduló igen érdekes hivatásos megbetegedéssel foglalkozik, amelynek, minthogy a felszálló igen finom por által idéztetik elő, majdnem valamennyien ki vannak téve. Maga a betegség az ujjakon fellépő igen heves viszketésben áll. Az erős viszketés következtében a munkások folyton vakaróznak, minek következtében kisebb-nagyobb tályogok keletkeznek.

A baj az ujjakról tovább terjed a meztelen karokra és az arcra, szóval a meztelen testrészekre. Ellenben azok a testrészek, amelyek ruhával vannak fedve, megkímélve maradnak. A viszketést a munka közben a bőr likacsaiba nyomuló és ott leülepedő finom por idézi elő. Ha a munkás hosszabb ideig dolgozik, anélkül, hogy közben a kezét megmosná, meg van adva a kezdetben csak kényelmetlen, de később veszélyessé válható baj keletkezésének feltétele.

Ennek a bajnak elhárítására eddig a cément kezelésének megváltoztatását ajánlották. Ennél célszerűbbnek látszik, ha a munkás gyakran mossa a kezét. Hogy ez lehetővé tétessék, minden munkahelyen a munkások mosakodására szolgáló vödröket kell felállítani és használat után a vizet azonnal frissel pótolni. Egyszerű mozdóedény semmiképpen sem felelne meg ennek a célnak, minthogy annak olyan mélynek kell lennie, hogy a munkás nemcsak a kezefejét tehesse bele, hanem könyökig kényelmesen beledughassa és megtisztíthassa a karját is.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A fővárosi középitési bizottmány

április 22-iki ülésén a budai Margit-kórház kibővítéséhez 3000 négyzetölet állapított meg és elfogadta a János-kórház kibővítéséhez szükséges terület rendezésére vonatkozó tervet is; végre kimondotta azt is, hogy ezután a magánépítkezésekkel kapcsolatos szabályozások ügyeit az eljárás gyorsítása szempontjából a magánépítésügyi albizottság tárgyalja.

A magánépitési bizottságnak ápr. 25-én tartott ülésén

új épitkezésre nyert engedélyt:

34860. Ifj. Haggenmacher Henrik, Maglódi-út 8363. hrsz. háromemeletes ház; terv. Dvorák Ede.

33115. Házépítő és telepítő bank r.-t., Tölgy-u. 3497. hrsz. háromemeletes ház; terv. Reiss Zoltán.

37235. Tücsök Istvánné, Zsolt-u. 1349/2. hrsz. kétemeletes ház; é. m. Medek Tibor.

37545. Özv. Rosenfeld Miksáné, Eötvös-u. 3401. hrsz. négyemeletes ház; terv. Haasz és Málnai.

34847. Hlavay György, Kun-u. 5890. hrsz. háromemetetes ház.

27046. Moóri Glattfelder Jakab, Magdolna-u. 4. háromemeletes ház; é. m. ifjabb Holtzspach Nándor.
36216. Krisanich Lászlóné, Küküllő-u. 8. családi ház; é. m. Schaffer F.
34452. Mihalik József, Humor-u. 27. földszintes ház; é. m. Lasetzky M.
37641. Szántó Gizella, Petur-u. 28. családi ház; é. m. Szántó Ferenc.
31746. Sándor Lipót, Hársfa-u. 37. emeletráépítés; terv. Kemény S.
29187. Özv, Blázsovits Antalné, Kövér-Lajos-u. 2335. hrsz. jéggyár; terv. Bäck Alajos.
30019. Mayer Lipót, Komócsy-u. 15. földszintes ház; é. m. Pressniczky András.
29670. Spalovszky Károly, Szent-László-u. 18. földszintes ház: é. m. Mengl Adolf.

Átalakításokra:

37021. Pálmai Károlyné, Király-u. 75.
34895. Dr. Holitscher Pál, Vörösmarty-u. 16.
35830. Lotnák Jenő, Jegenye-u. 5.
35718. Horváth A. János, Liget-tér 8467/1. hrsz.
35263. Özv. Gráner Miksáné, Király-u. 70.
35254. Tuckenbard Mihály, Gyömrői-út 18.
35164. Appel Henrik, Röppentyü-u. 26.
35495. Thiers Manóné, Columbus-u. 36.
35717. Eidelesz Manó, Gergely-u. 23.
35723. Csákány Józsefné, Berzsenyi-u. 4.
33030. Vecsey örökösök, Váci-u. 78.
37225. Budapesti ált. villamossági r.-t., Kazinczy-u. 21.
35163. Beckmann Ádám, Palóc-u. 2.
25347. Ganz és tsa, Lövőház-u. 31.
37244. Steinbeisz Károly, Percel-Mór-u. 2.
34894. Elkán és Gerő, Petőfi-u. 5.

Jóváhagyásra ajánltattak:

36470. Ráth János, Hegedüs-Sándor-u. 17.
36753. Strausz Antal, Árpád-u. 11.
36778. Kudelka Jakab, Átlós-út 18.
35827. Löwinger Ernő, Vasvári-Pál-u. 4.
30446. Tillorel Ármin, Üllői-út 83.
37077. Herzog József, Király-u. 80.
37208. Wagner és Steitz, Népszinház-u. 26.
34529. Lajta Pál, Laudon-u. 5.
34207. Politzer és Holzmann, Kőbányai-út 27.
36780. Deutsch Gyula, Nyár-u. 16.
35833. Klinger József, Angol-u. 8.
32686. Kőbányai korona-takarékpénztár, Hölgy-u. 4.
26305. Dobrik Vilma, Tűzoltó-u. 8760 hrsz.
25943. Gregorits Ferenc, Hermina-út 1775. hrsz.
33991. Morvai Béla, Szvetenay-u. 8759.
28413. Werderits Imre, Jászberényi-út 8425. hrsz.
28853. Kucsma József, Fűrész-u. 27.
34812. Bloch és Holitscher, István-út 49.
34893. Marx és Mérei, Bulcsu-u. 7.
34871. Eder Oszkár, Avar-u. 2.
34348. Knuth Károlyné, Hidegkúti-út 7261. hrsz.
32392. Ray Rezső, Lendvay-u. 3047. hrsz.
30956. Szabó Gyula, Mohai-u. 13722. hrsz.
33537. Klinger Lipót, Tigris-u. 1.
38292. Paulheim Ferenc, Arany-János-u. 856. hrsz.
37070. Buchbinder Márk, Budafoki-út 9.
29726. Pál L. Leó, Bérkocsis-u. 31.
26534. Bittner Dávid, Zöldmáli-út 2.
33725. Schütz Rezső, Munkácsy-u. 22.
30448. Gonda Márk, József-u. 6049. hrsz.
35290. Br. Horn Killisch Arnold, Istenhegy-dülő 9170. hrsz.
28407. Molnár János, Szapáry-u. 8631. hrsz.
35208. Dr. Meisels Vilmos, Kecskeméti-u. 6.
30438. Oeder Ferenc, Cserkesz-u. 8478. hrsz.
32041. Br. Madarassy Beck Nándor, kerepesi temetőben sírbolt.
36759. Rákosi Jakab, Vas-u. 5415. hrsz.
11237. Gyenes Lajos, Nyul-u. 3996/1. hrsz.

Gépekre és felvonókra:

33605. Benkő és Gyémánt, Róna-u. 17.
33870. Lederer Vilmos, Szövetség-u. 21.
32825. Brandisz Péter, Cserhát-u. 20.
33046. „A Nap" lapkiadóvállalat, Rökk-Szilárd-u. 9.
35707. Kovács és tsai, Mészöly-u. 4.
36408. Dr. Szappanyos Gerő, Kölcsey-u. 4.
36406. Haverland Antal, Fehérvári-út 19.
36407. Haverland Antal, Orlay-u. 4.
37321. Mauthner Ödön, Rottenbiller-u. 33.
35706. Baumgarten Sándor, Hungária-körút 9.
35708. Szirch Antal, Fehérvári-út 29.
35709. Szabó Antal, Bakács-u. 5.

Elutasíttatott:

32669. D. Kövér Kálmán, Mészáros-u. 1302. hrsz.
33724. Özv. Gyöngyössy Jánosné, Róna-u. 35.
28610. Löwy Adolf, Gömb-u. 1657.
35234. Wippler és tsa, Kisfaludy-u. 6832. hrsz.
36852. Weisz és tsa cég, Szabadság-tér 2.
36366. Lánczy Leó, Lipót-körút 3.
36065. Major Áron, Gyep-u. 8887. hrsz.
37067. Ocker Ferenc, Baross-tér 4354. hrsz.
35739. Strobel Károly, Bécsi-út 4466. hrsz.
31085. Kovács József, Gizella-út 16.

TERVPALYÁZATOK.

máj. 5. Kisvárda: községház tervei; díj 500 k.
„ 10. Nógrádmegyei múzeum-társulat Balassagyarmat: múzeum vázlattervei. Díjak: 1600, 600 és 300 k. Építőköltség 140.000 k. (lásd lapunk 13. számát).
máj. 14. Kiev város tanácsa: II. Sándor orosz cár szobra. Pályadíjak 3000, 1500 és 500 rubel.
„ 17. Kolozsvár tanácsa: városháza és vigadó tervei; díjak 4000, 2600 és 1800 k. (Esetleg két tervet megvesznek à 800 k.)
„ 25. Zenta város: 100 ágyas közkórház tervei; díjak: 1000 és 500 k. (Lásd lapunk f. évi 14. számát.)
jún. 1. Eperjesi ág. ev. hitközség: iskolatervezés. (80.000 k.) Díjak: 500 és 300 k.
„ 15. Kézdiszentléleki rk. egyházközség templomtervei. Díj 1000 k.
júl. 1. Zalaegerszegi szoborbizottság: Csányi László szobrának tervei (30—50 ezer k.); díjak: I. megbízás, II. 500 k., III. 250 k.
„ 1. Püspökladány: községház és vendéglő tervei; díjak: 1000 és 500 k.
„ 30. Székesfehérvár város tanácsa: vágóhíd és sertésszúrók eszmei tervpályázata. Díjak: 800 és 400 k.
aug. 1. A boszniai kormány (Szarajevo): igazságügyi palota és fogház tervei (1,100.000 k.); díjak: 4500, 3000 és 1500 k.
„ 15. Svájci szövetségtanács: a távírószövetség emléke Bernben; I. díj 8000 k. (Nemzetközi tervpályázat. L. lapunk 8. számát.)
okt. 1. Com. Internat. Olympique (Paris): modern olympiada tervei (nemzetközi tervpályázat); (lásd lapunk f. é. 9. számát).
okt. 15. Pozsony város: kulturpalota tervei (600.000 k.); díjak 2000 és 1000 k.
„ 31. Erzsébet-emlék bizottsága: elhelyező tervpályázat (l. lapunk 17. számát).
1911. márc. 20. Brassó város tanácsa: városbeépítő terv. Pályadíjak: 8000, 4000 és 2000 k.

VERSENYTÁRGYALÁSOK.

május 1. Muravid község (Zala m.) elülj.: **községházátalakítás.**
„ 1. Zalaszentmihály község elülj.: **népház építése** (7000 k.).
„ 2. Szatmárnémetii kir. törvényszék elnöke: **járásbirósági épület és fogház építése** Szinérváralján.
„ 2. Nyitrai á. é. hiv.: 14·0 *m* **híd** alépítménye, vasfölszerkezete, esetleg vasbétonból.
„ 2. Vallásmin.: Jenke pusztán **bérlő- és cselédlakások stb. építése** (26625·15 k.).
„ 2. M. Á. V. balparti üzletvezetőség: Érsekujvárt **víztorony építése** (l. a hírdetések közt).
„ 3. Budapesti á. é. hiv.: 1910—12. évben **benzinszállítás.**
„ 3. Vallásügyi miniszterium: **cselédlakás építése** Jenkepusztán (36625 k.).
„ 3. Budapest tanácsa: 12 nagy iskola **üveges, padlóburkolati,** és egy nagy bérház **cserépkályha, tapéta és szobafestő és ablakredőny** munkái.
„ 3. Szelevényi (Jász m.) róm. kath. egyházközség: **templomépítés** (66000 k.); bp. 3300 k.
„ 3. Kolozsvári mérnöki hiv.: **iskolaépítés** (40528·45 k.).
„ 4. Balassagyarmat község: **4 utca kövezése** (135862·40 k.).
„ 4. Zalaegerszegi á. é. hiv.: **3 darab áteresz és útszabályozások.**
„ 4. M. Á. V. igazgatósága: a budapest-podmaniczkyutcai **házcsoportok tatarozása** (l. a hirdetések közt).
„ 4. M. Á. V. igazg.: a gombos-erdődi vonalon **4·4** *km* **vasútvonal kiépítése.**
„ 4. Dévai á. é. hiv.: **útépítés.**

DVOŘÁK Ede emlék

Szilágyi 2005 139.

olyan adatokat szerepeltetünk, am
szempontjából meghatározóak. A le
építtető
nevére, illetve a kivitelezőre kü
Az épület egyes részleteire vonat
szerint a leíró részben, az egyes
közöljük.
Heves megye műemlékeinek állomány
a kéziratot 2005. június 30-án zá
a KÖH hivatalos kiadványa, amely
Intézet gondozásában jelenik meg.
2005. július 15.
Haris Andrea - Somorjay Sélysette

DVORSZKY ANIKÓ

Új művészet

1999/SZEPT

15.o.

[redacted]

12o6. ELEK ARTUR -

[redacted]

[redacted]

Tudom, itt maga jóval elő
nagyon változott volna azóta,
ságom hozott ide ki. Párisban
Igaz, hogy nem vántam meg, mer
Károly címét elhoztam magammal
olyan kevés a szabad időm és a

M.O.K.

Dvorzsák Ede, építész

49 éves korában meghalt. Tanulmányait Prágában és Bécsben végezte. Pesten Czigler, Wörö műegyetemi tanároknál volt adjunktus és legodaadóbb munkatársa, aki Czigler halála utáni önállóan foglalkozott a városligeti artéri fürdő építkezésével. Elkészítette a fürdőberkázterveit is, de ennek megvalósulását már nem érte meg.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1930. XLI. évf.

szept. 1. sz. 3. old.

M.D.K.

Dvorák Endre, építész

volt társa Czigler Győrő-ner az 1909-1913 körök megépült Széchényi-fürdő tervezési munkáiban.

Róna Tibor: Budapesti kirándulóhelyek
Bp. /1960/. Panoráma, /Magyarország irásban és képben
1.köt./ 249. old.

DVORAK EDE, épitész

Szombathelyen 1905-1908 között épült fel a Múzeum, Czigler Győző tervei alapján. De Czigler az épitkezés megkezdése előtt elhunyt és ezért a részletterveket Dvorak Ede és Wälder Gyula épitészek fejezték be. 328.old. 16.jegyzet 351.old

HECKENAST JÁNOS: Szombathely város zöldterületei és zöldövezeti terve 321.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

Dvorák Ede müépitész

Petrik Albert épitész az uj fürdőpalotáról ir "A Városligeti Széchenyi fürdő" cimmel. Cikkét saját felvételeivel illusztrálja: "A Széchenyi fürdő homlokzata", "Az üvegfalu férfinapozó zárt tetőrészlete", "Triton szobrok a főkapu körül", "Az enyelgő Triton" Róna József alkotása. A fürdő modernizálásának megtervezésére Czigler József müegyetemi tanárt kérte fel a főváros, de hirtelen halála megakadályozta a munkáb an. Utána Dvorák Ede müépitészt bizták meg, aki megtervezte és négy évig tartó munkával fölépitette. Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1913. juni. 29. V. évf. 26. sz. 834-839. lap.

M.D.K.

Dvorák Ede, építész

és Gerster Kálmán tervezték a csíkmegyei Ditró hőrség r.k. plébánia templomát.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

márc. 21. sz. 8. old.

M.D.K.

Dvorák Ede, Epesti épitéz

tervei szerint a Kolozsvári Tekarékpénztár és Hitelbank négemeletes intézeti szérhá-zat épittet a Mátyás-téren

~~Gál Gyorgy K~~

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

nov. 20. sz. 12 old.

Dvořák Ede, Bpesti épitész M.D.K.

tervei szerint épül a nagyszebeni törvénykerési épület.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

okt. 17. sz. 7. old.

Dvořák Ede, bpesti épitéz M.D.K.

tervei szerint r.h. templom épül Ditrón 355.401 k. költség elővránygrattal.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

szept. 23. sz. 10 old.

Dvorák Ede, Bpesti épitéz M.D.K.

tervei szerint tanitónő-
képző intéret és vele kapcsolatos intercsátus épul
Györött.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

nov. 22. sz. 11. old.

Dvorák [Ede?]

mnépítés

Czigler Győző tanár-
segédének részvétele
a gyulai József sza-
natorium tervezésében
E tervek alapján
épült 1905–7-ben

Scherer F: [illegible]

II). 288. l.

(287. l. képpel)

4897

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Ákos, Szilágy vm.	Ev. ref. Templom alaprajza	

M.D.K.

Dvorzsák Ede, budapesti építész, nyert megbízást a Gyulán épülendő sanatórium tervezése elkészítésére

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.
jun. 14. sz. 7. old.

M.D.K.

Dvorák Ede épitész

34860.ifj.Haggenmacher Henrik, Maglódi-út 8363. hrsz. háromemeletes ház; terv Dvorák Ede.

Cikk: A magánép.biz.ülése.

Epitő Ipar 18.sz. 1910.maj.1. 193.1.

MDK

Dvorák Ede épitész

A bpi Artézi fürdő épitésének...

~~A bpi börze uj palotája~~. Épitő Ipar, 1905. 45.sz.

369 l.

Dvorák Ede, építész M.D.K.

Fejezte be a tervező Czigler Győző halála után a négy éven át épült (és közel 4 millió-ba került) Széchényi fürdőt, melyet átadtak rendeltetésének

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

jun. 11. sz. 5. old.

Dvorák Ede

építette Czigler Győző" terrei alapján
a bp-i városligeti Széchenyi gyógyfür-
dőt.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

331

Dvořák Ede

és Czigler Győző tervezték a bp-i Gé-
chenyi gyógyfürdő épületét. 1909-13.
34. sz. reprodukció!

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest, 1970.

321

Görgi Dénes

(A tricheni-fürdő 24-29. képekkel

1915.

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

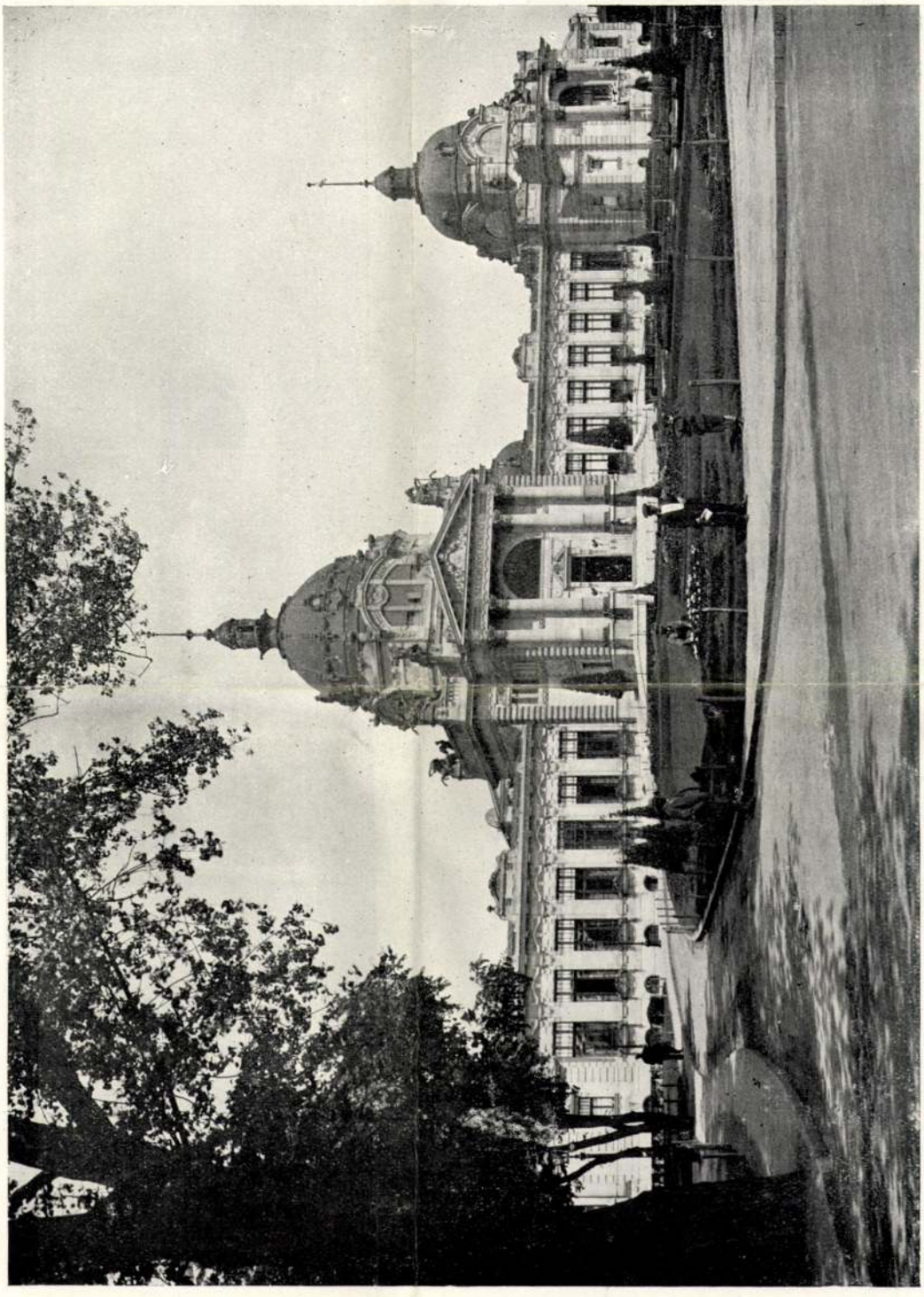

A SZÉCHENYI-FÜRDŐ TERVEZTE: DVORÁK EDE

ÉPÍTETTÉK: MARTON ÉS SZALKA ÉPÍTŐMESTEREK

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

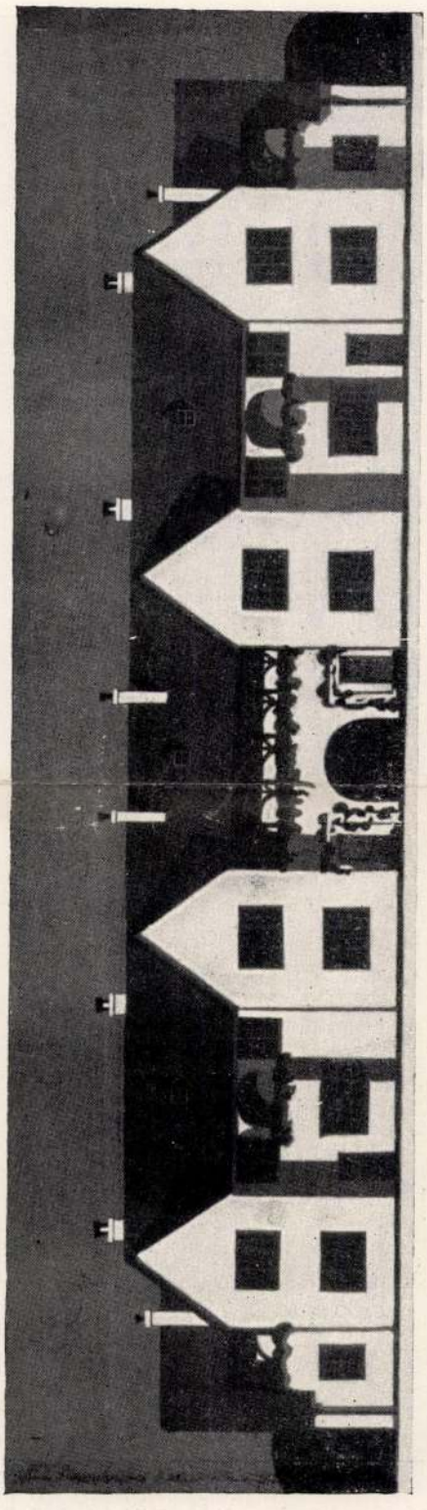

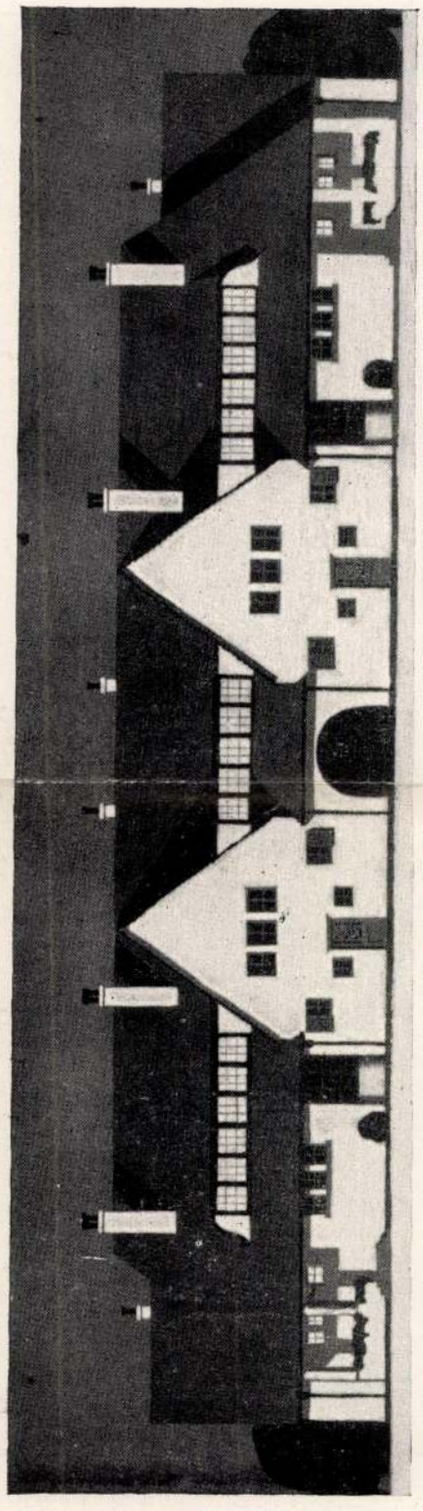

ÉSZAKI HOMLOKZAT NÉGYES HÁZ DÉLI HOMLOKZAT

TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

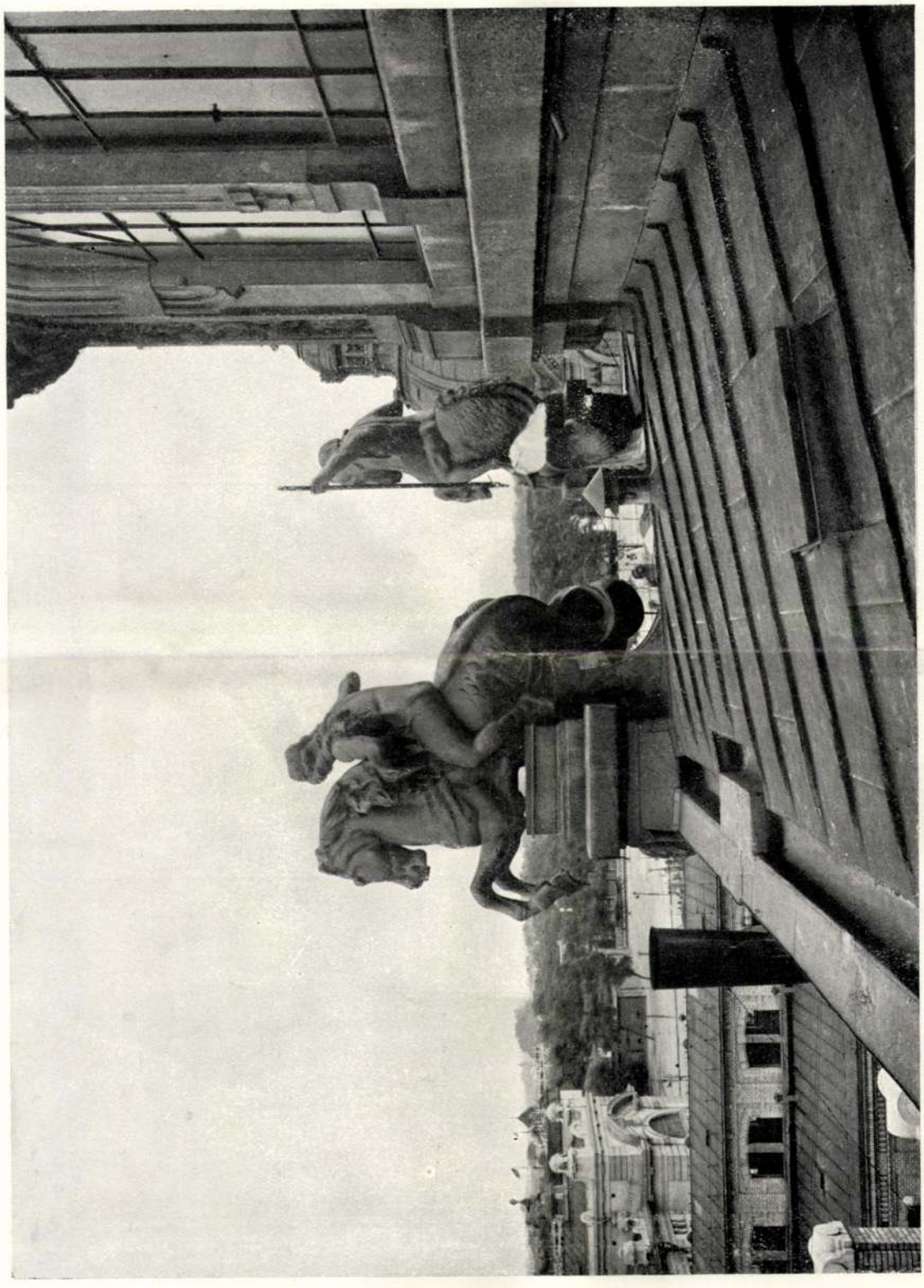

A SZÉCHENYI-FÜRDŐ

TERVEZTE: DVORÁK EDE

A SZOBRÁSZMUNKA MARÓTI GÉZA MŰVE

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

A SZÉCHENYI-FÜRDŐ

TERVEZTE: DVORÁK EDE

A SZÉCHENYI-FÜRDŐ TERVEZTE: DVORÁK EDE

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

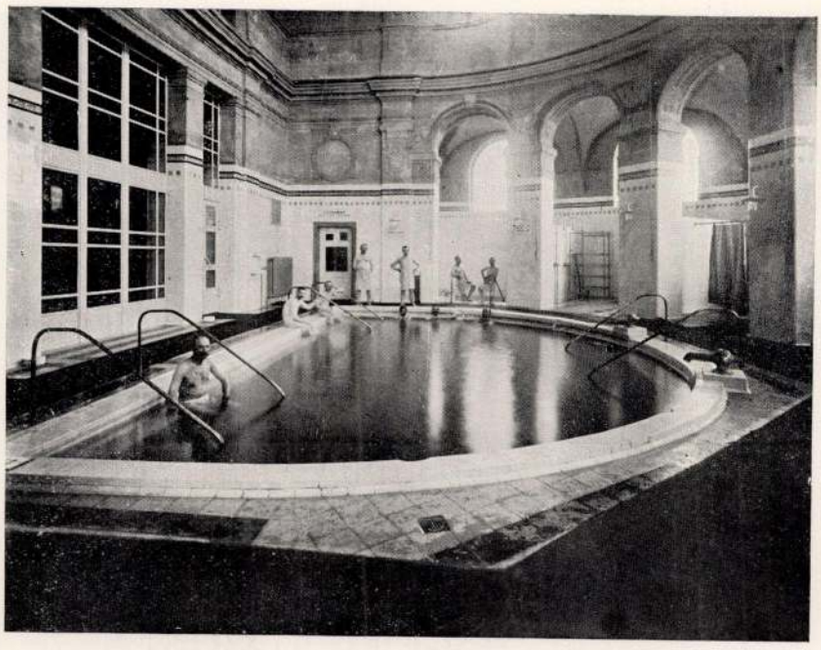

A SZÉCHENYI-FÜRDŐ TERVEZTE: DVORÁK EDE
BERENDEZTE: KNUTH KÁROLY

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

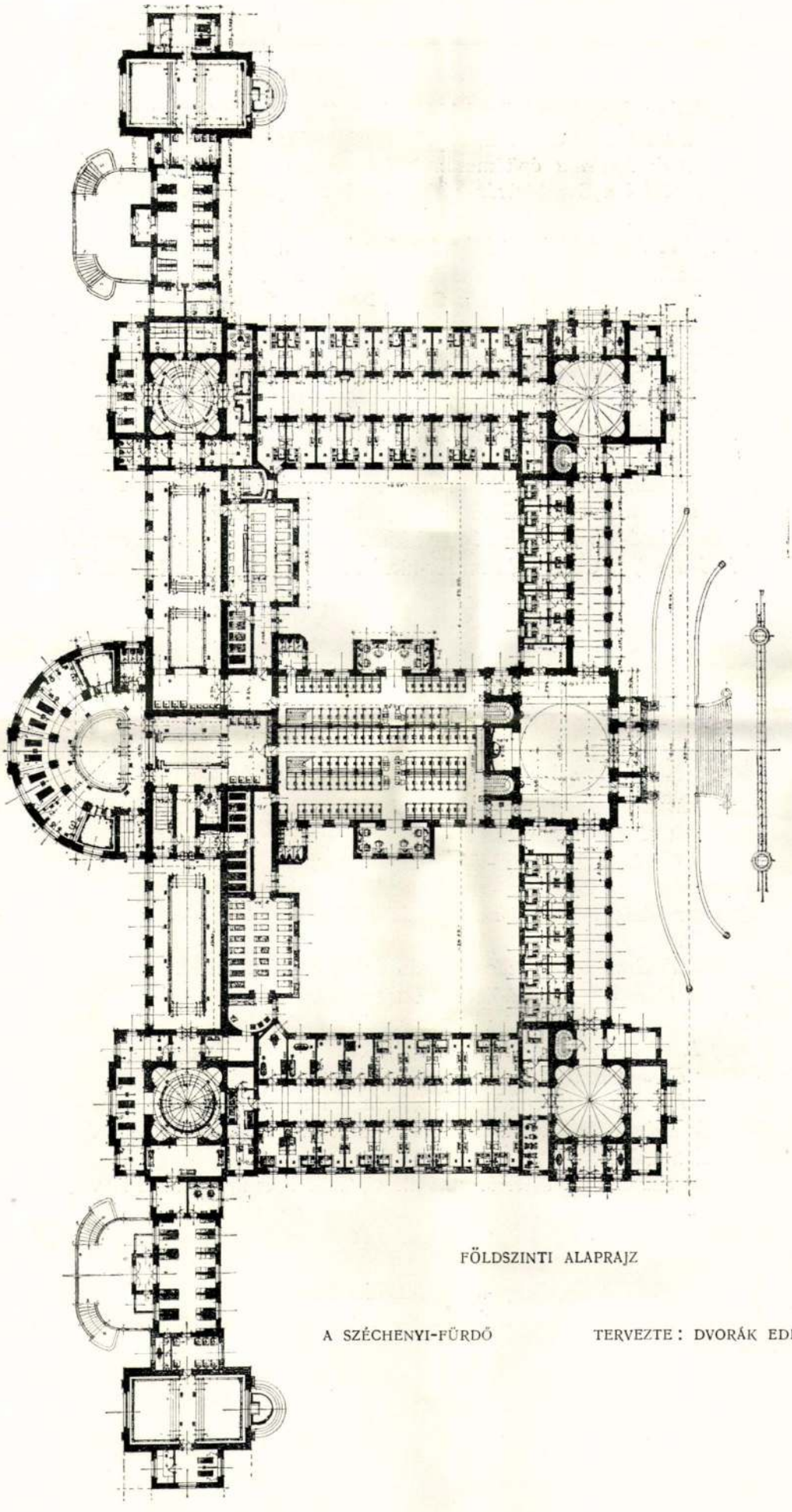

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ

A SZÉCHENYI-FÜRDŐ TERVEZTE: DVORÁK EDE

A had- és népegészségügyi kiállítás székesfővárosi csoportjába tartozó építkezés iparosmunkáit a következő cégek végezték:

Ágoston és Kudelka építőmesterek, készítették a Gellért-kórház gazdasági barakkját, továbbá a Szent-István-kórház orbáncos pavillon föld-, köműves- és elhelyező munkáit.

Berényi és Lengyel lakatosárúgyára készítette a fertőtlenítő-intézet lakatosmunkáit, az udvari homlokzat eresze alatt lévő kovácsolt vaskonzolokat, a meder-utcai barakkok ablakszellőzőit és a Gellért-barakkok lámpáit.

Biehn János a meder-utcai barakkok vasbeton alapjait és a Széchenyi-fürdő aszfalt- és rabitz-munkáit.

A Drasche r.-t. a Széchenyi-fürdő csempemunkáit.

Eternit-művek (Hatschek Lajos) a Gellért-kórház és meder-utcai barakkokban a takaréktűzhelyek, recheaudok és kályhák körüli Eternit-lapokkal való falszigetelést és a Széchenyi-fürdő tetőfedőmunkáit.

Fővárosi gázművek a Gellért és meder-utcai barakkok gázvezetékeit.

Gaal Lajos a fertőtlenítőintézet üvegesmunkáit, a Gellért-barakkok konyhaedényeit és a had- és népegészségügyi kiállításon lévő rajzok beüvegezéseit.

Feiwel Lipót, a Gellért- és meder-utcai barakkok ágyait és bútorait és iskola berendezéseit.

Fairbanks mérleg- és gépgyár r.-t. a hídmérlegeket.

Gera Lajos a fertőtlenítő-intézet asztalosmunkáit.

Gerő Nándor a Gellért és meder-utcai barakkok bádogosmunkáit.

Hantos Testvérek a fertőtlenítőintézet, Gellért- és meder-utcai barakkok mázolómunkáit.

Haas és Somogyi a pinceleviligítókat.

Hubold magyar gépgyár r.-t. a trágya- és szemétégetőket.

Jancsurák Gusztáv a rézkapuzatokat, rézlábazatokat a fertőtlenítőintézetben és a barakkok rézüstberendezéseit.

Jungfer Gyula a Széchenyi-fürdő lakatosmunkáit.

Knuth Károly a Széchenyi-fürdő szerelési munkáit.

Kraszner József a Szent-János-kórház orbáncos és bujakóros pavillonok burkoló munkáit.

Marton és Szalka a Széchenyi-fürdő építőmesteri munkáit.

Melocco Péter a fertőtlenitőintézet burkolatait.

Kállai Ignác a fertőtlenitő villanyszerelési munkáit.

Láng L. gépgyár r.-t. a fertőtlenítőgépeket.

Müller Ernő a Széchenyi-fürdő kőfaragómunkáit.

Müller Rezső a fertőtlenítőintézet kőfaragómunkáit.

Molnár Lajos a fertőtlenítőintézet s a Gellért-barakkok gazdasági épületében felszerelt takaréktűzhelyeket.

Magyar Aszfalt r. t. a fertőtlenítőintézet, Gellért- és meder-utcai barakktelepek útburkolatait.

Magyar mosó- és gépgyárművek r.-t. a fertőtlenítőintézetben a ruhaáztató és ruhamosógépeket és mosóüstöket.

Maróthi Géza a Széchenyi-fürdő szobrászmunkáit.

Pollák Lipót a meder-utcai barakkok egy részét építette „montanit" rendszerben.

Popper Zsigmond a Gellért-kórház betegbarakkjainak egy részét építette és a barakkok faágyait szállította.

Posnanszky és Strelitz a fertőtlenítőintézet, a Szent-István-kórház bujakóros és orbáncos pavillonjainak aszfaltmunkáit.

Petz Ármin a Gellért-kórház és Szent-János-Kórház kertészeti munkáit.

Pöhlman és tsa a fertőtlenítőintézet központi fűtésberendezését.

Palágyi Gyula, fertőtlenítőintézet bútorberendezéseit.

Róth Miksa a fertőtlenítőintézet oromfalainak mozaik kiképzését és üvegmozaikmunkáit és a Széchenyi-fürdő üvegfestészetét.

Richter és tsa a fertőtlenítő laboratórium berendezéseit.

Röck István a gőzgépeket és dinamókat.

Steinhausel és Kölber a Széchenyi-fürdő szobafestőmunkáit.

Schlick-féle vasöntőde és gépgyár r.-t. az istállóberendezéseket.

Schwarcz és Geiger a fertőtlenítőintézet bádogosmunkáit, lámpákat és csillárokat.

Szárító- és fűtési vállalat az összes épületek szárítómunkáit.

Trautmann Rezső a Széchenyi-fürdő ácsmunkáit

Tőke György a Gellért-kórház barakkjainak egy részét.

Ifj. Walla József a Széchenyi-fürdő burkoló munkáit.

Walla Jozsef r.-t. a meder-utcai barakkok egy részét építette
és a *Zsolnay* r.-t. a Széchenyi-fürdő csempe munkáit végezte.

A m. kir. Igazságügyminisztertől.

Tervpályázati hirdetmény.

A Sepsiszentgyörgyön emelendő törvénykezési épület és fogház tervrajzainak elkészítésére tervpályályázatot hirdetek az 1908. évi november hó 2-án 79.049/K. M. szám alatt kiadott „Építészeti tervpályázatok szabályzatá"-nak figyelembe vételével és az alábbi feltételek mellett:

1. A pályázat általános és országos, tehát benne kizárólag magyar honos építészek vehetnek részt.

2. A tervezési programm, valamint a telek helyszínrajza a hivatalos órák alatt az igazságügyminisztérium segédhivatali főigazgatójától 1 koronáért átvehető.

Elkészítendő a tervezett épületek elhelyezését feltüntető helyszínrajz 1:500 mértékben; továbbá minden emeletsornak egy-egy alaprajza, az utcai homlokzatok és a tervezet megértéséhez szükséges metszetrajzok 1:200 mértékben.

3. Távlatrajzok nem készítendők. A tervrajzok keretezése vagy beüvegezése mellőzendő.

4. A tervezethez köbtartalomszámítás és könnyen ellenőrizhető méretezett számítási tervvel egy műleírás mellékelendő. A köbtartalom a járda felszínétől a párkány felső éléig számítandó. A beépített köbtartalom a törvénykezési épületnél köbméterenként 18 koronával, a fogháznál 14 koronával számítandó.

5. Az építés összköltsége 700.000 koronánál lehetőleg ne legyen több. Ez összegben a telekberendezés költségei nincsenek belefoglalva.

6. A pályatervek a tervező névaláírásával ellátva s foglalkozásának, illetve képesítésének kitüntetésével, lepecsételve, a magyar királyi igazságügyminisztérium segédhivatali főigazgatójánál 1915. évi október hó 18-án déli 12 óráig nyujtandók be, ahol az átadó átvételi elismervényt kap. Postán vagy vasúton beérkező pályatervekre nézve a feladás ideje az irányadó. Később érkezett, illetőleg feladott pályatervek nem vétetnek figyelembe. A pályatervek külsőborítékaira írandó: „Pályaterv a Sepsiszentgyörgyön emelendő törvénykezési épületről és fogházról."

7. A már benyujtott tervek vissza nem vehetők.

8. A pályaterveket 5 tagból álló bizottság bontja fel és bírálja el. Ez a bizottság, amelynek határozata végérvényes és meg nem fellebbezhető, következőképen állíttatik össze:

a) az igazságügyminisztérinm kebeléből két tag;

b) a kereked elemügyi minisztérium részéről egy műszaki tisztviselő;

c) az igazságügyminisztérium megbízásából egy építész;

d) A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet kebeléből meghivandó egy tag.

9. A pályatervek a benyujtás sorrendje szerint fognak felbontatni és a benyujtástól számított egy hónapon belül bíráltatnak meg. Azok a bírálat befejezéséig a nyilvánosság teljes kizárásával, csakis a bíráló-bizottság tagjai által tekinthetők meg.

10. A viszonylag legjobbnak talált pályatervek díjazására ki van tűzve első díj: 2100 korona, második díj: 1400 korona, harmadik díj 700 korona. Tervek nem vétetnek meg.

11. A pályaművek a bírálat megejtése után egy héten át a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet helyiségében a bírálati jegyzőkönyv egy másolatával együtt közszemlére kiállíttatnak.

12. A díjazott pályatervek az igazságügyminisztérium tárgyi tulajdonai maradnak.

13. A nem díjazott pályaművek a kiállítás bezárása után és a benyujtáskor kapott elismervény visszaszolgáltatása ellenében az igazságügyminisztérium segédhivatali főigazgatójától a pályázat eredményének kihirdetésétől számított hat héten belül a bírálati jegyzőkönyv egy másolati példányával együtt, a hivatalos órák alatt átvehetők.

14. A műszaki művelet elkészítését és a művezetői megbízást illetőleg a miniszter fentartja magának a szabad rendelkezés jogát. A további műszaki munkák a szokásos módon a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet választmánya által 1892. évi május hó 7-én elfogadott díjtáblázat szerint fognak díjaztatni. Egyébként a megbízás részletes feltételei annak idején szerződésileg fognak megállapíttatni.

15. Minden pályázó elismeri, hogy a pályázati feltételeket és a pályázati szabályzatot ismeri és azoknak magát aláveti.

Budapesten, 1915. évi július hóban.

A m. kir. Igazságügyminiszter.

Dvorzsák Ede MDK

Jubiláris építészeti kiállitás a Műcsarnokban. Építőmesterek Lapja. A Munkaadó. 1934. dec. 13.

Dvorák Ede

építész.

Szül. Oravica 1861.
Végzett a bécsi műegyetemen.
Az oklevél honosításának éve 1900.

Névjegyzműegyetem 209. l.

dupl

Palota.

A bástyákkal és őrtornyo
hoz karfás híd csatlakozik, a n
erőddel. Felirata

fölül középütt: PALOTTA
jobbra: p. 127.

Rm., mér. a vk. 5.7: 8.3 cr
J.U.M.: Pannon. Kriegs und

Dvorák Ede

épitész

Szül. Oravica 1861.

Bécsi műegyetemen,

végzett; 1900 ban ho-
nosítottak, oklevelét

Műegy. Névjegyzék

Bp. 1929.

209. l.

A Kárpátok íve Dévénytől Orsováig, az Alpok Ny-i része, a Dinári-Alpok karszti része és a Szerbiai-hegyvidék zárt *medencét* fognak körül. Mivel a Duna középső szakaszának vízgyüjtő területe, a *Közép-Duna-medencének* nevezik, mivel pedig a Kárpátok övezik, *Kárpát-medencének* mondják. Hatalmas medence ez, mély fenéki részekkel és magas peremekkel. A középső mély medencefenéket a hajdani tengerbe folyó vizek hordalékkal feltöltötték, a tenger üledékei meg sótelepeket, elhalt apró tengeri állatok teteméből képződött földi gázt, a gazdag régi erdők szenet hagytak ránk.

A Dunától a Dunáig terjedő *Kárpátoknak* több lánca simul egymás mellé. Ezek külső része *homokkő*, a hatalmas ív belső oldalán *mészkő*, s még beljebb *kemény kristályos kőzet*. E különféle kőzetekből épült láncoknak más-más a sajátsága és a haszna.

Az ív külső részén emelkedő *homokkő-lánc* a Kárpátok láncait egységes koszorúba foglalja, és a Kárpát-medencének egységes keretet ad.

Olvasd le a térképről, melyek a homokkő-lánc tagjai, a Morva folyótól a Királykőig! Hol alkot egyetlen láncot, s hol oszlik több

Dvorák Ede

ivod

Sváb Gyula

Újabb. állami nepis-
kolák.

MMÉE Közl -

1914. 24. l.

to, V – 1951, 8 l.

Földvány István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII – 1876, 760 l.

HEHLEIN ISTVÁN
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. Telefon 50—97.

MÜSZAKI VÁLLALAT: Vizmüvek, szivattyu telepek, központi fütés és szellőztetés, légszesz, csatornázás, gőzfőző- és mosókonyhák u. m. fürdőtelepek berendezésére

SZARKA JÁNOS MŰBUTOR-ASZTALOS
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRUT 7. TELEFON 113—28. TELEFON 113—28.
Készit és állandóan nagy raktárt tart ebédlő-, hálószoba- és iroda-berendezésben.
:: EBÉDLŐ-ASZTALOKBAN SPECIALISTA. ::
Ajánlja 4—6 táblás önmüködő asztalait.
Szolid pontos kiszolgálás!

számu parcellákon emelendő 70 db. földszintes lakóház építésénél teljesitendő épitőipari munkákra lapunk mai számában árlejtést irt ki a m. kir. pénzügyminiszter. Az ajánlatokat a pénzügyminiszterium segédhivatali főigazgatójánál junius 15-én déli 12 óráig kell beadni.

Iskolák épitése. A fővárosi épitési programm ügyében május 26-án Bárczy István polgármester elnöklésével értekezlet volt, amelyen megállapitották az iskola épitések programmját. Az értekezlet némi módositásokkal hozzájárult az erre vonatkozó előterjesztéshez és elhatározta, hogy az iskola épitkezéseket a többi épitkezéssei egyidőben, augusztus elsején megkezdik.

A vidéken.

A soproni városi szinház átalakitása alkalmával teljesitendő épitőipari munkákra kitüzött árlejtés határidejét a kőmüves és vasbeton munkák kivételével junius 18-ik napjára elhalasztották. Egyebekben a pályázati felhivás pontozatai érvényben maradnak.

Jegyzői lakás épitése Gégényben. Szabolcs megyei Gégény község előljárósága lapunk mai számában árlejtést irt ki jegyzői lakás épitésére 15,539 kor. 65 fillér előirányzattal. Pályázati határidő junius 11-ik napjának d. e. 10 órája.

Községház épités Zichyfalván. Torontálmegyei Zichyfalva község 49525 kor. 57 fillérrel előirányzott községházat és jegyzői lakást épittet és az épitkezés vállalatba adására lapunk mai számában árlejtést hirdetett. Pályázati határidő junius 19-ik napjának d. e. 8 órája.

Hidépités Nyitravármegyében. A vágőr—brezova—jablonici th. közut 30—31 km. szakaszán levő 54. sz. hid ujjáépitésének 21.182 kor. 22 fillérrel előirányzott munkálataira lapunk mai számában árlejtés van kitüzve. Az ajánlatokat Nyitravármegye alispánjához junius 21-én déli 12 óráig kell beadni.

A temesvári vizerőmü ujjáépitésénél a vasbeton munkára a Magyar beton és vasbeton épitési vállalat budapesti cég 189.799 koronáért. a bádogos munkára Joszt Mátyás helybeli cég 2280 k. 75 fil.-ért, a lakatos munkára Hirschl és tsa temesvári cég 3030 kor. 10 fillérért kapott megbizást a város törvényhatóságától. Az asztalos munkát Joanovits Ágostonnak adták ki.

A pécsi elemi lőtér gurulatfogóinak helyreállitását Zerthoffer Mihály kőszegi vállalkozó 6608 kor., a lőtéri menedékkunyhó épitését Michl és Horváth pécsi cég 13617 kor. 18 fillérért kapta vállalatba

Hidak épitese Kisküküllővarmegyében. A dicsőszentmárton—balavásári th. közuton levő 16. sz. hid, a balázstelke—küküllővári th. közuton levő 38. sz. a felsőkápolna—erzsébetvárosi th. közuton levő 9. sz. és a koródszentmárton—zágon—erzsébetvárosi th. közuton levő 37. sz hid ujjáépitésénél az alépitményi munkát Fürst Mihály és Salamon Adolf parajdi vállalkozók 8973 kor. 71 fillérért, a vasszerkezeti munkát Weisz Dávid dicsőszentmártoni cég 4911 kor. 30 fillérért nyerte el.

Iskolák épitése Nagyváradon. Nagyvárad város mérnöki hivatala beterjesztette a tanácsnak a községi polgári leányiskola átalakitására és az olaszi elemi leányiskola épitésére vonatkozó terveket és költségvetést. A terv szerint a régi városháza épületét alakitanák át a polgári leányiskola céljaira, a régi magtár hátsó telkén 6 osztályu leányiskolát, ezenkivül egy közös tornatermet épitenének. Az összes munkálatok költségei 111.273 kor. 80 fillért igényelnek.

Tanyai iskolák épitése Szabadkán. Szabadka város tanácsa a létesitendő 10 állami tanyai iskola épitésével a május 23-án tartott árlejtés alapján Bleszák András helybeli épitőmestert bizta meg.

A sofronyai talpfatelitő telep gépészeti és villamos berendezését Altenstein és Brant budapesti mérnökök kapták meg.

Villamos világitás létesitése Békéscsaba állomáson. A máv. Békéscsaba állomásán létesitendő villamos világitás berendezésére árlejtés van kitüzve. Az ajánlatokat a máv. gépészeti főosztályában Budapesten junius 26-án déli 12 óráig kell beadni.

A s.-a.-ujhelyi r. k. templom épitését e héten kezdte meg Bényey István épitőmester. A müvezetést Dvorák Ede épitész látja el. Az épitőköltségek 113.000 koronát tesznek.

A b. csabai Fiume szálló átalakitására a következők pályáznak: Maján János és tsai, Lipták János, Rothauser Lajos és tsa, Molnár János. Nyemecz Lajos és tsa, Kékedi és Straczinszky és végül külön a bádogos munkára Viski Dezső. Az ajánlatok felett a községi mérnök javaslata alapján a képviselőtestület fog dönteni.

Középitkezések Sopronban. Sopron város közgyülése elhatározta, hogy 910,000 korona költséggel uj közkórházat épit, mely hét pavillonból fog állani 180 ágygyal, külön elmebeteg és tüdőbeteg osztályokkal. Elhatározta továbbá a közgyülés, hogy 320,000 korona költséggel városi gőzfürdőt és gőzmosót, valamint 11,000 korona költséggel a városi faraktárban faaprité telepet létesit. Végül a közgyülés megbizta a tanácsot az általános csatornázás végleges tervezetének és költségvetésének elkészitésével. A milliós beruházásokat törlesztéses kölcsön utján fedezik.

A sásdi fogház épitésére Kallós és Koch (Budapest) 32846·77 kor., Károlyi Emil és társa (Pécs) 32274 k. 90 fill., Lamping Ádám és fia (Gödre) 30137 kor. és Storcz Péter (Sásd) 27000 koronával pályáztak. Döntés még nem történt.

A németbolyi cédulaház bővitését Schlinghoffer Miklós helybeli kőmüvesmester vállalta el 990 koronáért.

A nagyváradi posta- és távirda épület helyiségeinek és folyosónak linoleumburkolattal leendő ellátását Elsinger M. J. és fiai budapesti cég kapta vállalatba 20574 kor. 96 fillérért.

Utépités Alsó-Fehér vármegyében. A felenyed—abrudbányai th. közut 65·40—70·0 km. szakaszának kiépitését Botai Simon és Tóbiás János torockói vállalkozók kapták meg 80012 k. 39 fillérért.

Internátus épités Ujszegeden. A Délvidéki földmivelő gazdák egyesülete leányinternátust fog épittetni Ujszegeden és e célra négy hold átengedését kéri Szeged város tanácsától. Az épület 400 növendék befogadására kétemeletesre van tervezve.

Utcák burkolása Kassán. Kassa város mérnöki hivatala terveket dolgozott ki a Vám-utca átburkolására és aszfaltjárdával leendő ellátására, a Hernádsor, a Klobusitzky-utca kocsiutjának, a Rákóczi- és Bethlen-körutnak kiskocka burkolattal leendő ellátására, a Flórián-, Sas-, Kovács-, Mészáros-, Gyár-, Tordássy- és Laktanya-utcák burkolatának átrakására. A költségek kiskocka burkolat esetén 213.440 k., közönséges burkolat esetén 94560 koronát igényelnek.

Laktanya épület épitése Nagyvárad állomáson. A máv. kolozsvári üzletvezetősége junius 12-én déli 12 órakor árlejtést tart a Nagyvárad állomáson tervezett laktanya épület épitésére. Ajánlat az összes munkára és egyes munkanemekre külön-külön is tehető.

A marosvásárhelyi honvéd sátortábor sátorainak helyreállitására Kiss Dénes és Kormán Gyula helybeli cég kapott megbizást 9458 kor. 55 fillérért.

Épület helyreállitás Szegeden. A szegedi honvédkerületi parancsnoksági épületen a f. évben végzendő tatarozási munkákat Sebestyén József és tsa szegedi vállalkozók kapták meg 1642 kor. 45 fillérért.

Földmunka Ecel állomáson. A máv. kolozsvári üzletvezetősége Ecel állomáson teljesitendő földmunkálatokra Deutsch Ferenc kolozsvári vállalkozónak adott megbizást 68 fill. egységáron 9928 koronáért

A krasznai ref. templom helyreállitását 6 pályázó közül Balogh Ambrus zilahi épitőmester nyerte el 30,000 koronáért.

Iskola épités Tokajban. A tokaji r. k. iskolát ujjáépitik. A kincstár mint patrónus 70,000 koronát fog előirányozni az 1910-ik évi állami költségvetésben az épitkezési költségekre.

A torontálmegyei munkásházak épitésére megtartott árlejtésen 16 ajánlat érkezett be, azonban a vármegye törvényhatósága a magas árajánlatok folytán egyik ajánlatot sem fogadta el. A vármegye alispánja ezért vissza küldi az ajánlatokat a vállalkozóknak azzal a felhivással, hogy alacsonyabb egységárak mellett zárós határidő alatt terjesszék be ujból ajánlataikat, mert egy munkásház 1600 koronánál többe nem kerülhet.

Vásárcsarnok épités Mezőturon. Mezőtur város tanácsa vásárcsarnokot fog épittetni. A terveket Csillag Emil városi mérnök fogja készitení, ki e célból a nyiregyházai vásárcsarnok berendezését megtekinti.

A karlócai felvételi épület bővitésénél teljesitendő magasépitményi munkák előállitására a máv. budapest-jobbparti üzletvezetőségénél julius 3-án déli 12 órakor árlejtést tartanak.

A Boszna-Bród állomás bővitése alkalmából szükséges berendezések és gépek szállitásának biztositására kitüzött árlejtés határidejét meghosszabbitották. Az ajánlatokat a boszniai és hercegovinai államvasutak igazgatóságához Sarajevóban junius 15-ig kell beadni.

Fővárosi hirek.

A magánépitési engedélyeket lapunk szövegi részének legvégén találják olvasóink.

Epitömesteri képesitések. Az épitőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottsag Kepes Imre (Budapest) és Klemens Antal (Csorna) épitőmestereknek a május 21-én letett szakvizsgálat alapján u képesitő bizonyitványt kiadta.

Tüzifa szállitás. Az óbudai m. kir. dohánygyár részére szükséges 200 köbm. kemény tüzifa szállitását Bäck József kapta meg 11·35 kor. egységáron 2270 koronáért.

Főzőládák szállitása. A m. kir. honvédség részére szükséges 1138 db. főzőládát a Budapesti szivattyu és gépyár r. t. szállitja 190 kor. egységáron összesen 216220 koronáért.

Ajánlható cégek:
GUTTMANN BENEDEK
papir áruháza
Budapest, IV., Muzeum-körut 3.
— a „Királyi József Müegyetem“ átellenében. —
Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, müszaki- és vasutépitészeti nyomtatványokban.
Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.

HERZ HENRIK
épület és mübádogos
BUDAPEST, VII., Izabella-u. 10.
Készit: Mindennemü épület- és diszbádogos munkát.
Különlegesség: sajtolt és öntött dombormüvü horgany és vörösréz diszitmények.

MOLNÁR SÁNDOR építész

Épitőmesteri-szakiskolája

Budapest, VII., Rákóczi-ut 78., II. em. 9. Telefon 159—08.

Előkészit épitő-, kőmives-, kőfaragó- és ácsmesteri szakvizsgákra.

HOCK és STADT

bronzmű-, csillár-készitők
és galvánizáló műintézet

Budapest, VII., Damjanich-utca 35. sz.

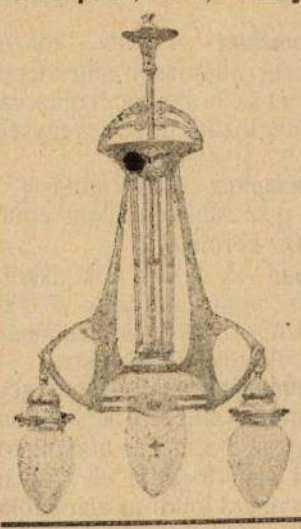

Készitünk modern és stilszerü csillárokat Izléses átalakitásokat. Aranyozást, ezüstözést, nikkelezést, oxidálást és minden vas- és fém- :: tárgy szinezését. ::

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

TELEFON 157-51.

Fratricsevits István

:: diszitő-festő ::

Budapest, VII., Hernád-utca 24. sz.

Vállalkozik: **épületek, templomok, kávéházak** és lépcsőházak festésére stylszerü kivitel, izléses munka, szolid árak mellett.

Specialista diszfestészetben.

Munkácsy Gyula

lakatosmester

Budapest, VI. ker. Király-utca 102. szám.

A jelenkor legjobb, legolcsóbb és legerősebb szerkezetü kémény és szellőztető toldalak készitője. (E számunkban foglalt hirdetésére e helyen is felhivjuk olvasóink figyelmét.)

Vasbetonszerkezetek elkészitését elvállalja

Gerstenberger Emil épitőmester

(Mészáros és Gerstenberger cég)

Budapesten, II., Aranka-utca 10.

Vasbetonfödémek 15 m. fesztávolságig, szabadon felfekve; vastartók, vasoszlopok, falkapcsok fölöslegessé válnak. — Korlátlan hordképesség. Leggyakorlatibb térkihasználás. — Teljesen hangelszigetelő. Egész épületek elkészitése vasbetonból, közraktárak, áruházak, gyári épületek gabonatárházak, lépcsők, hidak csatornák, vizi-épitkezések, viztartányok, alapozások készitése. **Tetemesen olcsóbb és műszakilag tartósabb mint vastartók közötti boltozat.**

— TELEFON 56—81. —

BURZA és RÁCZ

fényező és mázoló mesterek

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 5. (a Börze palotánál).

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkát u. m. **épületek, kávéházak, szállodák, portál és mindennemü butorok festését és erezését,** valamint mindennemü **gazdasági gépek fényezését a legmodernebb kivitelben és a legjutányosabb arban.**

SZILÁGYI ÁRPÁD

mennyezet, rabitz és gipsztábla falak épitési vállalata.

BUDAPEST, VIII., KENDER-U. 14.

Elvállal minden e szakba vágó munkálatokat.

∴ ∴ ∴ KÖLTSÉGVETÉS INGYEN. ∴ ∴ ∴

ELSTER S.

LÉGSZESZGYÁRI SZÜKSÉGLETEK GYÁRA

Erzsébetfalva, Soroksári-ut 55.

Gyártási ágak:

Nedves és száraz légszeszmérők, többféle typus szabadalmazva; a legjobb anyagból, több évi jótállás. Gázautomaták, nedves és száraz szerkezettel, bármilyen légszeszára beállithatók. Gázszivógépek (Exhaustor) teljes felszereléssel. Állomási légszeszmérők, tetszés szerinti nagyságban. Tisztitó berendezések, Jäger-féle szabadalom szerint Városi nyomás szabályozók, suly és automatikus megterhelésre. Önműködő nyomásmérők, szivás és nyomásra, csinos kiállitásban, kézben vihetők. Különleges nyomásmérők (Manometer) állandó vizszinnel. Fényvizsgálati müszerek és kellékek. Gázfőző- és fütőkészülékek, vasalók, takaréktüzhelyek.

Mindennemü nagyobb és kisebb kőmüves munkákat legszebb kivitelben, gondosan és megbizhatóan, olcsó árak mellett elvállal

SCHOSSÉE ÁDÁM kőmüves mester

Budapest, Podmaniczky-utca 1. sz.

KORNFELD ÁRMIN

épület, diszmü bádogos és ércnyomó mühely

IRODA: KISPEST, BOCSKAI UTCA 5. SZ.

Gyártelepekhez szükséges bádogosmunkákban specialista. Vidéki megbizások árfelemelés nélkül elfogadtatnak.

HUSZÁR A. Budapest, V., Gresham-palota

(Mérleg-utcai oldal) Telefon szám 81—08.

a főváros legmegbizhatóbb irodája.

Lakások, butorozott szobák és bérhelyiségek azonnalra is.

Üzletek vétele és eladása

Állásközvetités ingyen, minden jutalék nélkül, a legbiztosabb, legmegbizhatóbb, reális hirdetési alapon. — Válaszbélyeg.

LIFT

Haverland Antal, Budapesten, VIII., Nap-utca 22. Telefon 29—66. — Gyárt: személy-, teher-, ételfelvonókat és vasszerkezeteket minden kivitelben.

ORTIS ANTAL

márvány-csiszoló és kőfaragó

BUDAPEST,

VIII. kerület, Tavaszmező-utca 14. szám.

Müller és Hahn

ÉPÜLET- ÉS DISZMÜ-BÁDOGOS, LÉGSZESZ-, VIZVEZETÉK-BERENDEZŐK.

Iroda és műhely: Budapest, Kis Diófa-utca 3/a.

Lakás: Damjanich-utca 36. sz.

Minden e szakba vágó javitások olcsón és pontosan eszközöltetnek. Házak évi karbantartása jutányos áron elfogadtatik.

Telefon 85—43. **Költségvetések ingyen.** Telefon 85—43.

GERENDAY A. ÉS FIA

Akad. szobrász. Első orsz. szabadalmazott

siremlékmű gyárosok.

Főraktár: Budapesten, Rákóczi-ut 90.

Vidékre rajzokat és vázlatokat dijmentesen küldünk.

Telefon szám 63—30. **Telefon szám 63—30**

Molnár Andor

iparművészeti asztalos

Budapest, VIII, Luther-utca 6 szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát. Teljes lakberendezéseket, saját művészi tervei szerint a legmodernebb stylusban és legjobb kivitelben.

Művészi kivitelü képkeretezések.

Izzólámpa raktár. Valódi Auerégők kaphatók.

Telefon: 69—91.

Schrettner Ede

elektrotechnikai vállalata

Baross-utca 5. (Calvin-tér közelében.)

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugymint: **házicsengő-, telefon-, villamosvilágitás-, ivlámpák-, motorok- és dinamók** szakszerü és lelkiismeretes szerelését és javitását

Szerelési anyagok raktáron.

Szolid munka. — Házak jókarban tartása.

Schläffer Nándor

ácsiparos

Budapest, VII., Columbus-u. 12.

SZELLE K.

BUDAPEST, VII. ker., Sip-utca 22. sz.

Mindennemü fémcsavarok, öntött, esztergált, préselt áruk és forrasztók.

Légszesz- és villanyvilágitási cikkek raktára nagyban és kicsinyben.

Lefelé égő modern égők és lámpák.

SZABÓ KÁROLY

ASZTALOS ÜZLETE

Bank, iroda, boltberendezés különleges készitője, elvállal minden e szakmába vágó szolidabb kivitelü munkákat.

Budapest, VII., Izabella-utca 5. sz.

BETON-TERAZZÓ-munka.

Cement és fayenc burkolat fektetése.

FALBURKOLAT.

Szakszerü kivitelben és legjobb :: :: ajánlatokkal szolgál :: ::

MARIK ÉS TÁRSA

Budapest, VII., Abonyi-utca 14. sz.

Telefon 102—08. ■ Telefon 102—08.

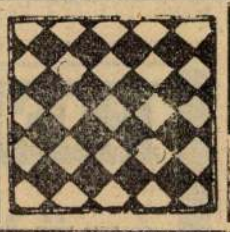

Nemzeti művészet Németországban.

Nemcsak nálunk ver magas hullámokat a törekvés nemzeti, úgynevezett magyar stylus megalkotása iránt, hanem a minket annyira sovinismussal vádoló németek is tapétán tartják ezt az ügyet. Kivált a legutóbbi években fejlődött elevenné a mozgalom, amióta egynéhány műtörténelmi kutató a legrégibb germán eredetű, illetőleg amint már most kisült, csak germánnak tartott emlékeket közzé tette. Annyira ment a lelkesedés a nagy németség sok kis tartományában és annyira nagy volt az ambitió az elsőségért a kulturában concurrens városok között, hogy nem egy műegyetemen külön tanszéket állitottak a korai *germán művészet* kultiválására. Szaklapok és könyvek egyre-másra történelmi adatokkal bőven megokolt tudományos fejtegetéseket hoztak az ősnémet művészet létesítéséről, a germán nép egykori magas műveltségéről és mindazoknak a forrásoknak létezéséről, amelyekből a hivatott mesterek kezében az önálló német modern stylus kialakulhat.

Csodálatosképpen ezúttal őseiknek barbár mivoltát vitatták a németek. Mindenképpen azt óhajtották bebizonyítani, hogy azok a germán törzsek, amelyek a középkor legelső, sőt már az ókornak utolsó (Kr. u. III—V.) századaiban Európa belsejében éltek, a szó szoros értelmében barbárok voltak, illetőleg hogy nem állottak az akkori római műveltséggel semminemű kapcsolatban. A világuralmat bíró római néppel, annak irodalmával, tudományával és művészetével semmi közösségük nem volt. A nagy önmegalázásnak a célja nyilvánvaló. Ha bebizonyítani sikerül azt, hogy az ősgermánok a rómaiaktól semmit nem tanultak, azoktól semmit át nem vettek, akkor azok a fönnmaradt emlékek, amelyek germán tartományokban germán kezekből származtak, tiszta ősgermán eredetűek. Tehát *volt* egy ősgermán kultura és abban egy ősgermán képzőművészet, amelynek gyökerei nem a korhadó római kulturából nőttek ki, hanem egy harcias, nyers és mégis művészi képességekkel megáldott nép lelkéből fakadtak. Vagyis némileg ridegen szembeállítva a kissé torznak látszó ellentétet, a germán nemzeti kultura csakis akkor lehetett, ha az ősgermán népek kultura tekintetében alacsonyan állottak. Eveken keresztül folyt a harc német földön a *müveletlenségért*. A „Germanische Frühkunst" fogalommá vált, ennek a bálványnak imádói évről-évre szaporodtak és papjai már-már elhomályosították a művészettörténet legigazabb tényeit is. Végre azután azok, akik a sovinismusnál többre becsülték az igazság szeretetét, fölemelkedtek a történethamisítás ellen és mesévé, meg agyrémmé redukálták a sokaknak oly kedvenc eszmét. És vannak, akik az igazság diadalát a németek nagyobb érdemének tudják, mint magát azt az ősgermán művészetet.

A germán ősök legrégibb művészi alkotásai a kultura alacsony fokán álló más népekével egyezők, nem egyebek azoknál a kőszálaknál (Menhir), kőpadoknál (Dolmen) és kőkoszorúknál (Stonehenge), amelyeket Nagy-Britannia területén éppúgy megtalálunk, mint az Alpok között, a Skandináv félszigeten éppen úgy, mint a Pyreneusokban és amelyek mindenütt a műveletlen ember naiv és kezdetleges alkotásainak tekinthetők. A legelső művészetileg és szerkezetileg tökéletesebb alkotása közép Európa népeinek tehát a germánoknak is, a *favázas házépítés*. Erről szerették volna sokan megállapítani, hogy germán eredetű és még a rómaiak is északi szomszédaiktól tanulták azt. Azonban kiderült, hogy ellenkezőleg, ezt az építő módot éppen a rómaiak honosították meg északi tartományaikban, mert látták, hogy azok lakóinak életmódjához, éghajlatához és a vagyoni viszonyokhoz ez a gyors és olcsó építkezés sokkalta alkalmasabb, mint az, amit a gazdag itáliai tartományok sajátos égövük alatt kultiváltak: a kő- vagy a tégla-architektura. Sikerült megtalálni római területen is a favázas házak néhány példáját, még pedig igen alárendelt használatú alkotásokban, amelyek legjobban bizonyítják, hogy ezt a módot a rómaiak alsórendűnek és éppen azért a leigázott népek számára alkalmasnak tartották.

Ezekkel a faházakkal egyidejűleg jelennek meg a népvándorlás tartományaibon az ornamentum első formái. Mivel alig nyúlnak hátrább az ókeresztény művészet első éveinél, amúgy sem valószinű ősi eredetük. Amikor azonban a st.-galleni, würzburgi és néhány angolországi ilyen lelethez hasonlókat római ásatások is fölszínre hoztak, világossá vált, hogy azok tulajdonképp tökéletlen, elrontott másolatai emezeknek. Elég jók voltak mégis arra, hogy hatásuk alatt a román ornamentum kialakulhasson és eltérhessen a déli népek díszítő stylusától.

Az első nagy barbár világbirodalom, a gótoké, Ravennában alakult meg Kr. u. az V. század végén és gazdagodásával arányosan hadi dicsőségen kívül művészi hírnévre is vágyott. A ravennai építőművészet a maradványa ennek az ambiciónak. De ez szintén tisztán római eredetű, ami természetes is, mert vajjon hogyan lett volna képes a műveletlen keleti gót azoknak a kívánalmaknak eleget tenni, amelyeket uralkodója pompakedvelésében elébe szabott. A leigázott rómaihoz fordult tehát és miként egykor Sziciliában az átvándorolt görög, úgy Ravennában is a behozott római lett megteremtője a gót királyok építményeinek. Ezeken a gót műemlékeken, mint a későbbi germán népek, a Szuévek, Vandálok, Alánok és mások művészetében is, amint a kutatások kideritették, *csak az ügyetlenség germán*, az a tökéletlenség, amit a római mester tervein a barbár munkások elkövettek és amelyből a késő utódok ősi dicsőséget szerettek volna kovácsolni. Amint *Venturi*, az olasz művészet kitünő történetirója nem minden keserűség nélkül megjegyzi, úgy történt ez a dolog, hogy: „Amint a római művészet

A József-szanatorium Gyulán. Tervezte Czigler Győző vázlatai után Dvorák Ede.

Dvorák Ede

elveszíté méltóságos külsejét, jöttek a barbárok és tarka ékkövektől ragyogó, üvegtől, aranytól és borostyántól csillogó izléstelen ruhát adtak reá."

A későbbi évek sem hoztak sok változást, a VI. században föllépő frankok, a VIII. században elhatalmasodó longobárdok, egyaránt a római kultúra maradványaiból éltek. Nem is csodálható, hogy a frank nép hatalmas császára, *Nagy-Károly* is a régi római világuralom újjáteremtéséről ábrándozott és a 800-ik év karácsonyján Rómában a pápa kezeiből vette a koronát, hogy így legalább külső jogcímet találjon arra, hogy magát római császárnak nevezhesse. A választott szerephez hű maradt építkezéseiben is a nagy uralkodó, mert mindazok a monumentális dolgok, amelyeket ő, vagy utódai alkottak, térképzésben és gondolatban egyaránt rómaiak. Az alkalmazott művészet terén pedig a római eredetű mestereknek egész csoportját találjuk ezidőben frank földön. Sőt még azok is, akik, neveik után ítélve (mint Bernwarn, Tutiló, Meinwerk) barbár származásúak, tanulóéveiket Rómában járták és amit otthon csináltak, az ifjú korukban Rómában látottaknak halvány árnyékai.

Csak a román művészetben halványul el a classikus világ emléke. Amint a római kaszettás öntött boltozatból, amely bizony alig tartható egyébnek, mint a görög kaszettás menyezetnek egyszerű meghajlitása, a szerves és szerkezetileg megokolt román keresztboltozat kialakúl és amint az később a góth bordás-boltozattá fejlődik, megszűnik Róma művészi szerepe. Ettől kezdve már lehet beszélni germán, vagyis akkor már *német* és *francia* művészetről. De bizony igaza volt a római költőnek — és ezt az igazát a német kutatók is elismerik már — hogy eddig az időig „Róma volt a föld fővárosa és minden téren uralkodott az egész világ fölött." *K—ó.*

Az ipartörvényjavaslat tervezete.

(Folytatás.)

A munka díja csak a tényleg teljesített munka szerint követelhető, kivéve: ha a munkaadó a szükséges anyagot, segédeszközöket késedelmesen adja át, vagy a munka késedelmes átvételét ő okozta, amikor a várakozás idejére is a rendes bér kijár; ha a munka végzése nem az alkalmazott vétkessége miatt válik lehetetlenné, ez esetben azonban a munkaadót a gátló akadályról 24 óra alatt értesíteni tartozik; mindkét esetben azonban levonandó az, amit a munkás a munka elmaradása miatt a kiadásokban megtakarít.

A tervezet szerint kijár a munkadíj arra az időre is, ha a munkás ama jogainak, illetőleg kötelezettségeinek felel meg, melyek őt e törvény szerinti intézmények ellátásából megilletik, egy teljes napra: ha megnősül, neje gyermeket szül, ha az elhal, valamint 2-od ágbeli rokona temetése esetén.

A bér mindig készpénzben fizetendő; abból a munkaadó csak a kamatmentes előleget, a természetben adott lakást vagy élelmezést, a tüzelő és világító anyagot, a munka-segédeszközök önköltséges értékét vonhatja le. Ezenkívül levonhatók a törvényesen kirótt pénzbírságok és munkabérrészletek, a munkabér által létesített fogyasztó szövetkezet követelése és a munkásjóléti intézményeknek használati díjai, illetőleg a hozzájárulás összege. Ez a visszatartás, ha az élelmezés természetben adatik, a végrehajtás alá vonható bér felén, egyébként harmadán túl nem terjedhet. Ezekről havonkint a munkásnak elszámolás adandó.

Oly szerződéses megállapodás, mely szerint a munkaadó a bér egy részét kötelezettségének teljes vagy részbeni fedezésére, illetőleg biztosítására visszatarthatja, csak e kötelezettség szabatos körülírásával írásbelileg történhetik meg, de ekkor is legfölebb a bér $^1/_4$ része vonható le; ez összegek az iparhatóságnál letéteményezendők, arra a munkaadó zálogjoga előjegyzendő.

Oly esetekben, midőn a munkás törvényszerűen jár el, biztosíték jogérvényesen ki nem köthető; birság csak írásban, előre meghatározott cselekményekért és meghatározott nagyságban köthető ki a szerződésben vagy a munkarendben; e birság esetenkint az átlagos napibér $^1/_{12}$-énél és hetenkint összesen a bér $^1/_{10}$ részénél több nem lehet; — e birság kivethetése 2 hét alatt elévül. E levonásokról a munkaadó elszámolást tartozik vezetni és kimutatni, hogy mire fordította ez összegeket. A munkás 14 nap alatt az iparbírósághoz fordulhat jogorvoslatért, a szerinte jogtalan levonás ügyében; a levont összegek csak a kereskedelmi miniszter által kijelölendő munkásjóléti célokra fordíthatók.

A törvény szerint le nem foglalható munkabér sem át nem engedélyezhető, sem el nem zálogosítható, sem másra át nem utalványozható.

Ha üzleti haszonban való részesedést kapnak a munkások, akkor ezek képviselőjének a mérleg helyes összeállításainak felülvizsgálására van joga, kit titoktartás megbízóival szemben nem kötelez.

Nem korlátozható a munkásnak az a joga, hogy bérét miként akarja felhasználni. Ha a munkaadó élelmezéssel, illetőleg lakással látja el munkását, annak olyannak kell lenni, hogy testi épsége kárt ne szenvedjen; ez és a lakás mineműsége iparhatósági felügyelet alatt áll; ez ügyekben a kártérítési igény 3 hó alatt elévül.

A bér, más megállapodás hiányában, a munka helyén, vagy a munkaadó telepén (ekkor az út ideje a munkaidőbe beszámítandó) fizetendő; tilos a bért kocsmában kifizetni. Accordmunkára hetenkint legalább a kereset $^3/_4$ része kifizetendő, a visszatartott rész a havonkint legalább egyszer megejtendő elszámoláskor kifizetendő. Ha a bér a fizetési nap elteltéig, a munkaadó hibájából, ki nem fizettetik, nemcsak késedelmi kamat, hanem a késedelem által okozott kár is megtérítendő; ha a kár ki nem mutatható, legfölebb a ki nem fizetett összeg $^1/_4$ részénél nem nagyobb összeg ítélhető meg.

A munkabér a munkaidő alatt fizetendő, ha ez később történik, a várakozás minden félórájáért egy teljes óra munkabére illeti a munkást. A bért sem a napközi szünetek alatt, sem munkaszünetes napon fizetni nem szabad.

Ezek az intézkedések amily újak, oly sérelmesek. Munkabér csak a munkában töltött időre járhat. Kártérítés olykor, amidőn nincs kár, oly novum, mely helyt nem állhat. Nem lehet a munkás privilegiuma az, hogy ő nemcsak jogos követelését és annak kamatját, de még ezenfelül praemiumot is kapjon. Úgyis különlegesen gyors ítélkezés alapján kapja meg netán elmaradt bérét, ezt még különleges javadalmazással tetézni semmivel sincs megokolva. A bér fizetése munkaközben igen sok üzemben lehetetlen és így a munkaadó, ha e tervezet törvénynyé válik, kénytelen lenne oly időre is bért fizetni, amidőn érte semmi ellenértéket nem kap. Ily terheket gyönge iparunk el nem bir, miért is ez intézkedések törlését kell követelnünk.

Oly szerződés, mely szerint a munkaviszony tartama csak az alkalmazottra állapíttatik meg, érvénytelen; ha az időtartam a munkásra nézve kisebbre van kikötve, csak e kisebb határidő kötelező a munkaadóra is. Ha a szerződés „idényre, kisegítésre" szól, akkor az bizonytalan időre kötöttnek vétetik; ha 2 évnél hosszabb időre szól, csak 2 évre kötöttnek tekintetik. Ha a szerződésben annak tartama nincs kitüntetve, az felmondás útján felbontható, melynek ideje, más megállapodás hiányában, egy hét; oly kikötés, hogy a munkás felmondási ideje a munkaadóénál nagyobb, érvénytelen, ekkor mindkét félre a munkás számára kikötött felmondási idő mértékadó.

Próbaidő alatt mindkét fél felmondás nélkül szüntetheti be a munkaviszonyt; ha a próbaidő a két félre egyenlőtlen vagy 2 hétnél hosszabb időtartamra köttetett meg, ez érvénytelen.

Dworák

és Czigler terve szerint

Széchényi fürdő.

129.o.

Székely László /szerk/ : Budapesti zsebkalauz.

Bp. 1959.

Dvorzsák Ede MDK

A városligeti gyógyfürdőnek Czigler féle terveit átdolgozta.

Széchenyi fürdő 1909-13 épült.

THALY TIBOR : A 200 éves Városliget. Bp. 1958.

94.1

Dvorzsák Ede MDK

Czigler müveinek munkatársa. Széchenyi fürdő /épitész/

Műcsarnok.1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Dvorzsák Ede

Repr:

A Széchenyi fürdő főbejárata

THALY TIBOR: A 200 éves Városliget. Bp. 1958.

64. lap után 6. képtábla

< Dvorák Ede >

Czigler Győző munkatársa

< > A József-szanatorium Gyulán.

Épitő Ipar 1908. 179, 180. l.

Sz - Sz

Sorszám	Név	Születési hely	Születési év	A befejező szigorlat ideje
14	Lévay Andor	Nagyvárad	1897	1927. X. 25.
15	Linczmájer György	Veszprém	1901	1926. VI. 16.
16	Mayer Ferenc	Máramarosziget	1895	1928. V. 10.
17	Ifj. Paksy Gyula	Beregszász	1904	1927. VI. 21.
18	Peczelszberger Károly	Esztergom	1902	1928. III. 5.
19	Petrik Jenő	Budapest	1877	1899. VI. 16.
20	Polacsek György	Battonya	1904	1928. V. 12.
21	Szabó Tibor	Beregszász	1901	1928. III. 31.
22	Tomann Károly	Ujvidék	1903	1927. XII. 15.
23	Váray Zoltán	Marosvásárhely	1901	1928. V. 12.
24	Vasvári László	Sztojka	1902	1926. VI. 16.

Honosított oklevelek tulajdonosai.

Építészek.

Sorszám	Név	Születési hely	Születési év	Műegyetem, amelyen végzett	Az oklevél honosítás kelének éve
1	Axmann Viktor	Eszék	1878	München	1902
2	Balthes Frigyes	Segesvár	1882	Karlsruhe	1908
3	Bayer Károly	Győr	1861	Bécs	1886
4	Benedikty József	Békés	1866	Stuttgart	1889
5	Bernovits Gusztáv	Kassa	1866	Zürich	1892
6	Beutum János	Budapest	1895	Bécs	1927
7	Bierbaumer István	Székesfehérvár	—	Bécs	1885
8	Bierbauer Virgil	Nagyenyed	1893	München	1916
9	Braun Károly Ede	Budapest	1884	Darmstadt	1911
10	Decker Elemér	Budapest	1878	Zürich	1903
11	Duschek Aurél	Dobsina	1867	München	1901
12	Dvorák Ede	Oravica	1861	Bécs	1900
13	Eisler Izidor	Budapest	1868	München	1909
14	Fuchs Ignác	Zsámbok	1862	München	1890
15	Haybäck Károly	Pozsony	1861	Zürich	1913
16	Hirsch Károly	Ódombovár	1899	Prága	1927
17	Kármán Géza Aladár	Budapest	1871	München	1925
18	Klein Izidor	Budapest	1868	München	1894
19	Knop Ferenc	Győr	—	Bécs	1923
20	Kolbenheyer Viktor	Sopron	1858	Bécs	1885
21	Kommer József	Budapest	1862	Bécs	1886
22	Markó Gusztáv	Rozsnyó	1854	Stuttgard	1882
23	Maróthy Kálmán	Roszaly	1876	Bécs*	1920
24	Mezey Zoltán	Vécke	1878	Bécs	1919
25	Mihályik István	Szepesváralja	1865	München	1894
26	jánosvölgyi Münnich Aladár	Szepesigló	1890	München	1914
27	Orendi Gottfried	Szászrégen	1867	München	1898
28	Poeschl Gyula	Selmecbánya	—	Bécs	1890
29	Politzer Lajos	Veszprém	1865	München	1893
30	vágfalvi Quittner Ervin	Budapest	1891	Charlottenburg	1924
31	Sándor Móric	Felsőalap	1885	Berlin	1913
32	Schannen Ernő	Perjámos	1853	Zürich	1890
33	Schmidts Vilmos	Kereszténytalva	1885	München	1916
34	Schneider Ferenc	Sopron	1884	Charlottenburg	1912
35	Slocovich Brunó	Fiume	1883	Charlottenburg	1911
36	Schteinhardt Antal	Budapest	1856	Stuttgard	1887
37	Thier-Szabó Manó	Versec	1873	München	1918
38	Thimar János	Marosvásárhely	1894	Bécs	1928
39	Vikár Kálmán	Pápa	1885	Bécs*	1921
40	Zachári László	Budapest	1884	Bécs	1925

* Cs. és kir. műszaki katonai tanfolyam.

ANDREA

Cementárugyár és építőipari r.-t. Műkőmunkák, padló és falburkolatok Budapest, V., Vigszinház-utca 5.
Telefon: Automata 298—37

PARAFAKŐGYÁR R.-T.

Ezelőtt: Kleiner és Bokmayer
Budapest, VIII., Főherceg Sándor-tér 4
Telefonszámok: József 301-14, József 301-16

Készít sajtolt parafa, parketta padló burkolatokat. Kórházakban, szanatóriumokban, szállodákban, fürdőkben, torna- és vivótermekben, irodai helyiségekben, könyvtárakban, muzeumokban igen előnyösen alkalmazható.
Rugalmas, zajtalan, pormentes és teljesen lábmeleg padló. Mosható, vízálló.

INCZE GÁSPÁR MŰ- ÉS BÚTORASZTALOS
Készít egyházi, iskolai és irodai berendezéseket Bpest, I, Bertalan-u. 22T. L.á 5-1

Központi fűtések, szellőztetési berendezések
Magyar Fűtési és Szellőztetési Berendezési Vállalat
Budapest, IX., Márton ucca 35/a. szám

Templomberendezések
Aranyozás, fényezés, festés, szakszerű renoválás, ötvös- és bronzmunkák mintázása.
Ecclesia Részv.-Társ.
Budapest, VI., Csángó ucca 22
Telefonszám: Aut. 908-44

KRAUSZ LAJOS SZOBRÁSZ
Egyházi munkák, oltárok szobrok, keresztkutak, díszítmények stb. Profan épületi munkák, homlokzati díszítmény, specialista stukkó mennyezeti munkákban. Bronz- és famunkák. Művészi síremlékek márvány, gránit, mészkő, műkőanyagból. Elsőrangu referenciák.
Műterem: Bpest, VI., Lehel-u. 14. Telefonhivó Aut. 934-53

FÖLDMUNKAIPAROSOK VÁLLALKOZÓ SZÖVETKEZETE
(KUBIKOS FÖLDMUNKÁSOK KÖZPONTI TELEPE
Földmozgosítás - Utépítés - Csatornatisztítás - Kordélyos fuvarozás - Ingyenes munkaközvetítés - Díjmentes költségvetés
VIII., MOSONYI-UTCA 1, Telefon: J. 360-88

MARGITTAI GYULA Bádogos-gáz, vízvezeték és csatornázási vállalata
BUDAPEST, I., VERPELÉTI-ÚT 5. Telefon: Lágymányos 5-95

SEMES NEMES VAKOLAT VÁLLALAT
Központi iroda
Budapest,
VI., Lövelde-tér 2-a
Telefon: József 313—60

Aranyérmekkel többszörösen kitüntetve. Alapítva: 1887
BIEBER KÁROLY épület és műlakatos mester.
II., Tégla-utca 6 szám.

KRISZTIÁN SÁNDOR *iparművészeti és szobrászműterme, Bpest, VII., Gyarmat-utca 12. Tel.: Z. 70-80*
Készít úgy saját, mint megadott tervek alapján: épület külső és belső figurális és dekorativ szobrászmunkákat, homlokzatdiszeket, belső stukkómenyezeteket, kandallókat, oszlopokat. Kerti dísztárgyak, díszpadok, pergolák, virágtartók, díszkutak, síremlékek stb. úgy márvány, mint elsőrendű tartós fagyálló műkőből.

Oltárok, szószékek, gyóntatószékek
teljes templomberendezések
OBERBAUER A. UTÓDA
Magyarország legrégibb templomberendező vállalatánál
BUDAPEST, IV. KER., VÁCI UCCA 41. SZÁM
Alapítási év 1863, Telefon: Aut. 833-44.
Kelyhek, miseruhák, szobrok stb. stb. állandóan nagy választékban raktáron.

PAULAY LÁSZLÓ elektrotechnikai és műszaki vállalat
BUDAPEST, VIII., KOSZORU U. 14-16. TEL. JÓZSEF 401—76
Villamosvilágitási, villamos erőátviteli, optikai, akusztikai jelzőberendezések, magán- és házi telefonberendezések.

Közönséges tömör faltéglákat árusító részvénytársaság
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 27. sz. — Telefonszámok: Teréz 276-53, 276-54

Felelős kiadó: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR „HOLLÓS MÁTYÁS" NYOMDA r.-.120. I., Bors-ucca 24. Üzemigazg.: REINECKER FERENC

dm: A budapesti artézi-fürdő.

A fürdő építkezése a legutóbbi napokban a megvalósítás jegyébe lépvén, nem lesz érdektelen, ha a megelőző időkben lezajlott fejlődés tekintetében is tájékozást nyerjenek mindazok, kik fővárosunk egészségügyi politikáját figyelemmel kisérik.

Az artézi-fürdő ügye már az 1880. év elején foglalkoztotta a székesfőváros tanácsát, amidőn még ezt az időt is megelőzőleg Zsigmondy Vilmos hírneves geologus hazánkfia javaslatára a városligetben az artézikút fúrását elrendelte. Fővárosunk gyógyvizei eddig mind a budai oldalon voltak, forrásaik mind ott törtek felszínre. Zsigmondy ismervén a székesfőváros talajának geologiai képződését, reámutatott ama lehetőségre, hogy az esetben, ha kellő mélységre lehatoló artézi kútat fúrnának, ugyanazoknak a gyógyvizeknek a felfakadása a pesti oldalon lehetséges volna, melyek a budai oldal oly előnyösen ismert gyógyforrásait táplálják.

Az artézi-kút fúrása megvalósíttatván, bő kárpótlást adott a befektetett költségekért. A felbuggyanó vízmennyiség 24 óránkint 7600 hektoliter, hőfoka állandóan 73·87° C, tehát egyenletes melegségével és magas hőfokával túlszárnyalja úgy a karlsbadi, mint a baden-badeni világhírnévnek örvendő gyógyfürdők meleg vizeinek hőfokát, amelyeknek ingadozó és különböző hőfokuk van aszerint, amely forrásból erednek.

A megfelelő mennyiségű gyógyvíz biztosítása után a fürdőépület megépítése került napirendre. Az e tárgyban folytatott tanácskozások eredményeképpen néhai *Czigler* Győző építész első terveit 1884. évben terjesztette be a főváros tanácsának. Ez a terv, melyet a mai elfogadott tervvel való összehasonlítás végett ma szintén bemutatunk, még szerény keretek között van tartva, részben a még most is fennálló kész fürdőépület felhasználásával és megfelelő kibővítésekkel. A régi fürdő-épület két szárnyépülettel lett volna kibővítve, részben a várakozó felek tartózkodó és a szolgák pihenő helyéül. A másik kibővített szárnyban voltak a fölépcsők és emeletenkint két fürdő. A középső épületben külön választva a közös női és férfifürdők, közben a gazdasági helyiségek. A szélső épületben pedig a tulajdonképpeni gyógyfürdő, külön vetközőkkel ellátott egyes fürdőkkel; az egész épületcsoportnak befejezése pedig vendéglői és kávéházi épület.

Ez a terv, mint számos utódja, nem öltött testett, mert hosszú időket emésztett tárgyalások az építkezésnek mindig nagyobb és nagyobb arányát célozták újabb és újabb tervek készítésével.

A bővizű gyógyforrás intensívebb kihasználása és jövedelmezőbbé tétele a szerényebb keretben mozgó terv megváltoztatását, kibővítését és nagyobb arányú építkezést követelt, mert természetesen közben az igények is folyton fokozódtak. A különböző tervek sokaságának és változatosságának ismertetését itt mellőzzük, bár a temérdek kárba veszett munka megvilágítása nem volna érdektelen.

1904. évben végre a végleges tervek a „legutolsó“ megállapodások alapján részletes költségvetéssel együtt elkészültek, és azokat a székesfőváros tanácsa építésre — kisebb javítások és kiegészítések föltételével el is fogadta.

Ekkor azonban a tervező építész, aki 1886-ban műegyetemi tanár lett, a rajzónt kezeiből kiejtve, mielőtt sok évi küzdelmes munkája eredményét, fáradságának jutalmát láthatta volna, 1905. évi március hó 28-án az élők sorából elköltözött.

Ekkor a főváros tanácsa a mű létesítését Cziglernek sok éven át buzgó munkatársára, *Dvorák* Edére bízta, aki újra többszörös átalakítás után kidolgozta azt a tervet, amelyet ma bemutatunk, és amelynek alapján — mint e lapok olvasói tudják — az építkezés már vállalatba is adatott, és e héten az építés valóban meg is kezdetett.

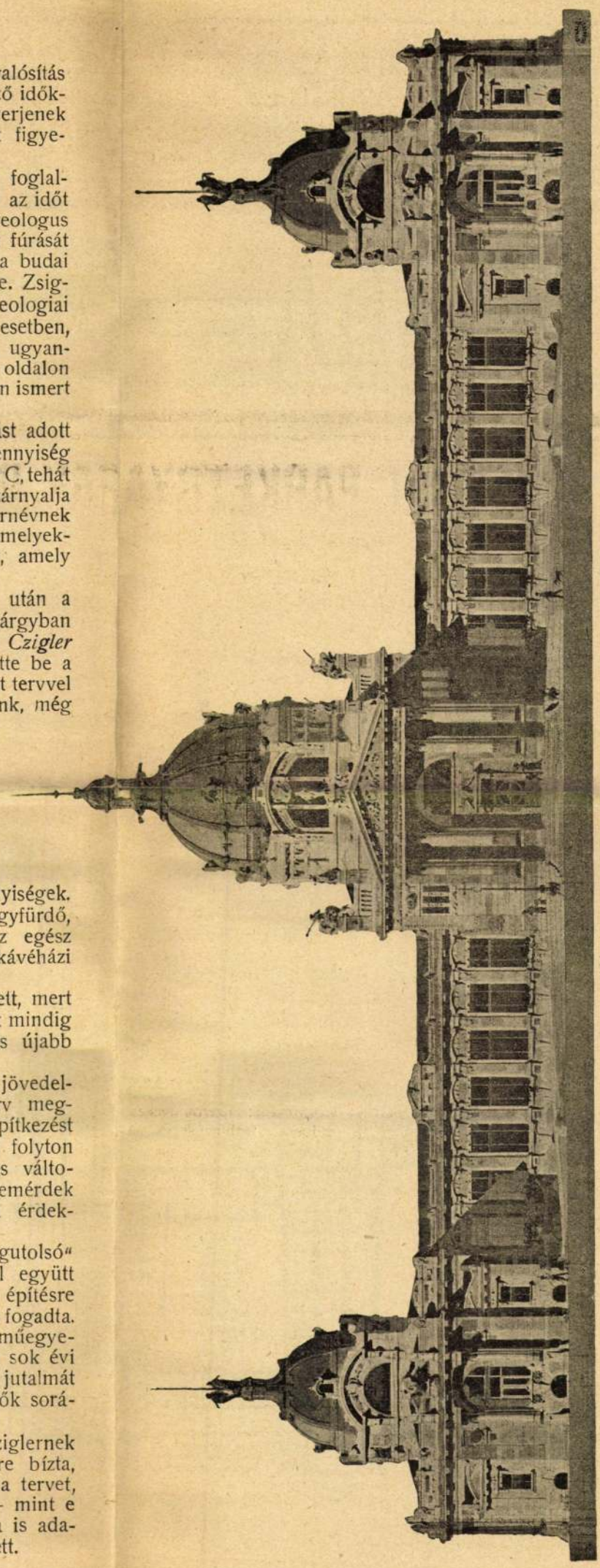

A budapesti városligeti artézi-fürdő főépületének homlokzata. Tervezte *Dvorák* Ede.

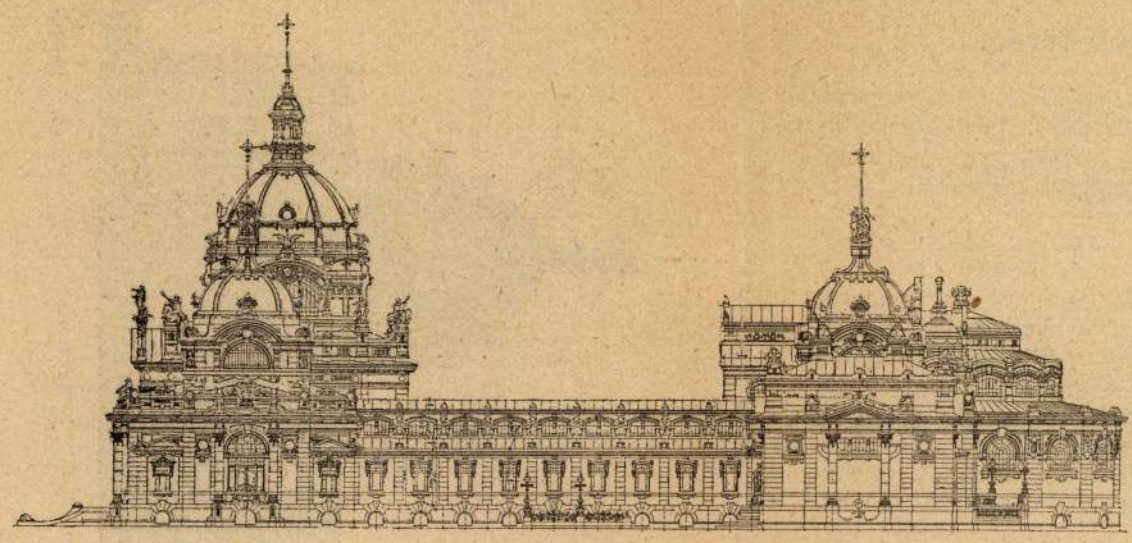

Az artézi-fürdő oldalhomlokzata.

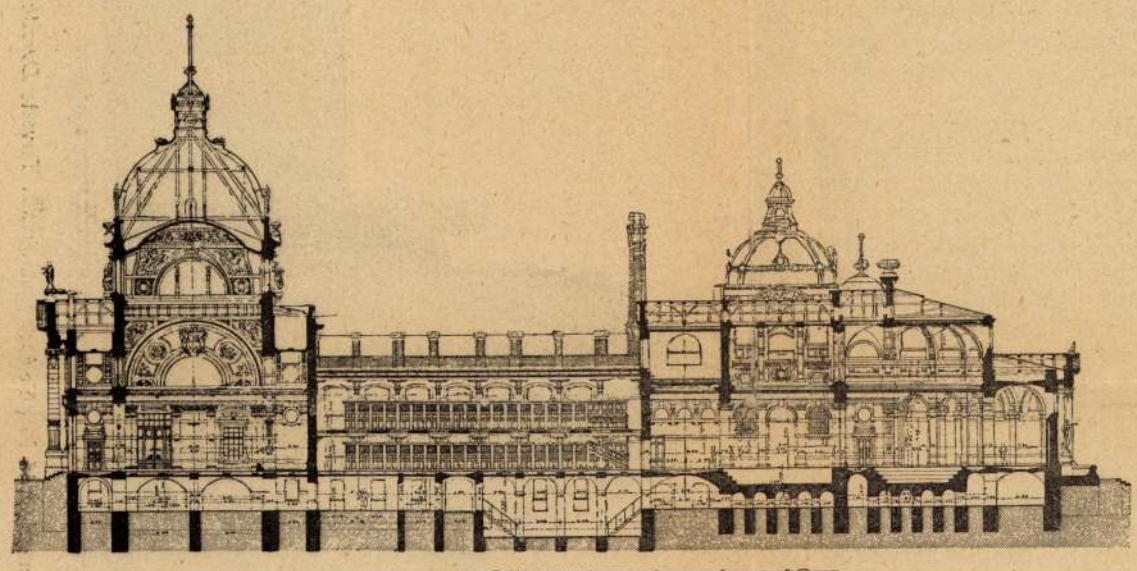

Az artézi-fürdő metszete.

Csak néhány szót erről a „végleges“ tervről:

Az építkezésnek hat része van: I. a tulajdonképpeni fürdőépület, — Ii. a szálló-épület, — III. a gazdasági épület, — IV. az uszoda, — V. a hűtőmedencék és — VI. a gyüjtőmedence.

A fürdőépület magában foglalja a gyógyfürdőket, a kádfürdőket, a közös társas-fürdőket külön-külön nők és férfiak számára, az épület hátsó homlokzati szárnyának meghosszabbításában jobboldalt a női, baloldalt a férfinépfürdőt, teljesen elkülönített bejáratokkal.

A szorosan vett gyógyfürdőül 14 előszobával bíró fürdőfülke szolgál. Lesz a fürdőépületben még villanyfürdő, a meleglevegőgyógyításnak fenntartott helyiség, belélegző s egyéb ily természetű kezelésre szánt helyiség. A nagy fürdőépületben központi fűtés és elektromos világítás lesz. A szellőztetés aspiratio és pulsio elvén szerkesztve.

Az uszodában külön férfi- és külön női osztály, hogy mindkét nembeli fürdőközönség részére a nap bármely szakában rendelkezésre álljon.

A szállóban 50 vendégszoba, igazgatói lakás és belső étkezőhelyiségek lesznek, mindenütt központi fűtéssel.

Mint említettük, az építéshez az évtizedekig tartott és

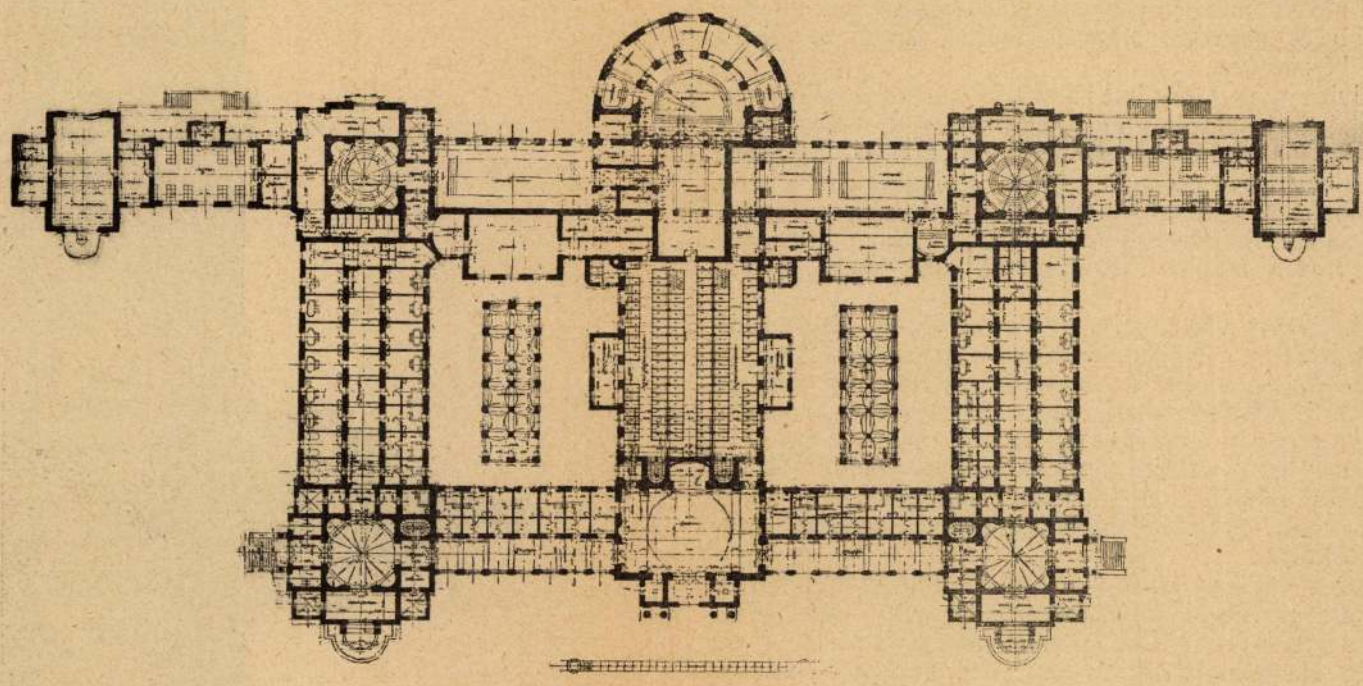

Az artézi-fürdő alaprajza.

Dvorak E d e, építész Budapesten. Czigler Győzőnek (l. o.) sok éven át munkatársa volt s számos vállalatában jelentékeny részt vett. Czigler alapvető tervei után D. készítette a budapesti ártézi fürdő épületének terveit, a gyulai József-szanatórium tervét, s ugyancsak Czigler vázlatai nyomán a szombathelyi kulturház tervének részletrajzait stb. Ezeken kívül számos budapesti bérház, nyaraló és családi ház tervét készítette önállóan.

Bodányi Ödön: A Vasvármegyei Kulturegylet múzeuma és kulturháza Szombathelyen. *Építő Ipar.* 1911. 264. l. (képpel). — *Építő Ipar.* 1893. 95. l. (Lelenczház.) — 1908. 179. l. (A József-szanatórium Gyulán; képekkel.) — 1909. 125. l. (A budapesti artézi fürdő; képekkel.) — 1909. 266. l. (Nyaraló; képekkel.) — 1910. 272. l. (Családi ház; képekkel.)

+ egyebekkört

Dvorák Ede, építész, sz.

Osavicabányán (Krassó-körény m.) 1861. A bécsi műegyetemen végezte tanulmányait. Oklevelét 1900 honosította. 1883-tól dolgozott Czigler Győző építész tanár irodájában, kinek több mint husz évig irodavezetője volt.

Czigler [ ] Czigler halála után (1905) önállósította magát s szanúro bpesti bérház, nyaraló és családi ház, a vidéken részerez több templom és középület tervét készítette.

MDK

Dvorák Ede,

Czigler Gy.-nek munkatársa a Czieglertöl származó terveket a szükségletnek megfelöleg később átdolgozta és ily alakban testet öltött a kitüzött feladat.

A József-szanatorium Gyulán.
Epitö Ipar.1908.ápr. 26. 179-180.l.

M.D.K.

Dvorák Ede, építész

Első díjat nyert az eskütéri híd környékének rendezésére hirt pályázaton. [A pályadíjat az Ibl-szobor-ra ajánlotta fel].

Vállalkozók Lapja; Bp. 1894. XV. évf.

máj. 22. sz. 4. old.

M.D.K.

Dvorák Ede, építés

mint Czigler Győző munkatársa és irodájának vezetője fejezte be Czigler halála után a Széchényi fürdő tervezési és kivitelének ellenőrzési munkalátait. Az épület 1908-ban készült el.

Ism. Petrik Albert.

Építőipar - Építőművészet. Bp.1915. 39.évf. 3.sz.
14.old. Első rajzmellézt. a főhomlokzati bejáróról
2-3.szöv. ábra

M.D.K.

Drovák Ede, építész

fejezte be Czigler Győző halála
után a városligeti Széchényi-fürdőt-

Petrik Albert:

Építőipar - Építőművészet. Bp.1915. 39.évf. 4. sz.
4-6. szám. 5. sz. 7-9. szám. Metszet: 6. sz.
32. s.

MDK

Dvorák Ede épitész

artézi fürdő

Zöldág ünnep. Épitő Ipar, 1909. nov. 14. 428.l.

MDK

Dvorák Ede műépítész

tervezte – Origler Győző alaprajzának felhasználásával – az 1913. július 16-án megnyílt Széchenyi-gyógyfürdőt.

Dr. Szabó Sándor: A közegészségügy.
Városi Szemle, Bp. 1913. 10-12. sz.
1330. l.

HATSCHEK SZABADALMA.

Eternit-Pala

A jelenkor **LEGJOBB** tetőfedő anyaga.
Tüz- és fagyálló, viharerős könnyü, tetszetős és olcsó, javitást nem igényel.

Eternit Müvek Hatschek Lajos
Budapest VI., Andrássy-ut 33.
Nyerges-Ujfalu Esztergommegye
TELEFON: 12—92.

Legmesszebbmenő jótállás.
Elsőrangu referenciák.
Mintát, ismertetést és árajánlatokat költségmentesen küldünk

Sátoraljaujhely. (Árnyékszékek helyreállitása.) A városi szinház melletti árnyékszékeknél szükségessé vált munkálatok létesitése céljából f. é. október 23-án d. e. 10 órakor a városháza F. sz. szobájában szóbeli versenytárgyalás lesz. Bánatpénz a költségvetési ár 10%-a, vagyis 61 korona.

Salgótarján. (Községháza épitése.) Salgótarján község a községházát 8071 kor. előirányzott költséggel ujjáépitteti. Az épitkezés vállalatba adására f. é. október 31-én d. e. 10 órakor az otlani főszolgabirói hivatalban árlejtés lesz. Bánatpénz 5%.

Lőcse. (Kavicsszállitás.) Szepesvármegye következő törvényhatósági közutain és pedig: 1.) béla-ófalvi ut 0—6 km. közt. 2.) csorbató-tátrafüredi ut. 3.) gnezda-ófalvi ut. 4.) márkusfalvi indóházi ut. 5.) alsó-tátrafüredi ut. 6.) tátrafüred-rózsamenházi ut. 7.) alsó-tátrafüred-alsóerdőfalvi utakon az 1907—1908. években eszközlendő kavics szállitás biztositása végett a f. é. november 9-ik napjának d. u. 2 órájára a lőcsei m. kir. államépitészeti hivatalban tartandó zárt ajánlati versenytárgyalas hirdettetik. A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy vállalati költségek után számitandó 5%-nyi bánatpénzzel és egy kor. bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat a kitüzött nap déli 12 óráig a lőcsei m. kir. államépitészeti hivatalhoz adják be. A vonatkozó müvelet és részletes feltételek nevezett államépitészeti hivatalban megtekinthetők.

Szeged. (Artézi kut furása.) A honvédhuszár laktanya és környékének vizellátása céljából bérbevett IX számu artézi kut furási munkálatának biztositása iránt f. é. október 20-án d. e. 10 órakor az I. tan. ügyosztályban Szegeden zártajánlati versenytárgyalás fog tartatni. A szabályszerü s 500 kor. bánatpénzzel ellátandó zárt ajánlati levelek a tanácsi iktató hivatalba nyujtandók be. Vállalati föltételek a városi mérnöki hivatalban betekinthetők s ugyanott ajánlati ürlapok is kaphatók.

Komárom. (Egyházi épületek helyreállitása.) Az érsek-ieéli róm. kath. egyházi épületeken teljesitendő helyreállitási munkák a hitközség által természetben kiszolgáltatandó, esetleg 114 kor. 40 fillér készpenzért megváltható 45 kézi és 13 igás napszámon felül 1190 kor. 37 fillérrel engedélyeztetvén, e munka biztositása céljából a f. é. október 27-ik napjának, d. e. 10 órájára a komáromi államépitészeti hivatalban tartandó zart ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlathoz az engedélyezett összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó. A müszaki müvelet és részletes feltételek nevezett államépitészeti hivatalnál megtekinthetők.

Ujkigyós. (Békésm.) (Mélykut furás.) Ujkigyos község, a község piacterén, egy közhasználatra szánt mélyfuratu kutat épittet, melynek biztositására zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet. Felhivatnak vállalkozók, akik ezen munkálatokra igényt tartanak, hogy zárt irásbeli ajánlataikat a községnak, hogy zárt irásbeli ajánlataikat a községi előljárósághoz f. é. november 11. napján d. u. 5 óráig nyujtsák be. Az ajánlatok f. é. november 12-én d. e. 10 órakor a községház tanácstermében bontatnak fel. Az ajánlatok ugy az anyag árak, mint a munka dijakra együttesen, a kutépités méter szerinti egységére teendők. Biztositékképen 400 kor. melléklendő. Egyéb feltételek a községházán megtekinthetők.

Nagyszeben. (Törvénykezési épület és fogház épitése.) A nagyszebeni kir. törvénykezési épület és foghaz felépitéséhez szükségelt munkák elkészitésére a nyilvános árlejtés hirdettetik. Az épitési munkák együttesen egy vállalkozónak illetve egyetemlegesen kötelezett társvállalkozóknak, vagy pedig munkanemek szerint külön-külön vállalkozóknak, vagy egyetemlegesen kötelezett társvállalkozoknak fognak kiadatni. Az előforduló munkák a következők: föld, kőmüves és elhelyező, vas, kőfaragó, ács, bádogos, cserépfedő, szobrász, asztalos, lakatos, mázoló, üveges, födém, tölgyfapadozati, granitto-terazzó, asphalt, keramit, szobafestő, kályhás, ablakponyva, felirati táblák, vizvezeték s csatornázó, kövezés- és udvarparkirozó, villanycsengő s villámháritó s végül teremberendezési munkák. Az általanos és részletes vállalati feltételek, a kötendő szerződés tervezete, valamint az épitési tervrajzok a nagyszebeni kir. törvényszéki elnök hivatali helyiségében (Nagyszeben, rizskásau ca 8. sz. I. em., 4. ajtó) tekinthetők meg; ugyanott a munkákra ajánlkozni akarók az ajánlati ürlapokat dijtalanul, valamint az egyes munkanemek előméretének másolatát, a mig a készlet tart 1/2 ivenként 10 fillérért megszerezhetik. A szükséges részletes kiviteli tervek pedig Dvorák Ede müépitész irodájában (Budapest, IV. ker., Muzeum-körut 37. szám III. em.) megtekinthetők. Csakis ezen nyomtatott ajánlati lapon és előméreti másolaton kitett ajánlatok fognak figyelembe vétetni s az ajánlatok csak irásban és pecséttel ellátott boritékban fogadtatnak el a következő külső felirattal: „A nagyszebeni m. kir. törvénykezési épület és fogház épitésére vonatkozó ajanlat.“ A versenytárgyalás Nagyszebenben a törvényszéki elnöki irodában, az épitési bizottság nyilvános ülésében f. é. november 22-én d. u. 3 órakor fog megtartatni, a mely napig s óráig az ajánlatok egy kor. bélyeggel, ugyszintén az előméret költségvetés ivenként 30 fill. bélyeggel ellátva a nagyszebeni kir. törvényszék elnökéhez beadandók. Az ajánlatot benyujtani szándékozók kötelesek az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a nagyszebeni m. kir. adóhivatalnál vagy a budapesti m. kir. állampenztárnál előzetesen letétbe helyezni s az ezt igazoló elismervényt ajánlatukhoz csatolni. Az épitési munkák az ajánlatok elfogadása illetőleg a szerződés aláirása s jóváhagyása után 1907. év korai tavaszán megkezdendők s oly erővel folytatandók, hogy az épületek 1907. október 30-ig tető alá hozhatók s 1908. julius 15-én pedig teljesen elkészülve használható állapotban átadhatók legyenek.

Nyitra. (Főszolgabirói épület helyreállitása.) A pöstyéni főszolgabirói hivatal épületének helyreállitása 4760 kor. 48 fill. erejéig engedélyeztetvén, e munkálat biztositása céljából f. é. november 12-ik napjának d. u. 3 órájara Nyitra vármegye székházában tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy 5% bánatpénzletételét igazoló m. kir. adóhivatali nyugtával ellátott zárt, szabályszerüen kiállitott ajánlataikat a kitüzött nap déli 12 óráig Nyitra vármegye alispánjához adják be A müszaki müvelet a nyitrai kir. államépiteszeti hivatalnál megtekinthető. A munka 3 hónap alatt befejezendő.

Nyitra. (Templom épités.) Az assakürthi róm. kath. templom ujjáépitése 37775 kor. 96 fill. és a hitközség által megváltandó kézi és igásnapszámmal 11541 kor. 42 f. tehát összesen: 49317 K. 38 fill összeg erejéig engedélyeztetvén, e munka biztositása céljából a f. é. november 12-ik napjának d. e. 11 órájára a nyitrai m. kir. államépitészeti hivatalban tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlathoz az engedélyezett összeg illetve az ajánlati végösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó. A müszaki müvelet és részletes feltételek nevezett államépitészeti hivatalnál megtekinthetők.

Nyitra. (Templom és paplak helyreállitás.) A bori-i rom. kath. templom és paplak helyreállitása 6815 kor. 70 fill. es a hitközség által természetben kiszolgáltatandó, esetleg 126.5 korona készpenzért megváltható 402 kézi és 88 igás napszámmal engedélyeztetvén, e munkák kivitelének biztositása céljából a f. é. november 12-ik napjának d. e. 11 órájára a nyitrai kir. államépitészeti hivatalban tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlathoz az engedélyezett összeg illetve költségvetés végösszege 5 százalékának megfelelő bánatpénz csatolandó. A müszaki müvelet és részletes feltételek nevezett államépitészeti hivatalnál megtekinthetők.

Szeged. (Vasbeton munka). Szeged szab. kir. város az általa épitendő rókusi róm. kath. plébánia-templom létesitéséhez szükséges mintegy 840 m² alapterülettel biró vasbeton-boltozatok vállalatára árlejtést hirdet. A munka 1907. év tavaszán fog végrehajtatni. Az általános és részletes vállalati feltételek és tervek Szeged város mérnöki hivatalában és Aigner Sándor és Rainer Károly tervező épitészeknél (Budapest, VIII., Csepreghy-u. 1.) megtekinthetők; ajánlati költségvetési lapok ugyanott kaphatók. A bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok f. é. november 3. napjának d. e. 10 órájáig a városi tanácsi iktatóhivatalban nyujtandók be. Az ajánlattevő vállalkozók az ajánlati végösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban ajánlatukhoz mellékelni tartoznak.

Szeged. (Vendéglő épités, huspároló készülék szállitása). Szeged szab. kir. város által ujonnan épitett közvágóhid területén létesitendő vendéglő épitésének az ugyanott létesitendő huspároló készülék szállitásának és felszerelésének biztositása iránt az I. tanácsi ügyosztályban f. é. október 20-án d. e. 10 órakor zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni. A szabályszerü s a vendéglő épitésére vonatkozó ajánlathoz a vállalati végösszeg 5%-ának megfelelő, a huspároló szállitásra vonatkozó 200 kor. bánatpénzzel ellátott zárt ajánlati levelek a tanácsi iktató-hivatalba nyujtandók be. A vállalati tervek, feltételek fentnevezett ügyosztályban betekinthetők s ugyanott ajánlati ürlapok is kaphatók.

Kassa. (Vizvezeték és csatornázási munkák.) A kassai kir. pénzügyigazgatósági épületben létesitendő vizvezeték és csatornázási munkák 7800 kor. 45 fill. és a vele kapcsolatos épületátalakitási munkák 701 kor. 65 fill. erejéig engedélyeztetvén, e munkák kivitelének biztositása céljából f. é. november 8-ik napjának d. e. 10 órájára a kir. pénzügyigazgatóság helyiségében

Gyakorlatban kitünően bevált. Számos elismerés.

Nedves falak, istálló mennyezetek

gyökeres kiszáritása, tökéletes páramentesitése,

„KOSMOS“ hornyolt asphalt lemez alkalmazásával.

GREIF ANTAL

okl. mérnök műszaki irodája

Budapest, VIII., Salétrom-utca 10.

Telefon 89—24.

Mindennemü felvilágositás, minta, ismertetés és költségvetés dijmentes.

KÉPVISELŐK KERESTETNEK.

tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlathoz az engedélyezett összeg (illetve ajánlati költségvetés végösszeg) 5%-ának megfelelő bánatpénz (vagy a bánatpénznek az állampénztárnál [adóhivatalok, vámhivatalok, sóhivatalok stb.] történt letételét igazoló pénztári nyugta) csatolandó. A műszaki művelet és részletes feltételek nevezett pénzügyigazgatóságnál I. em. 14. sz. megtekinthetők. A vizvezeték. és csatornázási, valamint az épület átalakitási munkákra külön-külön is tehető ajánlat. A vizvezetéki és csatornázási munkákra vonatkozólag a költségelőirányzaton kivül a városi szabályrendeletben foglalt követelmények is kötelezők, nemkülönben a vállalkozó kötelezettségét fogják képezni a városi engedélyezési és bekötési eljáráshoz szükséges összes beadványok dijtalanul elkészitése és teljesitése is. — Ajánlati költségvetés nyomtatvány a hivatalnál megszerezhető.

Debrecen. (Felvételi épület épitése Ungvárt.) Az Ungvár megállóhelyen létesitendő uj felvételi épület és melléképitményeinek ellőállitására, valamint az ott levő őrház lebontására nyilvános pályázat hirdettetik, melyre a kellőeg kiállitott és felbélyegzett ajánlatok f. é. október 25-én, déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőségének titkárságánál benyujtandók. A tervrajz, a szerződési tervezet és a feltétfüzetek az államvasutak üzletvezetőségénél Debrecenben (Piac-utca 18. sz. II. em. 19.) valamint az ungvári osztálymérnökségnél megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati költségszámitás 2 koronáért megszerezhető. Az ajánlatok boritékai a következő felirással látandók el: „Ajánlat Ungvár megállóhely felvételi épületének épitésére.“ Bánatpénz fejében f. é. október 24-én d. e. 11 óráig 700 kor. teendő le a debreceni üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál.

Makó. (Egyházi épületek helyreállitása.) A nagylaki g. kath. egyházi épületek helyreállitása 4969 K. 45 f. összegen felül a hitközség által természetben kiszolgáltatandó esetleg készpénzért megváltható 721 K. 10 f. pénzértékü kézi és igás napszám erejéig engedélyeztetvén, e munkálat biztositása céljából f. é október 26-ik napjának 10 órájára a makói m. k. államépitészeti hivatalban tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Bánatpénz cimén az ajánlati összeg 5%-a az ajánlathoz csatolandó. A müszaki müvelet és részletes feltételek nevezett államépitészeti hivatalnál megtekinthetők.

Balassagyarmat. (Járásbirósági és fogház épület épitése Losoncon). Losoncon emelendő kir. járásbiróság és fogház felépitéséhez szükséges összes munkákra árlejtés hirdettetik. A A szabályszerüen aláirt ajánlatok lepecsételve a következő felirással látandók el: „Ajánlat a losonci kir. járásbirósági épület és fogház épitési munkáira“. Az ajánlatok f. é. október 30-ikának d. e. 11 óráig a balassagyarmati kir. törvényszék elnökénél nyujtandók be. A versenytárgyalás ugyanazon napon d. u. 3 órakor tartatik meg a balassagyarmati kir. törvényszéki elnök hivatalos helyiségében. Ajánlatok csakis az összes munkákra tehetők és a munkák egy vállalkozónak vagy egyetemlegesen kötelezett vállalkozóknak fognak kiadatni. Az ajánlatok mellett az egységárakkal kitöltött és az összárakat feltüntető eredeti költségelőirányzatok nyujtandók be. Ezek nélkül az ajánlatok figyelembe nem vetetnek. Az összmunkák előmeret másolatai példányonkint 15 koronáért, az ajánlati lapok pedig ingyen a b.-gyarmati kir. törvényszék elnökénél megkaphatók és ugyanott a szerződési minta, általános és részletes vállalati feltételek, valamint az épitési tervek betekinthetők. Ajánlattevők tartoznak 5% bánatpénzt készpénzben, vagy pedig óvadékképes értékpapirokban a balassagyarmati kir. adóhivatalnál vagy a budapesti m. kir. állampénztárnál igazságügyi letétbe helyezni és a letéti elismervényt ajánlatukhoz csatolni. A szerződés megkötésekor a bánatpénz az ajánlati összeg 10%-ára vállalkozó által kiegészitendő. A munkák kivitele a szerződés jóváhagyása és kézbesitése után azonnal megkezdendő és oly erélylyel folytatandó, hogy: a) Fő- és melléképületek alapozásai, a mennyiben az időjárás megengedi, f. é. december 30-ig elkészüljenek. b) Fő- és melléképületek 1907. május 15-ig tető alá jussanak és lefedessenek. c) Teljes befejezés és átadás határideje 1907. december 1-je. Kiemeltetvén, hogy az épületek esetleges szükséges kifütésének költségei vállalkozót terhelik.

Temesvár. (Iskola berendezés.) A brestyei (dettai járás) állami elemi kétantermü iskola részére szükséges butorok szállitása 1277 kor. 40 fill. erejéig engedélyeztetvén, ezek biztositása céljából a f. é. október 27-ik napjának d. e. 11 órájára a temesvári m. kir. államépitészeti hivatalban tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlathoz az engedélyezett összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó. A műszaki müvelet és részletes feltételek nevezett államépitészeti hivatalnál megtekinthetők.

Zalaegerszeg. (Hid helyreállitás.) A zalaegerszeg-zalabéri tvh. közut 0—1. km. szakaszán a Zalán levő 3. sz. fahid helyreállitása 15191 kor. 17 fill. erejéig engedélyeztetvén, e munkálat biztositása céljából a f. é. november 3-ik napjának d. e. 10 órájára a zalavármegyei m. kir. államépitészeti hivatalban tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlathoz az engedélyezett összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz (vagy a bánatpénznek az állampénztárnál [adóhivatalok, vámhivatalok, sóhivatalok stb] történt letételét igazoló pénztári nyugta) csatolandó. A műszaki művelet és részletes feltételek nevezett államépitészeti hivatalnál megtekinthetők.

Arad. (Mozdony és motorszin épités Szentesen). A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége pályázatot hirdet a Szentes állomáson levő két állásu mozdonyszinnek egy három állásu motorszinnel való megtoldásának és tartozékainak munkálataira. A költségszámitás, a szerződési tervezet, az ajánlati minta és a pályázati feltételek Aradon az államvasutak üzletvezetőségének pályafentartási osztályában, valamint a hódmezővásárhelyi osztálymérnökségnél 2 kor. lefizetése mellett átvehetők és a vonatkozó tervek megtekinthetők. Az ajánlatokat f. é. október 27-én déli 12 óráig kell benyujtani az aradi üzletvezetőség általános osztályánál. Az ajánlatok 1 kor., az ajánlat mellékletei ivenkint 30 fill. bélyeggel látandók el s a következő feliratuak legyenek: „Ajánlat a m. kir. államvasutak „Szentes“ állomásán levő mozdonyszinnek bővitési munkálataira“. Az ajánlat benyujtását megelőző napon vagyis f. é. október 26-án déli 12 óráig 1000 kor. bánatpénzt kell letenni az aradi üzletvezetőség pénztáránál. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Szeged. (Felvételi épület átalakitása Rumán). A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános versenytárgyalást hirdet a rumai felvételi épület átalakitásával és bővitésével járó összes épitési munkák végrehajtására. A tervek, költségvetések, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Szegeden az államvasutak üzletvezetősége pályafentartási osztályában (II. em. 1. sz. ajtó) és Mitrovicán az osztálymérnökségnél megtekinthetők. Az ajánlatok f. é. október 25-én déli 12 óráig nyujtandók be az üzletvezetőség titkárságához (I. em. 22. sz. ajtó). Az ajánlatok 1 kor., az ajánlat mellékletei ivenkint 30 fill. bélyeggel ellátva és lepecsételve, a következő felirattal nyujtandók be: „Ajánlat a Ruma állomás felvételi épületének bővitésére vonatkozólag“. Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyujtását megelőző napon vagyis f. é. október 24. déli 12 óráig 600 kor. bánatpénz teendő le a szegedi üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Pécs. (Póthelyiségek átalakitása). A pécsi kir. törvényszék és kir. járásbiróság céljaira kibérelt póthelyiségek részbeni átalakitási munkálatainak biztositása végett Pécsett a kir. törvényszék elnöki irodájában 1906. október 30-án d. e. 9 órakor versenytárgyalás tartatik. Zárt ajánlatok csak abban az esetben vétetnek figyelembe, ha október 29-én d. u. 5 óráig a kir. törvényszék elnöki iktató hivatalába beérkeznek. Vállalkozni szándékozók tartoznak az előirányzott 1618 kor. 11 fill. költségnek 10%-át bánatpénzül a pécsi kir. adóhivatalnál letétbe helyezni, s a bánatpénz letételéről szóló elismervényt a zárt ajánlathoz csatolni. A tervek, az előméret költségvetések. a szerződés tervezete az ahhoz csatolt általános és részletes feltételekkel a kir. törvényszék elnöki irodájában megtekinthetők.

Torda. (Hid épitése). A nagyvárad—kolozsvár—brassói állami közut 214—215 km. szakaszán lévő 89. sz. 4·0 m. nyilásu hid ujból épitése és kapcsolatos utrendezés 17867 korona 67 fillér erejéig engedélyeztetvén, e munkálatok biztositása céljából az 1906. október 27-ik napjának d. e. 10 órájára a tordai m. kir. államépitészeti hivatalban tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlathoz az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek befizetését igazoló állampénztári (adóhivatali) nyugta csatolandó. A müszaki müvelet és részletes feltételek a tordai m. kir. államépitészeti hivatalnál megtekinthetők.

Kisbér. (Lakóház átalakitás.) A kisbéri m. kir. állami ménesnél a ménesparancsnoki lakóház nagyobb átalakitása folytán teljesitendő és összesen 18,810 kor. 31 fillérrel előirányzott föld-, kőmüves-, elhelyező és cserépfedő munkák (anyag nélkül), kőfaragó, ács, bádogos, asztalos, lakatos, mázolo, üveges, szobafestő, és kályhás munkák (anyaggal) elkészitése iránt nyilvános árlejtés hirdettetik. Az ajánlat az összes mun-

A BUDAPESTI LÉGSZESZGYÁRAK felszerelési irodái: IV., Aranykéz-utca 6. VII., Erzsébet-körut 19.

Elvállalnak mindennemü **gázvezetékek szerelését** világitási, fütési és ipari célokra. Raktáron tartanak legjobb és legszolidabb kivitelü **gázcsillárokat,** egyszerü és diszes kivitelben, mindennemü **gázfőző és fütőkészülékeket** és melegitőket.

RÁKOS MANÓ szobrász

TELEFON 52–52. **Budapesten, VII., ker., Rottenbiller-utca 13. szám.** TELEFON 52–52.

Készit mindennemü GIPSZ-, KŐ-, MÜKŐ-, STUCCATUR-, RABITZ- és MŰMÁRVÁNY-MUNKÁKAT. Ajánl mint különlegességet: STUCCOMENYEZETEKET.

Fénymásoló papirt

Positiv és **Negativ** gyárt és legjutányosabb árban szállit a

Magyar Vegykészitményü Papirgyár

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 12.

TELEPHON 38–90.

Fénymásolatok minden időben villamfény mellett készittetnek.

Magyar gyártmány!

Legjobb fütési szerkezet minden fütés anyagra

kályha és tűzhely.

EHRLICH L. FERENC

Budapest, VII., Dohány-utca 12.

Arjegyzék és költségvetés dijtalan.

Figyelmeztetés.

A kinek kubikusokra, **földmunkásokra**, vagy bármilyen **erdei vagy gazdasági munkásokra van szüksége**, forduljon ezeknek **segédtetése végett közvetlenül a m. kir.** földmivelési ministerium munkásügyi osztályához, a hol a munkaközvetités teljesen dijtalanul eszközöltetik. Szóbeli, levélbeli és távirati megkeresésre dijtalanul válaszolnak. Cim: Földmivelési ministerium munkásügyi osztálya. Budapest, Nádor-utca földmivelési ministerium, II. em. 78. sz.

Versenytárgyalási hirdetmények.

a) Épitő munkálatokra.

Budapest. (Makadam burkolat, aszfaltozás kövezés, csatornaépités, csatornatisztitó aknakeret és csatornarács szállitása.) Budapest székesfőváros tanácsa az alább felsorolt szállitás és mukálatok teljesitése iránt nyilvános árlejtést hirdet:

1. 150 darab négyszögletes 50/50 cm. belvilágu öntöttvas csatornatisztitó aknakeretnek fedőlappal együtt és 150 darab közönséges kis 32/32 cm.-es öntöttvas csatornarácsnak szállitása iránt;

2. az I. ker., Kelenhegyi- (Kemenes-)ut makadamszerü rendezési munkálata iránt;

3. az I. ker. Németvölgyi-ut, az Orbánhegyi- és Istenhegyi-utak közötti szakaszának makadamszerü rendezési munkálata iránt;

4. a VI. ker. Andrássy-uti körtér kocsiutjának aszfaltozása folytán szükséges kövezési előmunka iránt;

5. a VI. ker. Andrássy-uti körtér kocsiutjának aszfaltozási munkálata iránt;

6. a VI. ker. Erzsébet királyné-uton tervezett járdakövezési munkálat iránt;

7. a VI. ker. Ferdinand-téri piac ideiglenes rendezési munkálat iránt;

8. a III. ker. Táborhegyi temető mentén elvonuló arok rendezési munkálata iránt;

9. a VI. ker. Botond, Tűzér-, Csata- és Hun-utcákban tervezett mellékgyüjtő csatorna epitési munkálata iránt.

Felhivja a tanács pályázni kivánókat, hogy az 1—9. pontok alatt felsorolt szállitás és munkálatok mindegyikére külön-külön szerkesztett és ivenkint 1 kor. bélyeggel ellátott irásbeli ajánlataikat lepecsételve személyesen vagy megbizott utján 1906. április 6-án d. e. 11 óráig a tanácsi II. (középitési) ügyosztály vezetője vagy helyettesének kezéhez (IV. ker. Városház-utca központi városház II. em. 255. ajtó) nyujtsák be. Bánatpénz gyanánt az egyes munkálatokra az alábbi összegek teendők le: az 1. alatti szállitásra vonatkozólag 500 korona, a 2. alatti munkálatra 465 korona, a 3. alatti munkálatra 250 korona, a 4. alatti munkálatra 180 korona, az 5. alatti munkálatra 1700 korona, a 6. alatti munkálatra 230 korona, a 7. alatti munkálatra 700 korona, a 8. alatti munkálatra 1500 korona, a 9. alatti munkálatra 5250 korona. Kötelesek továbbá az ajánlattevők a munkához felhasználandó anyagokból, az ajánlatok kapcsán az árlejtési feltételek szerint mintákat bemutatni és egyuttal megnevezni azon bányákat illetve telepeket, a melyekből az anyagok nyeretnek. A részletes árlejtési és szerződési feltételek és tervek a fent kitett helyen naponkint d. e. 9—12 óra között betekinthetők, a hol a netán kivánt felvilágositások is megadatnak és egy-egy koronáért költségvetési és ajánlati ürlapok is kaphatók.

Budapest. (Takaréktüzhelyek szállitása.) Budapest székesfőváros tanácsa a IX. ker. Ferenc-körúton épülő fővárosi bérház felépitésénél szükséges takaréktüzhelyek szállitására nyilvános irásbeli árlejtést hirdet. A szállitandó tüzhelyek értéke 8000 koronával van előirányozva; a leteendő bánatpénz 400 K. Felhivja a tanács mindazokat, kik ezen munkálatokat elnyerni óhajtják, hogy erre vonatkozó ajánlataikat a székesfőváros mérnöki hivatalának IV. szakosztályában (IV., közp. városháza II. 285.) kapható alanlati és vállalati feltételek alapján az ugyanott kapható ürlapon, melyhez a költségvetési kivonat is csatolandó, f. é. április 3-án d. e. 10 óráig a székesfőváros tanácsának pénzügyi és gazdasági ügyosztályánál (Központi városház II. 206. sz.) nyujtsák be. Figyelmezteti a tanács a pályázni kivánókat, hogy miután az ezen ügyben már megtartott árlejtés tanusága szerint a kiirási feltételeket a pályázók nem helyesen magyarázták s ennélfogva uj kiirási feltételek állapittattak meg; ezeknek a legpontosabban feleljenek meg. Mindennemü felvilágositások a mérnöki hivatal IV. szakosztályában nyerhetők.

Budapest. (Bérpalotaépités Temesvárott. Az Első Magyar Altalános Biztositó Társaság Temesvárott épitendő bérpalotája összes munkálatainak biztositására 1906. április 1-nek déli 12 órájára zárt ajánlati versenyt hirdet. Ajánlat csak az összes munkanemekre tehető. Az ajánlatok zárt boritékban lepecsételve, tartalmuk külső megjelölésével az Első Magyar Altalános Biztositó Társaság igazgatóságához (Budapest, Vigadó-tér 1. sz.) küldendők. Az ajánlati általános és részletes feltételek, valamint a költségvetés kitöltetlen aéldányai korlátolt számban az Első Magyar Altalános Biztositó Társaság temesvári vezértitkárságánál, vagy pedig Kármán Aladár és Uhlmann Gyula müvezető épitészeknél (Budapest, Bálvány-utca 22.) megszerezhetők. Ugyanott a vonatkozó tervek is betekinthetők. Az ajánlathoz az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

Temesvár. (Helyőrségi birósági és börtön épületek épitése.) Temesvár városa várterületek megváltásával járó katonai pótépitkezések közül a 404.914 korona költséggel előirányzott helyőrségi birósági és börtön épületek felépitéséhez szükséges munkálatok elvállalása iránt nyilvános árlejtést hirdet. Ajánlat külön-külön minden egyes munkanemre, vagy egyes munkacsoportokra, vagy az összes munkára tehető. Az 1 koronás bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok 1906. április 10-én d. e. 10 órakor a polgármesteri hivatalban nyujtandók be. Az ajánlattevő tartozik az ajánlati összeg 5%-át készpénzben, vagy óvadékképes papirokban a város házipénztáránál bánatpénzül letenni és a letéti nyugtát az ajánlatához csatolni.

Az általános és különleges feltételek és tervek a városi mérnöki hivatalban megtekinthetők és ugyanott fognak a jelentkező vállalkozóknak az ajánlati ivek és költségvetési kivonatok is kiszolgáltatni. A teljes szövegü hivatalos kiirása hirdetések között található.

Nagyvárad. (Nyomó cső vezeték és szivattyu berendezése.) Nagyvárad város villamos müve 1906, április hó 1-ére pályázatot hirdet 1000 méter 400 m/m.átmérőjü nyomó csővezetékre és a hozzátartozó villamos hajtásu turbina szivattyu berendezésre. Külön lehet pályázni a csővezetékre és külön a villamos erővel hajtott szivattyu berendezésre. Bővebb felvilágositás a villamos müvek vezetőségénél nyerhető. A teljes szövegü hivatalos kiirás a hirdetések között található.

Gyula. (Utkaparóházak épitése.) A leendő III. transversalis állami ut békéscsaba—gerendási szakaszán létesitendő 4 drb. egyes utkaparóház épitése 16.453 kor. 32 fillér erejéig engedélyeztetvén, e munka biztositására 1906. április 7-én d. e. 10 órára Gyulán a vármegyeház kistermében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy ajánlataikat a kitüzött nap d. e. 9½ óráig az alispáni hivatalban adják be. Az ajánlathoz az engedélyezett összeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek letételéről szóló adóhivatali nyugta csatolandó. A müszaki müvelet és részletes feltételek a gyulai m. kir. államépitészeti hivatalban megtekinthetők. A teljes szövegü hivataloskiirása hirdetések közöttt található.

Sátoraljaujhely. (Templom és paplak helyreállitás.) A tokaji róm. kath. templom és paplak helyreállitása 11384 kor. 23 fill. erejéig engedélyeztetett azon kikötéssel, hogy az ezen összegben előre nem látható kiadások fedezésére előirányzott 1000 kor csakis a tényleges teljesitményeknek megfelelően és az eredeti költségvetésben megállapitott egységárak alapján fog elszámoltatni. A munkálatok biztositása céljából az 1906. április 19-ik napjának d. e. 10 órájára a sátoraljaujhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlathoz az engedélyezett összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz (vagy a banatpénznek az állampénztárnál [adóhivatalok. vámhivatalok, sóhivatalok stb] történt letételét igazoló pénztári nyugta) csatolandó, A müszaki müvelet és részletes feltételek a

Mindennemü festékek, kencék, olajok, mázak, ecsetek SZENDE ADOLF festék nagykereskedő BUDAPESTEN, V., Ferenc-József-rakpart 22. Telefon 70—19.

sátoraljaujhelyi m. kir. pénzügyigazgatóságnál megtekinthetők.

Ditró. [Csik m.] (Templomépités.) Ditró rom. kath. hitközségének egyháztanácsa a Ditró községben épitendő róm. kath. plébániatemplom felépitéséhez szükséges épitő ipari munkák elkészitésére nyilvános árlejtést hirdet. Az előforduló munkák a következők: Föld-, kőmives és elhelyező, kőfaragó, ács, bádogos, palafedő-, szobrász, asztalos, lakatos és vas, mázoló, üvegesmunkák. E munkák költségvetése összesen 355.401 kor. 43 fillérre van felvéve. Az épitési munkák együttesen egy vállalkozónak, illetőleg egyetemlegesen kötelezett társvállalkozóknak fognak kiadatni. Az elkészitendő munkákra vonatkozó általános és részletes vállalati feltételek és a kötendő szerződés tervezete, költségvetése, valamint az épitési tervrajzok Ditrón Takó János szentszéki ülnök, plebánosnál, mint a róm. kath. hitközség egyháztanácsa és az épitő bizottságának elnökénél a hivatalos órákban, valamint Dvorák Ede és Gerster Kálmán épitészek irodájában, (Budapest, IV. ker., Múzeum-körút 37. szám, III. emelet) d. e. 9—11 ig, délután 3—6 óráig megtekinthetők. Ugyanott a munkákra ajánlkozni akarók az ajánlati űrlapokat díjtalnul, az egyes munkanemek előméretének másolatát pedig — ameddig a készlet tart — ivenkint 60 fillérért megszerezhetik; csakis ezen nyomtatott ajánlati lap és előméreti másolaton kitett árajánlatok fognak figyelembe vétetni s az ajánlatok csak irásban és pecséttel ellátott boritékban fogadtatnak el a következő külső felirattal: „A Ditrón épitendő róm. kath." plébánia-templom épitésére vonatkozó ajánlata. A versenytárgyalás a ditrói rom. kath. plébánia hivatalban 1006. május 10-én d. u. 2 órakor fog az egyháztanácsnak nyilt ülésében megtartani, mely napig és óráig az ajánlatok egy kor bélyeggel, ügyszintén az előméret-költségvetés ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva annál is inkább beadandók, mivel a később érkező ajánlatok visszautasittatnak. Az ajánlatot benyujtani szándékozók kötelesek az ajánlati összeg 5 százalékának megfelelő bánompénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirosokban a ditrói róm. kath. hitközség főgondnokánál előzetesen letétbe helyezni és az ezt igazoló elismervényt ajánlatukhoz csatolni. Az épitő munkák az ajánlatok elfogadása, illetőleg a szerződés aláirása és jóváhagyása után azonnal megkezdendők s oly erővel folytatandók, hogy a templom 1907. október 1-ig tető alá hozható és 1908. október 1-ig, a belső felszerelésen kivül teljesen készen legyen.

Paripás. [Bács-Bodrogh m.] (Kerités épitése.) Paripás községben a rom. kath. templom-tér bekeritésére árlejtés iratik ki. A kerités 126 folyóméter, 120 cm. magas vasrács, elsőrendü válogatott téglából és cementmészbe rakott, 120 cm. magas alapzatfalon az alapzat felerésze a földben, felerésze pedig a föld fölött, 2 vasrácskapu 300 cm. széles, 4 bejáró vasrácsajtó 105 cm. széles és a kerités munkálatok biztositására Paripás községházához 1906. marcius 24-ik napján d. e. 10 órájára nyilvános szóbeli árlejtési tárgyalást hirdet. Kikiáltási ár 6071 korona, bánatpénzben az árlejtés megkezdése előtt 300 korona teendő le. Vállalkozó köteles a rajz szerinti méreteket és a mérnök által megvizsgált költségvetést pontosan betartani, a munkát azonnal folyamatba venni és legkésőbb 1906. julius 1-éig befejezni. A vállati összeg vállalkozónak a munkálat befejezte, felülvizsgálata és átvitele után lesz kifizetve. Bánatpénz csak 1908. év julius 1-én adatik vissza. Mivel fentnevezett munka teljesitése a róm. kath. templomhoz tartozik, ugyanezen munka teljesitésére csakis rom. kath. vallásuak vállalkozhatnak. A munkákhoz tartozó tervrajz és költségvetés Paripás községnázán az árlejtés napjáig a jegyzői irodában megtekinthető.

Kolozsvár. (Istállóépités.) Kolozsvárott a városmajor telkén 40 lóra istálló és a kocsisok számára szobák, 12 igás szekérre szin, 8 igás szekérre szin, árnyékszék épitésének, továbbá a meglevő nagy szekérszin meghosszabbitásának és a régi istálló átalakitásának biztositása céljából Kolozsvár szab. kir. város mérnöki hivatalánál 1906. marcius 22-én 10 órakor zárt irásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Előirányzott költség:

1.	Föld-, kőmüves- és elhelyező munkára	19475.47 K.
2.	Kőfaragó munkára	131.20 „
3.	Ácsmunka	11569.04 „
4.	Asztalos munka	1001.81 „
5.	Lakatos, kovács és vas munkára	4600.70 „
6.	Mázoló munkára	543.22 „
7.	Üveges munkára	264.80 „
8.	Bádogos munkára	6212.15 „
9.	Kályhás munkára	72.00 „
10.	Vizvezetékre és csatornázásra	5990.40 „
	Összesen:	4980.60 K.

Ajánlat tehető a felsorolt összes munkák végrehajtására, együttesen vagy az egyes munkanemekre külön-külön. Az egy kor. bélyeggel ellátott, boritékba zárt és az elvállani szándékolt munkára előirányzott költség 5 százalékának megfelelő bánatpénznek a város házipénztárába történt befizetését igazoló nyugtát tartalmazó ajánlatok a megjelölt időre a városi mérnöki hivatalhoz adandók be. A tervrajzok, költségvetések és feltételek a városi mérnöki hivatalnál megtekinthetők és lemásolhatók.

Nagyszalonta. (Cédulaház épitése.) Nagyszalonta nagyközség képviselőtestülete a marha vásártéren egy cédulaház épitését határozta el. Ezen munkálatok biztositására nyilvános árlejtést hirdet. Ajánlat csak az összes munkákra együttesen és átalány összegben tehető. Az összes munkálatok 5041 kor. 34 fillérrel irányoztattak elő. A zárt és lepecsételt ajánlatok 1906. április 7-ik napjának d. e. 10 óráig Molnár József főszolgabiróhoz nyujtandók be. Ajánlattevő tartozik az ajánlati összeg 5%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a községi pénztárba banatpénzül letenni és a letéti nyugtát az ajánlathoz csatolni. A tervek, előméletes részletes költségvetés és feltételek a községház tanácstermében tekinthetők meg.

Sümeg. (Gazdasági épületek épitése.) Sümeg nagyközség előljárósága az ujonnan épitendő gazdasági épületek épitésére pályázatot hirdet. Pályázni kivánók felhivatnak, hogy ajánlataikat 14 nap alatt a községi előljáróságnál adják be — hol az épitési tervek is betekinthetők.

Orosháza. (Vendéglő épités.) Orosháza község előljárósága gyopárosi fürdőtelepén mintegy 30 ezer korona költséggel létesitendő vendéglő épitését zárt sjánlati versenytárgyalás utján kivánja biztositani. A zárt ajánlatok bánatpénzzel együtt f. é. marcius 29-én déli 12 óráig adandók be ugyanott.

Szenttamás [Bács-Bodrog m.] (Ártézi kutak furása.) Szenttamás község képviselőtestülete által megszavazott kölségekkel több ártézi kut fog furatni. Felhivatnak vállalkozók, hogy erre vonatkozó ajánlataikat a község előljáróságához mielőbb megtenni sziveskedjenek.

Szenttamás. [Bács-Bodrog m.] (Óvoda épitése.) Szenttamás község előljárósága a községben létesitendő óvoda épitésének biztositására Szenttamás községházához. f é. május 8-án d. e. 9 órára árlejtést hirdet Az épitési tervek, előméret költségvetés és részletes feltételek a községi jegyzői irodában megtekinthetők.

Jánoshalma. [Bács-Bodrog m] (Iskola épitése.) Jánoshalma község előljárósága három tanteremből álló uj iskolaépület s ezzel egyidejüleg ugyanazon telkén álló régi iskolaépület átalakitási munkálatainak biztositására f. é. marcius 31-én d. e. 9 órakor Jánoshalma községházánál nyilvános szóbeli árlejtést fog tartani, amelyre a vállalkozni szándékozók meghivatnak azzal, hogy az árlejtés megkezdése előtt az előirányzati összegnek megfelelő 10%-os bánatpénzt kötelesek — óvadékképes értékpapirok elfogadásával — letenni. Az uj iskola épitési költségei 9511 kor. 05 fillérben, a régi iskolaépület helyreállitási költségei pedig 3500 koronában irányoztatnak elő. Irásbeli ajánlatok elfogadtatnak. A tervek, költségvetés és feltételek a községi jegyzőnél betekinthetők.

Debrecen. (Mázoló munka.) A máramarossziget—kőrösmezői vonalon, Nagybocskó és Visóvölgy állomások, illetve 2439/2440 szelvények között fekvő, 2×40 méter nyilással, párhuzamos övü rácsos szerkezettel és alul fekvő pályával biró Visóhid vasszerkezetének ujbóli kétszeri szin-olaj mázolása tárgyában nyilvános pályázat hirdettetik, melyre a kellőleg felbélyegzett zárt ajánlatok f. é. április 10-én déli 12 óráig a debreceni titkárságnál benyujtandók. Az ajánlatok boritékai a következő felirással láttandók el: „Ajánlat a Visóhid mázolására". Bánatpénz fejében f. é. április 9-én déli 12 óráig 100 korona teendő le készpénzben debreceni gyüjtőpénztárnál. Vállalkozó a festékanyagot maga szolgáltatja, a festék-szine ezüst-szürke legyen. Vállalkozó tartozik az általa teljesitett mázolásért legalább 5 évig jótállani. Hosszabb jótállási időt elvállaló ajánlattevők előnyben fognak részesülni. Tekintettel a mázolásért járó összegnek aránylag csekély voltára, a jótállási biztositék a kereseti összeg 20%-ával állapittatik meg, de ezen biztositék állami letétre alkalmas értékpapirral ki is cserélhető. Vállalkozó tartozik a mázolást a szerződés aláirása napjától számitott tiz hét alatt teljesen befejezni, ellenkező estben pedig minden késedelmi napért tiz korona birságot fizetni.

Gyula. (Járásbirósági épület épitése Békésen.) Békésen uj járásbiróság épület fog épittetni s a jelenleg használt épület fogházzá fog átalakittatni. Minthogy az épitési munkálatok vállalatba adása céljából megtartott árlejtésen beadott ajánlatokat az igazságügyminister figyelembe vehetőknek nem találta, az épitési munkák vállalatba adása céljából ujabb árlejtés hirdettetik. Az ajánlatok a f. é. április 23-ik napjának déli 12 órájáig nyujtandók be. A versenytárgyalás 1906. április 23-ik napjának délutáni 3 órájakor tartatik meg Gyulán a törvényszéki épület földszinti 14-ik számu termében. A költségvetés teljes másolata 15 koronáért a gyulai kir. törvényszék elnökénél megszerezhető.

Arló. [Borsod m.] (Községház és jegyzői lakás épitése.) Arló községben ujonnan épitendő községház és jegyzői lakás felépitésére Arló községházánál 1906. április 5-én d. e. 9 órakor zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik, s felhivatnak mindazok, kik ezen épitési munkálatokat elvállalni kivánják, hogy ajánlataikat irásban 1906. április 4-ik napjának d. e. 9 órájáig Arló község előljáróságánál nyujtsák be. Az épitendő községház és jegyzői lak tervei, költ-

Kartellen kivüli parket gyári raktár. Politzer és Oklejszky, Budapest, II., Bethlen-utca 14. sz. Elvállal mindennemü parket- és padozati munkákat. Aszfalt-parket különlegesség. Telefon 61—92

MDK

Dvorák Ferencz, tanár

A Takarekpenztári palota tervezője.

A bizottság elhatározta, h az uj szekház terveit összhangba hozatja a szekház szomszédságában létesitendö M.Alt Biztositó és a Kolozsvari Takarekpenztár i paloták terveivel.

A Kolozsváron tervezett uj szekház .
Epiteszet es iparmüvészet. 1912. 22.sz. 10.1.

Fény kép

Milgné

Sparmüzészeti Főiskola: 140 ltr

Kötött ruha Dvorák Szén IV. hallg. barva.

Falus (25)

Textil. Ruha

Negativ nincs.

Dvorák Oszkár

vadászati fel-
ügyelő, Visegrád

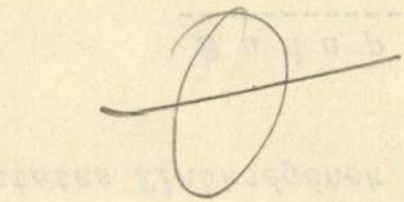

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
37 /1923 szám
Érk.: 1823 év jún. hó 24 n.

R. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

a tekintetes Elnökségének

Budapest.

er hó 2.-án kelt 559 számu ugyanazon
536 számu, valamint ugyanezen év de-
ímu h. átiraira van szerencsém Nagrand
i utazására vonatkozó utiszámláját
r. biz. előadó pécsi utiszámláját
iparmüvészeti iskolai igazgató szé-

Dvorák Oszkár

~~Csikós Tóth András~~

~~Csillag József~~

~~Czencz János~~

~~Dudits Andor~~

Dvorák Oszkár

tovább

lásd

Alkotás Müvészház

XVI. kiállítás

1943. aug.

és u.o. XIX. kiállítás

1943. okt.

Dvorák Oszkár

Dvorák Oszkár: „Nyirfák"

Művészet, 1932,
nov. 2. 15. l.

50. Vidám nyári operett.
52. Hal.
57. Ilyen rajz is van.
62. Elsülyedt német tengeralattjáró.
63. Felel — mássalhangzói.
64. A Duna mellékfolyója.
67. A víz is az.
72. Latin üdvözlés.
73. . . . kotikum.
75. Szamárhang.
76. Mim . . . a.

A helyes megfejtők között az alábbi díjakat sorsoljuk ki:

I. díj: Művészi kép keretezve.

II. díj: Egy rézkarc keretben.

III. díj: Egy páholyjegy a Kamaraszínházba.

Beküldési határidő: november 20.

Szerkesztői üzenetek.

Thália. Cikke sorra kerül. Több cikk közlését el kellett halasztanunk, mivel a lap nov. 1-től kéthetenként jelenik meg és beosztásunkban, amint látja lényeges változás történt.

Pikl. Soványító kura — természetellenes. Épen ezért ártalmas.

Portré. Keressen fel bennünket. Személyesen szívesen adunk felvilágosítást.

Fogadalom. Nincs semmi értelme a betartásának. Betartani csak abban az esetben kellene, ha annak betartása nem ellenkezne az emberi természettel.

X sugarak. Közölni fogjuk.

Berényi. Mi lesz a filmmel?

Felelős szerkesztő:
FOLKMANN FERENC
Kiadja:
„MŰVÉSZ ÉLET" KIADÓVÁLLALAT
Budapest, VIII., Rökk Szilárd ucca 35.
Felelős kiadó: FOLKMANN FERENC

A világ forog tovább.

Csak az édes anyja . . .

Ez tartotta eddig is vissza. A kis nyugdíjból élő tanítónő. Akinek három éve eszi a kenyerét. Amióta hazajött Szibériából — az a kis nyugdíj volt mindenük. Péter hiába kilincselt. Nem jutott neki kenyér. A nyugdíj pedig egyre kisebb lett. Az utóbbi időben úgy látta Péter, hogy csak neki jut kenyér . . . Az édes anyja pedig egyre aszalódott . . .

Ez ind'totta el.

Dvorák Oszkár: „Erdei út"

Reggel még kísérletezett. Egy építési vállalkozónál. Két évig járt a műegyetemre. Onnan vitték el Galiciába. Jó rajzoló volt. Szép kérvényt is írt. Edesanyja hozta a papirost a trafikból. Ugy figyelte a háta mögött. Szép írás. Dobogott a szíve. Jaj istenem. . . Biztosan sikerül . . .

***

A műegyetemnél jár Péter. Mellre szívja a füstöt. Lenyeli. Igy szorítja vissza a torkába lendülő zokogást. Katona volt.

A Lágymányosnál a túloldalra kerül. Oda, ahol a tócsát földsáv választja el a Dunától. Lemegy a dunai oldalra. Póz nélkül, gondolat nélkül megy neki a víznek. Ugy indul neki, mint egy rohamnak annakidején a Dnyeszter körül. Összeszorított foggal. Semmire sem gondolva. Most ugrik. Térdig ér a víz. Előrebukik. Nyár van. Hosszú méterekig sekély a víz. Gyorsan vissza a partra. Majd a hídról. A tócsa oldalára kerül. Ugy megy a híd felé: a bokrok között.

Talán száz lépést haladt. Valaki zokog a bokrokban. Női sírás. Fojtott, keserves, bugyborékoló zokogás. Egy pillanatra megáll Péter. Hallgatózik. Megijed a sírástól. Fél, hogy megállítja. Ő pedig már határozott. Töri a bokrokat. Ugy siet tovább. A maga útján. A sírást egyre hallja. Törtet. A nagy izgalomban, a sötét éjszakában alig veszi észre, hogy közvetlen előtte egy bokor tövében csapzott hajú, zokogó lány ül. Amikor meglátja Pétert: felugrik. Péter megáll. Fürkészve, ijedten, csodálkozva nézik egymást. A lány húszéves lehet. Finom kis arccal, kopott ruhában. Sapkája ott hever a földön.

Csendesen, rekedten szólal meg Péter:

— Bántotta valaki? . . .

Hátralép a lány:

— Senki . . .

— Akkor . . . miért sír? . . .

— Nagyon kérem . . . hagyjon magamra . . . Nem sírok.

D. Polonyi Jolán „Mezei virágok"

. . . Nem zavarok meg többé senkit . . . Köszönöm, hogy kérdi. . . . Már megyek is tovább. . .

Péterben melegszik a szív. Felébred a részvét:

Erzsébet királyné szálló IV., Egyeten
esténkint cigár
Olcsó polgári á

— Ne haragudjon,... de most egy nagyot hazudott... Maga sosem volt csónakos...

Péter nagyot nézett. Évek óta nem volt öt nyugodt perce a lányok részére. Egyre jobban elfásult és úgy képzelte, hogy neki ehhez már joga sincs. A legromantikusabb Tabánban laktak — és egyik tavasz a másik után virult el anélkül, hogy megfoghatta volna valakinek a kezét. A gond, a reménytelenség bátortalanná tette. Ez a durcás vita különös érzéseket váltott ki belőle. Az izgalom okozta rekedtséget felváltotta egy meleg férfi hang:

— Mondja őszintén... kicsoda maga... és mit keres itt? ...Ne féljen tőlem... Nem vagyok sem útonálló... sem rosszakaratú... Na mondja...

A meleg hangra ismét előtörnek a lány könnyei:

— Mária vagyok... Balogh Mária...

— Ne sírjon...

— ...Ápolónő volam... A gyermekmenhelyen... Orvosnak készültem... Kézimunkáztam... Abból tanultam... Apa meghalt két éve... Most onnan is kitettek... Leépítettek... Senkim sincs... Mit csináljak?...

Péter megközelítette:

— Ezért akar...

A lány felszisszen:

— Mit?...

Péter ügyetlenül nyúl Mária keze után:

— Ezért jött ide?... Ezért akar meghalni?...

Nem felel Mária. Küzd a sírással egy ideig, aztán megadja magát. Keservesen, nagyon mélyről felzokog. Péter tanácstalanul áll, majd óvatosan, félénken megsimogatja a haját:

— Ne sírjon...

Bátorságot vesz:

— Mária... Ne sírjon Mária.... Maga még fiatal... Maga előtt az élet... Minden jóra fordulhat... Látja az én esetem sulyosabb... Hadifogság... Kiábrándulás... Sivár reménytelenség... És otthon Tabánban egy megtört öreg asszony... akinek elettem a kenyerét... Ne sírjon Mária... Maga még elindulhat... Ne sírjon...

— Már nem sírok...

— Elkísérem a lámpákig...

— Köszönöm... Nem... Én határoztam. Ha most megakadályozza, majd sikerül később...

— Ne okoskodjon Mária...

— Maga is...

— Az én esetem más...

— Más?... Maga erős férfi... és maga sem birja... Borzasztó ez a világ... Pedig magának nem volna szabad... Az édesanyja... Látja ő erősebb... Ha én férfi lennék... sosem tenném meg...

— Sosem. Egy férfinek sosem szabad. Mindig akad valami...

— Próbáltam.

— Oh csak akarni kell!

— Már akarni sem tudok!

— Nem szégyenli magát?... Fiatal, erős férfi... Katona is volt... Nem szégyenli magát?... Idejön a Dunához, hogy kilopja magát a harcból... Hogy hívják magát?

Péter önkéntelenül elmosolyogja magát:

— Péter.

— Jó név. Kemény név. Ha engem Péternek hívnának és férfi volnék... akkor soffőr lennék. Komolyan. A főorvos soffőrje. Most épen keres egyet.

— Értek hozzá.

— Maga soffőr?...

— Két évig jártam a műegyetemre. Akkor bevonultam. Oroszországban voltam soffőr...

Mária szeme felcsillan. A sokat szenvedett emberek boldogan segítenek a másikon:

— Péter! Akkor maga meg van mentve. Menjen a főorvoshoz. Irja fel a címét... Mondja, hogy a testvérem... Biztosan felveszi...

— Ha úgy volna... Nem tudok már hinni...

— Ne szamárkodjon. Irja fel a címet...

Péter felnevet:

— Még papírom sincs...

— Nekem sincs...

— Hála Istennek.

— Hát nem akarja?...

— Nem!

— Akkor maga sikkasztó... és amiatt...

Péter boldogan, telitüdővel nevet:

— Aranyos maga Mária...

— Nem sajnálja az édesanyját?...

Leülnek. Péter még nevet egyet. Aztán csend lesz. Tücskök ciripelnek. Öreg kottából ősi muzsikát. Hallgatják. Péternek most először két könnycsepp pereg le az arcán. Mária csendesen figyeli.

— Ne sírjon.

Péter elkapja Mária kis fehér kezét:

— Nem furcsa?... Valahogy megfogott az Élet... Mária! Én ma éjjel búcsúztam az Élettől... És ne nevessen: én soha ilyen boldog még nem voltam...

Most Mária van zavarban:

— Egészen jó fizetést ad majd a főorvos... Csak be kell osztani...

Péter élvezi és belemegy a vitába:

— Mibe kerül ma egy kiló hús?

— Egy kiló hús?... Nem tudom. Még sohasem vettem.

— Hát egy új ruha?

— Férfi?

— Mondjuk női?...

— Az attól függ. Lehet nagyon olcsón...

Elindult a vita az Életről. Távolról vontató gőzösök dudálása hangzott. Ilyenkor elhallgattak. Figyelték. Mint a hívó jelet a katonák. Mária csacsogott. Feltárta Péter előtt kis küzdelmeit. Péter is elmesélte szenvedéseit. Később már vizsgálgatták egymást. Péter a nőt. Mária a férfit. Amikor idáig jutottak, Mária egy igen fontos dologra figyelmeztette Pétert:

— Egy gombja hiányzik a kabátján...

— Majd felvarja...

— Ki?...

— Maga...

Mária elpirult. Pétert elöntötte a forróság. Mohón, éhesen kereste Mária ajkát...

***

....És a hajnalban, amikor óvatosan, tapintatosan megérkezett a napsugár: két boldog ember gyalogolt a Lágymányosról Tabánba...

A soffőr, meg az ujdonsült soffőrné...

Folkmann Ferenc.

Dvorácsek Lajos, budapesti építész M.D.K.

1000 K-ás első díjat nyert a kőszmarki állami elemi iskola tervpályázatain.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

márc. 6. sz. 13. old.

MNK

Dvoracsek Lajos

Tervével részt vett a budai távbeszélő központ tervpályázatán, tervét nem díjazták.

Dr. Fábián Gáspár: A budai távbeszélő ...

Építő Ipar - Építő Művészet, 1923. Jul. 1. 85, 86, lap

M.D.K.

Dvoracsek Lajos

medgyesi épitéz
terve 400 K-ás megvétel-
ben részesült a székely-
udvárhelyi református
kollégium pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

okt. 5. sz. 12 old.

MDK

Dvoracsek József és Lajos építészek.

A Kecskeméti Iparos-Otthon tervezésére hirdetett pályázatra 16 pályamű érkezett.

A második, 400 koronás díjat kapták.

Kecskeméti Iparos-Otthon pályázata.
Művészet, 1904. 269.l.

Művészi díj: Kőrtisztviselők Fogyasztási Szövetkezete áruház-terepályázata

Dvoracsek József

Művészet V. évf. 1906. 212. l.

DVORACSKÓ László festő

1949. aug. Csantavér

ASSZIKUSOK MŰFORDÍTÁSÁNAK PRÓBÁJA

Vergilius Maro: *Aeneis*. Fortta és a jegyzeteket készítet- Lakatos István. Európa yvkiadó, 1962.

énekelek s egy hőst... Kétltán kinek énekel a költő, és , aki ma is érdeklődést ébkori eposzok modern fordítóa kettős feladattal kell megnogy mai történet közvetlena kortárs gondolkodásához köljon, s a korhűség ellen még Volt már egy jobbára megbízható értelmezésű *Aeneis*-fordításu Csengery János tollából, de Lakatos I ván épp azáltal teszi fölöslegessé, h bennünket érdeklő, nekünk szóló for tást ad kezünkbe.

Elöljáróban hangsúlyoznunk kell, h az új magyar *Aeneis* teljesen szöveg értelmezése következtesen átgondolt, mint erre Devecseri Homeros-fordítá jó példát mutattak, nem ismeri az ön nyes beleköltést, melyet pedig a Nyu nagyjai sem vetettek meg. Bár a foga pontosságból sehol sem enged, m olyan természetes, oldott nyelven s

Dvoracsek Sándor

104. A Zeneméli u. 12. (1950), Payr Egon által terv. irodaházhoz terv. munkatárs. (foto)

Budapest Városépítési Tervező Váll. 1949-59. (Tervek és fényképek) Szerz. Gyönyösi István, Rajkó Ervin) Bp. 1959.

Dvořák Anton

l.

LykaMagyműI800-50

22 l.

Dvořak A.

festő

Fenti 1843-ban festette a szodrpolányi rk. templom főoltárképét, amely Mária mennybe menetelét ábrázolja s valószínűleg a győri székesegyházi Maulbertsch-főoltárkép alapján készült.

Lattam
1949. jun. 9.

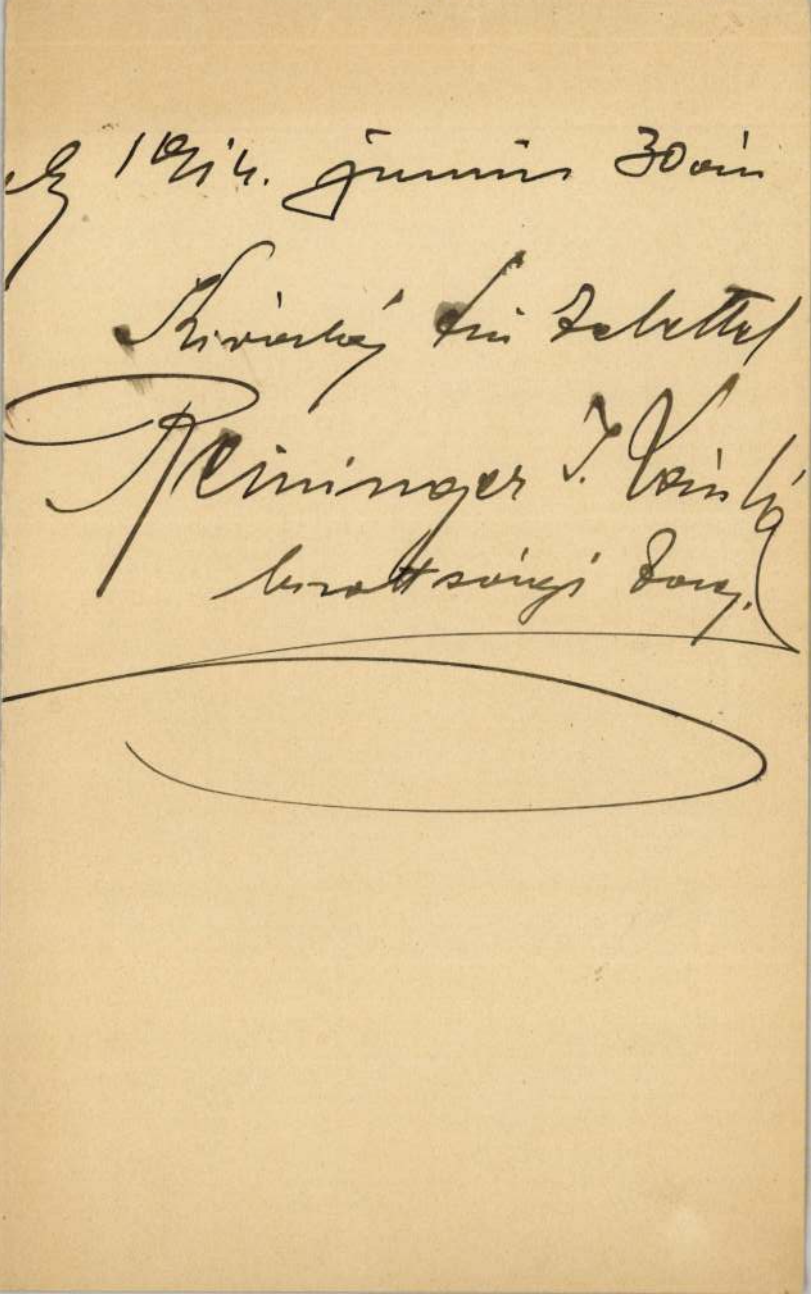

Dürer András

magyar származású német
ötvös

L.

Szendrey - Szentiványi

~~[illegible]~~
410. l.

Nagy Sándor:

látható
Mellig, kissé jobbra f
me szűrke, bajusza vörös, k
vágott mellénye hajtókás

Aquarell, a

Lt.

M.D.K.

Dvorák /?/

"A kis makrancos" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap.

Magar Salon, Bp. 1895. ápr. 23. kötet. 173. lap

K. Dvorák

Csehszlovák szobrász kiállítás a Mücsarnokban. A prágai és pozsonyi nemzeti galéria anyagát mutatják be. Fenti művész munkái is szerepelnek.

/"A költészet"/

Esti Hirlap 107 sz. 1950. máj. 9. 2 old.

MDK

Dvorák Antal

Zrinyi Ilona, Dvorák Antal u. Melegh Gábor rézm.

Auróra. Hasznos Mulatságok 1829. II. 313-14.

ürer András

ötvös

sd okv.

Mihalik Sándor

Németországi magyar ötvösök.

MAGYAR MUVESZET

1937. 313. l.

Dürer A n d r á s, magyar származású német ötvös. Idősb D. Albert fia s a nagy művész öccse. Nürnbergben 1484-ben született s tevékenységét is főleg ott fejtette ki.

1514. lépett a nürnbergi ötvös céhbe. 1535 Krakóban telepedett le.

MDK

Dürer Antal ötvös

Siklóssy L. dr.: Még egy Dürert adtunk Németországnak a XVI. században. Képzőművészet 1928. 12. sz. 167-170.l.

magyarra

Dürer Antal

egyulai ötvös

irod

Mihalik Sándor

Neinetországi magyar ötvösök

MAGYAR MUVESZET

1937. 312. l.

Beöthy Zsolt: A művészetek története. Közép-kor. Budapest, 1907. II. 594. l. — *Haan Lajos:* Dürer Albert családi nevéről s családjának származási helyéről. B.-Csaba, 1878. — *Honművész.* 1833. 70. l. — *K(rüchten József):* Tudósítások a honnyi Mívészekről. *Tudományos Gyűjtemény.* 1818. XII. 116. l. — *Nagy Iván:* Magyarországi képzőművészek. *Századok.* 1874. 39. l. — *Schedel Ferencz:* A képzőművészetek története Magyarországban. *Budapesti Híradó.* 1846. I. 372. sz. — *Tarczai György:* Régi magyar művészek és mesteremberek. Budapest, 1901. 47. l. — *Zsilinszky Mihály:* Ajtossy Ajtós Antal. *A Békésvármegyei Régészeti és Művelődéstörténeti Társulat Évkönyve.* 1878.

Ajtósi Antal
ötvös

Gál Ung Nachb

38. l.

I G A Z O

Hivatalosan igazolom, hogy dr.
Bizottságának főtitkára megbízás
Sopronbánfalvára utazik, az ottan
középkori falképek felülvizsgálat

Kérem a hatóságokat, hogy őt
szíveskedjenek.

Budapest, 1949. május 3.

Dürer Antal
ötvös Gyulán
XV. század

Száraz Antalnak
írja az alábbi mm.
Ennek fia Száraz Al-
bert, atyjától tanult
Gyulán, majd Német-
országba vándorolt, ott
megnősült. Ennek fia,
ifjabb Dürer Albert
a világhírű művész

Haan Lajos: Békés
vármegye hajdana:
I. k. Pest. 1870. 71. l.
110, 111. l.

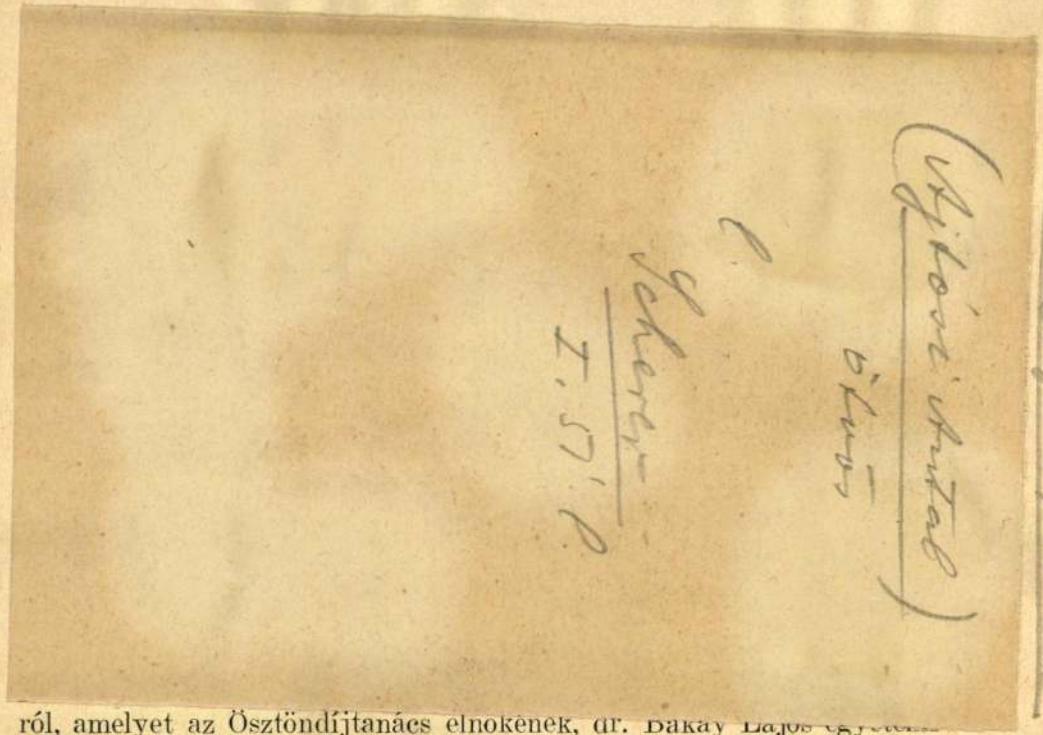

ról, amelyet az Ösztöndíjtanács elnökének, dr. Bakay Lajos egyet…
ny. r. tanár úrnak kérésére *dr. Imrédy Béla* m. kir. titkos tanácsos úr
őexcellenciája, a Magyar Nemzeti Bank, illetve *dr. Keresztes-Fischer*

jairól tanuskodik az a tény, hogy a javaslattételre a magyar Ösztöndíj-tanácsot kérték fel, ami a kiküldetésnél a rátermettség és érdemesség objektív szempontjainak érvényesülését biztosítja. A magyar-német kulturális kapcsolatok megerősítésének ez újabb intézménye iránt kötelességünknek érezzük, hogy köszönetünknek itt is kifejezést adjunk.

Ezek mellett továbbra is fennmaradt a *Deutscher Akademischer Austauschdienst*tel kötött *csere-egyezmény*, amely további hat ösztöndíj-helyet jelent, úgy, hogy Németországba a tíz állami és egy székesfővárosi berlini kollégiumi helyet is figyelembe véve, negyven egészévi ösztöndíjnak megfelelő kiküldési lehetőség állott fenn, míg pl. Angliában a kiegészítések után is csak négy és fél egészévi ösztöndíj-hely állott rendelkezésre.

A német csere-egyezményen kívül a mindjobban kiépülő kulturális szerződések folytán az 1936/37. tanévben az *olasz, osztrák, lengyel, svéd, finn* és *észt* állam, a *páviai Collegio Borromeo* és a *newyorki Institute of International Education* révén egyes amerikai főiskolák biztosítottak ilyen csereösztöndíjas helyeket.

Ezenkívül továbbra is hathatós támogatói voltak ösztöndíjügyünknek azok a hazai és külföldi alapítványok, amelyek költségvetésünk megterhelése nélkül tesznek lehetővé évről-évre számos fontos kiküldetést. Ezek között kiemelkednek a *Rockefeller*-alapon kívül a hazai *Hariscion*- és *Smith Jeremiás*-alapítványok. Több helyet biztosít francia nyelvi és irodalmi tanárok és tanárjelöltek részére a *francia állam* is és a csereakción túlmenőleg az olasz állam is több, ú. n. *prémiót* adományoz, elsősorban az olasz nyelv jelenlegi és leendő tanárai részére.

Ajtósi Antal

Ötvös XV. sz

ivód

—

Márkus György:

Békés vármegye.

Bp. 1936. 147. l.

…ága			
…ivatali …inőség	Kifizetendő öszeg		Jegyzet
	k.	f.	
…itkai	266	67	
…dazolja	133	33	
	400	—	

Ak

III. OSZTÁLYÚ

Ajtósy András

Gyulai ötvös

Dürer Albert atyjának
apja a XV. század elején Gyulán
tanulta az ötvös mesterséget.

Karácsonyi János dr.

Békésvármegye tör-
ténete. I. k. Gyula, 1896

244. l

Dürer (Ajtósi) Antal
ötvös

L.

Szmarcy - Szentiványi

410. l.

Nagy Sándor arája

Egész alak, kotlát
babérkoszorú van (nemzet
honvédatilla felé tart. Fo
dője piros, ruhája kiva
ben fákat, jobbról pedig
(emé

Aquarell, a

Lsza

Dürer, Endres

Héjj-Dékáni Angéla: Der „Matthias-Corvinus-Pokal" und Endres Dürer der „Meister mit Rosette".- Az Iparművészeti Múzeum Évkönyvei, IX. 1966. Bp. 1967., 21-44. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l.

84. l.

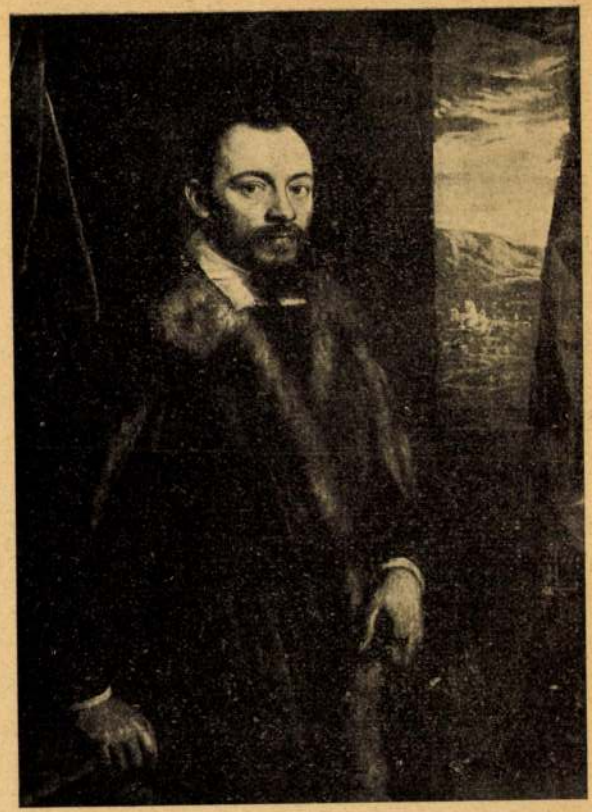

Domenico Tintoretto: Férfi képmás

F. H. Füger: Lujza császárnő

A Tiszadobi és Tőketerebesi (Andrássy) kastélyokból

Az árverést rendezi a Postatakarékpénztár Árverési Csarnoka, a Műcsarnokban, 1930 november havában

A MŰGYÜJTŐ KRÓNIKÁJA

CATHARINA CORNARO és Paolina Bonaparte tartották eddig a rekordot abban, hogy festők és szobrászok egymással versengve örökítsék meg szép arcuk vonásait az utókor számára. Fel is vitték vagy 10—15 portréig. Most azonban alaposan lepipálta ezeket a fejedelmi sarjakat egy egyszerű színésznő, Maria Lani, akit nem kevesebb, mint ötven szobrász és piktor vett témául — közöttük olyan mesterek, mint Picasso, Matisse, Van Donghen, Rouault. Az ötven portrénak most volt a gyüjteményes kiállítása Londonban, a Leicester Galleryben. Szerencse azonban, hogy a katalógus bejelentette, hogy mind az ötven műtárgy egyazon személyt ábrázolja, — magukból a festményekből és plasztikákból ez nem tünt volna ki. A Lawrence, Reynolds és Gainsborough emlőin nevelkedett angol műtörténelem most persze megdöbbent tanulmányokban vizsgálgatja a természeti valóság és a művészet viszonyát egymáshoz. Ahogy az angolokat ismerjük, alighanem mind az ötven Lani-portrénál többre értékelnek egy László Fülöp-portrét . . .

*

EMBERILEG MEGRENDITŐ a sorsa szegény Hans Dürernek, a nagy Dürer névtelenül maradt öccsének. Hiszen távolról sem az a világrengető tehetség Hans, mint Albrecht ; de azt talán mégsem érdemelte meg, hogy még szorosan vett művészi lexikonok is szonika elhallgassák a nevét. Legalább is bizonyos komoly értékekre következtethetünk az oeuvrejében azután a tanulmány után, amelyet Hermann Beenken lipcsei professzor szentelt »a titánok árnyékában« rekedt piktorfiúnak. Kiderül ama néhány műve nyomán, amelyet egészen bizonyosan néki attribuálhatunk (főként Krakkóban, ahol Hans a lengyel király udvari festője volt), hogy Hans Dürer görcsösen iparkodott bátyja hatása alól szabadulni s ezért inkább Albrecht Altdorfer, a nagy regensburgi mester, az ú. n. Duna-stílus megteremtője oldalához csatlakozott, annak hatása alatt állott : ez pedig a maga korában kimondottan egy Dürerrel ellentétes irányzatot képviselt. Már most tekintettel arra, hogy Altdorfer irányzata nálunk Erdélyben és Felsőmagyarországon is meglehetősen erős gyökereket fogott volt, de még Felsőmagyarországnak Lengyelországgal való 16. századi kapcsolatait is nézve, érdemes lenne talán az északmagyarországi művészi inventáriumot abból a szempontból revideálni, vajjon nem agnoszkálható-e ott Hans Dürernek egyik vagy másik munkája.

*

A CENZURA — úgy a hivatalos, mint főként a veszedelmesebbik fajta : az, amely különböző »egyéni akcióknak« köszöni a létét — másfél évtizedje a legfantasztikusabb abderitizmusba keverte a világot. Hogy nálunk színdaraboknak, regényeknek mennek neki fogászok, tanárok, rendőrök, azért, mert véletlenül kedvezőtlen színben tüntet fel az illető regény vagy színmű egy-egy fogászt, tanárt vagy rendőrt, az még csak hagyján. Hogy az orosz szovjet letiltja Tolsztojt és Dosztojevszkijt a közkönyvtárakból, az is még csak megmegy. Hogy Amerikában komoly pör folyhat Darwin tanítása ellen, ezt is megértjük. De a dolgok tetejét jelentik most Madridból. A spanyol postaigazgatóság az egyik bélyegen Goya »Maya«-ját sokszorosította. Elgondolható, hogy egy ilyen bélyeg nem igen alkalmas arra, hogy normális érzékű emberekből erotikus gerjedelmeket váltson ki. De az örök Babbittek hazája nem hagyja magát ezen a téren sem letromfolni. Különböző amerikai erényességi egyesületek tiltakozást jelentettek be a bélyeg ellen a spanyol postánál, amely most ezek hatása alatt úgy döntött, hogy a bűnös bélyeget bevonja a forgalomból. Az emberi butaságnak úgylátszik még sincs határa.

*

KOLUMBUS KRISTÓF határozottan divatba jön, 425 évvel a halála után. Haláláról a kortársak tudomást sem vettek ; a földrészt, amelyet ő fedezett fel, nem róla nevezték el ; s négyszáz esztendő alatt tán még a nevét is elfelejtették volna, ha egy kedves kis anekdóta — arról a bizonyos betört tojásról — nem tartotta volna fenn az emlékezetét. Most azonban — hála a politikának — újra beszélnek a szerencsétlen admirálisról. Egyrészt az olasz nacionalizmus szisszent fel arra a merényletre, hogy a spanyolok maguknak akarják

A Műgyüjtő 1930

Dürer ~~János~~ Hans (~~Hans~~ Janos)

magyar származású német festő

L.

Szendrey-Szentiványi

410. l.

megrpsa

Kossuth Lászlóné sz. T. Wöber Sa

Derékon alólig ki
nyugtatja, himes kendő
fésülten hordja, szeme sz
ruhája, melynek újjai szú
Karjain karkötőjet

Aquarel

(és grafikus) (János)

Dürer ~~János~~ (Hans), magyar származású német festő, id. D. Albert fia; ~~szül. 1478-ban Nürnbergben~~. Eleinte ő is az ötvösséget tanulta s ~~huszonnégy éves koráig atyja~~ műhelyében dolgozott. Az idősebb D. Albert 1502-ben bekövetkezett halála után a festészetre adta magát, s bátyjánál, a nagyhírű művésznél tanult. D. mint festő bátyja hatása alatt dolgozott, s utóbb a lengyel király udvari képírója lett.

Nagler, G. K.: Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1836. III. 553. l.

D. eleinte bátyja-utóbb Altdorfer hatása alatt dolgozott.

Ő 12. 1490 febr. 21. Nürnbergben, mh. 1538 Eömt Krakóban. Festvérőcése volt D. Albertnek, a festőnek. ⊥ 1526–1538. I. Zsigmond lengyel király udvari festője volt. A wawelí királyi vár festését D. végezte is az ő művei a wawelí Zsigmond-kápolna triptichonjának szárnyám lévő

Egyéb

Dürer János

XVI. sz

l.

Huszármagyleugyel

126. l

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

190 8 évi 15356 számv. sz.

.....ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának
és évének pontos feljegyzése kéretik.

Méltóságos

Báró Forster

a müemlékek orsz.

Folyó évi julius

átiratára való hivatko

István bizottsági tag

[illegible]

Dürer, Hans

ha Eell, läsd

MAGYAR MUVESZET

1928. 159, 162 l

Kopera, F.: A régi festőmuvészet szeregyelemzésben. MM. 1928.

Dürer János

1.

Lechner Jenő:

A krakói Wawel
és renaissance mű-
emlékei. Bp. 1914.

7. l.

3./ A lébényi templom fén

E három albumot van szere

ra, s gyüjteményei számára Nagymél

hogy azok vételét elismerni kegyes

Nagyméltóságú

Báró Forster Gyula v. b. t.

a M. O. B. elnöke, st

B u d a

Közp. nyomt. XX. cs. 48. sz.

Dürer, Hans

Irod

Gch. Magyar emlékek
Krakóban. Vas. Ly's
1913-653. l. [illegible]
[illegible]

Wyéki kast

154

Johann George Dürer, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1681-től: "Johann George Dürer Von Zerbst Dischlergewelle 1.6.8.z.". 104.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmivességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz, Győr, 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Dürer, Johann, George, asztaloslegény

Győrben, 1674-1699 között megfordult asztalosle-gények jegyzéke: "Dürer, Johann, George, Zerbst, Annalt, 1682". 115. old, 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztalosle-gények Győrött a XVII. szá-zadban - Adatok Győr város asztalosmüvesség-ének történetéhez 93. old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A győri Múz. Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

GROTTGER ARTUR: Jelenet az 1863-iki lengyel lázadásból.
Scene aus dem Aufstande von dem Jahre 1863.

Rósaffy Dezső dr.

LENGYEL MŰVÉSZET.

POLNISCHE KUNST.

A lengyel nemzet és a lengyel föld évszázadokon át a legnagyobb megpróbáltatásokon ment keresztül. Belső és külső harcok emésztették erejét, kötötték le tevékenységét. Csoda-e, ha a művészet szelid palantája oly nehezen tudott gyökeret fogni a nyugtalan, göröngyös talajban s alighogy meggyökerezett, máris tövestől tépték ki? . . .

A lengyel művészet históriája éppen ugy mint a lengyel nemzeté, sok tekintetben hasonlit a magyarhoz.

I. A mi igazán számottevő épitészeti, szobrászati vagy festészeti emlékmű Lengyelország régebbi multjából fönnmaradt, annak készitője nagyobbára német vagy olasz mester volt. Az egykori lengyel főváros, Krakkó — mint tudjuk — valóságos német művészeti telep volt a XV—XVI. században.

A nürnbergi* származásu Veit Stoss 1477-ben itt műhelyt alapitott, mely csakhamar fényes virágzásnak indult. A sok templomu Krakkó majdnem valamennyi egyházában a mester egy-egy faragott-festett ábrázolására akadunk.

* Vagy talán magyarországi? V. Ö. Divald Kornél: «Magyarország csúcsiveskori szárnyas oltárai.»

Dürer, Hans

LENGYEL MŰVÉSZET
Polnische Kunst

AXENTOVICZ TEODOR: Jordánünnep. — Jordanfest.

Legrégibb hiteles alkotása a Mária-oltár, melyen a lengyel tipusokat határozottan meg lehet különböztetni a némettől, a Frauenkirche-ben van. Stoss műhelyét majdnem husz éven át tartotta fönn s bizonyára Magyarország és Erdély számára is dolgozott, műhelyében magyar festőket is képzett ki, bár e tekintetben a vélemények még nem állapodtak meg. A Veit Stoss nyomában Krakkóba települt művészek közé tartozott Hans von Kulmbach is, a ki 1514-től 18-ig tartózkodott ott. Albrecht Dürer testvéröccse, Hans Dürer ⟨szül. 1490⟩, a kinek munkáiból semmi sem maradt fönn, 1526-tól 1538-ig mint lengyel udvari festő működött Krakkóban. A hirneves bronzöntőnek, Peter Vischernek is számos siremlékét találjuk a krakkói templomokban. Mikor azonban III. Zsigmond fejedelem székhelyét Varsóba helyezte át, ezzel a krakkói iskola tevékenysége is megszakadt s azontul Breslau és Danzig műhelyei látták el a lengyelországi és krakkói templomokat. Lassanként az olasz renaissance kiszoritotta a német müvészeti importot. A Jagello-fejedelmek, a kik nagy pártolói voltak a művészeteknek, olasz mestereket hivtak udvarukba. Olaszok épitették a templomokat és palotákat s az olasz renaissance izlés irányadó lett minden téren.

Egy-két lengyel nevet is följegyzett ebből az időből a művészethistória. Antonello da Fiesole tanitványa, Gabriel *Slonski* ⟨sz. 1598⟩ és ennek tanitványa Jan *Michalovicz*, a lengyel művészet ősei.

A gazdag főurak pompás gyűjteményeknek vetették meg alapját, de ezek a XVII. század végén nagyobbára tönkrementek a Svédországgal vivott háboruban, a mi megmaradt belőlük, azt II. Katalin cárnő szállittatta el Oroszországba.

A Gyüjtő 1915. 190. l.

megirva

[Dürer Miklós ? ?*]

Magyar Miklós

(Niclas der Ungar)

XV. sz.

l.

Berenyi 38. l.

* nem volna helyesebb ezen a nevem körülni?

~~1636. Német festő a XV. század II~~

1636 Jézus születése.

A szalmafedelü nyitott istá
szik az uj-szülött. Körülötte Sze
dalon két és a túlson három
a jászolnál ökör és szamár áll. A
szalagot tart e szöveggel: „Gloria
lag lebeg e szavakkal: „Quem genu
a csüngő fészekben két és a tetőn
imádkozó és ülve dudáló pa szerint ő
szőke hajú és piros ruházatú angya
haja, bajusza és szakálla őszbe v
uma kék. Mária nak kibontott szőke ha
lágoskék. A szent család fejét di

Fa, méretei 101:71.5 cm.
~~A Nemzeti Muzeum~~ képtárató

régi 92 e). – lý lels. 1

1 sz. 711. – 1898. ótv. g

904:IV.26.

678

Dürer Miklós

(Niclas der Unger)

ötvös XV. sz

Köln

l.

Diviparmtort

101. l.

FRIEDMANN JÓNÁS
KÖNYVNYOMDA, KÖNYV,- PAPIR,-
IRÓSZER KERESKEDÉS ÉS
HIRLAP ÁRUSITÁS
SZEGHALOM.
TELEFON: 72.

Tek.

„Európa"
lapterjesztővállalat

Budapest,
V, Rothermere-ut 12. III. 2.

Dürer Miklós

Otvös

l-

Germagnuusszettema

437. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 435418

Dürer Miklós

Gál Ungerachb

38. l.

Műemlékek, ország

Dürer Miklós

pedett meg, ahol általánosan Magyar Miklós néven ismerték.

Ipolyi Arnold: A beszterczebányai egyházi műemlékek története és helyreállítása. Budapest, 1878. 84. l. — *K(rüchten József):* Tudósítások a honnyi Művészekről. *Tudományos Gyüjtemény.* 1818. XII. 116. l.

Dürer Miklós

másképp Niklas Unger

kölni ötvös

XVI.A.

lásd okr.

Mihalik Sándor

Németországi magyar ötvösök.

MAGYAR MUVESZET

1937. 313. l.

Dürer M i k l ó s *(Niclas der Unger)*, ötvös. D. Lászlónak, a szíjgyártónak fia. Az ötvösséget alighanem Gyulán kezdte tanulni, majd Nürnbergbe vándorolt, s id. D. Albertnél képezte ki magát. Ezután Kölnben tele-

Dürer Miklós, ötvös. D. László-
nak a szíjgyártónak fia.
Magyarországon ötvösséget s
az ötvösséget Gyulán nagybátyjá-
nál Ajtósi D. Antalnál
kezdte tanulni. Tanulmá-
nyait utóbb Nürnbergben
id. D. Albert ötvösnél
folytatta. 1481. megszerezte
a polgárjogot, 1482. pedig
felvették a nürnbergi ötvöscéh-
be. Utóbb Kölnben telepe-
dett les hol mint Niklaus
der Ungart ismerték.

(Magyar Miklós)

1520. németalföldi utja al-
kalmával ismételten felkeresté
öt. hires ~~[illegible]~~ (unokatívéré) D. Albert.

Dürer Miklós (Niclas der Unger)

ötvös

L.

Szendrey-Szentiványi

410. L.

Jeszenák János:

Csaknem derék
szemöldöke, bajusza és leberet
Ingének ~~[illegible]~~ gallérja lehaj
kivágott, ~~[illegible]~~ kabátja prémes.

Aquarell skizz

Lth

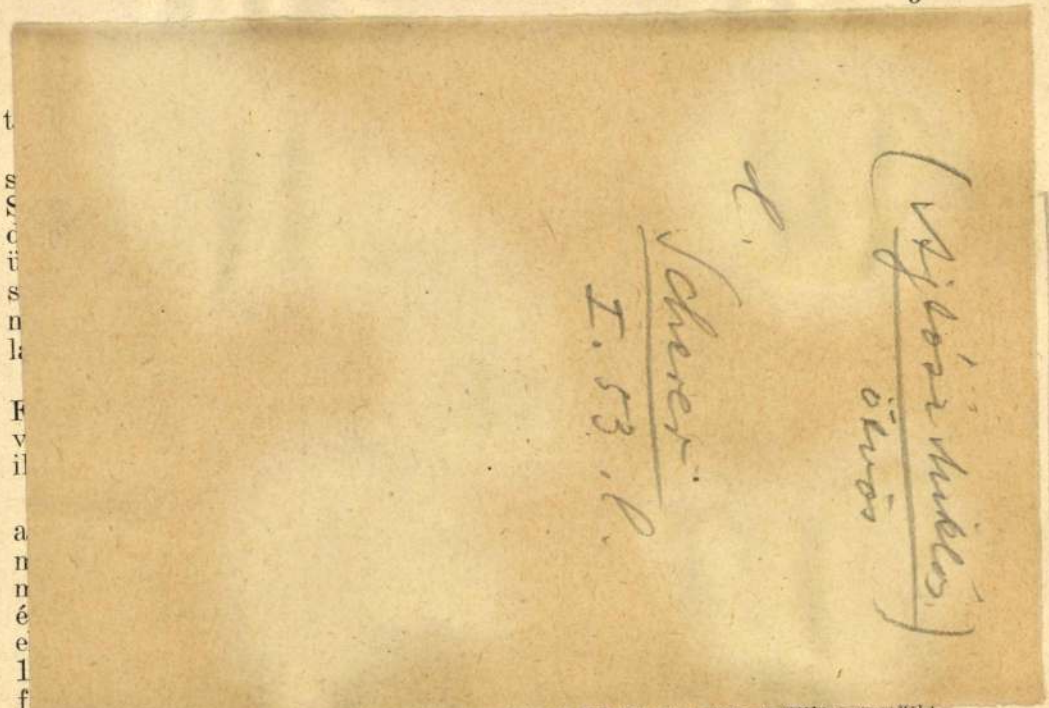

taskori alenöke, *dr. Rosvady Lajos* államtitkár is, aki Berzeviczy Albert mellett kiemelkedő szerepet töltött be a Tanács megszervezésében.

dr. Baló József ny. r. tanárral töltötte be. Ugyancsak változás történt az 1937. december 31-én lejáró tanácstagságok megújításánál is, amenynyiben a budapesti orvosi kar *dr. Nékám Lajos* eddigi tanácstag helyébe az 1938—1943-as évkörre *dr. Burger Károly* egyetemi ny. r. tanárt küldte ki az Ösztöndíjtanácsba. A többi tanácstag, akinek ekkor járt le megbizatása, újból kiküldetett, illetve meghívatott.

Az 1934 : VIII. t.-c.-kel megindult nagy *átszervezés* az 1936/37. tanév folyamán érkezett el teljes végrehajtásához. Az Ösztöndíjtanács személyi összetétele tekintetében ez annyiban hozott változást, hogy miután a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a jelzett törvény 9. §-ának felhatalmazása alapján kiadott 17.200/1936. IV. sz. rendelettel felállított Külföldi Magyar Intézetek Kuratóriumának tagjait kinevezte, ezek a Tanácsnak hivatalból tagjai lettek. Miután azonban a hat tag közül négyen a Tanácsnak már eddig is tagjai voltak, az Ösztöndíjtanács taglétszáma csak kettővel egészült ki.

Nevezetesen hivatalból kerültek ily módon az ösztöndíjtanácsi tagok sorába *dr. Gerevich Tibor* és *dr. Szekfű Gyula* kuratóriumi tagok, kik közül előbbi, mint a Római Magyar Intézet kurátora, a Tanács megalakulásától az átszervezésig e címen már eddig is tagja volt a Tanácsnak.

Az Országos Ösztöndíjtanácsnak az 1934 : VIII. t.-c. 9. §-ában foglalt felhatalmazás alapján kiadott 17.100/1936. IV. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel történt átszervezése után sor került az *intézőbizottság* átalakítására is. Az Ösztöndíjtanács teljes

MDK

Dürnbeck Tamás pécsváradi ácsm.

~~1796x~~

1796. felszabadult Pécsett

Cserkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló. 1913. nov. 30. 3-4. l.

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrhölgynek

BUDAPEST,

ifj. Kellner E. Bpest.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

Dürk

d

Ernst Külfmesterch

Kossuth S. u. 188.

Dürnbauer

segitett Rónának a vesz-
preim megjelnéz deko-
ratív szobrainak elhelyezésen

Róna II. 520, 521. 1.

22 Timót		Izraelita: Ab 20
Kedd 23 Fülöp		Protestáns: Farkas Görög: Farkas Izraelita: Ab 21
Szerda 24 Bertalan	☾ Utolsó negyed 8 óra 21 pk.	Protestáns: Bertalan Görög: Eutik Izraelita: Ab 22
Csütört. 25 Lajos		Protestáns: Lajos Görög: Bertalan Izraelita: Ab 23
Péntek 26 Zefirin		Protestáns: Izsó Görög: Adrián Izraelita: Ab 24
Szomb. 27 K. József	1932 AUGUSZTUS 31 nap	Protestáns: Gebhard Görög: Poemén Izraelita: Ab 25

35-ik hét. Nap kelte 5 ó. 3 p... — Nyugta 19 ó. 2 pk.

Konrad von Dürnstein

Kőfaragó mester (+ 1420) tevékenykedett a pozsonyi dóm építkezésénél.

J. Bureš: Die Meister des Pressburger Domes. Acta Historiae Artium. Budapest, 1972. 1-2 p.

DÜRR, Michael, pozsonyi fazekasmester

M. D. Hafnergesell, 9 éves fia meghalt. (1822, II. kötet, 87 l)

Preßburger Zeitung
(Gentner)

Dürr István

bonyhádi kőfaragó
készítette az alábbi temető
ujabb részének kőkeresztjét
1883-ban. A felfeszített Krisz-
tus alakja sematikus, köze-
pes mesterember munka.
4·5. méter magas.

Szőpécstemető. 61. l.

11678.

E. C. Dürr:

M. Zimmermann.

Derékig, kissé jobbra fordultan, talapzatra helyezett, czimerrel és négy apró képpel diszitett keretben látható. Jobb kezével olyan mozdulatot tesz, mintha beszélne, balját pedig csukott könyvon nyugtat ja, melynek fedelén e szavak olvashatók: „TOLLE LEGE, TOLLE LEGE". Felira ta a palmalevélkeret mondatszalagján:

MATTHIAS ZIMMERMANNUS SS. THEOL. D. PAST SUPERINTENT. BASILICÆ MISEN CONCIONAT. NAT. (I) I) CXXV 21 Septemb.

a talapzat elején: Æs loquitur formara kezdetü s et Prof. Publ in Acad. Lipsiense befejezésü szövegután: E. C. Dürr ... delin. et sculp.

Ltn. 14162. Rezmetszet, mér. 18·2 : 14·6 cm.

Szakl. 90-914.

510-914-30.

K 151.

Dürer Márton festő

Pesti Hilap. 1881. ápr. 11. 4.

Egy magyar művész kitüntetése

Kultsárban

Düsler, Andreas, asztaloslegény

Győrben 1674- 1699 között megfordult asztalosle-gények jegyzéke: "Düsler, Andreas, Burckhausen, Bayern, 1692". 115.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosle-gények Győrött a XVII.szá-zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A győri Múz. Evkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

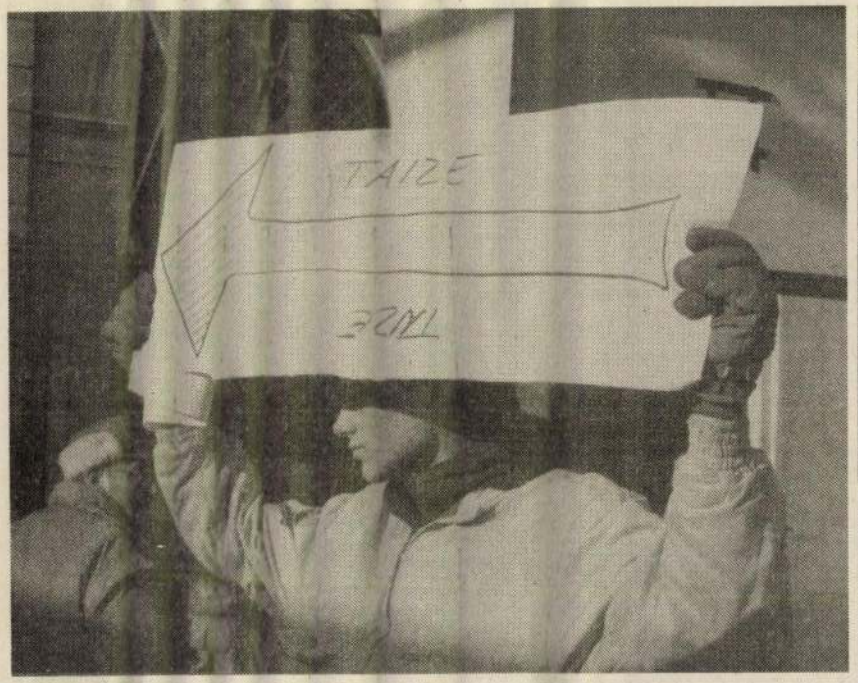

Taizé – Budapest

(Folytatás az 1. oldalról)

tak volna olyan férfiak, asszonyok, sőt gyermekek is, akik szembeszegültek a rosszal?"

Volt, aki a hitkeresés vágyával érkezett a hét évtizede ateizmust hirdető Oroszországból, a Koreában született fiú Németországban ismerkedett meg a kereszténységgel. Másokat a kíváncsiság, a hasonló korú fiatalok társasága vonzott. Mint egyikük mondta: mindenki saját maga dönti el, számára mit jelent a találkozó.

A fiatalokra tekintve föl lehetett ismerni a megértés és békesség keresztény Európájának lehetőségét. Az ifjúság — mint Roger testvér mondta — képes lehet a felbolydult világban fölkelteni önmagában és környezetében a szív békéjét.

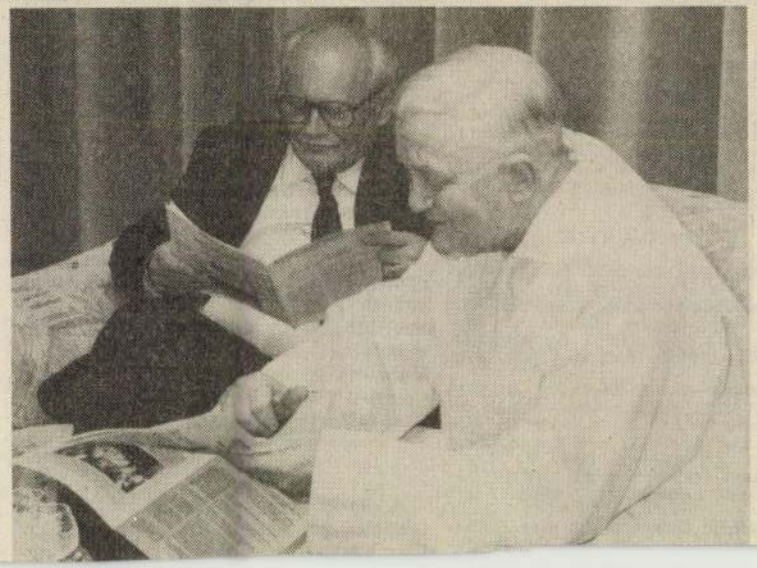

Imanyolcad a keresztények egységéért január 19–26.

„Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig" (Mt 28, 20).

Az imanyolcadra ajánlott szentírási szövegrészeket és azok magyarázatát a vatikáni Keresztény Egységtitkárságnak és az Egyházak Világtanácsának közös bizottsága állította össze. A vezérfonalul választott szentírási szakasz: Máté 28,16—20. Ebben Jézus küldetést ad minden kereszténynek, hogy adja tovább az Evangélium „örömhírét" és egyben megígéri, hogy velünk marad a világ végéig. Ez egyben felszólítás is arra, hogy közös küldetésünkben egymással összetartsunk, egyek legyünk.

ELSŐ NAP: alapgondolat: *A feltámadt Jézus maga köré hívja tanítványait:* Mt 28,16.

Kiv 19,3—9: Az Úr felszólítja a népet, hogy kössön vele szövetséget. Zsoltár 24: Ki megy fel az Úr hegyére? ApCsel 22,6—11: Menj... és majd megmondják, mit kell tenned. Mt 28,5—10: Induljanak a Feltámadottal való találkozásra.

Imádság: Urunk, te arra hívsz minket, hogy adjuk fel kényelmünket, és induljunk el a veled való találkozásra. Tégy minket készségessé hívásodra, és arra, hogy testvéreinkben téged szolgáljunk.

MÁSODIK NAP: alapgondolat: *Találkozás a feltámadt Jézussal.* (Mt 28,17/a.)

Ter 18,1—3: Az Úr megjelenik Ábrahámnak, aki leborul előtte. Zsoltár 95: Jöjjetek, borul-

A hét liturgiája

Január 12. Évközi 1. vasárnap. URUNK MEGKERESZTELKEDÉSÉNEK ÜNNEPE. (Ernő, Árkád, Cezaria.) **Igeliturgia:** I.: Ime, az én szolgám, akiben kedvem telik. (Iz. 42, 1-4, 6-7.) — II.: Isten eltöltötte Őt Szentlélekkel. (ApCsel 10, 34-38.) — Evangélium: Amikor Jézus megkeresztelkedett, megnyílt az ég. (Lk 3, 15-16. 21-22.) — Fehér, saját mise, Dicsőség, Hitvallás, saját preferáció. — **Énekrend:** I.: Ho 39. — 523. — 526. — Ho 21. — Ho 34. — 598. — Ho 150. — II.: 45 a 43. dallamra. — OK 21. — 45/köv. — 120, 109. — 41. — **Zsoltozsma:** 1. zsoltárhét.

Január 13. Hétfő. Szent Hiláriusz püspök és egyháztanító. (Veronika, Gotfrid, Vidor.) — 1 Sám 1, 1-8.; Mk 1, 14-20.

Január 14. Kedd. (Bódog, Félix.) — 1 Sám 1, 9-20.; Mk 1, 21-28.

Január 15. Szerda. Remete Szent Pál. (Lóránt, Mike, Mór.) — 1 Sám 3, 1-10.; 19-20.; Mk 1, 29-39.

Január 16. Csütörtök. (Gusztáv, Priszcilla.) — 1 Sám 4, 1-11.; Mk 1, 40-45.

Január 17. Péntek. Szent Antal apát. (Antónia, Oros, Rozalinda.) — 1 Sám 8, 4-7.; Mk 2, 1-12.

Január 18. Szombat. Árpádházi Szent Margit szűz ünnepe. (Piroska, Athéné.) — Saját mise, olvasmányok: 2 Kor 10, 17-11,2.; Mt 25, 1-13.

Január 19. ÉVKÖZI 2. VASÁRNAP. (Zöld.) **Igeliturgia:** I.: Iz 62, 1-5. — II.: 1 Kor 12, 4-11. — Evan-

IMAÓRÁK

Szent Margit ünnepe a Margitszigeten. Január 16., 17., és 18-án este 6 órakor és 19-én, vasárnap délután 5 órakor szentmise és szentbeszéd lesz, melyeket **Brückner Ákos** ciszterci plébános mond. Az ájtatosság hétköznapjain délelőtt 10 órakor is lesz szentmise és szentbeszéd, ereklyekitétellel. **Január 19-én,** vasárnap délelőtt 11 órakor **Paskai László** bíboros érsek ünnepi szentmisét és szentbeszédet mond a volt domonkos zárda romjainál, a Szent Margit sírhelye közelében felállított szabadtéri oltárnál.

A Sziklatemplomban (Szent Gellért tér) minden hónap 13-án, de. 10 órakor engesztelő rózsafüzért imádkoznak, a 11 órakor kezdődő szentmisét a Szűzanya Szent Szíve tiszteletére ajánlják fel.

Az egészségügyben dolgozók legközelebbi szentmiséje január 17-én, pénteken este fél 7 órakor lesz a Szent Vince templomban (Bp., Haller u. 19-21.) A szentmise után **dr. Simon Lajos** „Egyházhűség, hazaszeretet — egy könyv margójára" címmel tart előadást a plébánia hittantermében.

BÚCSÚ

A Lehel téri Árpádházi Szent Margit templom búcsúját január 19-én, vasárnap tartja. Az ünnepi szentmisét és szentbeszédet fél 11 órakor **Kerekes Károly** a ciszterci rend zirci apátja mondja. A búcsút megelőző triduumot 16-án, 17-én, 18-án, az esti fél 7 órai szentmisén **Gyulai Oszkár,** a Szent Család templom plébánosa tartja.

ELŐADÁSOK

A modern japán filozófiai irányzatokat ismerteti a Magyar—Japán Baráti Társaság előadás-sorozata keretében **dr. Kunszt György** építész, filozófus, február 12-én este 6 órakor a Budapest, I. kerületi Művelődési Házban (Bem rakpart 6.)

A Keresztény—Zsidó Társaság „Bibliacsalád-élet" című előadás-sorozatának következő része január 15-én, szerdán este 6 órakor lesz a Deák téri Evangélikus Templom nagytermében (Bp. V., Deák tér 4.) **Iványi Gábor** lelkész, országgyűlési képviselő „Lelki család" címmel tart előadást.

A Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság Ökumenikus Szakosztálya rende-

Tájékoztató a Dürer Társaságról

A Dürer Társaság 1990. november 22-én a gyulai városi könyvtárban szerveződött azzal a céllal, hogy a Dürer-emlékeket ápolja. A társaság kiállítások rendezését támogatja, kiadványokat jelentet meg és Nürnberggel kulturális kapcsolatokat épít. Tervei között szerepel nemzetközi ex libris-biennálé rendezése a Dürer-teremben 1992. augusztus 20-án.

A társaság gondozásában megjelent 1991 novemberében a *János: Jelenések könyve* című mappa, melyet *Lajos Ferenc* rendezett sajtó alá, valamint Haan Lajos: *Dürer Albert családi nevéről és családjának származási helyéről* című könyv, melyek megvásárolhatók az Erkel Ferenc Múzeumban, a Mogyoróssy Könyvtárban és a Nemzetiségi Fiókkönyvtárban (Gyula, Líceum tér 2.).

A Dürer-terem 1992. évre tervezett kiállítási programja: április 5—május 11.: *Tamási Péter* festőművész esztergomi képei; május 15—június 8.: Ditzingeni vendégművészek kiállítása; június 12—július 27.: Kiállítás a Sóky-gyűjteményből; július 31—augusztus 17.: A gyulai Művésztelep kiállítása; augusztus 20—október 5.: Nemzetközi ex libris-kiállítás; november 20-tól *Hajnal Gabriella* textilművésznő kiállítása.

FELVÉTEL

A kiskunfélegyházi Móra Ferenc Gimnázium az elmúlt évhez hasonlóan keresztény tagozat indítását ter-

SZOLGÁLTATÁS

MEGBÍZHATÓ, korrekt áron vállalok víz-gáz-fűtésszerelést, tervezéssel, engedélyezéssel és anyagbeszerzéssel. 169-0728, Pallai.

GYÓGYÁSZATI talpmasszázzsal: allergiás asztma, bokadagadás, mandulagyulladás, gyomorfekély, reuma hatékony kezelése, engedélyelyel. Házhoz megyek. 178-9680.

KEGYTÁRGY, dísz- és ajándéktárgy-készítők jelentkezését várom, áruismertetővel. „Korrekt üzleti kapcsolat 1223."

TATAROZÁS állványozás nélkül, hegymászótechnikával. Ingyenes munkafelmérés és árajánlat-készítés. NOVUS, Budapest, 1428., Pf. 89. Tel.: (06—1) 157-3837.

SZOBAFESTÉS, tapétázás kiváló minőségben, kedvezményes áron, garanciával. 177-0041.

ADÁSVÉTEL

ÚJ FÉRFI télikabát és bélelt orkánkabát és fekete ORION Delux tv eladó. T.: 135-3540.

VÁSÁROLNÉK antik bútorokat, múlt századi, vallási témájú festményeket, csendéleteket, régi festett konyhaszekrényeket. Kovács Gábor, 184-1407, este.

GYŰJTEMÉNYEMBE vásárolok régi német (gótbetűst is) vadász-, szakács-, útleírás- és egyéb illusztrált könyveket. T.: 122-1244.

erőben lévő, fizikai munkát is vállaló, érettségizett férfi csomagolót. Jelentkezés az üzletigazgatónál 9—17 óráig. Cím: 1053, Bp., Ferenciek tere 4—8. T.: 117-3754.

A GÖDÖLLŐI róm. kat. egyházközség kántorkarvezetői állást hirdet. Fizetés közös megegyezés szerint. Lakást nem tudunk biztosítani. Plébánia, Gödöllő, Pf. 2. 2100.

DUNÁNTÚLI kisvárosi plébánia kántor, hitoktató, lelkipásztor-kisegítő állásra pályázatot hirdet. Lakás megoldható. Autóvezetői jogosítvány szükséges. „Március 1."

LAKÁS

EGRI, kétszobás, első emeleti kéterkélyes lakásunkat budapesti másfél szobásra cserélnénk. 166-5268, este.

KÉT főiskolás lány olcsó albérletet keres sürgősen. Bármilyen munkában szívesen segítünk. T.: 117-0233/176, napközben.

ALBÉRLET, eltartást, életjáradékot keresek Budapesten és környékén. Minden megoldás érdekel. 149-1630.

LEINFORMÁLHATÓ, vallásos fiatalember keresi azt a szeretetre vágyó nénit vagy bácsit, akivel eltartási szerződést köthetne. Lehetőleg ottlakással mint családtag. Magas havi jövedelemmel rendelkezem. (Plusz rezsiátvállalással.) Minden megoldás érdekel. „Szent Karácsony 1189"

ÉRTELMISÉGI házas-

BUDAI kétszobás, berendezett, zöldövezetre néző, csendes, első emeleti, lakótelepi lakás kiadó. T.: 155-2579 vagy „Örmező" jeligére a kiadóba.

HÁZASSÁG

SVÉDORSZÁGBAN élő, 45/171/85, sportos testalkatú férfi feleséget és 7 éves kisfiának anyukát keres, csinos, karcsú, szép arcú, jó lelkű, független nő személyében 35 éves korig. Egy kislány gyermek nem akadály. Csak fényképes levelekre válaszolok. „Boldogságra várva 1174" jeligére.

42/176, káros szenvedélyektől mentes, családcentrikus, budapesti családi házzal rendelkező, lelki beállítottságú üzemmérnök karcsú keresztény erkölcsű, vallását gyakorló feleséget keres. „Örök szeretet 1206"

NYOLCVANAS, középtermetű, özvegy, független férfi, kétszobás, telefonos pesti lakásban várja lakótársnak, eltartónak 70 év körüli, nem dohányzó, jó megjelenésű, házias hölgy jelentkezését. „Csak őszintén 1224"

48 ÉVES, flatalos, egészségügyben dolgozó, kedves, őszinte, hajadon, rendezett anyagiakkal, házasság céljából megismerkedne intelligens, értelmiségi, keresztény férfival. „Miskolci remény 1221"

BÉCSI, negyvenes, nőtlen, osztrák férfi egyszerű, kedves magyar lánnyal vagy asszonnyal kötne szentségi házasságot, aki jó háziasszony és keveset tud németül

DÜRER TÁRSASÁG

Andreas Düsler, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészito céh legénykönyvéből, 1685 után: "Andreas Düsler Tum burghusen aus sauerm dischler gesol". 107-old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Xantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Evkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Divald Kornél emlékének

Hoffmann Edith dr

JEGYZETEK A RÉGI MAGYAR TÁBLAKÉPFESTÉSZETHEZ

Arch. Ért. 1937

Német metszeteknek magyarországi oltárokon való sűrű másolását már régebbi kutatóink, elsősorban Henszlmann Imre,[1] észrevették. Henszlmann fínom elemző elméje és biztos ítéletű szeme tárgyilagos elmélyedéssel merült el művészeti emlékeink vizsgálatába és európai tájékozottságával higgadtan hasonlította össze azokat az idegen művészeti anyaggal. Így tették mások[2] is, szépítés nélkül tárva fel észrevételeiket. De mi szépíteni és elhallgatni való is van egy tudományos igazságon? Az igazság nem szép és nem csúnya, egyszerűen — számolni kell vele. Mert a legrosszabb esetben miről van itt szó? Arról, hogy jó egynehány jelentéktelen darabot ki kell vetnünk a magyarországi művészet szempontjából komolyan számot tevő anyagból s ezáltal viszont tisztább képet kapunk a fennmaradóról. Az eredeti művek és a másolások szétválasztása sürgős feladat, mert egészen más elbírálás alá esik az eredeti alkotás, mint a másolat. Tisztába kell végre jönnünk vele, hogy mit mondhatunk a magunkénak. Tarthatatlan helyzet az, hogy egyszerűen anyagismeret híján egy sereg, az európai művészettörténet szempontjából nagyfontosságú kompozíciót, abban a naiv hitben, hogy magyar művész munkája, vállveregetve dícsérgetünk. S ilyen eset ellen előre védekezve, kijelentjük, hogy teljesen mellékes a kompozíciók eredetiségének kérdése.

S a selejtezés eredménye nem szegénységünkre fog rámutatni, hanem sokkal magasabbra emeli majd festészetünk színvonalát, megsza-

[1] *Henszlmann I.*, Lőcsének régiségei. Budapest, 1878.

[2] *Myskovszky V.*, Bártfa középkori műemlékei. Budapest, 1879. — *Divald K.*, A bártfai Szent Egyed-templom. Archaeologiai Értesítő. 1917; Magyarország csúcsíveskori szárnyasoltárai. Budapest, 1908; A héthársi Szent Márton-templom. Budapest, 1913.

badítva azt az idegen ballaszttól. Mindenből többet jelent az értékes kevés, mint a sok ; a választék több egy olyan egyvelegnél, melyben a középszerű vagy rossz, számra nézve szükségszerűleg felülmúlja a kitűnőt, sőt még a pusztán jót is. Jelentékenyebb emlékeink, természetesen — eredetiek.

Az uralkodó homály szétoszlatása érdekében, jegyzékben állítottam össze mindazokat a kisebb-nagyobb átvételeket és másolatokat, melyeket eddig részben magamnak,[1] részben másoknak [2] sikerült felderítenünk. Nem mintha azt hinném, hogy ezek az átvételek a régi magyarországi művészet legfontosabb kérdéseit oldják meg, hanem mert ismeretük minden komolyabb tudományos munkának alapját képezi és sok esetben megkímél a talajtalan esztetizálástól. Ehhez a jegyzékhez szeretnék néhány szót fűzni, olyan elemi elvi kérdésekről, melyeknek tisztázását múlhatatlanul szükségesnek tartom.

Mindnyájan tudjuk, hogy régebbi időkben szokásos volt idegen művészek munkáiból meríteni. A középkorban a tulajdonjog kérdése még nem volt tisztázva, fel sem vetődött még. A művészi alkotás szabad préda volt s csak a művész egyéni becsvágyától függött, hogy önállóat akar-e mondani vagy megelégszik másolással. Dürer-plágiumok vetik fel első ízben e portyázások illetlenségének és szellemtelenségének a kérdését.

Rembrandt is megtette például, hogy mások munkáiból merített, sőt ő volt az a művész, ki legtöbbször hajolt le idegen forráshoz. De ha Rembrandt kölcsönzött, az a nyers motívum átvételét és teljesen szabad átköltését jelentette. Az idegen motívumnak, legyen az ind vagy olasz, vagy saját nemzetebeli, teljes felszívását és felemelését a rembrandti világba. Mint mikor apró patakok és nagy folyók beleömlenek a tengerbe, ki tudja szétválasztani az Oceánban az egyes vizeket ? A legnagyobbszerű újra alkotást jelenti őnála a kölcsönzés.

De Rembrandt sohasem másolt le híven egész képeket, csak egyes

[1] *Hoffmann E.*, Die Verwendung von Stichen im Kunstbetrieb Ungarns és Über Altäre aus Ungarn im 15. und 16. Jahrhundert. A Műgyüjtő 1931. 66—71. l. és 162—169. l. és A régi magyarországi festészet nürnbergi kapcsolatai. A Gróf Klebelsberg Kuno Magyar Történet Kutató Intézet Évkönyve. 1933, 59—64. l.

[2] *V. Roth*, Siebenbürgische Altäre. Strassburg, 1916. és *V. Roth*, Die deutsche Kunst in Siebenbürgen, 1934. — *M. Lehrs*. Geschichte und kritischer Katalog der deutschen, niederländischen und französischen Kupferstiche im XV. Jahrhundert. V. Wien, 1925. — *B. Daun*, Veit Stoss und seine Schule in Deutschland, Polen und Ungarn. Leipzig, 1903.

Düllner

A 26. képaukción egy művec nagyjából a kikiáltási ár háromszorosáért kelt el.

E. K.: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972. 2. sz. 56. l.

Ó Düttrich Anna

l.

Tanulmányok Bpest I.

78. l. 82. l.

Dütrich József

a pesti megyeháza hátsó részének
építészeti kialakítását lényegében és
egészében neki kell tulajdonítanunk.

Műemlékvédelem 1971/4
221. old.

Dütrich József

Diescher János kétévi vándorlás után 1807-ben Pestre jött, s itt Pollacknál kőműves legényként, majd Hofrichternél, Dütrichnél és Landherr Andrásnál pallérként dolgozott, utóbbinál 1820-31 között; ezután Zitterbarth János özvegyének művezetője volt.

Komárik Dénes: Építésképzés és mesterfelvétel a XIX.században. Pesti mesterek és mesterjelöltek.
Építud. 1971 /III/.4.sz.

395.l.

Dietrich József

építész

A reformkori főváros építészetében volt szerepe.

Rados: Magyar építészettörténet 274
Műszaki Kiadó 1971

DÜTRICH (DITRICH, DIETRICH) JÓZSEF (?, 1786/87 – Pest, 1831) építőmester

A magyar klasszicizmus építészeinek Pollack Mihály, Hild József és Zitterbarth Mátyás után következő „második vonalá"-ban Kasselik Fidél és Hofrichter József mellett – úgy tűnik – a legjobbak közé tartozott. Életéről és munkásságáról részletes feldolgozás eddig nem készült.

7. Pesti dologház terve, 1827 *10.*

Mindegyik lap szinezett tus, p., 49,8x40,2 cm
Jelezve: Joseph Dütrich Baumeister
OL tervtára, T.14/5

a. Helyszínrajz
Felirata: A. Situations-Plan Der Gegend in der Kön. ung. Freystadt Pesth, wo die Erbauung eines neuen Arbeits-Hauses angetragen wird

b. Pince alaprajza
Felirata: B. Grundris des unterirdischen Geschosses

c. Földszinti alaprajz
Felirata: C. Grundris des Tractes zu Ebener Erde

d. Első emeleti alaprajz
Felirata: D. Grundris des ersten Stockwerkes

e. Metszetek
Felirata: E. Durchschnitte nach unten bezeichneten Linien

f. Homlokzat
Felirata: F. Ansicht der vorderen Hauptfronte

Dütrich József ezt a tervsorozatot a pesti városi tanács megrendelésére készítette. A börtönök, illetve „fenyítő dologházak" ügyét a XVIII. század második felében a felvilágosult abszolutizmus tette nálunk megoldandó kérdéssé, s e kérdés azóta – kisebb-nagyobb

Művészet Magyarországon 1830-1870
MTA MKCS – MNG Bp. 1981.

CLARK, WILLIAM TIERNEY (Bristol, 1783 – London, 1852)

Angol mérnök. Széchenyi István és Andrássy György 1838-ban Londonban bízták meg a pest-budai Lánchíd tervezésével. Nevezetesebb alkotásai még a Temze- és Medway-csatorna, a hammersmithi Temze- és a New Shorchan melletti norfolki híd. A Lánchíd építése alkalmával többször járt Pesten, művét pedig Angliában illusztrált kiadványban publikálta (An account with illustration of the Suspension bridge across the river Danube, uniting Pest with Buda... London 1852–53).

6. A pest-budai Lánchíd tervei, 1837 *-11.*

a. Pillérterv-változatok
szinezett tus, p., 55,2x28 cm
Keltezve j.l.: Hammersmith, 10th November 1837
Felirata: Design no.1. Elevation of pier Design No.2. Elevation of pier The Baron Sina
OL, T.14. (Kereskedelmi Minisztérium tervtára) 34/IV, fol.31.

b. A Lánchíd pillérének homloknézeti rajza
szinezett tus, vászonra ragasztott p., 128,3x74,3 cm
Jelezve j.l.: W. Tierney Clarc
OL, T.14. (Kereskedelmi Minisztérium tervtára), 34/IV, fol.34.

c. A Lánchíd pillérének oldalnézeti rajza
szinezett tus, vászonra ragasztott p., 127,8x75,3 cm
Jelezve j.l.: W. Tierney Clark
OL, T.14. (Kereskedelmi Minisztérium tervtára), 34/IV, fol.35.

d. A Lánchíd hídfőjéhez tervezett őrházak
szinezett tus, p., 53,2x71 cm
Keltezve j.l.: Hammersmith, 6th April 1846.
Felirata b.l.: Toll Houses, Pest Bridge
OL, T.14. (Kereskedelmi Minisztérium tervtára), 34/IV, fol.30.

A század elejétől kezdve egyre határozottabban merült fel az a gondolat, hogy Pestet és Budát a 42 pontonon nyugvó és télen nem használható hajóhíd helyett állandó híddal kössék össze. A pénzügyi és egyéb előfeltételek megteremtésében – az 1820-as évek végétől kezdve – Széchenyi Istvánnak volt döntő szerepe. A végleges megoldás tervezése

DÜTRICH JÓZSEF

1824-ben készített tervet
DETSY JÓZSEFFEL

Borsos László: Adalékok a Pest megyei tanács
székházának építéstörténetéhez
Müemlékvédelem, 1975. 3. sz. 153-156. l.

Düttrich József

1819-ben építette az V. Gusev u. 12. sz. lakóházat.

Bezza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973

13351

DÜTTRICH József építőmester (Pest megyei)

TÓTH Antal: A Pesti Vármegyeháza. 2.bőv.kiad. bev. Zádor Anna. Bp. : Pest M.Tcs., 1990

28-34.p.

G H I V Ó

neti Bizottságának ülésére 1990. novem-
5 órára.

Művészettörténeti Kutató Csoport Tanács-
u. 62. I. emelet/

pályázatok 1990.
thetők 14 órától a Kutató Csoport Tanács-

ber 13.

Németh Lajos s.k.

Dütrich József

VII. Tanács krt Ø. 7.

Hacker-ház. Udvárán raktárépületet tervezte Hild Károly 1836-ban.

Egyemeletesre való átépitését tervezte Dütrich József Jakabffy Gergely részére 1820-ban.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

156.1.

A Ház 1911. 6-7 sz. (Régi pesti építőművesek)

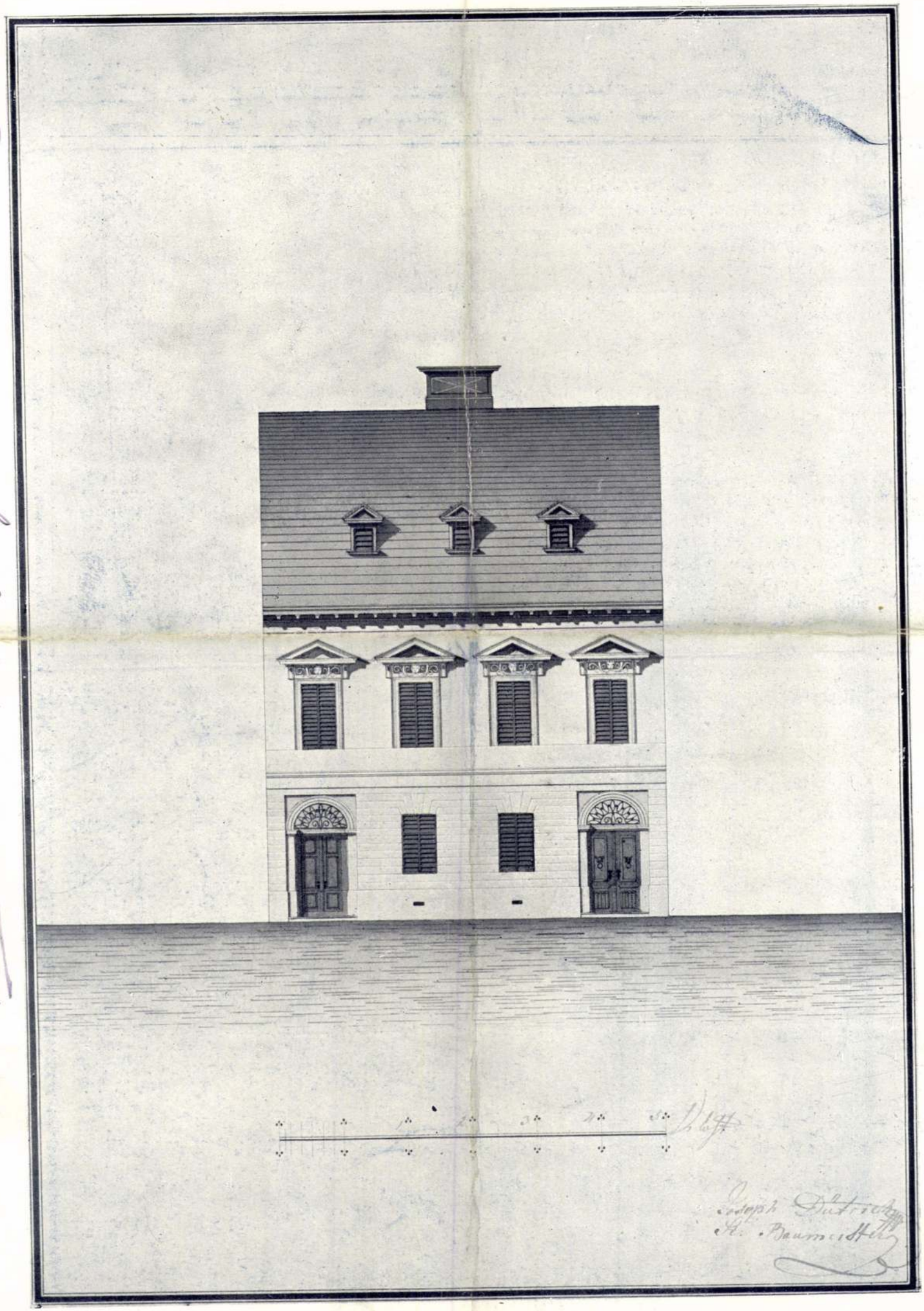

TERVMELLÉKLET EGY ÉPÍTÉSI ENGEDÉLYHEZ 1816-BÓL

DÜTTRICH JÓZSEF

Dittrich Josef

und dises alles kombt daher
Puntzen nicht scharff genug
retorqvier – und überfahrn
giren, und damit aber dises
schickhte Mutter zur höchs:
alle Tieffe, und seichte, wel
seyn mues, abzunehmen, wi
fordernus beschehen mues, wel
mann alle Theill zugleich, so n
außfahlen, alß dann mueß n
alß Grab ~~arbeiten~~

Dittrich József

építőm.

helyesen

Dittrich József

laid ott is!

Charlottenburgi Königsaal III. 194.

Dietrich József

epitóm -

lásd

Spb. 104.

107.

átírve

Dittrich (Düttrich)

József

épitéz

l. Lyka MM.

445, 1–

Dupl

Művészet. 1912. 179. l.

Dütrich

épitéz

l

Benedek empire

25 l.

Dütrich József, Pest, Lipótváros

Az 1828. évi országos összeírás alkalmával a Pest-Budán lévő építészek között szerepelt neve.

Budapest, 1971, aug. (?)

Düttrich József

l. meghalt alighanem 1837.

ceget özvegye vezette tovább?

Tanulmányok Bpest I.

78. l. 82. l. 86. l

Bierbauer-cirr

37 harat. épitett
1810–1832 Eört
Pesten:

Düttrich József

U. 1704

1824. a Zambellitól tervezett negyedik pesti lövöldét épitette Kassdik Ferenccel egyett

1830

1830. felülvizsgálta a jászberenyi jász kimkapitányság nékházának épitését.

x Ditrich

Dütrich József pesti épitö mester,

a gyóni ref. templom épitöje 1821.

Benkó Imre: Nemes családok Nagykörösön 289. lap

Ditrich József

épitőkre

1821

Herzog

5331	BÁNTORNYA	R. k. Templom
5332		"
5333		"
5334		"
5335		"
5336		"
5337		"
5338	BODROGSZENTES	Ref. Templom
5339	BOGÁRTELKE	"
5340		"
5341		"
5342		"

Diettrich József

1820. ban mutatta be
remeket a pesti kö-
nyves céhnek

Pkc. 213. l.

átirve

Rábéi lelet VI. 25.

Dubnich József

nevét az 1828-as országos összeirásban szereplő pest-budai építőmesterek és kőművesek felsorolásában említi

z.l.: Mozaik a főváros múltjából.
Budapest, 1971.8.sz. 48. l.

Dütrich József M.D.K.

1820-ban Átalakitotta az un. Hacker-házat
/Tanács krt. 7. sz. /

xxházaxtxix

Genthon István: A Hacker-ház
Műemlékvédelem, 1964/4. 246. 1.

MDK

Düttrich József

Guszev u. 12. háromemeletes ház.

Düttrich József épitette 1819-ben kétemeletesre Prix István részere.

Átalakitása Pollack Ágost müve 1863.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
104.1.

Dütrich József

MDK

Az egykori Gyertyánffy-házat / a mai Anker udvar helyén/ Dütrich József tervezte 1815-ben nem pedig Pollack Mihály 1831-ben.

331. o. 149. jegyzet.

ZÁDOR ANNA: Pollack Mihály. Bp. 1960.

Dütrich József

MDK

építőmester
Az 1828-beli összeirás szerint

50 legényt foglalkoztat.

246.o. 106. jegyzet.

Zádor Anna: Pollack Mihály. Bp. 1960.

Dütrich MDK

A terézvárosi templom főoltára kérdésében az 1820-as évek elején eredménytelenül tárgyaltak Dütrich, Hild József és Hofrichter mesterekkel. A megbizást 1824-ben adják Pollack Mihálynak. A nyersoltárépitmény 1825 juliusában már elkészült. Teljes befejezés 1828.

220.o.

ZÁDOR ANNA: Pollack Mihály. Bp. 1960.

M.D.K.

DÜTRICH József építész

Pesti reformkori építész

Rados Jenő: Magyr építészettörténet Bp. 1961. 262.

M.D.G.

DÜTRICH Josephus muraviorum magister

Pest, Lipótváros

58 sodal

1952)

Művért: (Aggossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. 135.l.

Düttrich építész-család M.D.K.

említve:

Kampis A: Könyvismertetés. Irodalom. Ért. 1958 4 sz. 301.

Ditrich József

(2.) Divéky József

Németh lajos:
a szocialista képzőművészek csoportjának tört.

~~[illegible]~~
~~77, 81, 83, 86, [illegible] l.~~
~~[illegible]~~
~~77, 81, 84, [illegible] l.~~
~~Diener Dénes Rudolf~~
91. l.
~~Ditrich József~~
134. l.
Divéky József

lásd
Művészet tört. Munka közösség Évk.
1952. Bp. 1953.

Tovább kiírni a névmutatóból

nénytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Hénykép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Dietrich József

épitéz

l. Schoen 1848

16. l.

Fővárosunk 1800-1873
között. Buda, Óbuda,
Pest alakulása az
egyesítés előtt. ~~Fő~~
Tört Mur. Mall. 1948

-a fordult és, arany keretben vanábrázolva. Jobb kezét csipőjére
masztotta. Teje elől kopasz, haja rövid, kis ba-
eretvált. Nyakravalója felett a Mária Terézia rend
nadrágja zsinórzott, vállra vetett men-
lati jelvény szoritja soldalán kard lóg. Felirata a

-IC
-atien"
GEZ. V. MIROVICH"
RAUH"
-HN".
Eigenthum v. A. Paterno's Wᵉ & Sohn in Wien"
ung ausschliessend vorbehalten".

ret méretei 35.7 : 28.4 c/m.

24 (alányomással).

107/95 Nº 119.

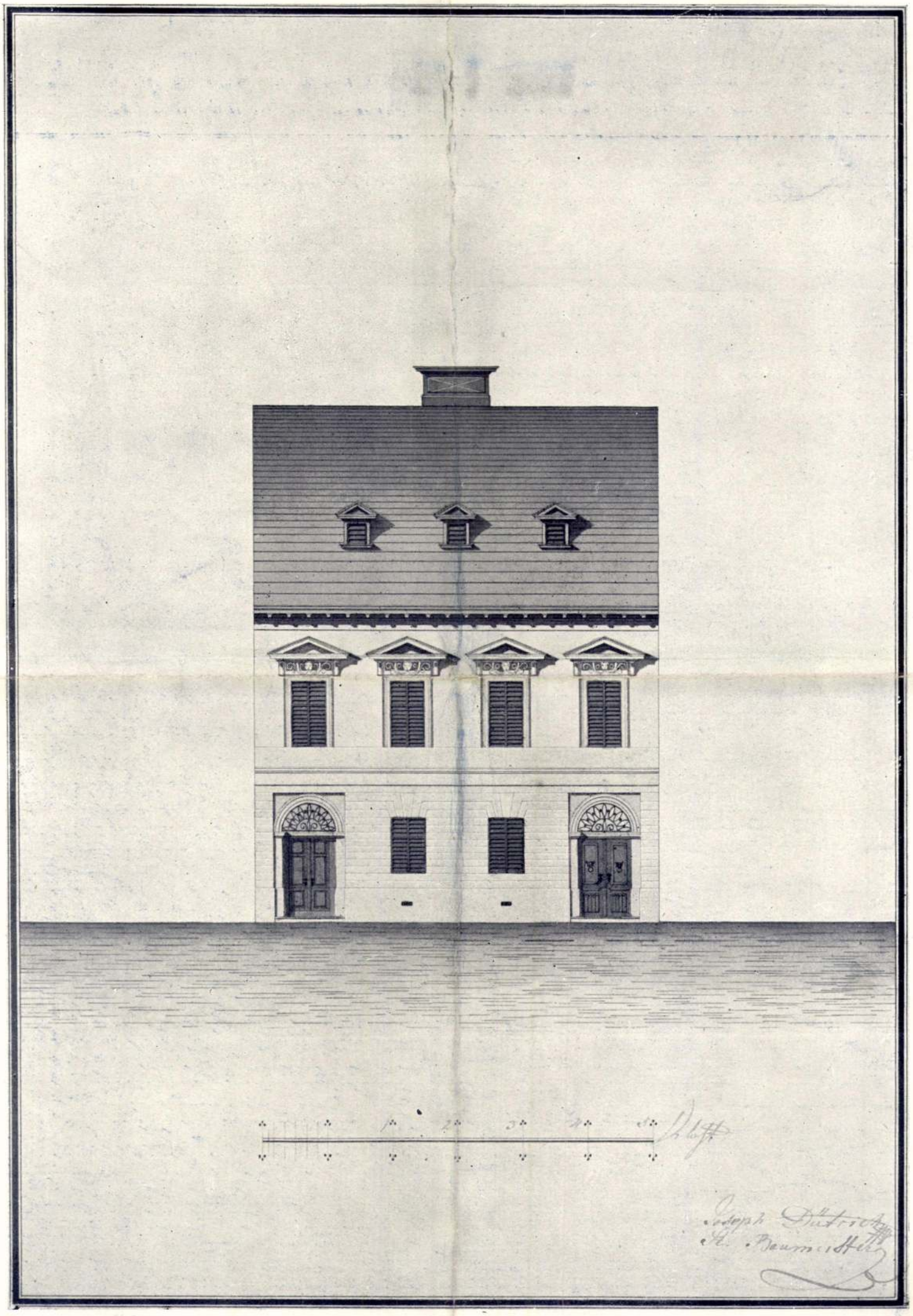

TERVMELLÉKLET EGY ÉPÍTÉSI ENGEDÉLYHEZ 1816-BÓL

DÜTTRICH JÓZSEF

A Hár 1911. IV. 6-7 sz.

Dittrich Josef

Dietrich (Düttrich)

József.

épitész

l.

Zádor-Rados

149, 154, 363. l.

A klassicizmus
épitészete
Mors-ou
1943

1815-32 Évit Egyik jelentésenyebb
munkája vagy a vaci utcai Unger-ház
1819-ből

1815

Dietrich József
építőmester

1815-ben építette Gyertyánffy Kristóf négy emeletes lakóházát a Terézvárosban. Ez volt az első négy emeletes ház

Pesten: Pásztor Mihály

A százötven éves
Lipótváros
Bp. 1940. 120. l.

117

ín visszatükröződő hideg reflexek
okozzák.
ez kapcsolódik a lelkileg még tisz-
' cimü festménye /1648./. Itt is
át világitja meg az erős fény. A
tágas, magas templom borongós fél-
szeliden halkulva esik a kis Sime-
ghatott, komoly arcára. Fáradt áhi-
"Schweigen - Das Redes unterbrechen-
öreg Anna alakjából áradó monumen-
ulyba tartja a háttér hatalmas ará-
a templom belsejében térdeplő alakok
helyezett két alak finom összehaj-
hulló, s lehalkuló fény harmonizál-
ompitják a mély térbeliséget.
ompozicióiban szereti a Kelet gaz-
pájában az ószövetséget látja telve
modelljeiben a nagy próféták, királyok,
fedezi fel. Az ó és ujszövetség le-

Dittrich

LykaMagyműI800-50

442,445.l.

(Ditrich)

Dütrich Józef

épitómester

l.

a 6f-

Schoenterézvárosi rk.

5. l. 6. l. pléb.-templ

1938

Muz. Kat. Orz. Ffoege

VIII. 61.

Dietrich József

pesti építőmester,

1820-as évek

vrd

Horváth (H) kentpéteri

220. l

József pesti
ötvösmester
művészete

1937 (Kny. Bp. Régiségi
1937. XII. k)

C./ MÜVÉSZETTÖRTÉNET.

VIII./ tanfolyam: Kollokvi

IX. " : Előkészi

Az egyes tanfolyamokon
megbeszélik az egyetemen előad
tanfolyamok során történik a k
tárgyalása, technikai tanácsok
közlése. Müvészettörténetből a

A tanfolyamok hallgatói
jegyzeteket 50% engedménnyel v

Előadó tanárok: Bolgár
Gyula egyet. tanársegéd, Kenye
tanársegéd és Dr. Tóth Lajos egy

Tandij: A heti 1 órás t
2 órás tanfolyamoknál havi 8 p
havi 12 pengő.

Tanitási idő: október 2

Jelentkezés és az órák
Dr. Tóth Lajos egyetemi tanárd
zött az Esztétikai Gyüjteménybe

Beiratási dij tan

Düttrich József
épitép

l. Aa

Bierbéptört. 1937

220. l.
221. l.

BUDAPEST
935 OKT 23-3
741 P

BUDAPEST
93 OKT 23-7

Dittrich (Düttrich)
József építőm.

(1815)

1810-ben felépítette a Károly-körút és Király utca sarkán az akkori Pest legmagasabb házát a négyemeletes Gyertyánffy-bér házat.

Bierbauer V.: Pesti építőmesterek munkássága. 1809-1847. TBM, I. Bp. 1932. 78. l. 85. l. 86

83,

Diescher János, építőmester. A XIX. szá-
zad második felében Pesten működött.

Dütrich (Düttrich) József, építőmester, l. *Ditrich J.*

Ditrich (Dütrich, Düttrich) József, építőmester. Az 1810—20-as években Pesten működött.

A Ház. IV. 263. l. (képpel). — *Wegweiser durch Pest.* 1827. 381. l. (M. N. Múzeum könyvt. Hung. h. 1809. a. sz. a.)

Diettrich József

épitőmester

1819. kezdette remeket magnak alapján felvették a pesti kőmüves és Kőfaragócéhbe.

Pkc. 212. l.
243

Schneider Róbert:

A pesti kőmüves és kőfaragócéh tagjai

Bpi Épitőmesterek

stb Ypartest. vm. tok

1912

Rézvešö VI. 17.

Ditrich (Dütrich, Düttrich) József
építőmester

L.

Kendrey-Kentiványi
376. l.

Nagyszombat V. 117

Düttrich József
épitész Pest

Lechner Jenő dr.

Kepek Buda és Pest
fejlődésének történe-
téből. MMÉE közl
1918. 1911.

Fejereklyetartó, tábla noi fej, mellén ereklye-nyílás. Mag. 38 cm. 1480

Radisich. A Simor-Múzeum. Művészi Ipar II – 1887, 222 l.

Dietrich József

épitém

lásd

Spb. 103. l.
104
107

Schoen A.:

Pest-budai
univ. almanach
1919

569

1907. november 8.

A budapesti könyvkereskedelmi egyesület elnökségének: az 1907-ik évi könyvtári államsegély felhasználási tervezete jóváhagyatik. (823/1907.)

Düttrich

(1824)

nem Dittrich?

Kasselik Ferenccel
épitette Zambelli Andrei
tervei alapján a festi
lövöldét, mely 1838
az ~~el~~ erőszben el-
pusztult -

Lbp 1931.

Lechner J: Bp műemlékei
1924

Erdeviki népkert. V. 78.

M.D.K.

Düttrich

Zamelli által tervezett lövőépületen dolgozott

Dr. Lechner Jenő: Budapest Műemlékei

Dr. Lechner Jenő: Budapest műemlékei József nádor korától a Főváros egyesítéséig. 1931.

Bp. 1924.

D ü t t r i c h

építész

Lechner Jenő dr.:Amig Pest-Budából Budapest lett. Az Ujság.1925. febr.15.

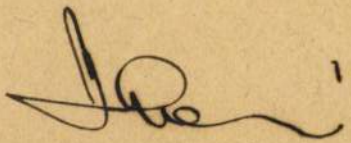

Düttrich József

irod

Bier Kass Ho 64. l.

bauer V

elik Fidélio és

frierter József pesti cfi tömeste rek mü vést

MMÉE köz

1927

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

MÁRCIUS

31 nap — 12. hét

15 Vasárnap	Nemzeti ünnep
16 Hétfő	
17 Kedd	
18 Szerda	
19 Csütörtök	
20 Péntek	
21 Szombat	

191

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....l.

Név: Dittrich Josephus

Foglalkozás: kőművesmester

Szárm.hely: Schönfeld in Saxonia

Hitfelekezet: R.K. Csal.állapot: nős

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1820. III 27

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12.

Dützer

Koch Henrik, Diescher, Woita, Volkmann, Ducher, Unger, Kallina, Bukovics, Gottgeb, Benkő, Landler, Kiss István, Nagy Virgil, Kauser István és Kauser János épitettek Budapesten és az ország más városaiban, eklektikus stilusban épületek.

Gerő László: Magyar épitészet a XIX. században második felében, Bp. 1955. TIT Utmutató 37.

Düwell János Keresztély (Johann Christian), ötvös. A pozsonyi ötvös czéh 1723-ban avatta mesterré.

Mihalik József: Háromszáz év a pozsonyi ötvösség történetéből. *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1911. 124. l.

Důwell, Johann Christian

pozsonyi ötvös XVIII. sz

első fele.

Alighanem tőle a pinnyei templom egyik (ezüst kelyhe

Csatkai Endre dr.

Sopron vármegye

Műemlékei. II. sor.

Sopron, 1935. 96. l.

„*Előadása* annak *a nagy árviznek*, a melly Pest Buda városokat és Ja(va)ikat a Dunának kilépése által jégmenetelkor Martius havának *1838* esztendőben rettenetes módon elpusztította". 48×38 cm. — Főv. ~~Múz.~~ Kvt. Bq. 769/317.

„*Sechs Unglücks-Scenen aus den Tagen der Uiberschwemmung von Ofen und Pest von 13. bis 18. Maerz 1838* mit angefügten Texte von F. C. Weidmann herausgegeben und zu haben in den lithographischen Astalten des *J. Trentsensky* in Wien und Pest": 1. A Színház- (most Gizella-) tér, a német színházzal. Felírása: „Scene I. Der Theaterplatz". 2. A király utca egy része. Felírása: „Scene 2. die Königsgasse". 3. A Derra-féle ház a Bálvány és a Fürdő utca sarkán. Felírása: „Scene 3. Der Einsturz des Derraschen Hauses". 4. A Széna- (most Kálvin-) tér. Felírása: „Scene 4. Der Heumarkt". 5. A Stáczió- (most Báross-) utca és a Serfőző-utca (most József krt). Felírása: „Scene 5. Die Stations- und Bräuer-Gasse". 6. A zajló Duna a Rudas fürdő képével. Az előtérben István főherceg környezetével csónakon Budáról Pestre halad. Felírása: „Scene 6. Das Bruckbad. Die Abfahrt Sr. K. K. Hoheit des Erzh. Stephan zur Rettung nach Pest". — Főv. Múz. Lt. 3319. és Lt. 4303. (színezve).

„*Pest am 13t—18.t. Maerz 1838*". Középen a Városház-tér az északi oldalról nézve. Körül 10 kisebb kép: 1. Der Rathaus-Platz (külön is megjelent), 2. Die evangelische Kirche, 3. Der Theater-Platz, 4. Die reformierte Kirche, 5. Das Derra'sche Haus im Marktplatze, 6. Das Blindeninstitut, 7. Zum wilden Mann in der 3. Kronengasse, 8. Das Armen-Versorgungshaus zum Jägerhof, 9. Ein Theil der Theresienstadt, 10.

Dvan Sárvspataky

László

festő.

l. Csikvári Ungvár

172. l.

Ø Dvan - Sárpataky

László

festő

l. Csikvári Ungvár

153, 154 l

e que la marchandise ne
n envoyé, ni au prix facturé.
atisfaisante que je me vois
n de votre envoi, à moins
me faire une diminution
le cas où, contre mon atten-
voir donner suite à ma
ais de soumettre la marchan-
bitres.
décision, Messieurs, je vous

Charles Mercier.

MDK

Dvan: Uzsoki táj, olf.
Hajasdi táj, olf.
Uzsoki templom, olf.

A Kárpátaljai Képzőművészek Egyesületének
Kiállitása, Ungvár, 1939.dec. 1940. jan.

MDK

Dvan

Havasdi táj

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 9-16 l.

MDmK

Dvan, festöm.

306. Hajasdi táj.

M.Kir. Vall. és Közokt.min. V. Nemzeti Képzöm. Kiáll. Képes tárgym. Kassa . 1939.

MDK

DVAN

felvidéki festő

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa ~~18x1.~~

29 l.

Dvan

lásd

Szépmüvészet

1941. 71. l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Dvanu

festő Munkácsi

b.

Művészet (Kende)

1939. 3 o.sz.

128. C.

80 x 102 cm.

100 x 122 cm.

80 x 100 cm.

76 x 93 cm.

115 x 90 cm.

118 x 80 cm.

64 x 82 cm.

DVAN (Beregszász)

17/a Mohácsi táj, olajf.
17/b Kárpátaljai táj, olajf.
17/c Hajasd, olajf.

Nemzeti Szalon

Felvidéki kiáll.
1940. márc.

Ø Dvihally Albin

Szül. Lóczon (Nográd m)
1856. okt. 18.
A körmöci föreált ~~[illegible]~~
végezte.
1876/7 I. 1-sö féléve
a bpesti rajztanárképzőben

1876/7. II. be volt iratkoz-
va mint rendes tanuló, de
kimaradt.

Dvihally Albin

1876/77

Ferkèpzomfoisk`vk

77 l.

ANTONELLO DA MESSINA (valódi nevén *Antonello di Giovanni degli Antonj*), olasz festő, * Messina 1430 körül, † ugyanott 1479. Eleinte szülővárosában és Kalábriában dolgozik, majd valószínűleg Németalföldön jár és egy ideig Nápolyban, 1475—76. Velencében, utóbb Milánóban, végül szülővárosában tartózkodik. A. jelentősége abban az erős befolyásban áll, amelyet a németalföldi festészet technikai és formai szempontból reá gyakorolt és amellyel viszont ő erősen hatott a velencei festőkre, míg ő maga Velencében Páro della Francesca, Mantegna, Giovanni Bellini befolyása alá kerül. Müveiben, amelyek Itáliában az olajfestés legelső termékei közé tartoznak, hol a németalföldi, hol a velencei jelleg kerekedik fölül és a legjobbakban harmonikusan egyesül. Kiváló művei: az erősen németalföldi hatás alatt álló Áldó Krisztus (1465, London, National Gallery); Angyali üdvözlet (1474, Syracusa, Museo Nazionale); a sancassianói oltárról származó Madonna (Bécs, Művészettört. Múzeum), amely Giov. Bellini befolyását árulja el; egy condottiere arcképe a Louvreban, idős férfi arcképe a milánói Trivulzio-képtárban, a Golgotha erősen németalföldies képe (antwerpeni múzeum), Szt. Sebestyén, e tárgy legfinomabb festői hangulatú ábrázolásainak egyike (drezdai képtár), Szt. Jeromos érdekes interiőrképe (London, National Gallery). — A. közvetlen követői és utánzói közül a messinai *Antonello da Saliba* (1467 kör. 1535) emelendő ki. — Irodalom: *N. Scalia*, A. e la pittura in Sicilia (Milano, 1914).

ANTONIAZZO [illegible], olasz festő a XV. sz. 2. felében és a XVI. sz. elején Rómában, ahol kívülről jött mesterek mellett neki volt a legfoglalkoztatottabb műhelye és számos nagy megbízásban része. Stílusát, mely tisztán umbriai alapokon [illegible]

D'VARON, éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.
B./ MAGÁN ÉRMEK
19.-1889.-II.Rákóczi érem-utánveretek: 1703.
b/ 45 mm.arany 50 gr.
45 mm.ezüst 50 gr.
D'Varon Rákóczi idejében volt körmöci hires vésnök. Életrajzi okmányai tüzvészben elpusztultak, többet nem tudunk róla. 61.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 56.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958
Akad.Kiadó, Bpest. 1958

D'VARON, vésnök

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.

B./ MAGÁN ÉRMEK

19.-1889.-Rákóczi érem-utánveretek: ~~XXI~~ 1703.

c/ 42 mm.arany 45 gr.
42 mm.ezüst 50 gr.
42 mm.réz 38 gr.

D'Váron II.rákóczi idejében volt körmöci hires vésnök.Életrajzi okmányai tüzvészben elpusztultak,többet nem tudunk róla. 61.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbanyan 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó,Bpest. 1958.

D'VARON, éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.

B./ MAGÁN ÉRMEK

19.-1889.-II.Rákóczi érem-utánveretek:1703.

a/ 50 mm.arany 70 gr.
50 mm.ezüst 50 gr.
50 mm.réz 86 gr.

D'Varon Rákóczi idejében volt körmöci hires vésnök. Életrajzi okmányai tüzvészben elpusztultak, többet nem tudunk róla. 61.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányan 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958.

D'VARON, éremművész

"Igen hires vésnökről nem szolgálhat adatokkal a körmöci pénzverő, mert az ő reá vonatkozó olmányok tüzvész által még a múlt században elpusztultak. Nagy művészi t tehetségéről .....a Rákóczy érem tesz tanságot" Idézet egy hivatalos jegyzékből. II. Rákóczy érmeket vert, 1703-ban. 58.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad. Kiadó, Bpest. 1958

M. D. k.

Dveracky, Franz Anton
Rajz az edelényi kastályról / 1763/

Miemlévédelem, 1965/3. 139. l.

Dvihaly Emil

nobrin

Élet.

Szefeltlex

552-l.

Sohasem állitott
ki semmit-

Dvihally Emil

kisplasztikus

1887 - 1890

Érinisk 1930. 82. l.

Fayl Frigyes, Jestö,

Dorbally Emil

teljes életrajzát

lásd

Szinnyei: Magyar

írók.

II. k. 1153, 1154. h.

neuest

ergebenst zu übersenden

Beifall finden wird.

Baldgefälliger

wir uns

10 000. R. 25. 5. 01.

Derihally Emil

a besztercebányai püspöki ipariskola igazgatója.
Az iskola nekány év mulva megszünt.

l.

Egyházm. Lap

I. k. 1880. 31, 62. l. 96. l.
124. l. 184. l. - 192. l.

u. o.
V. k. 1884. 183, 184. l.

MAGYAR NEMZETI BANK
Pénzforgalmi osztály

É r t e s i

valamennyi egyszámlatulajdonos és

Tárgy: a Magyar Nemzeti Bank Pénzfor-
galmi osztályának megalakitás

A Gazdasági Főtanács 6.090-1[illegible]/194
Magyar Nemzeti Bank Folyószámlaosztá
csekkosztályainak bevonásával f.é.má

a Magyar Nemzeti Bank Pénzf

alakul át.

A Pénzforgalmi osztály központja: Bu
Postatakarékpénztár volt főintézetéb
tagozódik:

1./ Egyszámla-alosztály: in
számlatulajdonosok pénzforgalmának l
tása, ügyköre, stb. azonos a Folyósz
osztásával és ügykörével. /Lásd 1949
jegyezzük, hogy az Egyszámla-tudakoz
[illegible] 125.992, 122.063

<Dvihally Emil>

könyvé

<> A házi-ipar kézi-
könyve. Bp. 1877.
Könyomatu táblakkal

Ipolyi Arnold püspöknek
ajánlva.

Gyakorlati tanácsok
házilag elvégezhető
ipari munkákra. Nagy
sulyt helyez az anyagis-
merétre.

neuest

ergebenst zu übersenden u

Beifall finden wird.

Baldgefälliger

wir uns

10000. R. 25. 5. 01.

Dvihally Emil
vajdanár

l.

Egyházmegyei Lap
I. 62. l. 124. l.

Dvihally Emil

Művészi Ipar
1891. 211. l.

vegyes és gyüjteményes művek. V. Regényirodalom. Mindegyik kötet két részből áll,

ségi népkönyvtárak

kerület lakosa, ezennel kölcsönzőjegyet kérek a nyilvános könyvtárak bizottságától, mely fölhatalmaz engem arra, hogy könyveket vegyek ki a kölcsönkönyvtárakból; és ezennel kötelezem magam minden a hammersmithi kerület tulajdonát képező könyv vagy könyvsorozat pótlására, illetve értékének megtérítésére, a melyet elveszítek, vagy bármikép

orough of Chelsea.

LIBRARY.

ENT APPLICATION FORM.

E OF BOOK	CLASS AND No	VOLUME WANTED

kis fadarab, mely körül hártyán ezek olvashatók: *de rubo ubi adparuit Dominus Moysi*»[1] Az ereklyéket és hártyákat visszahelyezték a loculusba.

Ezen nagybecsű középkori műemlék, hogy a pusztulástól megóvassék, *dr. Zalka János* megyés püspök úr ő excellentiája által a székhelyén levő kisebb papnöveldében e czélra berendezett egyházmegyei muzeumban *(Conservatorium Diœcesanum)* őriztetik több igen érdekes egyházi tárgy társaságában.

Nincs okunk kételkedni, hogy hazánkban, első sorban a felső megyékben, melyek a tatárok és törökök pusztítását szerencsésen kikerülték, még fog napfényre jönni több hasonló műtárgy, melyekre t. olvasóink figyelmét felhívni volt ezen ismertetésünk egyik czélja.

RÖVID KÖZLEMÉNYEK.

III. **A budavári plebánia-templom üvegfestett ablakai.** A restaurálás alatt levő budavári Mátyás-templom üvegfestményeinek képkörét illetőleg a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium fölhivására *Ipolyi Arnold* beszterczebányai püspök úr ő méltósága, mint az országos egyházi festészeti bizottság elnöke, javaslatot terjesztett elő, mely a kormány által egész terjedelmében helyben hagyatott. Azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy tisztelt olvasóinkkal eleve megismertethetjük ezen tervezet főbb pontjait. Mivel a budavári Boldogasszony-egyház ismételten koronázási templomúl szolgált, a javaslat alapul vette a magyar királyok koronázási egyházának eszméjét, mely a létesítendő képkörök tárgyaiban méltó kifejezést nyerhet. E szerint a szentély nagyszabásu csúcsíves ablakaira, melyek két mezőre osztvák, a következő jelenetek megörökítése ajáltatott:

1. A középső (4-ik számu) ablak jobboldali mezején a bold. Szűz képe, mint az ország Védasszonya *(Patrona Hungariæ)* trónon ülve, fején a magyar koronával, jobbjában jogarral lesz ábrázolva; a baloldali mezőn pedig *sz. István*, a mint az ország jelvényeit neki fölajánlja.

2. Mellette jobbról eső (5-ik számu) ablak egyik mezőjére *szent*

[1] A győri püspöki Conservatorium jegyzőkönyve 1. sz. Ezen felvilágosító adatokat ft. *Ebenhöch Ferencz* győri kanonok úr ő nsgától nyertem, kinek szívességeért ezennel nyilvános köszönetet mondok.

Adalbert püspök a keresztelő-csészével jön, a mint a másik mezőben a keresztelő-kút fölé hajló *sz. Istvánt* megkereszteli.

3. A középső ablaktól balra következő 3-ik számu ablak egyik mezőnyét *Asztrik* érsek alakja, kezében a Rómából hozott koronával, töltené ki, a mint azzal a másik mezőben álló Istvánt megkoronázza.

4. A 2-ik számu ablakon, mely a középsőtől jobbra második, *sz. László király koronáztatása* lesz ábrázolva olyképen, hogy az egyik mezőben a király, a másikban a koronázó püspök álljon. Ezen képnél a turnicsei régi falfestményekre, melyeken *sz. László* királyunk az ikonologia szabályainak megfelelőleg fordul elő, mint mintaképekre a művésznek reflektálnia kell.

5. A 6-ik számu ablak mezőit az első magyar apostolok, *szent Adalbert* és *sz. Mór* pécsi püspökök álló alakjai, főpapi díszöltönyben, püspök-süveggel és főpásztori bottal, foglalják el.

6. Az 1. számu (jobbról szélső) ablak egyik mezején *sz. Imre* herczeg, koronával fején, jobbjában liliommal; a másikán nevelője, *sz. Gellért* csanádi püspök és vértanu álló alakja, főpásztori hivatala és vértanusága jelvényeivel, úgy mint a budapest-ferenczvárosi templom üvegfestményü ablakán (l. az *Egyházművészeti Lap*-ban közölt rajzot, 23. lap.) látható, lesznek beégetve.

7. A középső ablaktól balról utolsó (7-ik számu) ablak egyik mezejére magyarországi *sz. Erzsébet*, II. Endre leánya, másikára *szent Margit*, IV. Béla királyunk leánya, s a nyulak- (ma Margit-) szigetén levő apácza-zárda főnöknője álló képei jönnek.

A hét kisebb, félkörű záródásu szentély-ablakon, melyek az oltár fölött futnak végig, a kereszténység legfőbb alakjai s az ó-szövetség törvényhozói lesznek ábrázolva a következő sorban: a középsőn (4-ik számu) a *Megváltó*, trónon ülve s kezeit áldásra emelve; tőle jobbra a *bold. Szűz;* balra, keresztelő *sz. János* (hasonlóan mint *Van Eyk* genti híres oltárképén), tulsó oldalról még *sz. Péter* apostol és *Mózes;* sz. János mellett balról *sz. Pál* apostol és *Áron* álló helyzetben következnek.

A megváltásra utaló eme képkörnek megfelelve azután a hajó nagy három ablakának négyes vagy kettős mezején fölosztva *a megváltás története* a következő csoportokban leend előállítva: 1. A Megváltó születése és kereszteltetése; 2. a keresztre feszített Megváltó halála és feltámadása; 3. a mennybemenetel és a Sz. Lélek megérkezése.

A javaslat szerzője súlyt fektet arra, hogy míg a hajó nagy ablakai dúsabb csoportozatokkal, addig a szentély ablakainak képköre lehetőleg egyszerű, statuarius, könnyen kivihető alakzatokkal legyen

előállítva. Azután mindegyike alatt nagy, olvasható felirat hirdesse jelentését, úgymint:

Sz. István felajánlja a koronát Magyarország védasszonyának.

Sz. István sz. Adalbert által megkereszteltetik.

Sz. István a Rómából küldött koronával megkoronáztatik.

Sz. László megkoronáztatik.

Sz. Adalbert vértanu érsek és sz. Mór pécsi püspök, a magyarok első apostolai.

Sz. Gellért csanádi püspök, vértanu, a magyarok első apostola.

Sz. Imre fejedelem.

Magyarországi sz. Erzsébet, II. András király leánya.

Sz. Margit szűz, IV. Béla király leánya.

Végül a további két kettős kis ablakon, melyek a déli szentélyen jönnek elő, a templomra vonatkozó két királyunk alakját; az egyiken az egyházat építő *Béla* királyt, a mint azt a bold. Szűznek felajánlja; a másikán pedig *Corvin Mátyást*, mert később róla neveztetett el e templom «Mátyás-templom»-nak, fogják ábrázolni. E két képben a kegyelet s az egyház keletkezésének története találóan leend kifejezve.

A javaslat legközelébb a kivitel stádiumába lép; a szükséges költségeket a vallásalapból fedezi a kormány.

IV. **Könyvpolcz a beszterczebányai püspöki iparisko-lából.** Lapunk mult számában említettük, hogy ft. *Skrobanek Floridus*, sz. ferenczrendi áldozár, a beszterczebányai püspöki iparisko-lában egyik fővárosi templomunk számára könyvpolczokat *(Messpult)* készíttet. Láttuk a tervrajzokat s ezuttal az oltárra helyezendő könyvpolcz rajzát be is mutatjuk. Ezen támlaszerű könyvpolcz a bold. *gr. Lichnovszky Róbert* olmützi kanonok nevezetes egyházi műrégiség-gyűjteményében volt eredeti római példány után készült *Storno Ferencz* rajza szerént. A beszterczebányai püspök úr ő méltósága bírja templomaiban az első példányokat, sőt egyet a budapest-ferenczvárosi templom főoltára számára is ajándékozott.

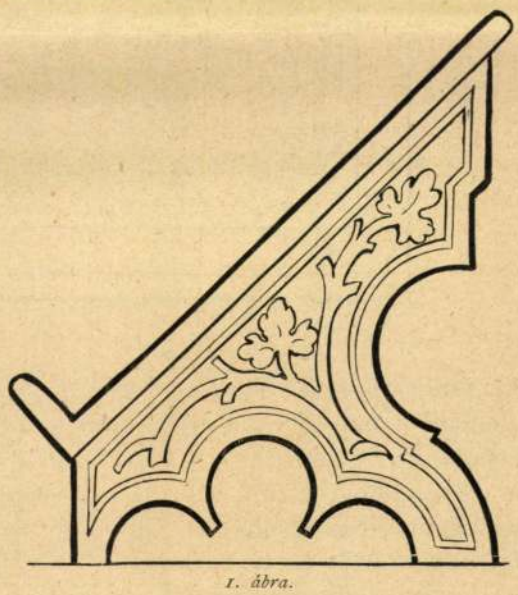

1. ábra.

Első ábránk oldalrajzát tünteti föl stylszerű lombfaragványnyal, míg a második a felső lapot adja, melyre a misekönyv reá helyeztetik. — Ezen lap színes, vörös, kék, zöld színekkel kirakott famozaik *(intarsia)*, közepén nagyobb szabásu körbe foglalt ihs monogrammal, mely fénysugarakkal van körülvéve; a négyszögű keret többi részét stylszerű lombozat, egyenkaru kereszt és mértani alakok töltik ki, hasonlóképen színes alapokon. Az ily támlaszerű könyvpolczok czélszerűségét, a mennyiben a misekönyv harántosan fekszik rajta s így az olvasás is könnyebb, ki nem látja be? De az egyházi szertartások komolyságához is illőbbek, mint a puffadt, akár selyem és

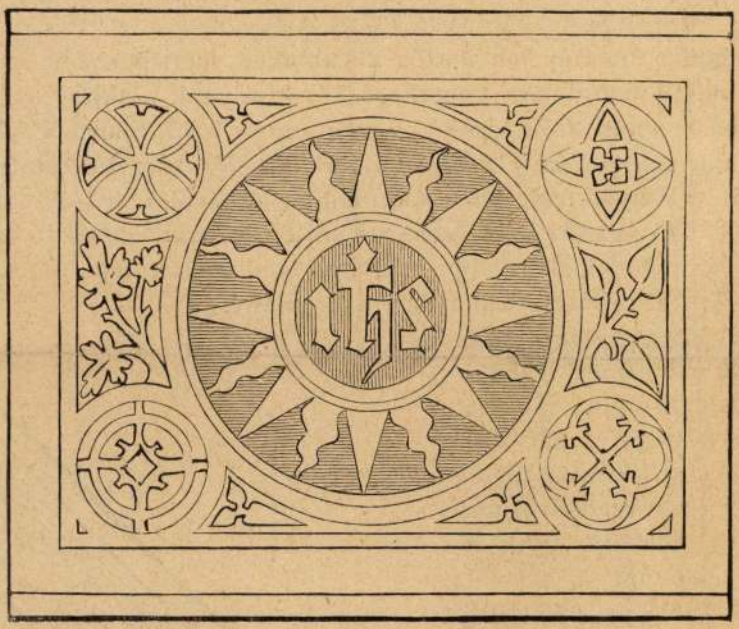

2. ábra.

bársonyvánkosok. Ezen előnyökhöz járúl még a tárgy jutányossága is. Például a most leírt s rajzban bemutatott könyvpolcz diófából, díszesen kiállítva, összesen 15 frtba kerűl és mondhatni, hogy örökös, míg a szövetekből készült, szőrrel vagy tengeri szénával töltött vánkosok csakhamar összeesnek és vigyázat mellett is a por és molyok által felemésztetnek. Nem szükséges az ily czél- és stylszerű tárgyat ajánlgatnunk, midőn az önmagát ajánlja. — A földön álló magas könyvpolczot, mely a müncheni muzeum egyik eredeti példánya után *Dvihally Emil* tanár rajza szerint készűl, más alkalommal fogjuk ismertetni.

Dvihally József

festő U. 2207

nyugalmazott főgimn. tanár meghalt Érsekújvarott 1917 jun. végén 67 éves korában 42 évig működött a városban a tanári pályan. Szabad idejében festett. A 80-as években több templomot festett és díszített.

Pesti Hirlap

1917. jun. 29.

(Halálozás.)

Kedves Lelkipásztor Testvereim! Am
megbízást kaptam értekezletünkön, hogy
sem a leventeintézményt és leventemun
séggel vállaltam azt, mert Istennek legye
1932 augusztusában rendezett legelső ol

Debrecen, 1942 augusztus 9.

NS LAP

S ISKOLAI KÖZLÖNY

ámap. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
pénztári csekkszámla: 43.916.
SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

rtők azt mondják, hogy a vidéki napi-
háta mögött rendesen egy-egy tőkeerős
t áll. Ez itt hiányzott. Így történt meg,
Tiszántúl" egy év mulva gazdát cserélt,
az új gazda kezében is becsületesen meg-
vábbra is a református érdekek szolgá-

pedig, röviden szólva: a Debrecenben
egyetlen református irányú politikai napi-
us hó elsejével végképpen megszűnt s vele
állott az a távolabbi terv, hogy belőle egy,
n megjelenő napilap lehessen, mely majd
iszántúli református magyarságnak legyen
tranom az egész ország református magyar-

Dvihally Dezső

† 1917

U. 2207

~~Apulum VI. 210.~~

vászon alapon, zöld és sárga selyemmel, három sorban virágok közt galambok. Felső-

rün und Gelb.

k közt galam-
rei aus Wolle.

en zsubrikolt
ktem Blumen-

yarország. —

Felsőmagyar-
drei Streifen

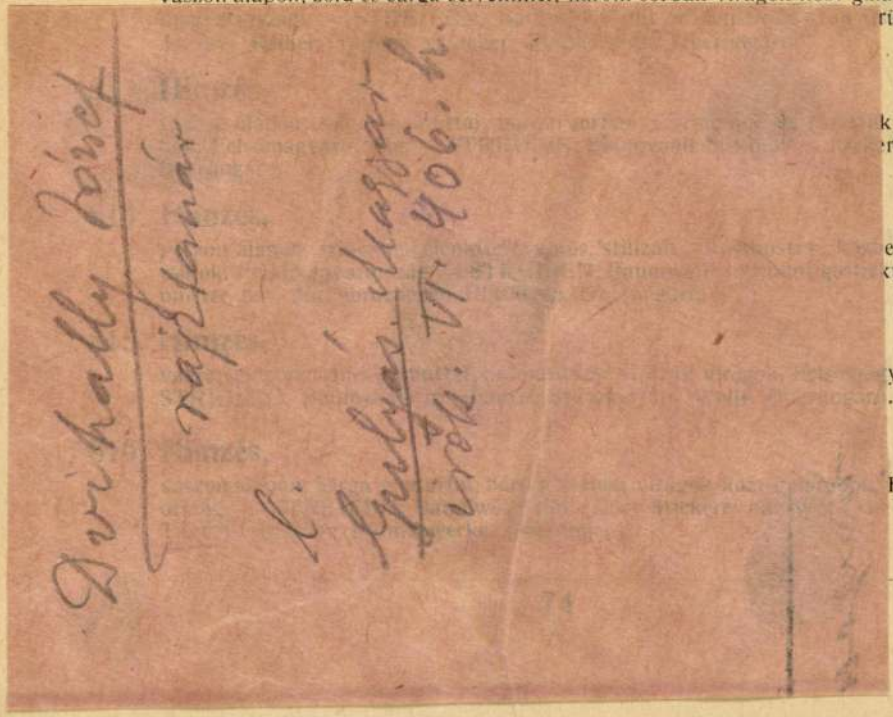

800. **Főkötő,**

vászon alapon, színes pamuthímzéssel sürü virágmustra. Felsőmagyarország. — HAUBE, Baumwolle mit bunter Stickerei aus Wolle. Reiches Blumenmuster. Oberungarn.

801. **Főkötő,**

vászon alapon, színes pamuthímzéssel, sávokban rozetták sora. Felsőmagyarország. — HAUBE, Baumwolle mit bunter Stickerei aus Wolle. Oberungarn.

802. **Főkötő,**

vászon alapon, színes selyemmel hímzett sürü sorokban rozettás virágmustra. Szélén színes, vert selyemcsipke. Felsőmagyarország. — HAUBE, Baumwolle mit bunter Stickerei aus Seide. Mit bunter Seidenklöppelspitze besetzt. Oberungarn.

803. **Főkötő,**

piros és kék pamuttal kivarrt gépcsipke. — HAUBE, Maschinspitze mit roter und blauer Wolle ausgenäht.

804. **Főkötő,**

vászon alap, fekete és vörös hurkolt pamuthímzéssel, két mezőben stilizált virágtövek. Délmagyar. — HAUBE, Baumwolle mit Wollstickerei in Schwarz und Rot. Südungarn.

Dvihaly József

ersekujvári rajztanár
felvétetett az alabbi
egyenletbe

Magyar Rajztanárok
Orsz. Egyenletének Értesítője
1905. (374. l.
VII. cf.)

9655 AUER-NYOMDA BUDAPEST. RÁKÓCZY UT II.

A vrsegradi vorban eladato

Ma

Az eladott példányok után bep

~~Lőrd~~, 1932 decz. 31 án I. Kinn

Budapest 193

574 / 1934

Dvihally József

rajztanár

érsekujvári kath. főgimn.

1905.

Az Orsz. Műemlékek Bizottságának.

Budapest

Tisztelettel kérem a delnei szentjános templomi mennyezet-rajzom és albumom díjaként felajánlott 200 Pengőt marói címemre elküldeni

Dvoracsek József, építész. A következő pályadíjakban részesült: 1904. kecskeméti iparos otthon II. díj (D. Lajossal közösen készített terv); 1905. futtaki római katholikus templom III. díj (D. Lajossal együtt); tolnai községház, dícséret (D. Lajossal együtt); Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének árúháza II. díj (Lipcsey Árpáddal).

Művészet. 1904. 269. l. — 1905. 56, 202. l. — 1906. 212. l.

DVORACKY

Az edelényi kastély parkjáról
készített felmérést 1763-ban

Csorna Antal: A víz szerepe a magyar kastély-
kertekben

Müemlékvédelem, 1973. 4. sz. 209-214.l.

M.D.K.

Dworzaczky, Franz Anton, (?)

felmérési rajzai, melyeket 1763-64-ben az edelényi kastélyról készített, a Miskolci Állami Levéltárban találhatók. Érdemes kiemelni, hogy ismerjük a kastély 200 évvel ezelőtti alaprajzát.

Művészettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.
Dr. Joó Tibor: Az edelényi kastély.
189-202. old.

1-5. á.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Ø Dvorácsek Gusztáv

l.

Telkes Simon

Üvegiparunk.

Bp. 1895. 37. l.

77874

VÁLLALKOZÓK KÖZLÖNYE

ÉS

MAGYAR ÉPITŐK LAPJA

Tizenkettedik évfolyam. 24. szám. Budapest, 1906. junius 13-án.

Pest-Budától — Budapestig.

(Budapest város történetéből.)

A hajdani „Szépitő Biztosság“ megalapitásának most van száz éves fordulója, a főváros közönsége azonban, mely egy ma is müködő „szépitő“ biztossággal alaposan meg van áldva, érzéketlenül hagyja elsuhanni maga mellett a száz esztendős jubileumot. Különben is igen kevesen vannak, a kik tudnák, miféle szerzet is volt az a „Szépitő-biztosság.“

A mai Belvárost határoló-utcák vonalain végig vonuló bástyafal övezte a száz esztendő előtti egész Pestet, azóta ez a nagy falu hatalmas várossá fejlődött, nagygyá, széppé nőtt, egy évszázad alatt a fejlődésnek példátlanul nagy utját tette meg s ennek a hosszu utnak volt ez a Szépitő Biztosság az első stációja.

A Magyar Épitőművészek Szövetsége mult heti szerdai ülésén mintegy lerótta a kegyelet adóját a város szépitést kezdeményezők iránt. Pásztor Mihály, a Pesti Napló munkatársa felolvasást tartott a főváros száz év előti szépitési, város rendezési törekvéseiről.

Pásztor felolvasása elején nagy konturokban vázolta milyen volt Pest, mikor még az egész Pest csak a mai Belvárosból állott. Elmondta aztán, hogy indul meg a fejlődés Mária Terézia korában, hogy lesz Pestnek kicsi a Belváros, mint alakulnak a külvárosok s mint bontják le a város körítő falait.

De Pest igazi fejlődése József nádor nevéhez füződik, aki mint 19 éves ifju kerül hozzánk 1799-ben, ebbe a neki idegen, unalmas, nagy faluba. A fiatal főherceg megcsinálja a „Szépitő Biztosság“-ot s ezzel megindítja Pest fejlődését.

A „Szépitő Biztosság“ megalakitása ötletének voltaképen egy csodaszép menyecske volt az inspirálója. Ez a szép menyecske, a nádor ifju felesége, Mária Paulovna, a cár leánya volt. Szerelmes ember, esztendős házas volt József nádor akkor; nem csoda hát, hogy a felesége kedvéért föl akarja forgatni Pestet, le akart rombolni minden viskót és palotákat és sugár utakat akart épiteni a falu helyén.

A zseniális épitőművészt, Hild Józsefet és Lechner Jánost a szenvedélyes kertész, Lechner Ödön épitőművész nagy apját vette maga mellé s együtt tervezgették, hogy mint kellene megcsinálni az álomvárost, melyről aztán Hild plánumot készitett. A hires plánumokat, melyeket ma is őriznek a székesfővárosi muzeumban, szintén bemutatta a felolvasó.

A planum legérdekesebb része az, melyben a jövendő idők Lipótvárosát rajzolta meg Hild. A Duna partján, a Margitsziget átellenében, a Margithid fölött óriási körparkot tervezett s arról álmodozott, hogy száz vagy kétszáz év mulva ez a park lesz a főváros szive. A köralaku parkból óriási sugárutak ágaztak volna szerteszét (á la bécsi Pratersterne) s mint egy óriási kaszáspók lábai belenyultak volna a régi város gyomrába. Ahol régente a város kapui állottak, a bécsi kapu és kecskeméti kapu helyén egy-egy hatalmas teret tervezett, ezek a terek lettek volna a sürün beépitett Belváros kopoltyui. Igy támadt a mai Gizella-tér és Kálvin-tér. A mai Gyár-utcát szánta Pest főutcájának, legnagyobb sugárutjának. A Gyár-utcát nyilegyenes irányban ki akarta épiteni a Dunáig. A Duna partján aztán a Gyár-utca a Csillag-parkban találkozott volna az ugyancsak meghosszabbitott Hold- és Nádor-utcával. A Gyár-utcai „sugárut“ végig ment volna a József- és a Ferencvároson is. A Csillag-parkból északra hatalmas ut vezetett volna Vác felé. Ez a ut jelezte, hogy idők multával erre fog nőni, fejlődni Pest. Szóval a városfejlesztés irányát már Hild száz esztendővel ezelőtt észak felé akarta terelni. Érdekessége Hild tervének az is, hogy a Duna parton a Redoute-tól az Ujépületig remek allét tervezett. Néhány tér, néhány ház, néhány lipótvárosi egyenes utca azonban minden, ami Hild 1805-ből való ezen bemutatott plánumából megvalósult.

A Belvárossal is nagy tervei voltak Hildnek. A „régi városházát“ már akkor le akarta bontani, hogy a harmincadház helyén (a mai Gerbeaud cukrosboltja helyén) épitsen föl egy uj, monumentális városházát. Az uj városháza igazán gyönyörü lett volna, mert két park között, a Gizella-tér és az Erzsébet-tér között emelkedett volna. A Károly kaszárnya, vagyis a mai központi városháza remek nyugati frontja nem érvényesül kellőleg: ezt már Hild észrevette; úgy tervezte tehát, hogy a Károly kaszárnya elől el kell tenni a szerviták kolostorát s a szerviták kolostora s a szerviták kertje helyén, a keskeny Koronaherceg-utcában parkot kell csinálni, a szerviták kolostora számára pedig a mai Szent István-templom helyén jelölt ki helyet, ahol akkoriban a „Hetz-platz“ volt.

A piaristák rendházát már száz évvel ezelőtt akarta elbontani Hild. Azonban a szerviták kolostora még most is áll, a piaristák rendházán még ma is vitakoznak a városházi urak, hogy eltolják-e vagy lebontsák és a „régi városházát“ is csak alig néhány esztendeje, hogy lebontották.

Ez nagyjából Pásztor Mihály érdekes felolvasásának magva.

A muzeumból előkerült szabályozási tervek értékét azonban Pásztor ugy vélem érdemen felül becsüli, a mit talán a kegyelet megsértése nélkül szabad mondanom.

Hild elfakult plánumából tényleg több helyütt kitetszik, hogy ez a nem mindennapi tehetséggel megáldott épitész mintha számot vetett volna Pest rohamos fejlődésével, számolni látszott a sok mindenféle szempontal, mely a városrendezők ceruzája alá tolakszik.

Ilyen figyelemreméltó dolog például, ami Hild tervén szemünkbe ötlik az, hogy ő Pest fejlődését a mai Ujpest irányába akarta terelni. Egy régi tapasztalat tényleg bizonyitja azt, hogy a folyók mentén épült városok mindig a folyók sodrával ellenkező irányban fejlődnek. Pest is igy fejlődött, s mi sem is gátolhatja ez irányu fejlődésében. Hild „csillag parkja“ azonban, amelyről Pásztor azt állitja, hogy a bécsiek ez után csinálták meg az ő hires Pratersterne-jüket, őszintén szólva nem volt jó helyen megtervezve.

Kétlem egyébként, hogy Hild azt gondolta volna, mint azt a felolvasó imputálja neki, hogy itt lesz egyszer a város középpontja. Ezt Hild nem gondolhatta, mert a kinek annyi észszerü és müvészi gondolata volt, az bizonyára azzal is tisztában volt, hogy a városok mindig tradicionalis belvárossal birnak, a város szive mindenkor marad a hagyományos legrégibb társadalmi és üzleti gócpont, mely körül évtizedek és évszázadok folyamán lassan csoportosul és nő, fejlődik a nagyváros. A város szive marad mindig ugyanott s azt kioperálni, máshová áthelyezni nincs hatalmában senkinek.

Ha Hild például csillag-parkját nem a mai Lipót-körut tájékán tervezi, hanem a Kossuth Lajos-utca és Kerepesi-ut torkolatában, és onnan vezeti a sugárutakat szét az akkoriban még olcsón megszerezhető puszta mezőkön, akkor talán óriási hatással lett volna az átlós utakban oly szegény főváros kialakulására, s hálásak lennénk ma is érte.

K u n polgármester, a régi Pest egyik alapos ismerője, ki az ülésen szintén jelen volt mint vendég, hozzá szólott az előadáshoz s nem egy érdekes adattal bővitette azt, de sok helyütt rektifikálta is az előadást. Nem volt azonban szükség reá, hogy védelmébe vegye a közmunkák tanácsát, Pásztor vádjaira azt felelvén, hogy a közmunkák tanácsa nem kicsinyelte le, hanem egyáltalán nem ismerte Hild planumát, róla egyáltalán nem is volt tudomása. Ez a vád különben is a legkisebb volna, ami ezt a modern „Szépitő Biztosságot“ érheti. Mert a mi azt illeti, Hild terve nem bir valamely nagyszabásu koncepcióval, aminek meg nem valósulta örökké kára marad a fővárosnak.

A mai körutak, a melyek — mint a felolvasó mondja — „bécsi mintára készültek“ bőségesen kárpótolnak a lipótvárosi körparkért, mert az, mint emlitettük rossz helyütt, jobban mondva indokolatlanul és ötletszerüen volt odatervezve, bár magában mint részlet nem volna rossz ma sem, ha a Margithid egy ilyen körparkba torkolna s ugy futna a hid utvonala tovább a körutakon. Ennek az elrendezésnek azonban minden egyes hidfőnél meg kellene lennie, a miről pedig Hild tervében egyáltalában még szó sincs.

Igaz, hogy ő függetlenül Budától csak a pesti oldal szabályozására gondolt — de viszont mai viszonyok mérgelésével nem mondhatjuk, hogy kár, miszerint Hild okos ideáit a közmunkák tanácsa nem tette magáévá és meg nem valósitotta. A tény az, hogy ma ugy sem vennők annak semmi hasznát.

Egyes ügyesebb gondolatait azonban, melyek akkor sokkalta könnyebben megvalósithatók lettek volna, s ma már financialiter kivihetetlenek, őszintén sajnáljuk mi is. Ilyen a Károlykaszárnya és Gizellatér környékének ő általa tervezett szabályozása a városházával kapcsolatosan, ilyen továbbá mint részlet a körpark is, melynek helyén ma kétségbeejtő parallel vonalozásu utcák futnak, melyeken most átlós utat vágni a főváros pénzügyileg képtelen.

Ez a körpark azonban — ismétlem — csak részlet, de az egész főváros szabályozásának sajnálatosan mellőzött genialis alapötlete gyanánt feltüntetni a kegyelettel alig menthető tulzás.

A mint el kell ösmernünk, hogy a Szépitő Biztosság nem egy szép dolgot csinált a fővárosban, igy például a mai városligetet is Hild és Lechner épitették, valamint a Margitszigetet is Lechner parkirozta — ugy be kell látnunk azt is, hogy utódja, a közmunkák tanácsa is müködésének kezdetén nem ép a legszerencsétlenebb kézzel fogott a város

Homlokzatvakolati kőport, Quarzhomokot durva és finomszemcséjüt
a legtisztább minőségben szállit:
KÁLDOR BENŐ bányatulajdonos Sóskut, Fehér megye.

SZAB. PARAFAKŐ
SZIGETELŐ ANYAG.
SHEDTETŐK,
FACEMENTTETŐK, MANSARDTETŐK.
HIDEG és VÉKONY FALAK BURKOLÁSA.
KÖNNYŰ HANGFOGÓ VÁLASZFALAK,
HÜTŐK, JÉGVERMEK, SÖRRAKTÁRAK,
BORPINCÉK SZIGETELÉSE.
PADLÓ SZIGETELÉS NEDVESSÉG ELLEN.
GŐZ, MELEG, HIDEG VIZVEZETÉKEK és KÉSZÜLÉKEK SZIGETELÉSE.
TULEEVITETT VEZETÉKEK SZIGETELÉSE SZAB
„THERMALIT“ ANYAGGAL.

SZABADALMAZOTT
PARAFAKŐGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ENNELŐTT
Kleiner és Bokmayer
Igazgatóság: VIII., József-körut 2.
TELEFON: 60-33.
GYÁR: KŐBÁNYA.

MŰSZAKI IRODA:
GABOS OSZKÁR építész
VIII., RÖKK SZILÁRD-U. 3.
TELEFON 89-65.
HÜTŐ BERENDEZÉSEK,
FÖLDFELETTI
JÉGVERMEK, HŰTŐK, BORPINCÉK
HANG és HŐSZIGETELŐ PARAFAKŐ SZERKEZETEK,
VAS- és FAVÁZAS PARAFAKŐ RENDSZERŰ ÉPITKEZÉSEK,
TRANSPORTÁBILIS ÉPÜLETEK TERVEZÉSE

szabályozásához. De a hogy látjuk, hogy későbbi hivatalos nagyképüsködésével, akadékosságával lépésről-lépésre mint bénitja meg a józan ideák megvalósulását s egy-két kivitellel mint rontja el s oldja meg fonákul az egyébként jó ötleteket is, ép ugy be kell azonban látnunk azt is, hogy a mai helyzetnek sem az nem az oka, hogy a Szépitő biztosság illetve Hild terveit meg nem valósitották, sem pedig az, hogy a közmunkák tanácsának szabályozása rosszabb a Hildénél, hanem, mint azt az ülésen jelenlevő Devecis Ferenc is hangsulyozta, a mai áldatlan helyzetnek egyedüli oka az, hogy egységes, a főváros egész területére kiterjedő részletes és végleges szabályozasi terv egyáltalában nincsen. Ezt pedig nem tudná, pótolni a Hild-féle planum, még ha ismerte volna, és elfogadta volna is annak idején a fővárosi közmunkák tanácsa.

A Palóczy tanár által unos-untalan hangoztatott és sürgetett egységes és általános szabályozási terv hiánya oka annak, hogy mindenkor csak az égető szükségletnek megfelelően részletekben dolgoznak ki szabályozásokat. Hol egy parkot, hol egy kis teret, mi egymást terveznek meg, a nélkül, hogy a nagy egészszel való szervessége figyelembe vétetnék. De figyelembe ily módon nem is vehető.

Egyetlen elfogadható mentség a pénzhiány. Ezt azonban nem elég konstatálni. Gondoskodni kell valamiképen a baj orvoslásáról. Bármily utópisztikusan is hangzik, valamely uton-módon kisajátitási alapot kell létesiteni és el kell készitени az általános szabályozási tervet. Ha ez utóbbi megvan, megállapitható a szükséges kisajátitási alap összege. Ennek megteremtése után merész kézzel kell hozzáfogni a szabályozáshoz s nagystilü megoldások is megvalósithatók lesznek. Ebből az alapból egyszerre megvendők az összes kisajátitandó ingatlanok, amortizálandók, s amortizálásuk után mi sem áll majd a szabályozásuk utjában, hanem azok akadálytalanul végrehajthatók.

Ennek az eszmének megvalósitásához nagyban hozzájárulna a közvélemény agressiv fellépése. Sajnos igaza volt a felolvasónak, mikor a főváros polgárságát közönynyel vádolta. Szidja ugyan helylyel-közzel — többnyire későn — a hibás hatóságokat, de társadalmi uton az absurd helyzet megváltoztatását célzó oly arányu mozgalomról, mely hatással lehetne az illetékes faktorokra, nincsen tudomásunk.

Azért örülünk, hogy Pásztor Mihály a napilapokban is publikált ezen felolvasásával megkisérli felkelteni a közvélemény nagyobb érdeklődését, s ha egyben-másban eltérnek is véleményeink, kérjük őt, folytassa ezt a munkásságát. A müszaki kar hálás lesz érte. L—r.

A fogyasztási szövetkezet háza.

A magyar köztisztviselők fogyasztási szövetkezete épitendő uj nagyszabásu üzleti há-

zára tervpályázatot irt ki, amelyre beérkezett 18 pályamü felett már megtörtént a zsüri döntése. Röviden regisztráltuk is már mult heti számunkban a döntés eredményét, utólag azonban egy kis szemlét tartunk az érdekes pályamüvek felett, melyek jelenleg közszemlére vannak állitva a Magyar Mérnök és Épitészegylet üléstermében, a hova mostanában már nem igen járnak a tagok s igy a pályatervek nem részesülnek oly érdeklődésben, mint a minőt megérdemelnének.

A feladat merőben uj, nem mindennapi problemák merültek fel a komplikált programm kidolgozásakor, s a különböző megoldások és ideák érdekes, sőt tanulságos képet nyujtanak a terveket szemlélőnek.

Homlokzati rajzokat a tervezési programm nem kivánt egyáltalán s igy müvészi kérdések, esztetikai megoldások nem foglalkoztatták és nem is korlátozták a tervezőket. A tervek áttekintése, tanulmányozása azonban igy fárasztóbb, egy-egy müről nem nyerhetünk a maga teljességében tökéletes összhangzatos képet, a mi szokatlanul hat.

A zsüri az itélet megalkotásánál mint főszempontot, azon körülményt vette figyelembe, hogy az üzleti ház tervezett rakodó udvara a kocsi forgalomra alkalmas-e és hogy az egyes raktárak, kezelési helyek és a berakodásra szolgáló u. n. kalauz fülkék elhelyezése lehetővé teszi-e az áruforgalom célszerü és gyors lebonyolitását.

Villányi és Hajós „A“ jelü tervében a tágas, a mellékutca felé nyitott udvarban a kivánt 20 kocsi forgalma lebonyolitható, bár az egyes kocsik beállása a főutcával párhuzamos rakodó perron elé nehézségekkel járna. Kalauz fülkéi a mögöttük tervezett két méter széles és megszakitás nélküli közlekedő folyosó folytán az egyes raktárakból könnyen megközelithetők, de az üzleti forgalom gyors és könnyü lebonyolitását akadályozza az utcai és udvari traktusok földszinti padozatának 75 cm.-nyi magasság-különbsége. A tejhütő és lefejtő helyiség az udvar alatt lévén elhelyezve, az kellőképen nem szellőztethető. A tejnek a kalauz fülkébe való szállitása a melléklépcsőházban elhelyezhető liften át csakis hosszu és a tömegszállitásnak meg nem felelő uton történhetik. A ruházati osztályhoz a hátsó emeleti nyilt udvaron át vezetett közlekedést is előnytelennek itéli a zsüri.

Ugyanazon tervezők „B“ jelü tervében az alaprajzi elrendezés fővonalaiban ugyanaz, mint az előző tervükben, amelytől annyiban térnek el, hogy az összes udvari traktusok és a husosztály egy részében az utcai traktus fölött is félemeletet terveznek. Ezen közbeigtatott félemelet alkalmazása eltérés a programmtól. A tejátvételi helyiséget a hátsó udvar felé eső traktusban helyezték el. Ezáltal azonban az érkező tej gyors átvétele meg van nehezitve. A zsüri a két terv közül az „A“ jelüt megvételre ajánlotta.

Kopeezek György tervének megoldási rendszere, alapgondolatában, igen szép és világos. A telek hátsó részében udvar vezet körül, amely udvarnak mind a két utcára 2—2 kapuja van. Ezen majdnem kilenc méter széles udvarban — amelynek raktárak félőli oldalán a kalauz fülkék vannak elhelyezve — a kocsiforgalom könnyen lebonyolitható.

Az áruforgalom megoldása a földszinten sikerült, csak az érkező áruknak átvétele nem egészen programm szerinti. A pincében a tej- és borosztály alaprajzi elrendezése nincsen kellőképen megoldva. Nem épen kedvező a fő- és a melléklépcső elhelyezése. ami annak tulajdonitható, hogy tervező szigoruan ragaszkodott a programm azon pontjához, melynek értelmében a portás fülkéjét igen helyesen a kocsi és gyalog közlekedés közé helyezi. A főlépcső mellett a félemeletre tervezett portáslakás a tervezett földszinti magasság mellett meg nem épithető. Emeleti megoldása világos. A zsüri a tervet megvételre ajánlotta.

Sándy Gyula terve az I. dijat nyerte. Az alaprajzi megoldás rendszere igen kedvező, mindkét utca vonalára helyezett dupla traktusok találkozásánál a bejáratot és a főlépcsőházat igen szépen helyezi el. Tágas és szellős középudvarában a főutca és mellékutca felé tervezett két áthajtón keresztül a 20 kocsi forgalma könnyen és gyorsan lebonyolitható. A központos kezelési hely és a kalauz fülkék elhelyezése olyan, hogy az áruforgalom elég gyorsan eszközölhető. Igen ötletes a kocsik ferdén s a kihajtásra kész elhelyezése. Az egyes osztályok alaprajzi elrendezése, valamint a tejosztály szellőzése és megvilágitása is megfelelő. I. emeleti alaprajza a főlépcső, valamint a programmban megkivánt helyiségek sikerült elhelyezése folytán igen jó.

A zsüri szerint hiánya azonban a tervnek, hogy a fülkék mögött közlekedési folyosót nem tervez és hogy a fülkék előtt tervezett folyosó a tervezett 1·20 m.-nyi szélességgel elégtelen. A fülkék mögött hiányzó közlekedés azonban a fülkéknek a rakodó perron felé való áthelyezése által könnyen létesithető. A programmtól is némileg eltér, annyiban, hogy a földszinten füszer- és liszt raktárat nem tervez, hanem azokat a félemeleten helyezi el.

Lipcsey Árpád és Dvoracsek József tervének megoldási rendszere hasonló a Kopeczek megoldási rendszeréhez, de az alaprajzi elrendezés a főlépcsőnek a sarkon való szerencsés elhelyezése és a központos kezelési helynek — különösen az alternativ megoldásnál — az üzleti forgalom szempontjából való célszerü elrendezése folytán amannál sokkal kedvezőbb. Az egyes osztályok elhelyezése programmszerü és az üzleti forgalom lebonyolitására alkalmas. Emeleti alaprajza kedvező. Kifogásolható azon körülmény, hogy az ülésterem a folyosóról közvetlenül meg nem közelithető. A tervezett udvar hét méternyi szélessége a kocsiforgalom gyors és zavartalan lebonyolitása szempontjából aggályos. Kedvezőtlen a tejosztály közlekedése, amennyiben a tejhütő és lefejtő helyről a palackozott és ládákba rakott tej csakis az üvegmosón át juthat a kezelési helyre.

A földszint és pincére vonatkozólag bemutatott alternativ megoldás az eredeti meg-

Épitési kölcsönök

„az épitési összeg“ előnyös feltételek mellett elérhető **KRAUSZ M.** által V., Lipót-körut 1. sz. ki helyben 15 év óta sikeresen működik és szigoruan correkt eljárása által ismeretes. **Konverziók** elvállaltatnak.

oldásától csak annyiban különbözik, hogy az árukezelési hely a lisztraktárak ketté választásával azok között központosabban van elhelyezve. Ezen megoldás pince-alaprajza közlekedés szempontjából előnyösebb.

Ez a terv nyerte a II. dijat.

Báthory István a mellékutca vonalára traktust nem tervez, hanem a telek mellék-utca felé eső részét rakodó udvar céljaira használja fel. Tervező ezen udvar belső hosszoldalán a kalauz fülkéket egy sorban helyezi el. A kalauzfülkék mögött központosan elhelyezett és az áruforgalom lebonyolitására szolgáló kezelési hely van tervezve. Ezen kezelési hely körül vannak a különböző raktárak és mészárszék elhelyezve. A főutcai traktus mellékutca felé eső része földszintjének padozatát magasan a járda fölé emeli. Ezen részben mellékhelyiségeket helyez el. Ezen elrendezés által az ezen rész alatti pincében elhelyezett tejosztály főhelyiségének világitása és szellőztetése bőséges. Ugy földszinti, mint pince alaprajza a programm követelményeinek minden tekintetben megfelel és az üzleti forgalom gyors és könnyü lebonyolitására kiválóan alkalmas.

Az a kiépités, hogy a mellékutcára a a szomszéd tűzfal felé traktust nem tervez, a székesfővárosi épitési szabályzat paragrafusaiba ütközik. A birálati jegyzőkönyv szerint a központi kezelési hely mögött a mellékhelyiségek elhelyezése kedvezőtlen, valamint a füszerraktár megvilágitása is elégtelen. A telek legszebb része — az utca felé eső sarok — a tervezett beépités által nincsen kellően kihasználva. Mégis, fentebb körülirt előnyeinél fogva, ez a terv nyerte a III. dijat.

Érdekes elrendezésü és sok ügyes ötlettel szerkesztett tervet küldött a pályázatra Habicht Károly s csupán az áruforgalom gyors lebonyolitása ütközik oly akadályokba, melyek a tervnek a dijazásnál figyelmen kivül hagyására kényszeritették a zsüritet.

A többi terv többé-kevésbbé gyenge, avagy a programmnak meg nem felelő. Talán, ha homlokzati rajzok is szerepelnének, ezek némelyike előtt is hosszabb ideig meg-meg állottunk volna, mert nem egy jeles tehetség nevét olvashatjuk az elbukott pályatervekről.

A vállalkozás körében előforduló jogesetek.

Szerkeszti: **Dr. Hegedüs Oszkár.**

Ha a pályázati hirdetményben nincs kikötve, hogy alperes mily határidő alatt tartozik a dijazás tárgyában határozni, sem pedig határozatának a felekkel leendő közlése határidőhöz kötve nem lett, kártérités alapjául szolgáló késedelem vagy mulasztás meg nem állapitható.

(M. kir. Curia 1905. szept. 26-iki 3900 | 904. sz. határozata.)

Szabadkai törvényszék: A per főtárgyára nézve a keresetnek a költségekre való leszállitása folytán a határozathozatalt mellőzi és kötelezi a felperest, hogy az alperesnek a perköltséget 15 nap alatt végrehajtás terhével megfizesse.

Indokok: Felperes kereseti kérelme alperes hirdetménye szövegéből vont azon következtetésen alapul, hogy alperes az A) a. pályázati hirdetmény 5. ponjának nem tett eleget, amennyiben a két legjobb pályatervet nem jutalmazta s igy a pályázati hirdetmény kibocsájtása által létesitett jogviszonyból folyó kötelezettségének a maga részéről eleget nem tévén, a jogviszonyban álló másik félnek, felperesnek kártéritéshez nyilt joga s ennek összegét a kifejtett munkához képest, 1348 korona 25 fillérben kérte megállapitani.

Kereseti kérelmét felperes válasziratában a perköltségekre szállitotta le, előadva, hogy a pályadijak kiadasa t rgyában hozott határozatról csupán az elleniratból szerzett értesülést. Minthogy pedig a pályázat eredményéről közölt hirdetés arról, hogy pályadijak egyáltalán kiadattak volna, nem is tesz említést az alperesi törvényhatóság, minthogy ezzel a perre okot adott, — a perköltségekben marasztalandó.

Alperes a becsatolt, valódiságban nem kifogásolt közgyülési határozatokkal igazolta, hogy a pályaterveket elbirálta és a jutalmazás tekintetében határozatot hozott; s erről a jelentésre felhivott pályázókat értesiteni rendelte. Továbbá tanubizonyitást ajánlott ama körülményre, hogy ezen közgyülési határozatokat a kereset beadása napját hetekkel megelőzőleg felperesnek a visszakért és visszaküldött pályatervek mellett elküldötte.

Felperes tagadta, hogy ezen közgyülési határozatokról tudomása lett volna s tanubizonyitást ajánlott arra, hogy a pályaterveket tartalmazó csomagot még a per folyama alatt sem bontotta fel.

A biróság a bizonyitási eljárás mellőzésével a rendelkező rész értelmében határozott:

mert alperes a 7. a. valódiságában nem kifogásolt levél tanusága szerint felperest ennek kérdésére még f. évi március havában az ügy állásáról értesitette, mert a 3. a., szerint a pályatervek dijazása tárgyában a f. évi április 23-iki közgyülésen határozatot hozott s arról a 8. a. szerint a f. évi május 13-iki ülésen a pályázók értesittetni rendeltettek,

mert felperesnek a f. évi junius hó 13-ik napján iktatott keresete beadása előtt ezek szerint módjában állott volna az ügynek a felek előtt nem titkolt állásáról meggyőződést szerezni;

mert azon körülmény, hogy a pályázat eredményéről közzétett hirdetményben a dijazásról említés nem tétetik, annál kevésbbé ad alapot azon következtetésre, hogy alperes kötelezettségének eleget nem tett, mert a pályázati hirdetményben nincs kikötve, hogy alperes mily határidő alatt tartozik a dijazás tárgyában határozni, sem pedig határozatának a felekkel leendő közlése határidőhöz kötve nem lett, ekként kártérités alapjául szolgáló késedelem vagy mulasztás alperessel szemben megállapitható nem lévén, felperes keresetével érdemben elutasitandó lett volna s minthogy ekként alperes a perre okot nem szolgáltatott, felperest a perköltségekben marasztalni kellett.

Szegedi Tábla: Az elsőbiróság itéletének a per főtárgyára vonatkozó nem felebbezett része érintetlenül, egyéb felebbezett rendelkezése pedig helybenhagyatik vonatkozó indokolása alapján és azért, mert a per során nem merült fel adat arra, hogy az alperesnek kötelességében állott volna a jutalomdij tárgyában hozott határozatát is a Vállalkozók Közlönyében vagy más módon közzétenni és mert ilyen kötelezettség fenforgása pusztán abból a körülményből, hogy alperes a pályázati hirdetményt az emlitett lapban tette közzé, jogilag nem következtethető. (6483/903)

Curia: Indokainál fogva helybenhagyja.

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1906. junius hó 11-én Body Tivadar dr. elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását: a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre**: 110112. Vagányi Sebestyén (VIII. Baross-u. 17.) a VII. Csömöry-ut 2858. hrsz. a. két em. ház — 111524. Kármán Aladár és Ullmann Gyula (V. Bálvány-utca 22.) az V. Korall-utca 1199 hrsz. a. négy emeletes ház — 116160. Politzer Miksa (VI. Bulyovszky-u. 27.) a VII. Csömöri-ut 2886. hrsz. a. két emeletes ház ép. Székely Vilmos — 114720. Klenovics és Báthory (VII. Aréna-ut 23) az I. Árok-utca 627. hrsz. a. két emeletes ház — 109733. Vasadi Ferenc (IX. Rákos-utca 3.) a IX. Angyal-utca 9107. hrsz. a. két em. ház — ép. Patisti Karoly — 104249. Ungár Manó és Zuckermann Gyula (VII. Dembinszky-u. 38.) a II. Margit-utca 3621. hrsz. a. négy emeletes ház — ép. Komor Marcell és Jakab Dezső — 109103. Röth Lóránt (IV. Ferenc József rakpart 24.) a VII. Jávor-u. 2871. hrsz. a. egy em. ház, ép. Vas József — 108756. Sterk Izidor (VI. Dessewffy-utca 10.) a VII. Stefánia-ut 2865. hrsz. a egy em. nyaraló — 78041. Rosenfeld Henrik (VI. Teréz-körut 39.) az I. Kemenes-ut 38 | 3. hrsz. a. két egy em. ház, ép. Vidor Emil — 103450. Kármán Aladár és Ullmann Gyula (V. Bálvány-u. 22.) a VI. Lendvay-u. 3031. hrsz. a. nyaraló — 105731. Mocznik Lajos (VII Széchenyi telep) a VIII. Alföldi-u. 5890 hrsz. egy em. gyári épület, ép. Hlavay György — 82130. Kármán Aladár és Ullmann Gyula (V. Bálvány-utca 22.) a III. Lajos-utca 41. hrsz. a. gyári épület — 105711. Ifj. Aprily János (VI. Szondy-u. 77.) u. o. toldalék, ép. Pucher István — 111536. Prinzhausen Gusztáv (VI. Frangepán u. 5.) ugyanott toldalék és gépház — 111935. Schlesinger Alajos (V. ker. Váci-ut 1189. hrsz.) ugyanott toldalék, épitőmester Hoffmann Alfréd 109745. Dr. Kálmán Ödön (V., Árpád-utca 3.) a VI., Röppentyü-utca 1656. hrsz. a. toldalék — 110539. Hofer Ferenc (VI., Füzér-utca 27/a. VI., Szent László-utca 102. hrsz. a. földszintes ház, ép. Krausz Gábor — 103452. Klupik György (III., Filatori-dülő 6362. hrsz. a. raktár, ép. Schaffler István — 100647. Román Miklós (V., Visegrádi-utca 4.) a VII., Zuglói-utca 1993. hrsz. a toldalék — 98413. Házy Ferenc (I., Tárogató-ut 7533. hrsz.) ugyanott majorlak, ép. Moravetz József — épitésére vonatkozó tervei jóváhagyattak; b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra**: 107801. Nemes Marcellné (I., Istenhegy 9348. hrsz.) ugyanott — 102633. Csereklye Mihály (VI, Futár-utca 35.) ugyanott — 105428. Morbitzer Nándor (VIII., Nagytemplom-utca 4.) a VIII, Tavaszmező-utca 6264. hrsz. a. — 110533. Vimmer Károly (I. Gaál-utca 4.) ugyanott — 107169. Zitterbarth Ede (VI., Eötvös-utca 42.) a VI., Szent László-ut 88. sz. a. — 105431. Dvorák Ede (IV., Muzeum-körut 37.) a IV., Muzeum-körut 37. sz, a. — 105727. Baumgarten Sándor (VIII, Köztemető-ut 4.) ugyanott — 114704. Zsilinszky Mihályné (VIII. ker., fhg Sándor-utca 30.) ugyanott — 114719. Báthory Istvánné (IX. Soroksári-utca 57.) ugyanott. — 109730 Lincz Józsefné (VII. Csömöri-ut 87.) ugyanott — 111538. özv. Münnich Aurelné (VII. Erzsébet-körut 21.) ugyanott. — 114730. Tremm Károly (II. Lövőház-utca 27.) ugyanotti ház vonatkozó módositott épitési tervei jóváhagyattak; — c) **jóváhagyásra ajánltattak**: 104[illegible] Felföldy Dániel a II. Erőd-utca 3229. hrsz — 101461. Franklin Társulat a IV. Vármegye-utca 496. hrsz. a. — 110113. Janisch János a VII. Jósika-utca 4734. hrsz. a. — 104152. Ba-

KARL és FARKAS szobrászok **Budapesten, VIII., Rákóczy-tér 5. szám.** f. év augusztus 1-től VIII., Sárkány-utca 5. (saját ház.)

Készitenek mindennemü gypsz, kő, mükő- és cementmunkákat. — Stuccomenyezeteket, ugymint teljes teremdiszitéseket, kész vagy saját terveik szerint legjobb kivitelben.

TELEFON 28—29.

POSNANSKY ÉS STRELITZ

Városi iroda: VI., Podmanicky-u. 27. — Gyárak: Erzsébetfalva, Bécs, Witkovitz.

Aszfaltmunkálatok valódi természetes aszfalttal.

Kátránypapirlemez, kátránymentes „GLÓRIA“ cement-aszfalt fedéllemez, elszigetelő lemez ólombetéttel vagy anélkül; facement-tetőfedes. Nedves falak szárazzá tétele. — Szab. hövédő anyag gőzcsövek, gőzkazánok stb. részére. Hütőkészülékek és hidegvizcsövek elszigetelése bevált rendszer szerint. Carbolineum, vasmáz, szurokfáklya.

neth Géza a X. Román-utca 11. sz. a. — 104233. Kallós Manó a IX. Soroksári-u. 9640. hrsz. a. — 114729. Varga Samu a X. Szabóky-utca 360. hrsz. a. — 105401. Fairbanks gyár r. t. az V. Váci-ut 1478. hrsz. a. — 105420. Beer Vilmos az I. Tündér-utca 10141. hrsz. a. — 115331. Mátrai Lászlóné a VIII. József-körut 31. sz.. a. — 104811 Roith György a. X. Gergely-utca 7993. hrsz. a. 112437. Lindmeyer János a X. Kalocsai-utca 149. hrsz. a. — 105701. Jakabffy Ferenc a IV. Sörház-utca 4. sz. a. — 96050. Nyulászy Géza a VII. Telep-utca 1978. hrsz. a. — 98059. Főző Márton a VI. Dalnok-utca 3124. helyrajzi szám alatt. — 101422. Makk József I. Major-utca 13745. helyrajzi szám alatt. — 104250. Lőrinczy Gáspár a X., Orczy-ut 8631. hrsz. a házra vonatkozó tervek; — d) **gepekre és felvonókra**. 99850 Kloiber János (II., Szegényház-utca 3246. hrsz.) — 88792. Dr. Seitz Ottó (a VII., Rákospatak-utca 118. hrsz.) — 104829. Buchwald Sándor (VI., Botond-utca 7.) — 105410. Lossinszky Imre (V., Pozsonyi-ut 1.) — 106441. Menczer és Préger (VII., Nyár-utca 15.) — 110106. Weinreb és Spiegel (VI., Váci-körut 61. sz.) — 110107. Herz Ármin (IX., Soroksári-utca 9590. hrsz.) — 110108. Lichtwitz Károly (VI., Eötvös-utca 16.) — 103474. Fischer Emil (VI., Üteg-utca 13.) — 110109. Magyar élelmiszer szállító gyár r. t. (IX., Nádasdy-utca 6575. hrsz.) — 105406. Dr. Havas Sándorné (V., Országház-tér 1101. hrsz.); — e) **elutasittattak**: 105412. Schweilinger János a VII, Fürész-utca 28. sz. a. — 110124. Aigner Emilia a VII. Dob-utca 5266. hrsz. a. — 103448. Goldberger S. és fiai r. t. a III. ker., Pacsirtamező-utca 1393. hrsz. a. 92271. özv. Poor Imréné a IV, Fővám-tér 67. hrsz. a. — 100650. Grünstein Mór a VII., Kazinczy utca 5205. hrsz. a. — 103411. Feja István a VII., Erzsébet Királyné-ut 76. hrsz. a. — 110129. Földiák Vilmos az I., Budakeszi-ut 7564. hrsz. a. — 111481. Dr. Meisels Vilmos az I., Fehérvári-ut 45. hrsz. a. — 89578. Schwarzl Józsefné a IX. Ferenc utca 37. sz. a. — 115523. Landsmann Lázár a VIII. Magdolna-utca 43. sz. a. — 102067. Schütz Rezső a IX. Kinizsy-utca 9237. hrsz. a. — 815547. Eckmann Salamon a X. Maláta-utca 1423. hrsz. a. — 107561. Konecsny Ferenc az I. Tárogató-ut 7924/3. hrsz. a házra vonatkozó épitési tervek.

Kinevezés.

A kereskedelemügyi m. kir. minister Weisinger György budapesti kőfaragó mestert a kőmüves-, kőfaragó- és ácsmesteri képzettség megvizsgálására Budapesten szervezett bizottság tagjává nevezte ki.

Pályázatok állásokra.

Épitési felügyelői állás. Igló kir. bányavárosnál a városi gazdatanácsnoki illetve épitési felügyelői állás betöltendő. Javadalmazás 1200 korona évi fizetés, szabad lakás, fütés és világitás. A kellően felszerelt kérvények f. é. junius hó 19- éig Igló város polgármesteri hivatalánál nyujtandók be.

Tagositások.

Miklóstelke. [Nagyküküllő m.] A miklóstelki ...os határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, képviselet rendezése, mérnök választása és költségelőirányzat elkészitése végett határidőül f. é. junius 20. napjának d. e. 8 órája tüzetett ki Miklóstelke községbe a községházához. A birtokrendezési mérnökök felhivatnak, hogy azok, a kik ez ügyben a müködő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat Kulin Imre kir. it. táblai bíróhoz Erzsébetvárosban vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

Fenyéd. [Udvarhely m.) Fenyéd község második határrészének tagositása ügyében az előmunkálatok megkezdésére az érdekelt felek képviseletének rendezése, a müködő mérnök megválasztása és a költségelőirányzat elkészitése végett tárgyalási határnapul, f. é. junius 16-ik napjának d. e. 8 órája Fenyéd községe házánál kitüzetett. A birtokrendező mérnökök felhivatnak, hogy azok, kik ezen ügyben müködő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat a székelyudvarhelyi kir. törvényszékhez vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

Mérnöki munkálatok.

Utcák és terek szabályozása. A Bács-Bodrog megyében levő Küllőd község előljárósága a községi utcák és terek végleges sorvonalainak megállapitása céljából megejtendő mérnöki munka biztositására f. é. április 10-ig pályázatot hirdetett. Ajánlatot tettek: Szűcs Ervin bajai mérnök 500 korona átalányösszeggel, Somogyi Gyula jánoshalmi mérnök kilométerenként 95 koronával, Jeney Mihály szegedi mérnök kilométerenként 50 koronával, és végül Csillag Emil mezőturi mérnök 600 koronával és még egyéb munkálatért 400 koronával.

Szűcs Ervin bajai mérnök ajánlatát fogadták el.

Árterület osztályozása és földkönyvek készitése. A margitta-szigeti ármentesitő és belvizlecsapoló társulat árterületének osztályozása és belvizárterének megállapitása körül müködő bizottság céljaira a társulati árterületnek magasság szerint való elkülönitését, vagyis megadott rétegvonalaknak a kataszteri lapokba való beszerkesztését, metszett parcellák területszámitását és osztályozó földkönyvek elkészitését akarja végrehajtani. Mindazok, kik ily munkálat végzésére vállalkozni óhajtanak, ajánlatukat a társulat igazgatóságához Mohácson f. é. junius 15-ig nyujtsák be és ajánlatukkal egyidejüleg a társulat pénztárába 400 k. óvadékot tegyenek le. Az ajánlatban az egységár akként legyen részletezve, hogy a rétegvonalak szerkesztési, a metszett parcellák térszámitási munkája, és a földkönyvek megirása külön-külön legyen felszámitható a megadott egységár-részletekkel, mert a munkálat egy része már házilag elkészült és folytatólagosan is készittetik. Vállalkozó legalább 35.000, legfőljebb 45.000 katr. holdnyi terület szerkesztési és összeirási munkájára tarthat számot. A munkát a szerződés aláirásától számitott 8 napon belül meg kell kezdeni s legkésőbb ez év december 1-éig befejezni. A munkákra vonatkozó föltételeket a társulat igazgatósága dijtalanul megküldi.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister dr. Keppich Gyula budapesti lakosnak a m. kir. államvasutak Nagykáta állomásából kiágazólag Tápióbicske, Pánd, Káva és Gomba községek határain át a m. kir. államvasutak Monor állomásáig vezetendő rendes nyomtávú gőz-, illetve motoros üzemű helyi érdekű vasutvonalra az előmunkálati engegélyt egy évre megadta; Laszkáry Gyula földbirtokosnak és Haydin Károly ügyvédnek a Hont vármegyei helyi érdekü vasut Korpona állomásából kiágazólag Szászpelsőc, Tobronya, Dobróváralja és Brezina községek határain át a magyar kir. államvasutak Zólyom állomásáig vezetendő rendes nyomtávú gőzmozdonyú helyi érdekű vasutvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét a lejárattól számitandó további egy év tartamára meghosszabbitotta; a budapest-esztergom-füzitői helyi érdekű vasut részvénytársaságnak vasutjának Lábatlan állomásából kiágazólag Hereg, vagy Tardos és Tolna községek határainak érintésével Tarján községig vezetendő rendes vagy keskeny nyomtávú gőz-, illetve motoros üzemű helyi érdekü vasutvonalra; a nyiregyháza-vidéki kisvasutak részvénytársaságnak: a társaság tulajdonát képező nyiregyháza-dombrádi fővonal folytatásaképen Dombrád végállomásból kiágazólag Kanyár község érintésével Kecse községig; továbbá a fönti fővonal Búj állomásából kiágazólag Paszak, Bercel, Gáva és Vencsellő községek érintésével Balsa községig; ugyancsak a nyiregyháza-dombrádi fővonalból Nyiregyháza város belterületén kiágazólag a Pazonyi-utcán át Pazony, Tura, Sényő, Tét, Ibrony, Rámocsaháza, Laskod, Petneháza és Karász községek érintésével Gyulaháza községig vezetendő keskeny vágányu motoros üzemü helyi érdekü vasutvonalra; Szokola Gyula és Tóth Ferenc csantavéri lakosoknak a m. kir. államvasutak Csantavér állomásától a hasonnevü községbe vezetendő szabványos nyomtávú helyi érdekű vasutvonalra; Rechnitzer Béla pápai lakosnak a magyar királyi államvasutak Pápa állomásából kiágazó ag Borsósgyőr, Kéttornyulak, Derecske, Dáka, Salamon, Pölöske, Noszlop, Nagy-Bogdány, Oroszi és Borszörcsök községek határain át a magyar kir. államvasutak Devecser állomásáig es innen folytatólag Bodorfa, Hany, Káptalanfa, Gyepükaján és Csábrendek községek határain át a dunántuli helyi érdekü vasutak Ukk állomásáig vezetendő szabványos nyomtávú gőz vagy motoros üzemű helyi érdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; dr. Ormay József kir. tanácsos, koritnicai lakosnak a Koritnicától Luzsna, Mesterhely, Dozsoval, Jánoska, Palánka, Szalács, Jergalló, Matyók, Szarvasvölgy, Óhegy, Homokhegy, Alsó-Hernánd, Olmányfalva, Szentjakab és Élesd irányában a m. kir. államvasutak Besztercebánya állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőzmozdonyu helyi érdekü vasutvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét a lejárattól számitandó további egy év tartamára meghoszzabbitotta; Krauszhaar Károly bankigazgató temesvári la-

SPITZER LEÓ

MENYEZET-SZOBRÁSZ.

Elvállal stukatur és Rabitz munkákat.

SPECIALISTA STUKOLIN-MENYEZETEK KESZITÉSÉBEN.

VIII. MOSONYI-UTCA 1. SZÁM

Az egész készülék erős tartós szerkezetű alkotórészekből áll, csavar és csavarmenet nincs rajta és általában ment minden oly alkotórésztől mely súlyosabb teher alatt deformálódhatnék, vagy kophatnék.

A szerkezetnek a helyszinén való beállítása oly módon történik, hogy egyik kézzel alulról a szekrényt fogják meg, a másikkal pedig magát az emelőt és a szekrény száját a sín alá tolják, mire az emelő kézierővel működésbe hozható. (Eisenbahnzeitung 1906. 3. sz.) *N. T.*

A londoni Charing-Cross pályaudvar csarnokának bedőlése. A most befejezett hivatalos vizsgálat szerint az a baleset, mely a hasonló angliai csarnokok nagy számánál fogva nagy megdöbbenést okozott, egy anyaghiba következménye, mely csodálatosképpen 40 éven át baj nélkül megmaradhatott. A szóban forgó 153 *m* hosszú csarnoktető 1860-ban John Hawkshan tervei szerint épült. A tartós szerkezetet 14 darab egymástól 10 *m* középtávolságban levő 39·5 *m* támasztóközű és 13·5 *m* ívmagasságú Polonceau tartó alkotta. A főtartók, felső öveit szögecselt gerinclemezes tartók, alsó öveit 110 *mm* átmérőjű körkeresztmetszetű rúdvasak képezték. A baleset úgy történt meg, hogy az egyik végső főtartónál ez a rúdvas nagy zajjal elszakadt, mire a tető egy része beomlott. Az elszakadt vonóvas megvizsgálása alkalmával az egész keresztmetszetek csak egyharmadnál kisebb része mutatott friss törést, a többi fekete részen világosan látható volt, hogy ott a rúd már régen nélkülözte a folytonosságot, úgy azonban, hogy az kívülről nem volt látható. Az ilyen hiba az akkori hegesztési eljárásban leli magyarázatát.
(Schweizerische Bauzeitung.) *My.*

• • • •

VEGYESEK

EGYESÜLETI TÁRGYALÁSOK.

A mű- és középitési szakosztályok ülése május 21-én. Elnök *Hauszmann* Alajos, jegyző *Kabdebo* Gyula, jelen volt 30 tag, a jegyzőkönyv hitelesítésére fölkérettek *Ámon* József és *Baumhorn* Lipót szakosztályi tagok.

A kispályázat bíráló bizottságába beválasztattak *Császár* Ferenc, *Fritz* Oszkár és *Schváb* Gyula.

A tervpályázati szabályok tárgyalása *Töry* Emil előadása mellett folytattatott, az egyes pontokhoz a jelenlévők mindegyike hozzászólott.

Elnök végül kijelenti, hogy az előrehaladt idény miatt az őszig rendes szakosztályi ülést nem tartunk, de szükség szerint rendkívüli ülést fog összehívni.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet választmányának 478-ik (rendes) ülése 1906 május 29-én.

Elnök *Hauszmann* Alajos; jelen vannak: Ámon József, Cserháti Jenő, Czakó Adolf, Czekelius Aurél t. t., Geduly Gyula alelnök, Hieronymi Károly t. t., Hoszpótzky Alajos, Hültl Dezső dr., Kabdebo Gyula, Kain Albert, Kertész K. Róbert, Kherndl Antal t. t., Kosutányi Tamás dr., Lázár L. Pál, Mihályfi József, Nagy Dezső, Pártos Gyula, Pecz Samu, Pompéry Elemér igazgató, Rácskay Gyula, Sándy Gyula, Szüts Béla, Zelovich Kornél titkár, Zsigmondy Béla, Szabó Gyula másodtitkár és több egyesületi tag. Elmaradásukat kimentették Bittó Béla dr., Bodola Lajos, Devecis Ferenc, Fasching Antal dr., Fittler Kamill, Lipthay Ágost, Söpkéz Sándor, Zielinski Szilárd dr.

1. *Elnök* az ülést megnyitván, bemutatja az utolsó rendes választmányi ülés hitelesített jegyzőkönyvét. A mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére *Ámon* József és *Hoszpótzky* Alajos választmányi tagokat kéri fel.

2. Az *elnök Cserháti* Jenő és *Zielinski* Szilárd dr. választmányi tagokat műegyetemi rendes tanárokká való kineveztetésük alkalmából, valamint *Hültl* Dezső dr. választmányi tagot abból az alkalomból, hogy őt a műegyetem doktorrá avatta, a választmány nevében a legszivélyesebben üdvözli.

3. Ezután a napirendre felvett tárgyak közül a felső iparoktatás reformja kerül tárgyalás alá. A titkár felolvassa a kereskedelemügyi miniszternek e tárgyban egyesületünkhöz intézett leiratát (l. H. É. 1904. évi 29. sz. 194. o.), továbbá a gépészeti, elektrotechnikai, gyáripari és a bányászati, kohászati szakosztályoknak, valamint a mű- és középítési szakosztályoknak ide vonatkozó javaslatait (l. H. É. 1906 évi 9. sz. 97. o. és 5. sz. 52. o.). Felhivja egyúttal a választmány figyelmét a két javaslatban levő ellentétre a műegyetemre való felvétel kérdésében, amely ellentétet kiküszöbölni a választmány volna hivatott. *Pecz* Samu a műegyetemre való felvétel kérdésében indítványozza, hogy az, mint eddig is, csakis érettségi vizsga alapján történjék, azonban a felső iparisko-lákat végzett növendékeknek adassék meg az a megkönnyítés, hogy azoknak az érettségit megelőző osztályvizsgákat engedjék el. *Cserháti* Jenő ezzel szemben azt indítványozza, hogy a műegyetemre felvétessenek mindazok a növendékek, kiket a felső iparis-kolák tanári testülete erre alkalmasoknak tart. *Czakó* Adolf indítványozza, hogy a választmány a miniszterhez ne két külön javaslatot, hanem emlékirat alakjában egy javaslatot terjesszen fel, melyben külön ki kell terjeszkedni a felső építő ipariskola reformjára. *Hieronymi* Károly tárgyalás szempontjából célszerűbbnek tartja a két külön javaslatot. A gépészeti szakosztály javaslatából kihagyandónak tartja a magyar nyelv oktatására vonatkozó részt. Helyesli a kettős könyvvitel, valamint a kereskedelmi ismeretek oktatását és az előzetes műhelyi gyakorlat megkívánását, de kívánatosnak tartja, hogy ez ne csak bizonyítványokkal igazoltassék. Az építészi szakosztály javaslatából kihagyandónak tartja az önkéntesi jog megvonására vonatkozó részt és annak teljes törlését indítványozza. Itt is szükségesnek tartja az előzetes gyakorlati munka megkövetelését. A műegyetemre való felvétel kérdésében osztja Cserháti nézétét. *Gaul* Károly a magyar nyelv oktatását szükségesnek tartja; épp úgy a felvételnél a gyakorlati vizsgát, mit a felső ipariskolában már is behoztak. Az önkéntesi jogra vonatkozólag, minthogy azok a növendékek, kik előzetesen műhelyi gyakorlatban töltenek éveket, az önkéntességi joguk megszerzéséről rendesen lekésnek, a javaslattal szemben inkább azt tartja szükségesnek, hogy az egyévi önkéntesség megszerzésére ezeknek is mód nyújtassék; továbbá valamit kellene ezeknek az ipariskolát végzetteknek érdekében is tenni, akik az egyévi önkéntesi szolgálat után a tiszti vizsgát megszerezték, a katonaság azonban eltiltja őket attól, hogy műhelyben dolgozhassanak.

Lázár L. Pál a magyar nyelvnek intenzivebb oktatását szükségesnek tartja. Az egyéves önkéntesi jogra vonatkozólag azt helyesnek tartja, hogy a felső ipariskolát végzettek csak egy évig szolgáljanak; de nem tartja helyesnek azt, hogy ezek tiszti rangot is nyerhessenek, mert ezáltal azok a gyakorlati ipari foglalkozástól, tehát épp attól a foglalkozástól, amire az iskola őket nevelte, elvonatnak, minthogy a mai katonai felfogás szerint ez a foglalkozás a tiszti ranggal össze nem egyeztethető. Indítványozza, hogy az önkéntesi jogra vonatkozó rész úgy módosíttassék, hogy adassék meg a jog az egyéves katonai szolgálatra, de ne adassék meg a tiszti rang megszerzésére. A műegyetemre való felvételre Cserháti nézetét nem osztja; vagy legyen szabad egyetem, vagy maradjon a mai állapot, de kiváltságokat ne adjanak.

Ezután még *Tordai* Imre, *Jakab* Dezső, *Pártos* Gyula, majd újból *Czakó* Adolf, a *titkár* és *Cserháti* Jenő szóltak a tárgyhoz. Ezután az *elnök* a módosító indítványok alapján kéri a választmány döntését, hogy: 1. Egy vagy két külön javaslat terjesztessék-e fel a miniszterhez. 2. Az önkéntesi jogra vonatkozólag a szakosztályi javaslatban foglaltak teljesen kihagyassanak-e, avagy pedig ez a rész *Lázár* indítványának megfelelően módosíttassék. 3. A műegyetemre való felvétel tekintetében, amely mind a két javaslatban egyöntetűen veendő be, *Pecz* vagy *Cserháti* indítványa fogadtassék-e el.

A választmány az 1. kérdésben elhatározza, hogy két külön javaslatot terjeszt a miniszterhez. A 2. kérdésben 11 szavazattal az önkéntesi jogra vonatkozó rész törlését határozza el; míg ezzel szemben *Lázár* indítványa 9 szavazatot nyert. A 3. kérdésben *Pecz* módosító indítványát fogadja el, t. i. hogy a műegyetemre való felvételre, mint eddig, csakis érettségi vizsga jogosítson, azonban a felső ipariskolák növendékeinek az a megkönnyítés nyujtassék, hogy az érettségit megelőző osztályvizsgák alól felmentessenek.

Ezután tekintve az idő előrehaladottságát, az *elnök* javaslatára a választmány a napirendre felvett többi ügyek tárgyalását a jövő héten tartandó folytatólagos ülésre halasztja.

Ezzel az ülés véget ért.

Kitüntetés. Ő Felsége *Pigetty* Lajos felmérési felügyelőnek a pénzügyi tanácsosi címet adományozta.

Kinevezések. Ő Felsége *Cserháti* Jenő okleveles gépészmérnököt és a Ganz és Társa vasöntőde és gépgyár elektrotechnikai osztályának igazgatóját a kir. József-műegyetem gépszerkezettani tanszékére és dr. *Zielinski* Szilárd okleveles mérnököt és műegyetemi magántanárt a kir. József-műegyetem út- és vasútépítéstani tanszékére nyilvános rendes tanárrá nevezte ki.

Tervpályázati eredmények. A magyar köztisztviselők fogyasztási szövetkezete üzleti házának tervpályázatában az első, 1500 K-ás díjat *Sándy* Gyula, a második 1000 K-ás díjat *Lipcsey* Árpád és *Dvoracsek* József, a harmadik 600 K-ás díjat *Báthory* István nyerték el. Ezeken kívül a bíráló bizottság *Kopeczek* György, valamint *Villányi* és *Hajós* tervét megvételre ajánlotta.

A nagybányai szálló, vigadó és színház tervpályázatában a bíráló bizottság az első díjra a rajzolt három tulipán jelű, a második díjra a „Művésztelep“ jeligéjű terveket hozta javaslatba. Ezeken kívül a „Szintes“, „Kereszthegy“, „Bányamanó“ és „Vörös pont“ jeligéjű terveket megvételre ajánlja. A díjazás dolgában végleg a város törvényhatósága dönt.

MMÉE Heti Értesítője 1906.

Az osztrák-magyar légszesz- és víztechnikusok egyesülete XXV-ik rendes közgyűlését f. évi május hó 30-tól június hó 1-ig egyesületünk helyiségében tartotta. A közgyűlésnek, amelyről jövő számunkban fogunk referálni, napirendje a következő volt: szerdán, 1906 május 30-án délelőtt: 1. A közgyűlés megnyitása. 2. A mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Évi jelentés és zárszámadás. 4. Választások. 5. A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása. 6. Egyesületi közlöny. 7. A budapest-ferencváros-budai légszesz-átszállító telepről. Bolz K. igazgató, Budapest. 8. Gázvezetékeknek villamos áram okozta rongálásáról. Bernauer I. igazgató, Budapest. 9. A Brauwer-féle töltő- és húzógépről s alkalmazásának eredményéről. Blum E. kir. építőtanácsos-igazgató, Berlin. 10. A dessaui vertikális kemencéről. Hohmann igazgató, Stettin.

Csütörtökön, 1906 május 31-én délelőtt: 11. A földgáz kihasználása Magyarországon. Pfeifer I. műegyetemi m. tanár, Budapest. 12. Az érsekujvári vízgázteleprő. Keller V. O. igazgató, Budapest. 13. A második Ferenc-József-forrásvízvezeték építéséről, valamint Bécs városa és környéke vízzel való ellátásának kiterjesztéséről. Braikowich Frigyes, Wien. 14. Ujabb csatornázások magyar vidéki városokban. Fischer-Forbát Imre dr. műegyetemi m. tanár, Budapest. 15. A szemét elégetéséről. Dörr Kelemen dr. Charlottenburg. 16. Megrongált vízszintes retorták kicserélésére alkalmas készülék ismertetése. Koss Gusztáv igazgató, Eger. 17. Hűtött pótrostélyrudakról. Walter Ferenc, a bécsi városi légszeszgyárak üzemvezetője.

Pénteken, 1906 június 1-én délelőtt: 18. Általános vita légszesz- és víztechnikai kérdések felett. 19. Indítványok. 20. A közgyűlés bezárása.

A szesz denaturálására az eddig ismerteknél alkalmasabb szer, úgyszintén a szesznek világítószerül való felhasználását szolgáló tökéletes rendszer feltalálásáért a francia kormány a következő nyilvános pályázatokat írta ki:

I. *Szeszdenaturáló szer.* (Pályadíj 20.000 fr.) 1. A denaturáló szernek olyan szaggal és ízzel kell bírnia, hogy a denaturált szesznek élelmi célokra való felhasználását teljesen kizárják; tekintetbe nem jöhetnek tehát: bor- és datolya-mustból, dennutkából (lhyme, limián), rozmarinból stb.-ből készült eszenciák. 2. A denaturáló szer szagának azonban nem szabad tulságosan visszataszítónak és oly erősnek lennie, hogy az a denaturált szesz előállításával avagy feldolgozásával foglalkoztatott személyeknek kárt okozhasson, ennélfogva ki van zárva acetylennek, assa foetida-nak, fokhagymalúgnak stb.-nek használata. 3. A szernek lámpák bélén és gyújtóin az elégetés kifogástalan lefolyását akadályozó maradékokat hagynia nem szabad, amint az a tengeri só, kénsavas nátron, lúnsó, vascyanur; pikrínsav, dohánylúg, aloé-kivonat és hasonlók hozzávegyítése esetén bekövetkezik. 4. A denaturáló szernek frakcionális lepárolás utján való kiválasztásának lehetősége kizárandó, kérdésbe nem jöhetnek tehát olyan anyagok, amelyek a szesznél avagy sokkal nagyobb, avagy sokkal csekélyebb mérvben szállékonyak, mint például az első csoportból: aether, szénkéneg a könnyebb fajtájú kőolajak, szénkátrány-olajok, stb., a második csoportból pedig: terpentinszesz, krezol, fenol, kőolaj, kőszén-kátrányolaj, nyirfakátrányolaj, kámfor, naftalin, stb. 5. A szernek nem szabad anyagokat tartalmaznia, amelyek a lámpák vagy mótorok fémrészeit megtámadják, mint például ammoniakot, nitrobenzolt, kénsavat, szénkéneget, stb. 6. Nem szabad továbbá tartalmaznia mérgeket, mint például kénesőkloridot, arzénsavas nátront, anilint avagy mérges anyagokat, mint például beléndekből, sisakvirágból, digitalisból, stb.-ből készült kivonatokat. 7. Nem szabad a denaturáló szer előállítási költségének oly nagynak lennie, hogy a denaturált szesznek ipari üzemekben és a háztartásban való alkalmazását korlátozza. 8. A szer nem lehet a kereskedelemben szokásos szeszfajtákban használtakkal azonos. 9. A szer a denaturált szeszben könnyen és teljesen megbízhatóan kell, hogy megállapítható legyen. 10. A szernek a jelenleg Franciaországban használt denaturáló szernél kedvezőbbnek és olyannak kell lennie, hogy a kincstár adómegkárosítását teljesen kizárja.

II. *Szesznek világítószerül való alkalmazása.* (Pályadíj 50.000 fr.) Ezen pályázat tekintetében a feltalálónak teljesen szabad kéz engedtetik, ha a javaslatba hozott rendszer a szesznek kőolajjal egyenlő feltételek alatt való alkalmazását biztosítja. Az erre vonatkozó javaslatok a hozzátartozó készülékekkel és részletes használati utasításokkal együtt a „Chef du service des laboratoires du ministère des Finances, Paris, 11 Rue de le Douane" címéhez intézendők.

A magyar gőzmozdonyú és villamos közlekedési vállalatok és a m. kir. állami vasgyárak anyagszer- és leltárbeszerzéseinek értéke 1904-ben.

I. Vasutak.	1904-ben belföldi	1904-ben külföldi	1903-ban belföldi	1903-ban külföldi
M. k. államvasutak	56,420.453	2,362.219	59,121.000	2,532.002
Déli (magyar vonalak)	4,064.044	653.373	3,953.596	745.611
Kassa—oderbergi	2,449.594	1,258.369	2,491.557	1,167.104
Győr—sopron—ebenfurti	482.429	76.033	473.511	68.181
Mohács—pécsi	151.197	1.104	146.853	2.427
Aradi és csanádi egyesült	2,185.719	3.149	899.300	46.005
Szamosvölgyi	374.587	7.833	250.022	3.211
Budapesti h. é.	282.274	41.226	363.002	34.594
Ungvölgyi	51.977	—	100.045	—
Térrét—kovásznai, máramarosi sóvasutak, zágráb—samobori, szatmár—erdődi, segesvár—sztágotai, nagykároly—somkuti, szlavoniai drávavidéki, svábhegyi fogaskerekű	242.530	36.886	208.724	24.308
Együtt	66,704.804	4,440.192	68,007.610	4,623.443
	71,144.996		72,631.053	
Százalékokban	93·76	6·24	93·6	6·4
II. Hajózási vállalatok.				
Dunagőzhajózási t.	2,849.263	766.068	2,384.802	609.695
M. folyam- és tengerhajózási t.	1,168.415	140.699	1,090.504	196.807
Adria tengerhaj. t.	482.629	2,021.097	467.997	2,736.384
Magyar-horvát tengeri gőzhaj. t.	458.258	654.629	418.182	570.101
Együtt	4,958,565	3.582.493	4,361.485	4,112.987
	8,541.058		8,474.472	
Százalékokban	58·06	41·94	51·5	48·5
III. Állami vasgyárak.				
M. kir. államvasutak gépgyára	4,917.890	329.768	6.103.993	442.329
Diósgyőri vas- és acélgyár	8,427.562	489.413	7,928.151	781.533
Vajdahunyadi vasgyár	3,184.703	534.750	3,734.946	534.441
Zólyombrézói vasgyár	5,216.696	931.298	4,121.913	1,012.832
Kudsiri vasgyár	718.772	23.707	663.756	23.511
Együtt	22,465.623	2,308.936	22,552.759	2,794.616
	24,774.559		25,347.375	
Százalékokban	90·68	9·32	89·0	11·0
Mindössze	94,128.992	10,331.621	94,921.854	11,531.046
	104.460.613		106.452.900	
Százalékokban	90·11	9·89	89·1	10·9

Ezenkivül 1904. évben először lett kimutatva még a budapest—szentlőrinci és budapest—budafoki villamos h. é. vasutak, továbbá a villamos és gőzmozdonyú városi (közuti) vasutak, a budai hegypálya, a zágrábi gőzsikló, végül a németbogsán—resicai és erdélyi ipar- (bánya-) vasutak megfelelő beszerzése.

Ezek adatait alább közöljük:

Vasutak (ill. gőzsiklók).	belföldi	külföldi
Budapest—szentlőrinci h. é.	45.850	8.074
Budapest—budafoki h. é.	23.877	962
Budapesti közúti vaspálya	2,242.703	149.513
Budapesti villamos városi	1,808.399	564.742
Budapest—újpest—rákospalotai vill. közúti	102.809	8.027
Ferenc József földalatti villamos, miskolci, pozsonyi, fiumei, soproni, szabadkai, szombathelyi és temesvári vill. vasutak	188.285	26.258
Budai hegypálya és zágrábi gőzsikló	11.612	2.300
Kassai, debreceni, nagyváradi és brassó—hosszúfalusi gőzmozdonyú közúti vasutak	164.763	17.994
Németbogsán—resicai és erdélyi bányavasutak	235.232	—
Összesen	4,823.528	777.900
	5,601.428	
Százalékokban	86·11	13·89

Ezeket a fentebb kimutatott összegekhez hozzáadva, lesz az 1904. évi összes beszerzés 110,062.041 K, melyből belföldi 98,952.520 K = 89·91%, külföldi pedig 11,109.521 K = 11·09%.

M. V.

Dvoracsek Lajos, budapesti építész. A következő tervpályázatokon részesült kitüntetésekben: 1904. kecskeméti iparos otthon II. díj; 1905. futtaki római katholikus templom III. díj; tolnai községház, dícséret; 1906. beszterczebányai gk. bérház, megvétel; 1910. eperjesi ev. polgári leányiskola II. díj; 1910. székelyudvarhelyi kollegiumi épület, megvétel; 1912. késmárki állami elemi iskola, I. díj.

Művészet. 1904. 269. l. — 1905. 56, 202. l. — 1906. 421. l. — 1910. 351, 393. l. — 1912. 118. l.

Dvorácsek Lajos

budapesti épitész

a Kémiai állami elemi
iskola tervpályázatán
I. díjat nyert.

Magyar Épitőművészet

1912. I. f. 14. l.

JEGYZÉK.

ának tervpályázata. — A kerekegyházi róm. kath.
- Debreczeni bérházak. — A kassai Jelzálogbank
kolicsnói elemi iskolák.
ályázata. — Váczi- és Kecskeméti-utcai bérpaloták.
iza.
pályázata. — Zugligeti villa. — Nagyváradi villák
ázak. — A kecskeméti evang. theológia.
ázata. — bátori Sigray Pál Váczi-utcai bérpalotája.
bank. — Városligeti vendéglő. — Bajai lakóház.
m tervpályázata. — A Mária Terézia-téri iskola.
a.
s. — A turini magyar-ház. — Az Adria biztosító
ása. — A hágai békepalota. — Az Osztrák-Magyar
iskola kiállítása.

Dvoracsek Lajos

Művészet, 1910. 357. l.

Az eperjesi evang. polgári leányiskola tervpályázatán az 500 koronás első díjat Lázár Géza, a 300 koronás második díjat Dvoracsek Lajos pályaterve nyerte el.

Magyar Könyvszemle, 1881. 26. l. — U. az: Kolozsvár történ[illegible] Bpest 1888. III. 824, 967. l. — Lyka K. Tbv. m. III. 37. l. — Nagy Lexikona, II. 641. l. —

BACHMANN-HOHMAN B. német csataképfestő a 19. sz. derekán. A szabadságharcot s magyar népéletképeket ábrázoló több kőrajza jelent meg: L. T. Neumann kiadásában, R. & R. nyomdájában; jelzésük „B. Bachmann-Hohman", de előfordul „Hohman-Bachmann" is. A következőkről van tudomásunk: Temesvári ütközet. Színes folio. — Barrot generális hatvani ütközete. 1850. Színes fol. — Kassai ütközet. Színes fol. Ütközet Szikszó mellett. 1850. Színes fol. — Fiedler generális a tarczali ütközetben. 1850. Színes fol. — Temesvár megrémítése. Színes fol. —Schlick és Bivouac Sirok mellett. — Schlick és katonái a verpeléti ütközet után. — Átkelés a jósai szoroson. — Verpelét ostroma. — Keresztúri ütközet. — Kassa ostroma és ütközet Budamér mellett. — Magyarországi képek. 1860—61. Színes fol. (E sorozatból tudunk a következő lapokról:) Mennyekzői vonat — nemesi udvar — betyárok — előfogat — szűrű — szárazmalom — oláh szekér — falu — zivatar — kút — lóhajtás — ökörvonat. —

Bibliográfia: Lantos „Metszetek 1924" Kat. 443, 446, 457, 458. sz. — Lantos X. A. 539, 540, 649, 705. — M. T. Kcs. Kat 12. l. Th-B. Kstlex. XVII. (Hohman). —

BALASSA FERENC (1794—1846 után) siketnéma festő. Lampi után készült egyetlen kőrajza ismeretes: II. József arcképe. SzM. Gr. Oszt. XLIX. kiáll. Kat. 3. sz. — Életrajza és irodalma Sz-Szi. Lex.

BAUER JÓZSEF bécsi kőrajzoló (1820—1904.) budapesti és kolozsvári kiadók részére sokat dolgozott az 1840—70 es

Dvorácsek Lajos

A késmárki állami elemi iskola terveire kiírt pályázatra 33 pályamű érkezett, amelyek közül az 1000 koronás első díjat Dvorácsek Lajos budapesti építész „Észak" jeligéjű pályaműve nyerte el. A második és harmadik díjat (300—300 kor.) Bier Mihály erzsébetfalvi építész „Kék mezőben sárga háromszög", illetve Nechiba Ferenc pozsonyi építész „Világos 1" jeligéjű pályaműve kapta.

Művészet 1912. 118. l.

Művészet

9

Kissé előrehajtott

~~kissé előrehajtott és~~

ín. Bresciában 1578 februar 5-én

fordul sanés van ábrázolva

sé jobbra ~~néz~~, kerek medaillonban. Ke-
és gyümölcsökkel. Fejét fehér kendő vé-
ruhája piros.

1895: VII. 19-én 500 lirán. (224 frt. 25 kr.)
. 31-én. (246/95.)
az 54347/95 min. számot.

Dvoracsek Lajos
építész

Bérház tervezés Besztercén. A besztercei gör. kath. egyházközség által Besztercén emelendő nagyobb bérházra vonatkozólag kiirt tervpályázat alkalmával 9 pályamű érkezett be, melyek közül a megválasztott 5 tagu biráló-bizottság az első 500 koronás pályadijat Schiller Jenő pozsonyi építésznek „Alfa" jeligé alatti tervért, a második 200 koronás pályadijat Slapák György budapesti építésznek, „fekete kör" jeligéjü tervért odaitélendőnek véleményezte, Dvoracsek Lajos budapesti építész „Hercules" jeligéjü tervezetét pedig megvételre ajánlotta. Az egyháztanács elhatározta, hogy az első és második dijat kiadja, de anyagi viszonyaira való tekintettel a „Hercules" jeligéjü, valamint a többi dijazatlan tervezeteket ismeretlen benyujtóiknak rendelkezésére bocsátja.

Vállalkozók Közlönye
1906. nov. 21.

Sziklai (Slapák) György

Forster, Gyula báró VIII. 245.

tebb az úgynevezett „pavonazzo“, vagyis a pávatoll pompásan csillogó színeire emlékeztető zöldeskék zománcú páva-márvány.

A jobb minőségű márványtömbök ára Carrarában köbméterenkint 500 és 2000 korona közt változik. Impozánsabb műalkotásokhoz szükségelt nagyobb márványtömbök köbméterének ára esetenkint 5000 koronánál is nagyobb.

A classikus görög kor fénykorát és dicsőségét hirdető építészeti műremekek, szobrok, frisek, reliefek, egyéb faragványok stb. elpusztíthatatlan anyagát Görögország elsőminőségű fehérmárványai szolgáltatták; nevezetesen a pentelikoni és a hymettosi Attikában és a parosi és naxosi a görög archipelagosban. Attika fővárosának, Athénnek ma is bámulatot keltő épületmaradványainak, nevezetesen a csodás Parthenonnak, a Thesseionnak és az Erechteionnak főépületanyagát a pentelikoni fehérmárványkő szolgáltatta. Athénnek Perikles korából eredő páratlan műremekei, közel harmadfélezer éves multjok dacára, ma is utólérhetetlen műalkotásokként szerepelnek.

Kissé sárgásan csillámló árnyalata dacára a pentelikoni fehérmárvány végtelenül finom kristályképződményében az ismert márványtermékek legtartósabbika. Rendkívül finom szemcsésségben a pentelikoni márvány túlszárnyalja a pompás parosi és naxosi márványok kissé vaskosabb szemcsésségű termékeit. Viszont hótisztasága mellett is az ellentállásánál fogva a naxosi fehérmárvány a pentelikoni és carrarai termékekkel egyenrangúnak minősíthető. Értékét emeli nagyfokú áttetszősége is, minélfogva fényátbocsátó képessége is rendkivüli. Az a csodálatos, majdnem zománcosnak mondható tiszta fény, amely a naxosi fehérmárvány kizárólagos sajátja, emelte ezt a remek kőterméket minden idők egyik legbecsesebb építészeti és szobrászati anyagává. A classikus ókor naxosi márványból faragott, mai napig fennmaradt antik szobrait és egyéb műalkotásait csodálatos szépségű zománcfényük varázsolja még ma is igazán élethű, tehát úgyszólván tökéletesen megelevenedett műremekekké. *Gy. K*

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1910. évi építészeti kispályázata.

Tervezendő: községháza Kalotaszeg-vidéki nagyobb községnek teljesen sík terére. A községháza külsejével a Kalotaszeg vidéki községek képébe illeszkedjék bele, emellett azonban a pályázó az ottani vidéken még ismeretlen, de mégis gyakorlatilag alkalmazható szerkezetekkel és építő anyagokkal is tervezhet. Az épület részben alápincézendő. A földszinti helyiségek a föld színétől 1·20 *m* magasságban legyenek.

A községháza emeletes legyen a következő helyiségekkel:

Előcsarnok	24 m^2
Jegyző hivatalos szobája	30 m^2
Segédjegyző és irnok hivatalos szobája	24 m^2
Pénztárnok „ „	24 m^2
Bíró „ „	30 m^2
Tanácsszoba	40—48 m^2
Anyakönyvvezető (az előbbi mellett)	24 m^2
Kisbírók szobája	20 m^2
Zárka (esetleg a pincében)	18 m^2

Az emeleten legyen a jegyző 4 szobából, konyhából, kamrából, cselédszobából álló lakása. Az egyik mint vendégszoba a padláson is elhelyezhető. E lakáshoz szükséges fa-, szén- és borpince.

A megfelelő tornácokról, árnyékszékekről stb. a tervezőnek szintén gondoskodnia kell.

Készítendők: a szükséges alaprajzok, egy metszet és két nézet 1:200 mértékben és egy kis (vignettaszerű) távlati kép. Az ortogonális képek csakis egyszerű tusrajzok lehetnek, de a távlati kép színesen is készülhet.

A pályázaton csakis a M. M.- és É.-E. tagjai vehetnek részt. Pályadíj az egyesületi ezüstérem és 100 korona jutalom.

A pályatervek jeligével és jeligés levéllel 1910. évi november hó 28-án este 6 óráig adandók be az egyesület titkári hivatalába.

Beüvegezett rajzok el nem fogadtatnak.

A bíráló bizottság tagjai: *K. Császár* Ferenc, *Rerrich* Béla, *H. Schlichter* Gyula rendes tagok, *Földes* Ede pótló tag.

Budapest, 1910 június hó 28-án.

Somló Emil s. k., a műépítési sz. o. jegyzője.

Sándy Gyula s. k., a műépítési sz. o. elnöke.

Róma építkezései és azok anyaga.

Róma építkezéseinek két időszaka az, amely ma is felül nem mult fényes korszakot alkot az építészet és általában az emberi kultura történetében. Az egyik korszak a római köztársaság és a rákövetkező császárság építkezései az ó-korban, a másik pedig a renaissance kor építkezései a középkor végétől kezdve a renaissance letüntéig. Közelebbről ezúttal az ókori Róma építkezéséről fogunk néhány észrevételt megkockáztatni.

A fejlődése kezdetén álló Róma is rá volt utalva a vele szomszédos népek régibb kulturájára, azért úgyszólván eklektikusan alkalmazkodott az építészetben a rómait megelőző etruszk kulturához és annak egyes építészeti formáihoz. Az etruszk építészet befolyása alatt keletkeztek tehát Rómában a köztársaság első időszakában a vallási kultusznak szánt kiválóbb építészeti műalkotások. Róma etruszk eredetű templomainak alapfala szabályos négyzetet alkot, ellentétben a görög templomépítészet hosszúkás négyszögletes alakjaival. A görög építészetben oszlopsor díszíti a templomoknak mind a négy oldalát, az etruszk építészet pedig beérte az épület három oldalán alkalmazott oszlopsorral. Interkolumnáival az etruszkok beeső oszlopcsarnokainak előrésze sokkalta tágasabb, sőt mélyítettebb, mint a görögöké. Motivumaiban legtisztább etruszk alkotásként szerepel Rómában a Jupiter temploma a kapitoliumon. Építéséhez Krisztus előtt 600-ban fogtak. A homlokzat oszlopsora háromszoros, a két templomoldalfalat csupán egy sor oszlop övezi. A rómaiak régibb építészetének egykorú neves műbírálója, Vitruvius, a Jupiter templomát, általában pedig az etruszk építészet formáit, némileg nehézkesnek, majdnem ormótlannak találja.

Az etruszk építészet motivumai a rómaiak régibb szobrain és egyéb műbecsű emlékművein több helyen is érvényesülnek, bár korántsem oly tisztaságban, mint éppen a templomokon. Egyes etruszk szoboremlékeken egyiptomi motivumokkal is találkozunk. Legkiválóbb etruszk-római alkotásokként ismeretesek: a 70 *m* átmérős Cucumella emlékmű Volci mellett és a Horatiusok és Curiatiusok öt etruszk oszloppal koronázott négyzetalapú hírneves szoborműemléke Albano közelében.

Az etruszk építészet egyes motivumait nemcsak a köztársaság és a rákövetkező császárság építkezésein, hanem a későbbi korban, a középkor első felében építkező pápaság egyes műremekeiben is viszontláthatjuk. A klasszikus Róma persze igyekezett az etruszkoktól s utóbb a görögöktől átvett motivumokat mindenképp finomítani, tökéletesbíteni, a római izlés, ha nem is mindenben önálló, de legalább nemesbítő zománcával bevonni.

A görög építészet befolyásának első nyomairól tanúskodnak Dél-Itália és Trinacria egyes, máig épségben maradt egykorú műalkotásai. E kornak kétségtelenül legtökéletesebb műremeke a paestumi Poseidon-templom; Sicilia földjén pedig, sajnos, az utóbbi földrengések csapásai következtében erősen megrongálódott syrakusaei, akragasi, selinusi, segestai és panorumsi, ma is bámulatot keltő, ó-görög-római építkezések maradványai.

A boltíves építkezés, főként pedig az egykorú nagyszabású diadalívek főbb alapmotivumait is az etruszk építészettől vette át Róma és tökéletesbítette aztán a saját ízlése szerint. A római ma is bámulatot keltő vízvezetéki

építkezések aquaeduct boltívei, amelyeknek legnagyobbszerű alkotásait a római Campagnaban, Nimesben a római gall gyarmatok egykori főhelyén ma is megbámuljuk, klasszikus példái az etruszk-római építkezés tökélyének.

Építőanyagként az etruszk-római építészet Itália kiváló kőtermékeit és az égetett téglát használja leggyakrabban. A kulturának emelt maradandóbb épületek főanyaga a terméskő, a profán építkezés pedig majdnem kizárólag az égetett téglát alkalmazza.

Az évek ezreire szóló oly tökéletesnek alkotott római nevesebb műemlékek régesrég szétmállásnak, porladásnak indultak volna, ha egybeforrasztásul nem használtak volna egy ma utolérhetetlen és utánozhatatlan habarcsot, amelynek főanyagát a latinok földjén termő puzzolánföld szolgáltatta. Kötő, egybeforrasztó- és ellenállóképesség tekintetében egyetlen ismert vakolóanyag sem képes a puzzolántermékkel versenyezni. Cementkeménységű mészanyaguk hozzátétele a puzzolánföld tartósságát minden időkre biztosította. Modern, nagyszabású mai építkezéseiben Róma városa ma már megint csak a puzzolánföld elpusztithatatlan anyagához fordul. Ezzel a habarcsanyaggal védekeztek a régi rómaiak a tengeráradat ellen emelt partépítkezésekben is, amelyeknek belső terméskő- vagy téglafalazatát legszilárdabb és legtartósabb anyaguk mellett is az idő vasfoga régesrég kibomlasztotta, de a puzzolános vakolatanyag manapság is teljes épségben ellenáll az édesvíz és a sós tengervíz egyaránt romboló hatásának.

A terméskövön, főként a márványokon, az égetett téglán és a puzzolánföldön kívül különböző fémanyagokat is használ a római építkezés, nem annyira tektonikus értelemben, mint csupán dekorativ célokra. A márványlapokat legkivált fal és alapzatok burkolásául alkalmazták. A hírneves carrarai márványtermékeken kívül Görögország, Előázsia, sőt Egyiptom márványbányászata födözte Róma horribilis arányú márványszükségletét. Márványból a nagyobb tömbanyag csak oly keresett és becses volt, mint a burkolóanyagul szolgáló márványlapok inkrustatiós terméke.

Építészetük stylusa a jón és dór egyesítése volt, amelyet aztán a korintusi hozzávételével tökéletesbítettek, sőt bizonyos mértékben önállósítottak. Az így egységesített korintusi stylus alatt létesített római ókori építkezések fénykora egybe esik a császárság és a római irodalom együttes fénykorával, nevezetesen Augusztus császár idejével (Krisztus előtt és után az első században.) Ebből az időből fennmaradt becsesebb műalkotásaik: a Pantheon Rómában, Agrippa fürdői, a Marcellus-féle színház és Augusztus császár mauzoleuma. Augustus utódai közül legbecsesebbeket alkottak: Titus császár világunk legnagyobb szinkörét, a római colosseumot; Hadrianus csodaszép villáját Tivoliban Róma mellett; a hazánkban is ismételten megfordult Trajánus császár pedig a Forum Romanum örökbecsű alkotásait. Nagy Constantinus császár korától, vagyis a kereszténység felvételétől kezdve aztán a római antik kor építkezése hanyatlik, hogy egyéb motivumok hozzájárulásával az első keresztény kor idejére eső építkezések új irányának és az új-görög császárság ízlésének nyisson éppen nem utolsó tért. *Gy. K.*

VEGYESEK.

Kitüntetés. A király *Pfeiffer* Gyula erdőmérnöknek a főerdőmérnöki címet és jelleget adományozta.

Nagy elemi csapások érték a legutóbbi időkben hazánk két vidékét: a szép bortermést igért Tokaj-Hegyaljának több mint fél területét, 4000 holdat tönkre vert a jégeső, Krassómegyében pedig felhőszakadás okozott rengeteg károkat, nem annyira az ott különben sem első rendű termékekben, hanem az építményekben: az államvasútat több helyütt kilométerekre elárasztotta, több harminc-, sőt egy hatvanméteres vashidat elsöpört, nem egyet több száz méterre; aztán elmosta hosszú vonalakon az országutakat, nem is említve a falvak épületeiben, a termésben, sőt emberben és állatban esett károkat. Az utakban legalább egy milliom, a vasútban legalább másfélmilliom korona a kár.

A budapesti építőmesterek szövetsége tagjainak figyelmét felhívjuk arra a körülményre, hogy a szövetség elnöksége *munkásbiztosítási szolgálatot* léptetett életbe a tagok számára. Igen gyakran fordul elő a betegpénztári administratio bonyolult volta következtében, hogy a munkaadók nem képesek tájékozódni a különböző be- és kijelentések, a kitöltendő kimutatások stb. labyrinthusában s hogy úgy a járulékkirovások, mint egyéb, a pénztári intézménynyel összefüggő ügyek körül igazságtalanságok történnek velük. Az építő évadban, mikor az egyes tagok irodái a legnagyobb mértékben igénybe vannak véve, de mikor a dolog természetéből folyólag éppen a legtöbb esete fordul elő a pénztárral való lebonyolításoknak, a tagok érdekeinek előmozdítását magára vállalta a szövetség. Úgy intézkedett, hogy a szövetség egy tisztviselője a Német-utca 22. sz. a. lévő irodában naponkint délután három órától ötig rendelkezésére áll a tagoknak, felveszi azok panaszait, jegyzékbe iktatja sérelmeiket, átveszi az azokra vonatkozó igazoló adatokat stb. s ennek alapján a szövetségi vezetőség illetékes helyen eljár az esetek megvizsgálása körül. Kérjük a szövetség tagjait, vegyék igénybe ezt a szolgálatot, aminőt mellékesen megjegyezve, a munkások már régebben léptettek életbe.

Tervpályázatok eredménye. A balassagyarmati múzeum-épület tervpályázatán az I. (1600 k.) díjat *Wälder* Gyula, a II. (600 k.) díjat *Magyar* Vilmos nyerte; megvenni ajánlták *Fleischl* Róbert tervét. — Az eperjesi ev. polgári iskola tervpályázatán az I. (500 k.) díjat *Lázár* Géza, a II. (300 k.) díjat *Dvoracsek* Lajos tervének ítélték — A ceglédi vízmű terveinek kidolgozását *Gábor* Józsefre bízták 10.000 korona díjért.

Pályázat az állami támogatással való iparfejlesztésről szóló munkára. Az Országos Iparegyesület pályázatot hirdet annak a kérdésnek beható tárgyalására: *bevált-e a szubvenció-rendszer az iparfejlesztésben, különös tekintettel Magyarországra.* A kérdés fölfejtésére ismertetendők a külföldi példák és eredmények; külön fejtegetendők hazánk állapota; mérlegelendő az állami kedvezmények (1907. évi III-ik t.-c.) hatása, a gépsegély, a direkt pénzbeli szubvenciónak hatása főképp a gyáriparra, továbbá a műves és kisiparra, végre a házi iparra. Az igazgatóság a pályamunka terjedelmét nem kívánja korlátokhoz, kötni, mindazonáltal a fősúlyt a terjengősség mellőzésével, a concrét adatokra és még inkább a praktikus conclusiókra helyezné. Minden pályamunka irógépen, a papirosnak csak féloldalára tisztázandó és bekötve 1911. február 1-ig az Országos Iparegyesület irodájához nyujtandó be. Minden pályamunka jeligével látandó el s a szerző neve lepecsételt jeligés levélben csatolandó. Jutalom a báró *Kornfeld* Móric dr. igazgatósági tag úr által erre a célra rendelkezésre bocsátott pályadíj: *kettőezer korona.* A pályadíj csak abszolut becsű munkának adatik ki, mely az egyesület tulajdonába megy át; amennyiben ily abszolut becsű munka a beérkezendő művek között nem találtatnék, a bíráló bizottság a díjat legjobb belátása szerint a szerinte relative legjobb munkák között felosztathatja; ezenfölül ajánlhatja az egyesületnek, hogy az egyikmásik szempontból figyelemre méltó munkát kellő tiszteletdíjért vásárolja meg; végül joga van a bíráló bizottságnak ezeken fölül egyes pályamunkákat dicsérő elismeréssel megjutalmazni. A megvásárlásra nézve az akadémia által fizetett írói tiszteletdíjak lesznek irányadók. A megvásárolt és tiszteletdíjban részesült munkák az egyesület tulajdonát képezik. A bíráló bizottságot az Országos Iparegyesület végrehajtó bizottsága fogja kinevezni azzal a kéréssel, hogy ez a pályázat eredményéről az Iparegyesület legközelebbi rendes közgyűlésének jelentést tegyen.

HIVATALOS.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ- ÉS ACSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

Munkásbiztosítás. Ha a pénztár valamely igényjogosult tagnak vagy családtagnak kórházi ápolást nyujt, a pénztár által kijelölt kórházba való beszállításának költségét a pénztár viseli. Ellenben a hazautazás költségére a kórházból kikerült, nem a kórház székhelyén lakó tagnak van csak igénye; ezt a költséget a családtag nem igényelheti. A pénztárnak a tagjai részére vagy ezek családtagjai részére kifizetett segélyek és kártalanítások visszafizetésére irányuló igénye nem tartozik a választott bírósági eljárás útjára. (Á. Mb. H. 236/7/1909. szám.)

Ha a kerületi pénztár közgyűlése az alapszabályszerű számnál több választott bírósági ülnököt és helyettes ülnököt választott s azok mindegyikére egyenlő számú szavazat esett, sorshúzás útján döntendő el, hogy a megválasztottak közül az alapszabályszerű létszám betöltésének mértékéig kik tartsák meg joghatályosan ezt a tisztüket. (Á. Mb. H. 65/13. 1909. szám.)

Az 1891. évi XIV. t.-c. hatálya alatt működött pénztárakkal szemben

Dvoracsek

A budafoki polgári iskola terveire hirdetett pályázaton öt mű vett részt. A biráló bizottság a három díj közül csak a 300 koronás második díjat adta ki. A pályanyertes mű szerzői Dvoracsek testvérek.

Művészet 1905. 56. l.

M. D. V.

DVORACSEK I. építész

60 fős bölcsőde

Pintér Béla: Bölcsődék tervezésének áttekintése az első ötéves terv időszakában
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 6. sz.
173. l.

MDK

Dvoracsek József és Lajos, építészek.

A Kecskeméti Iparos-Otthon tervezésére hirdetett pályázatra 16 pályamü érkezett.

A második, 400 koronás dijat kapták.

Kecskeméti Iparos-Otthon pályázata.
Müvészet · 1904. 269.l.

Dvoraczek József é Lajos M.D.K.

Bpesti építészek

terve 400 koronás má-
sodik nyert a kecskeméti
Iparos Otthon pályáza-
tán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

jun. 22. sz. 7. old.

Dvorák Oszkár

Bemutatott műve:

131. sz. „Békás szoros", olaj.

Balogh J.: A „Magyar Képzőművészeti" I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

11 l

Dvorák Oszkár

Békás-szoros, olajfestmény

Magyar Képzőművészet
Kiáll. Katalógus 1946 jún

MDK

Dvorák Oszkár

Nyirfák, olaj

Nagy Balogh János. Egyesület kiáll. Kispest, 1954
TESZ tárlat. ápr. ~~dec.~~ 4 l.

MDK

Nagy Balogh János Társ. kiáll. 1935. márc.
Müterem

Dvorák Oszkár

festőmüvész

Kispesti Képzőmüvészek Kiállitása - Kispesti városháza nagytermében - Képével szerepel.

Oljafestményével ért el nagy sikert.

Uj Nemzedék
1931.III.15.

Dvorák Oszkár

Visegrádi erdő, olaj

Alkotás Művészház XVI. kiállításon. 1943.

sng. 1 l.

MDK

Dvorák Oszkár

n: Műterem-hírek. Művész-Élet 1932. nov.2.

MDK

Dvorák Oszkar

Békás-szoros, olajf.

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.-7.-Jul.28.-i
11.lap

Dvorák Oszkár

1932-ìri Tavaszi Tàrlaton az alàbbi müveivel szerepelt: Tájkép,
Erdö melye
Erdö

Tàrgymutatò

Dvorák Oszkár festő M.D.K.

a Pilisi Erdőgazdaság vadgazdaságának vezetője.

3 évig tanult Münchenben festeni

Képei kiállitásokon szerpeltek, dijat is nyert

Kinek mi a bogara?

Pest megyei Hirlap 1963. december 24. 4.l.

MDK

Dvorák Oszkár

Békás-szoros, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Múz.
1946. jul. 11 l.

MKA

UOK

Dvorák Oszkár, festő:

Kisegrádi erdő:

Of.

Alk. Művészház. - XVI - Kiáll. - 1943 aug. - Magyar Mesterek. Jegyz.

Dvorák Oszkár festő M.D.K.

Festeni ment Visegrádra felségével Polonyi Jolánnal

elenleg A Pilisi Áll. Vadgazdság vadászati felügyelője

Csillag istván: fehér mezőben fekete őz.
Vadásznapló egy festőtől , aki modellt nevel
Magyar Nemzet 1963. december 19. 5.1.

MDK

Dvorák Oszkár, festö

Erdei ut. Olf.

Kispesti Városház. Nagy Balogh János emlékkiáll. é
Repr. Magyar. Tárlat. 1931.márc.7-14. Kat.

MDK

Dvorák Oszkár

Őszi erdő, of.

Uj Szel. ... karácsonyi kiáll. 1954. dec.
4. l.

Dvorákné, Polonyi Jolán

1932-ìri Tavaszi Tàrlaton az alàbbi
müveivel szerepelt: Virágok
Orgonak

Tàrgymutató

Dvorákné Polonyi Jolán, festö

Krizantemum. Olf.

Kispesti Városháza. Nagy Balogh János emlékkiáll. és Repr. Egyes. Tarlat. 1931. márc.7.-14. Kat.

Dvorákné Polonyi Jolán

festőművész

Kispesti Képzőművészek Kiállitása - Kispesti városháza nagytermében - képével szerepel.

Uj Nemzedék
1931.III.15.

M. DK

DVORNISZKY Antal festő Breznóbánya

1753-ban polgár Eperjesen

Garas XVIII. rf 215. l.

Dworschák Ernő

Dworschák Ernő aranyműves
és ékszerész, IV. Ferenciek-tere 7.
188-093

Bptávb 1940 szept.
— 1942. jan.

EGYETEMI NYOMDA

30 nap **JÚNIUS** 27. hét

28 sárnap		Ireneus *Arszlán*
29 Hétfő		Péter és Pál *Péter és Pál*
30 Kedd		Pál emlék. *Pál*
1 zerda	**JÚLIUS**	Jézus sz. v. *Tibold*
2 sütörtök		Sarlós B. A. *Ottokár*
3 Péntek		Minden sz. p. *Kornél*
4 zombat		Ulrik *Ulrik*

Dvorcsak Ferenc
rajztanár
Ujpest

l.

Művészi Ipar
III. 40. l.

az egész magyar társadalom vállvetett
lelkes együttműködésére van szükség.

Ami bennünket ennek az életrevaló
szép tervnek a méltatása közben leginkál
megkap és a legnagyobb örömmel tölt
az az, hogy hosszu idő után most talá
kozunk először a magyar művészekn
azzal a spontán és komoly törekvésév
hogy az áldatlan pártoskodásokkal szakítv
a kölcsönös szeretet és becsülés zászló
alatt tömörüljenek s a kicsinyes egyene

november 12. 27. sz.

rnok

művészeti Társulat lapja

i
Dezső

A Társulat tagjai ezt a lapot ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési ára egy évre két forint.

Jóelőre sietünk hangsúlyozni, hogy itt orántsem egy olyan exkluziv jellegü, özönséges, hogy úgy mondjuk *társaskör-zerü* klub létrehozásáról van szó, amely usztán csak arra volna hivatva, hogy a művészeket a városban szanaszét szórt művésztanyákról egy közös helyiségbe yüjtve, futólagos szórakozásaiknak a eretéül szolgáljon, bár a kitűzött célok özt természetesen ez is benfoglaltatik, nélkül azonban, hogy ez a tervezett in-ézmény hivatását teljesen kimerítené.

Azok a művészek, akiknek a köréből klub eszméje ezúttal kiindult, egy fé-

Dvorcsák Ferenc

rajztanár

Alsókubin

Művészi Ipar

1891. 9. l.

14. TANVER. attort Becs 1812 50

Dvorcsák Ferenc

mintarás

1884

Éminsk 1930. 82. l.

Dvorcsák Ferenc

1879/80. I. I. nakosztály

szul. Butyinban (Arad m.)

1859 máre 21. 7 gim.

Műveszmövendék.

1879/80. II. I. nakosztály

Cserna Folyó 2. II. 14

Patak

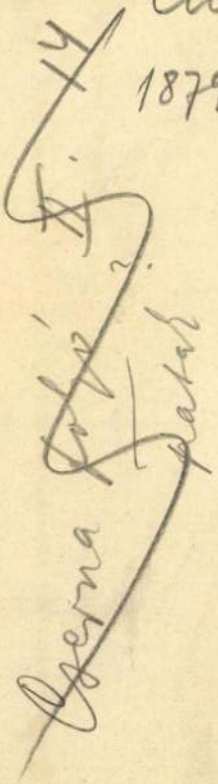

235

1904. június 1.

Felterjesztés: az 1904. évi pecsételyezési javadalom rendes tételeinek kiutalványozása tárgyában (363/1904.)

Dvorcsák Ferenc

zul. Buttyimban 1859
máre. 21 -

1882/83 I. III. zakontág

1882/83. II. " -

(Dvorcsák-mak is írva)

Heracles VII. 33.

Dworcsák Ferenc

szül. 1859 márc. 25

1884/85 I. vendéglátóipari

Heraldikai múzeum, dublini IV. 171

Dworcsák Ferenc

szil. Buttyinban 1859
máje 21-

1883/84 I. III. szakosztály
1883/84 II. " " "

Harczi balta vagy fokos, bronkori

II. 131 – 132.

Dworcsák Ferenc

szül. Bretyniban 1859 márc

zi. Rk.

1880/81 I. II. szakoszt.

1880/81 II. " "

1881/82 I. III. " "

1881/82 II. " "

Hampel József IV. 6.

Dworcsák Ferenc

1882/83. I. Lotz-féle festészeti ösztöndíj.

Hosszúréti földvár VII. 137

Dvorcsák Ferenc

1879/80 – 1884/85

Ferképzőmfoisk`vk

77 l.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Építők Otthona.

1981. július.

Dvorcsák Gábor

Dvorcsák Gábor rajza (Bartók szálló)

ori kövült gyantából készült
esték (két szó). 11. Erős elha-
rozás. 12. A megfejtés máso-
lik sora. 14. Saját személyem
két szó). 16. Kérdőszó. 22. Bá-
a. 25. Darálás. 26. Állam és
ó Afrikában. 28. Helyiség
cbemutatók és hangverse-
ek céljára. 29. Az ilyen gyü-
ölcs leszedhető. 31. Mérnök
elzője is lehet. 32. N. N. Ö. 34.
zonos mássalhangzók. 35.
rancia városka Provence me-
yében. 36. Mostanában tájszó-
al. 39. Rozzant épület. 41. Rö-
idítése dr. 44. Jövet- ..... 46.
olyó spanyolul. 47. Ez a villa-
nos a Nagykörúton közlekedik.
9. A mágnes igéje. 51. Színül-
ig. 53. Végtelenül kell! 54.
N. Y. K. 56. A -ve párja. 57.
agadószó.

Beküldési határidő: 1982. augusztus 10.

KRESKAI PÁLNÉ

	8	9	10	11
	17			
			24	

Képünkö
András,
(álló sor)
János, Szabó Ottó.
(Izsó Béla felvétele, Kerepesi fotókör.)

Természetvédelmi területek

Hazánk 93 ezer négyzetkilométeres területéből 300 ezer hektár érintetlenségét törvény szavatolja, s 1985-ig még további 200 ezer hektár védelem alá helyezését tervezik. Ezzel az ország területének öt százaléka lesz védett. Jelenleg három nagy nemzeti parkunk, 28 tájvédelmi körzetünk és 200 kisebb-nagyobb természetvédelmi területünk van. A legnagyobb védett terület 52 ezer hektár – a Hortobágyi Nemzeti Park. A vízi élőhelyek, a szikes mocsarak, a szikes puszták és a maradványerdők adják értékét. Vizeink madárvilága rendkívül gazdag. Nagy tömegben élnek itt a gémek, kócsagok, darvak, s más madarak.

Sorrendben a Kiskunsági városban pl. a Sashegy. A Dél Dunántúl jelentős védett terü letei: a barcsi ősborókás, a Ba láta-tó, a zselici lösszvidék, a Ó-Dráva medre, a babócsa nárciszmező és a mohácsi tör ténelmi emlékhely.

Nyugat-Dunántúlon, Győr Sopron, Vas és Zala megyében öt tájvédelmi körzet található é kialakulóban van a kőszegi é szigetközi tájvédelmi körzet. A öt körzet területe meghaladja a 60 ezer hektárt. A legnagyobb közülük az őrségi tájvédelm körzet 38 ezer hektáron. A kelet alpesi flóra ritka növényei ta lálhatók a soproni hegyvidéken Ennek közelében van a fertő tavi, s a hansági tájvédelmi kör zet.

A védett területek megőrzik

Dvorcsák Jenő

1930/31 - 1932/33

0

Ferkèpzomfoiskèvk

77 l.

azonban [illegible] ban született,
dóniai Fü[illegible] volt. Mace-
ben, a Kr[illegible]andor idejé-
[illegible] második felében

Dvorzsák Jenő

festő V. c.

Ferképzőmfoiskolák

1935-36. 73. l.

Szállitottuk b. szá

4	~~m I maccocloth/~~
1	~~" sinna 1/2 selyem~~

fallal, a másik átmenet már a faddi sárfalas

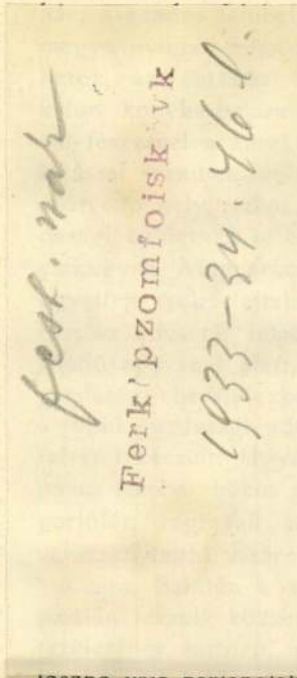

részét fedezi.

Dvorzsák Jenő
W. c.

fest. nak

Ferk'pzomfoisk vk
1933-34. 46 l.

an *b. Szalay I.*, h. orsz. f
neg a múzeumot s el
Kovách A. érdemes munk
NTES. A *Csongrádvárm*
sulat múzeuma jelentést ne
t hivatalosa meglátogatta
aki jelenti, hogy a gyü
n vannak rendezve, de eg
ortokat magyarázó szöv

KESFEHÉRVÁR. A *F*
kesfehérvári Múzeum mult
ntősebb mozzanat, hogy
özokt. miniszter úr 1913.
z. rendeletével állami
etett és formailag is
őfelügyelőség hatásköréb
ények fejlődése és a bé
2000 K-át kitevő fenntart
önálló múzeumépület
et azzal a kérelemmel

loszbe vajt barlanglakások voltak az értékes
tanulmányozni és fényképezni valók.

Főfelügyelőséghez, hogy 150.000
nyujtásával támogassa a múzeumép

nit keresnie a néprajzosnak, minél-
; aznap *Sárszentlőrinczre* utazott át,
ny évvel azelőtt kiszemelt két díszes-
ett régi ágyat, amik azidőben nem
dók. A tulajdonossal alkuba is bo-
t, ámde akkora árt kért értük, hogy
: értéke semmiképp sem közelíti
ánt összeget. Igy a vásárlás nem
nnen a szomszéd *Nagyszékelybe* uta-
sztály vezetője. Ez a falu igen ér-
anulmányozásra, mert a maga ne-
vetlen Tolna vármegyében. Ugyanis
ely lakosai egykor tiszta református
voltak. Ezek mellé a XVIII. század
ján tisztán református vallású, de
ú telepesek települtek. Több mint
lon keresztül a két különböző nyelvű
de azonos vallású lakosság békesség-
lő arányban maradt, míglen lassanként
ág fogyni kezdett úgy, hogy ma már
;000 lelket számláló nagy faluban
10 család képviseli az egykori
gyarságot. Ellenben a németség
idő alatt igen sokat átvett a ma-

Ezek köréből Kovách megszerzett négy darab régi, Moszkvában nyomatott liturgikus könyvet és egy igen értékes, fatáblára festett szentképcsoportot, melynek származási ideje az illető lelkész szerint XVI-ik század és Áthoszhegyi zárdákból került volna ki.

Nak és Lápafő. Mindkét falu a vármegye szélén a somogymegyei határ mellett fekszik, tehát a dr. Jankó János által megállapított somogyi építkezés körébe tartozik. Mindkét falu igen érdekes ősi üstökös háztipusainál fogva és azért, hogy — mint Tolna és Faddnál említve volt — külön bejárat van a szobába és külön a konyhába, tehát tipikus magyar építkezések. Külön czelások, ellentétben a germán-német hármas beosztással. Itt a bőséges fénykép-felvételeken kívül, rendkívüli szép himes férfiingeket, faragott székeket és egyéb tárgyakat gyüjtött az osztály vezetője.

Koppányszántó-Magyarkeszi-Ozora. Ez az utazás adta meg az ősi magyar építkezés kulcsát Tolnavármegyében. Koppányszántóban kevés volt a lelet, mert már jórészben mo-

füle van. Készítette: Rappaport Jakab. Budapest. E tárgyak a M. Iparművészeti Társulat 1900. évi kiállításából vásároltattak, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium által kiutalványozott összegből. — Nyakék, aranyból, rekeszzománccal és drágakövekkel díszítve. A XVII. század első feléből származik. — Gomb, nyolc db. ezüstből, a XVIII. század végéről és a XIX-ik elejéről. — Serleg, ezüst, aranyozott külsején színes zománc és drágakődísz. Modern munka. — Gomb, négy db, ezüstből mentére való, a XIX. század elejéről. — Pohár, ezüst, részben aranyozva hengeres testtel, vésett díszítéssel, 1609-ből való. — Sarkantyu, kovácsolt vasból, bronzlemezzel borítva, a XIV. század végéről. — Női szobor, kovácsolt vas, részben tömören kovácsolva, részben bádogból domborítva. Régebben aranyozva volt, az arc, kéz és lábfej pedig színezve. XIV—XV. századi magyar munka. — Díszedény, bronzból öntve, rekeszzománccal díszítve. Japán munka. — Mellcsat, ezüstből. Modern munka. — Karperec két db, aranyból, színes, festett zománccal és ékkövekkel díszítve. Modern munka. Tervezte: Háry Gyula, készítette: Hibján Samu. Budapest. — Tőr, aranyozott ezüst és acél, ékkövekkel díszítve, XVI. század. — Gomb, tiz db, ezüst, magyar munka, a XVII. és XVIII. századból. — Kehely, ezüst, aranyozva, domborított díszítéssel. XVIII. század. — Dísz, ezüst, filigránmunka, zománcdíszszel. XVII—XVIII. századból. — Talpas (ablutios) pohár, galvanoplasztikai másolat. Tizenkétoldalas testtel és hatkarélyos szájjal. Eredetije XV. századi, magyar munka, a marosvásárhelyi ev. ref. templom tulajdona. — Födeles serleg, galvanoplasztikai másolat, domborított díszítéssel. Eredetije a XVII. századból való.

F) Kis plasztika. Csikós-szobor, bronzból öntve, zöldes-barna patinával. Modern munka. Mintázta: ifj. Vastag György, öntötte; Beschorner M. Budapest. — Irókészlet, hét darabból, bronz, öntött munka, vöröses barna patinával, stilizált buzakalász és pávatoll motivumokkal díszítve. — Tintatartó, két gyertyatartó, gyufatartó, tálcza, itatós hinta és papirvágó késből áll. Modern munka. Mintázta: Rintel Géza, öntötte: Beschorner M. Budapest. — Béka, bronzból öntve, zöld patinával. Római eredetü. — Plaketta, bronzból öntve, vöröses barna patinával, Széchény Ferenc és József nádor domborműves arcképével a nemzeti múzeum 100 éves fennállásának emlékére. Pályaterv. Mintázta. Telcs Ede. Budapest. — Mécses, bronzból öntve, ezüst berakással, a felső lapján kutya, nyullal. Római munka. — Díszedény, bronzból, öntve, domboru levéldíszítéssel. Modern munka. Mintázta és öntötte: Beck O. Fülöp. Budapest. — Bohém-szobor, bronz, zöldes patinával. Modern munka. Mintázta: Telcs Ede, öntötte: Beschorner M. Budapest. — Éremminta, bronzból öntött, az iparművészeti múzeum arany érmének első mintája. Modern munka. Tervezte: Szárnovszky Ferencz. Budapest.

G) Hímzések, szövetek. Kendő, lenvászonból, kék, zöld, piros és rózsaszinü selyem, virágos hímzéssel, szétszórtan gyöngy- és rubindiszítéssel. XVI. századi magyar munka. — Kendő, fehér vászon, két végén négyzetes aranyszalag és szinesen hímzett levéldiszszel. XIX. századi szerb munka. — Terítő damasztvászon, rózsaszin alapon fehér virágdiszítéssel és középen mellkép. XVIII. század. — Terítő, damasztvászon, sárgásfehér, levél, kétfejü sas, korona diszítéssel, középen Mária Terézia álló alakban. XVIII. század. — Lepedőszél, fehér lenvászon, vörös selyem és ezüstszál virágcsokor hímzéssel. XVIII. századi magyar munka. — Szőnyeg, gyapju, csomózott, meggyszin, barna, kék és fehér szinekben. Persa, XVII. század. — Párnahaj, fehér lenvászon, szines selyem, arany és ezüst szálakból hímzett virágokkal. Apaffiné, Bethlen Kata kelengyéjéből való. 1695. Magyar munka. — Mária-köpeny, meggyszin selyemdamaszt, kis mellényből és hosszú köpenyből áll, vert aranycsipkével borított. XVIII. század. — Párnaszegély, fehér vászon szines selyemmel hímzett. XVII—XVIII. századi magyar hímzés. — Antependium, fehér vászon, magyar, szines selyem és ezüst-szállal hímzett virágokkal. XVII—XVIII. század. — Lepedő, fehér vászon, meggyszinű és aranyozott virághímzéssel. Magyar munka a XVII—XVIII. századból. — Párnahaj, fehér vászon, meggyszinü és aranyozott szálas virághimzéssel. Magyar. XVII—XVIII. század. — Kendő, lenszövet aranyozott szálhímzéssel. Magy. XVIII. század. — Antependium, hálómunka (lacis) szines selyem és aranyszál himzéssel. Magyar munka a XVIII. századból. — Urasztala-kendő szegélye, fehér lenvászon, szines selyem, arany- és ezüstszál himzéssel, virágos és figurális diszítéssel. Magyar hímzés a XVII. századból. Készítette Bánffi Kata. — Czímer, szines selyemmel, arany- és ezüstszállal hímzett szívalaku pajzs, Széchenyi Zsigmond és Barkóczy Mária kettős czímerével.

H) Üvegtárgyak. Korsó üvegből, ónfedővel, szines diszítéssel, mely vágtató huszárt és virágokat ábrázol. XVIII. század.

I) Egyéb tárgyak. Imakönyv (Livre d'heure) pergamenre irott, 23 miniatur képpel, fatáblás, ponczolt diszű bőrkötésben. A XIV. század második feléből származik.

Csányi Károly.

B) Agyagművesmunkák. Csésze, fehér porcellánból, szines tájképet ábrázoló diszítéssel és aranyozással. Lebon párisi porcellángyárából való a XIX. század elejéről. Ajándékozta Bucsu Lajos, Budapest.

C) Fafaragás. Oszlop, két darab, puhafából, diófafurnirozással, attikai lábbal és kompozit oszlopfővel. XVIII. század. — Szán, fenyő és hársfából faragott díszszel. XVII. század. — Gyertyatartórúd, két darab, puhafából, festve és aranyozva, gazdag, faragott diszítéssel, hosszú nyélen háromoldalú baldachin, alatta szűz Mária szobra, a XVIII. századból. — Gyertyatartórúd, két darab puhafából, faragott díszszel, festve és aranyozva, hosszú nyélen, háromoldalas fülke szobrocskákkal. Körmenetek alkalmával használták. XVIII. század. — Püspököt ábrázoló szobor, két darab, nyárfából faragva, festve és aranyozva, a XVII. századból való. — Ajtókeret, fenyőfából faragott, festve és aranyozva. XVII. század. — Keret, két darab, puhafából faragva, egyik márványt utánzó festéssel, a másik teljesen aranyozva, XVIII. század. — Angyalka-szobor, öt db, puhafából faragva, a XVIII. századból. — Gyermek-Jézus-szobor, puhafából, testszinüre festve. XVIII. század. — Gyertyatartó, két darab, puhafából, gazdag faragással, teljesen aranyozva, kandelaberszerű, a XVIII. századból. — Keretrészlet, tizenegy darab puhafából faragva. XVIII. század. — Keret, nyárfából faragva, részben aranyozva. XVIII. századból való. — Faragott részletek, tizenhat darab puhafa, a XVIII. századból. Mindezen tárgyak Delhaes István festő hagyatékából valók. — Álarc, faragott fa, sötétbarna lakkal, japáni, a XIV. századból. A „Nô“ szertartásos tánchoz való. — Álarc, faragott fa, a természetes bőrt utánzó lakkal. Japáni, a XIV. századból. — Ördögöt ábrázoló szobrocska, faragott fából. Japáni, a XII. századból. — Szobrocska, Daikokut ábrázolja, fából faragott, Japáni a XII. századból való. — Szobrocska, fából, Bichamont ábrázolja, ülő helyzetben. Japáni, a XII. századból. — Szobrocska, Tenno-Zatchot ábrázolja, fából faragott, festés nyomaival. Japáni, X. század. E tárgyak a Hajasi gyűjteményből valók. Ajándékozta Szemere Attila, Budapest.

D) Fémmunkák. Állvány, két darab kovácsolt vasból való triposz, a XVII. századból.

E) Hímzések, szövetek. Mellény, három darab, egyik fehér, sima selyem, vékony vörös és kék zsinór-aplikációval. A másik világos zöld, sima selyem, szétszórtan hímzett, hármas zöld levelekkel. A harmadik világos, recés selyem, sárga hullámalaku és szines virághímzéssel. A XIX. század elejéről származnak. Ajándékozta Ghyczy Emma és Margit, Budapest.

F) Kis plasztika. Plaketta, bronzból öntve, zöld patinával, rajta Karap Ferenc arcképe. Modern munka. Mintázta Telcs Ede szobrász. Ajándékozta Rikkel Gyula, Budapest. — Szarvast ábrázoló bronzszobor, öntött, sárgás-barna patinával. P. Lenordez alkotása; modern munka. Ajándékozta Wodiáner Albert báró hagyatékából Harkányi György báró.

II. Vásárlások: *A) Agyagművesmunkák.* Díszedény, három darab, vörös, kemény cserép szines, márványos mázzal. Modern munka. Készítette Vögerl Gusztáv. — Díszedény, nyolc darab, porcellán, szines, többnyire szürkés mázzal. Készült Fischer Jenő, herendi gyárában 1901-ben. — Gölöncsért ábrázoló szobrocska, vörös terrakottából. Modern munka. Mintázta Damkó József. Ezen tárgyak a Magyar Iparművészeti Társulat 1900-ik évi kiállításából vásároltattak, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium által kiutalványozott összegből, az iparművészeti múzeum részére. — Díszedény, égetett agyagból, barna és sárgás ólommázzal. Tervezte Horti Pál. — Tál, égetett agyagból, fehér ónmázzal, közepén szines virágdíszszel. 1671-ből való. Magyar munka. — Kávéskészlet, öt darab porcellán, festett szines empire diszítéssel. Tejeskanna, kávéskanna, cukortartó és két csésze, aljjal tartozik hozzá. Ó-bécsi munka 1816-ból. — Kályhafiók töredék, két darab mázatlan égetett agyag. XV. századból. — Cserépdombormű töredék, égetett agyag, zöld mázzal, Éva teremtését ábrázolja, a XVIII. századból. — Szobrocska, ülő parasztot ábrázol, vörös terrakottából. Mintázta Telcs Ede 1899-ben. — Szobrocska, álló női alak, terrakotta, vöröses szinű, viaszszal beeresztve. Mintázta Telcs Ede 1899-ben. — Tányér, három darab fehér porcellán, kobalt kék, máz alatti virágdíszszel. Ó-bécsi munka a XIX. század elejéről. — Tál, ó-bécsi porcellán, kék virágdíszszel, a XIX. század elejéről.

B) Bútorok. Szék, vörös eres fából, kék bőrpárnázással. Modern munka. Tervezte és készítette Lingl Károly, Budapest. — Karosszék, diófából sötétvörösre pácolva, faragott levéldíszszel, kék gyapjubársony-párnázattal. Modern munka. Tervezte: Faragó Ödön, készítette: Schönmann A., Budapest. — Csillár, sárgaréz, villamos világítás számára. Modern munka. Készítette: Kissling Rezső, Budapest. E tárgyak a Magyar Iparművészeti Társulat 1900. évi kiállításából vétettek, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium által kiutalványozott összegből, az iparművészeti múzeum részére. — Céhláda, fenyőfából, diófafurnirozással, geometrikus berakással, a XVIII. századból.

C) Bőrmunkák. Szivartárca, barnás-sárga maroquin écrasé, szines bőrmozaikkal. Modern munka. Tervezte: Faragó Ödön, készítette: Tull Viktor, Budapest.

D) Fafaragás. Iconostas, fenyűfából, egyszerű talapzaton, három emeletre osztott, oszlopok és párkányok által keretelt képsorozat, faragott és festett díszszel. Benne három ajtónyílás. A viskóci (Sáros m.) görög kath. templomból. Festette: Dwornicki Antal, 1761-ben.

E) Fémmunkák. Násfa, aranyozott ezüst, szines sodronyzománccal díszítve. Modern munka. Készítette: Huber Oszkár. Budapest. — Násfa, ezüst, aranyozva, sodronyzománccal. Modern munka. Készítette: Ugyanaz. — Díszedény, réz, fémfényű márványozott zománca a lila és zöld színek különböző változatait tünteti föl. Négy, áttört díszű, aranyozott ezüst

Rauscher Lajos, *Róth* Miksa és *Víg* Albert választmányi tagok.

A jegyzőkönyvet vezette *Györgyi* Kálmán vezértitkár.

Távolmaradását kimentette Forster Gyula és Nádler Róbert.

Kiegészítésül a legutóbbi választmányi ülésen tett bejelentésének elnök jelenti, hogy a kereskedelemügyi miniszter urnak leirata a szt.-louisi kiállítás magyar csoportjára nézve létrejött megállapodások tárgyában még le nem érkezett, sem pedig a csoportra vonatkozó helyszini rajzok be nem érkeztek, így alig remélhető, hogy a csoport jövő évi május 1-éig elkészüljön, mindazonáltal, amennyiben lehetséges volt az előkészítő lépések minden irányban megtétettek, nevezetesen ő (az elnök) szólította fel a rendelkezésre álló adatok alapján eszmei pályázatra Faragó Ödön, Horti Pál, Maróthi Géza és Vigand Ede művészeket, akik közül az utolsó három vázlatát bemutatták.

Tudomásul szolgál.

A borsod-miskolci közművelődési és Múzeum-egyesület megkereste a társulatot, hogy 1904. év tavaszán rendezzen Miskolcon kiállítást, amelynek költségeinek viselésére az egyesület vállalkozik.

Radisics Jenő célszerünek véli, hogy a tervezett miskolci kiállítás összekapcsoltassék egy Kassán rendezendő kiállítással.

Elnök hozzáteszi, hogy értesülése szerint Szolnokon is szivesen vennék, ha a társulat ott ily kiállítást rendezne, egyuttal azonban megjegyzendőnek véli, hogy a vidéki iparművészeti kiállítások rendezésére a közoktatásügyi miniszterium 1903-iki költségvetésébe bevett 4000 koronányi összeg az obstrukció folytán elesett, s így még most meg nem állapítható, vajjon a társulat képes lesz-e erre valamely összeget saját 1904-iki költségvetésébe bevenni.

A választmány e vidéki kiállítások rendezésének eszméjét helyeslessel fogadja és megbizza az elnökséget, hogy e kiállítások esetleges megtartása dolgában a szükséges előkészítő lépéseket megtegye.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter állami nagy arany-érmének biráló bizottságába a jury-szabályzat 5. §. értelmében titkos szavazás útján a választmány megválasztja 14 szavazattal Ráth György elnököt és 11 szavazattal Czigler Győző másodelnököt.

Elnök előadja, hogy a társulat működési körének nagyobbodásával az adminisztrativ tennivalók rendkivül megszaporodtak, úgy hogy azokat a mostani személyzet megfeszített munka mellett sem végezheti el kellően. Ezért égető szükségesnek tartja, hogy a társulat állandó másodtitkárt alkalmazzon, aki egész idejét s tevékenységét kizárólagosan a társulatnak szentelhetné. Erre az állásra illetékes helyről ajánlották neki Szécsény Ferencet, az Orsz. Iparegyesület első fogalmazóját.

Hosszabb eszmecsere után a választmány elfogadja az elnök javaslatát s elhatározza, hogy Szécsén Ferencet három havi próbaidő fenntartásával másodtitkárnak alkalmazza s évi díját 3000 koronában állapítja meg. Egyuttal felmenti a másodtitkári teendők alól Czakó Elemért s elismerését fejezi ki neki, e minőségben teljesített buzgó és eredményes működéséért.

Elnök előadja, hogy a társulat ügykörének rendkivüli bővülése folytán az eddigi ügykezelés módja teljesen tarthatatlannak bizonyult, és beállott annak szüksége, hogy az ügyviteli szabályok a társulat mostani helyzetének megfelelően reformáltassanak. Eziránti javaslattételre tehát egy bizottság kiküldését hozza javaslatba. Jelenti továbbá, hogy úgy a májusi lakberendezési kiállításnál, mint a karácsonyi kiállításnál az installáció költségei tetemesen meghaladták az előirányzatot, s ezért ajánlja, hogy e bizottság az ide vonatkozó számadások tárgyában teendő intézkedésre is felhatalmaztassék.

A választmány az elnök által felhozottakat tudomásul véve, megbizza Szalay Imre, Czigler Győző másodelnökökből, továbbá Ágotai, Fittler, Gelléri, Morelli, Radisics tagokból alakított bizottságot, hogy az elnök kivánsága értelmében a társulat ügykezelésének rendjét, a társulat anyagi helyzetét s a hozzá utalt számadásokat átvizsgálják s megvitassák, esetleg az egy vagy más irányban sürgősnek mutatkozó intézkedéseket az elnökkel egyetértőleg megtegyék, s a szükségessé vált ügykezelés reformjára nézve részletes javaslatot tegyen.

A főtitkár jelenti, hogy a legutóbbi választmányi ülés óta a társulatba belépett 31 új rendes tag.

Örvendetes tudomásul szolgál.

ÚJ TAGOK. 1903. év november hó 21-ike óta e füzet megjelenéséig a következők léptek be a Magyar Iparművészeti Társulat rendes tagjainak sorába.

Altnöder Endre mérnök Mezőberény, *Albrich Mihály* Nagy-Szeben, *Ágai Vilmos* bank-

hivatalnok Budapest, *Ari Albert* lakatos Kisujszállás, *Biró Kálmán* ép. vállalkozó Mezőtúr, *Braun Gusztáv* műasztalos Arad, *dr. Beöthy Zsolt* főrendiházi tag, egyet. tanár Budapest, *Bittner János* bronzműves Budapest, *Bende Andorné*, született *Berzsenyi Jolán* Miskolcz, *Benyovits Miksa* bútorkereskedő Budapest, *Buncsek Rezső* szobrász Garam-Szt.-Kereszt, *Boros Rudolf* tanár Budapest, *Battlay Dezső* Budapest, *Braun Lajos* gyógyszerész Budapest, *Brassói Magyar kir. áll. főrealiskola „Mikes" önképző köre* Brassó, *Balog Emil* mérnök Budapest, *Breitkopf Elek* kárpitos Budapest, *dr Charmant Oszkár* kir. közjegyző Budapest, *Dudinszky Viktor* asztalos Kassa, *dr. Dietrich Adolf* m. s. titkár Budapest, *Deutsch Nándor* bútorgyáros Budapest, *Dani Nándor* takarékpénztári tisztviselő Budapest, *Damokos A. Jenő* műasztalos Budapest, *Damkowszky Gyula* főv. számtiszt Budapest, *Degré Andor* min. fogalmazó Budapest, *Damianovits László* műasztalos Budapest, *Füleky I. Antal* asztalos Szolnok, *Földi Imre* államvasuti művezető Budapest, *Garlathy Géza* Sopron, *Giergl Kálmán* műépítész Budapest, *Gichner János* paplan-gyáros Budapest, *Gärtner József* arany- és ezüstműves Budapest, *dr. Gesztessy Ferenc* miniszteri s. fogalmazó Budapest, *Gabrovitz Kornél* tanár, szobrász Budapest. *Gábor Ignác* mérnök Budapest, *Huber Antal* Budapest, *dr. Hegyeshalmy Lajos* miniszteri osztálytanácsos Budapest, *Hegedűs István* építész Debreczen, *Horváth Jolán* Budapest, *Hollefreund Albert* Budapest, *Hübschl Kálmán* Budapest, *dr. Illés Dezső* ügyvéd Veszprém, *Jankovics Bezsán* Gézáné Lukác (Slao), *Inhos Ernőné* Budapest, *Küntzl Alajos* ny. M. Á. V. gépész főmérnök Budapest, *Kohn Sándor* gépészmérnök Budapest, *Konrádi Lajos* cs. kir. kath. lelkész Kassa, *Kurses Imre* asztalos Makó, *ifj. Koperly Döme* a m. kereskedelmi r.-t. cégvezetője Budapest, *Kéler Elemér* műegyetemi hallgató Budapest, *Kállay Ubul* földbirtokos Nagy-Kálló, *Keresztély Sándor* zongoragyáros Budapest, *Kiskunhalasi Ipartestület* Kiskunhalas, *Klein Jenő* mérnök Budapest, *Katona Mihály* építész Budapest, *Marandini Bálint* műépítész Budapest, *dr. Minich Károly* törv. orvos Budapest, *Miskolci „Vizcsöpp" Társaság* Miskolc, *Medve Kálmánné*, szül. *Onodi Ilona földbirtokosnő* Budapest, *Novotny János* kárpitos és díszítő Budapest, *ifj. Oberschall Victor* állami hivatalnok Budapest, *Öhlvang Károly* kir. járásbirósági aljegyző Szigetvár, *Pete Csongor* takarékpénztári tisztviselő Budapest, *Popper Vilmos* bankhivatalnok Budapest, *Polsch Győző* szövőgyári tisztviselő Sepsi-Szt-György, *Pótsa Bertalan* földbirtokos Szász-Dányán, *Réthy Menotti* m. kir. iparfelügyelő Budapest, *Reppmann Gyula* műépítész, uradalmi mérnök Arad, *dr. Rényi József* miniszteri titkár, egyet. m. tanár Budapest, *dr. Rózsaffy Dezső* Budapest, *Szalka Jakab* építőmester Budapest, *báró Stojanovits György Schöffer Ervin Ottó* okl. építész Budapest, *Schulek Erika* Budapest, *Steiner Lajos* díszítő Budapest, *Scheiber Miklós* műépítész Budapest, *Sándor Imre* takarékpénztári tisztviselő Budapest, *Szontagh Erzsébet* Budapest, *Salló Ervin* Budapest, *óvári Szeőke Béla* Budapest, *Smits Lajos* műépítész Budapest, *Tordai áll. polgári leányiskola* Torda, *Török János* gyógyszerész Budapest, *Tószögi Imre* Budapest, *Ulrich Gusztáv Adolf* ipariskolai igazgató Budapest, *Uprinmy Antal* kereskedő Budapest, *Vidovics Rokus* magyar kir. posta- és távirdafőtiszt Budapest, *Vágó Pál* festőművész Jász-Apáthi, *Verzár Gyula* okl. vegyész Brassó, *Vigh Béla* gyógyszerész Budapest, *Vezsényi Dezső* bankhivatalnok Budapest, *dr. Wagner Vilmos* Budapest, *Weisinger György* Budapest, *Winter Lajos* Pöstyén, *Wertheimer Soma* gőzmalmi képviselő Budapest, *Zoltán Imre* magánhivatalnok Budapest. Összesen 96 új rendes tag.

Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek gyarapodása 1902-ben. I. Ajándékozások: *A) Bútorok.* Tükör, fából faragott, aranyozott keretben. XVIII. sz. — Ládika két darab, egyik csonttal borított, XVII. sz., másik békateknő, ébenfa és gyöngyház mozaikdiszítéssel, keleti munka. — Házi oltárka, békateknővel borított fából, borostyánkő és domborműves diszítéssel. — Karosszék, párnázva, fehérre festett és részben aranyozott fából. XVIII. század. — Szék, diófából, faragással, préselt, vörös bársony-bevonattal, XVII. század. — Bölcső, diófából, faragott diszítéssel. XVII. század. — Ágy, diófából, gazdag faragással, baldachintartó oszlopokkal, oldallapjai firenzei selyemdamaszttal bevonva, hátlapján festett czímer. XVII. század. — Ládikó, diófából, sárgaréz vasalással. XVIII. század. — Szekrényke, fiókokkal, puhafából, diófafurnirozással, a XVIII. századból. — Láda, három darab, diófából, faragott díszszel, az első 1644-ből, a második 1697-ből, a harmadik a XVII. századból. — Asztalszekrény, teknősbékahéjborítással, körtefa és műmárvány-berakással. XVII. századi olasz munka. — Szekrény, diófa, gazdag barok-faragással, XVIII. század. — Szekrény, tölgyfából, alépítményből és felsőrészből áll, faragott díszszel. XVII. századból. — Szekrény, körte-, dió-, magyar kőris- és jávorfából, intarziákkal diszítve, oszlopokkal és párkányokkal olyformán tagozva, mintha egy ház homlokzatát alkotná, német renaissance és a XVII. századból való. — Tükör, két darab, köszörült üvegből, pajzsalakú, veneziai munka, a XVIII. századból. — Tükör, feketére pácolt fakerettel, réz, carneol és márványgombokkal diszítve. XVII. század. — Tükör, gazdagon faragott, barok kerettel, aranyozva. A XVII. század második feléből. — Tükör, faragott rokoko kerettel, a XVIII. századból. — Varró-ládika, faragott levéldíszszel, ferde fedőlapján tűpárna. XVII. század. — Szekrényke, dió- és körtefából, műmárványbetéttel, fiókos, a XVII. századból. Mindezen tárgyak Delhaes István festő hagyatékából valók. — Asztal, mahagoni-, ében- és különféle pálmafából, berakott és faragott munka. Ajándékozta Zichy Nep. János gróf, Budapest.

Magyar Iparművészet
1904. 55. l. az Iparm. Muz. gyűjt. anyag. 1902-ből
Dercsényi Elek
csányik.:
(Vázlatok)

M.D.K.

DVORNISZKY Antal festő

Garas XVIII. 17 215. l.

Dvorszky Hedvig

Hozzászólás az anketához.

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 33 l.

Dvorszky Hedvig

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 33. l

Dworsky Hédi

Emlitve

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója

1970. IV. 20.

Dvorzsák Ede

Czigler Győző, ifj. Francsek Imre
épitették a Vörösliget-i Széchenyi fürdő épületeit.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

370 P.

Dvornyik István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Gyaj Magyar

NÉPÚJSÁG
Eger

1980 JAN 6

1021

Dvornyik
István:

Gitáros nő

... jutunk ...agokba?

... jutunk a csillagokba. S a latin ...tetődően jött a magyarázat is: ...leg a csillagokba jutásnak ko... ...lt az ismérve és a lehetősége, ...nem derült, hogy a csillagokba ... legrégibb módja járható csak, ... ez az embernek az önmagán ...megvalósítása, — hogy divatos ... lényeg azonban akkor is, eb... ...n is, — a munka.
...erré tette.
...ber lett a legfontosabb terme...

...t és még több ehhez hasonlót ...tözhely készletéből felsorolni a ...ek segítségével el lehet jutni ...bbis lélekben odáig emelkedni. ...: az utóbbi időkben — hetek-

9?761

Az IPARTERV KISZ szervezete és a Budapesti Müszaki Egyetem Vásárhelyi Pál Kollégiumának rendezésében a "Mai épitészeti problémák" sorozat következő előadása febr. 13.-án este fél 7 órakor a kollégiumban lesz. /XI. Bartók Béla u. 17. club/

K é p z ő m ü v é s z e t a

m o d e r n é p i t é s z e t b e n

cimmel D v o r s z k y H e d v i g müvészettörténész tart vetitettképes előadást, melyben sik és térbeli, fém üveg, zománc, kerámia stb. plasztikákat mutat be magyar és külföldi épitész-képzőművész kapcsolatát elemezve.

Jó néhány éve annak, hogy Dr Pogány Frigyes professzor a történelmi stilusok épitészeti-képzőművészeti viszonyait elemezve a zseniális t á r s m ü v é s z e t fogalmát vezette be e sajátos képzőművészeti müfaj jelölésére. - Vajon a modern épitészet formavilága igényeli-e e yáltalán a társmüvészetet abban az értelemben, ahogy történelmi elodei, - s ha más értelemben igényeli, milyen lehet az? Melyik képzőművészeti müfaj találja meg leginkább a kapcsolatot, vagy netán eggyéválást?

Az az épitészet, amelyet XX. századinak, modernnek, korszerünek tartunk, rendkivül gazdag karakterü, szemléletében sokféle alkotói magatartás vetületét találjuk. Itt-ott forrongó pontjai vitalitásáról tanuskodnak. Gazdaságossági, esztétikai, funkcionális és egyéb problémáit viták és megvalósitott müvek sorával egyre inkább tisztázza. Az elmult évtizedek épitészete stilusokat teremtett, gondosan feltérképezte jónéhány területének alapvető problémáit, ipart hozott létre, s kamatoztatta az ipari funkciók esztétikumát. Gropius, Wright, Neutra szemlélete és eredményei éppoly tiszta alapot és gondolati tárházat jelentenek ma már, mint Costa, Kenzo Tange vitatott, de mégis érdekes, határozott állásfoglalásai. Ezeknek az évtizedeknek munkásságában axiomaként tisztázódtak alaptételek. - De nem egészen igy az ezekben az épitészeti környezetekben érvényesülni akaró képzümévészeti ágakban. Pedig a lehetőségek igen nagyok lennének, s biztosan állithatjuk, hogy ez a mai modern épitészet is éppugy szükségszerüen társul hivhatja egy másik alkotó terület sokféle müfaját, mint azt más körülmények között, esetleg alapvetően más szemléletü korok tették.

A következő előadásunk márc. 16.-án Bolmányi Ferenc festőművész munkásságával foglalkozik. Az előadást Koczogh Akos müvészettörténész tartja.

Dvorsky Hedvig

DIJELOLEGES

BUDAPEST 70 II. 10 18 5 U

Dr. Német Lajos
Budapest XIV.
Bánki D. u. 73.

IPARTERV
Ipari Ép...
V. D...

Doorszky Hedvig művészettörténész

dr Aradi Nóra egyetemi tanárral beszélget a budapesti nemzetközi kisplasztikai biennáléról

A „Művészeti Magazin" szövegét l. „dr Aradi Nóra egyetemi tanár" cimszó alatt

Művészeti Magazin 1978. IX. 12. 20.45. 8. TV.

Dvoszky Hedvig
1021 művészettörténész

1981. VIII. 5. 20.33 Petőfi -Sz.J.-

Válas/s/z !

- A dalban ugyis a kemencét emlegették hát egy fircsa asszociációval, de azért had térjünk rá következő beszédtémánkra. Studiónk vendége Dvoszky Hedvig művészettörténész. 78 óta minden évben megrendezik Kecskeméten a kerámia studióba a kerámikusok nemzetközi szimpozinját. Valyon mi érdeke, mi haszna van ebben Magyarországnak és gondolom elsősorban a fiatal iparművészeinknek ?

- Hát nem a kemence ölelgetésében elsősorban, de mindenképpen a kemebce használatában. Ez azért érdekes, mert a kecskaméti kerámia studió tulajdonképpen második nekirugaszkodásra jött létre. Az alapinditást, mint ezt már régóta ismerjük a siklósi kerámia szimpozizion kezdte körülbelül egy évtizede. És az érdekek is ugy fonódnak össze, hogy a kétféle hely kétféle lehetőséget kinál. Az idén éppen ezért a kemence épités az egyik ilyen különleges program. Mint tudjuk azt, hogy a kerámikusok munkájának ez a lelke, a tüz és a tüzben értékké váló tárgy létrehozása. Ezért aztán nagyon nagy gond, hogy hogy lehet megoldani az égetést különböző anyagokra és különböző hőmérsékleti tartományokra. A magyar keramikusoknak szerencséjük van, mert Magyarországon sokféle jó nyersanyagot lehet kapni, de nagyon kevés lehetőségük van arra, hogy drága pénzért villanykemencéket vegyenek, vagy más tüzelésü kemencéket. Ezért tulajdonképpen a kecskeméti kerámia studióban is és majd utánna a siklósi kerámia telepen folytatólag az idén azt tanulták meg ezek a keramikus müvészek, hogy hogy is kell épiteni a tárgy köré egy kemencét szabadtüzi égetésben. Ezt egy japán kerámia égetési technológiáról, a raku égetésről nevezték el. És hát ma már ezt Magyarországon mindenki ismeri. Szeretném megemliteni, hogy már az elnevezést is, a technológiát azt a, szeretném megemlitani, hogy ez egy elég fontos dolog, azt a keramikusok szemléletében bizonyos változások következtek be az évek során. Igy tehát nem uj keletü, amit most mondok, Mégis azt kell, hogy mondjam az egyik legnehezebb dolog, ha valamit már megtaláltunk, valamit már kialakitottunk, de azt meg is kell tudni tartani és tovább is kell tudni fejleszteni.

- Egy későbbi válaszban majd sikerül hangképekben rögziteni azt is, amikor egy raku kemencét a szabadban összeraknak a különböző nemzetiségü résztvevők. Különösen érdekes volt az amerikai házaspár részvétele, akik egy repülőgépen hoztak haza egy raku kemencét. De térjünk vissza magára a szimpozionra. Tulajdonképpen fiatal iparművészeinknek ez nagy lehetőség arra, hogy különböző más gyárakban dolgozzanak, hiszen például ezen a szimpozionon is részt vett egy NDK beli szilikátmérnök. Nagyon érdekes volt, nekem fel is tünt. Hát Magyarországon is van szilikátipari mérnökképzés. Nem érdeklődnek a kerámia iránt ?

- Valószinüleg a kérdés lényegében rejlik az, hogy az érdeklő-

dést így is fel szeretnék kelteni a keramikusok. Természetesen a magyarországi Szilikátipari Kutató Intézet és különböző mérnökök is érdeklődnek ez iránt, de itt most konkrétan arról a plasztikus lehetőségről van szó, a szónak az igazi értelmében, amikor egy olyan vegyészmérnök dolgozik együtt a keramikusokkal, aki egyébként ezt a vegyészeti tudását művészként alkalmazza. A fiatal művészeknek éppen ezek a különleges tapasztalatok adják azt a továbbképzési lehetőséget, amihez az alapot az iparművészeti főiskolán, vagy egyéb helyeken szerezték meg. Ez a szimpozion lényege tulajdonképpen, hogy ugy a 30 évesek az 50 évesekig mindenféle nemre és korra való tekintet nélkül bátran megmondhatják egymásnak, természetesen a kézben a tárgy, tehát nem lehet letagadni, hogy most mi az ami sikerült, mi az ami nem. Tehát egy igazi, őszinte tapasztalatcsere a lényege a szimpozionnak.

- Ez idáig nagyon közhelynek is tünhetne, ha nem tudná az ember, hogy a keramikusoknál egyáltalán a máz készitésnek micsoda évszázados titkai vannak. Ilyenkor például kiadja a keramikus a saját sómázas technikáját, hogy mikor mennyiből mit tesz, hogy olyan kék legyen ? Vagy azért ilyen mélységig nem jutnak el ?

- De igen. Azt hiszem, hogy ez nagyon érdekes dolog, mert tényleg a kerámia és a porcelánkészités egyik jellemző tulajdonsága az, hogy titkok voltak mindig is a középkortól, de még régebben is. S ennek a titkok átadásának a folyamata azért ugy jellemezte még a magyar kerámiamüvészetet is, a mühelygyakorlatban, vagyis hogy ki mivel teszi jellegzetessé, vagy egyedivé. Azonban ez a szimpozion,mint egy közös munka. Nem türi és nem teszi lehetővé a titkok megőrzését és éppen erről le is szoktatja a müvészeket. Tudniillik, attól még nem válik egyedivé egy tárgy, hogy megismeri a másik müvész technológiai eljárását. És különben is nem csak a mázak, hanem maga a tárgy formálás, maga az égetés folyamata, ami a lágy anyagot egy szépen csengő cseréppé égeti, ez önmagába véve mindenki szeme előtt zajlik, Tehát mütárgyává csak az egyéniség alakitja,

- Hogy Kecskemét mennyire büszke volt erre a nemzetközi szimpozionra, mi sem bizonyitja jobban, mint hogy a városi tanács is képviseltette magát itt és nem is akármilyen hivatalos szinten. Hallgassák meg Fiser Istvánt a városi tanács elnökhelyettesét, akit a megnyitóünnepség után kértem egy rövid beszélgetésre.

- Ha a megéri kifejezést anyagiakra vonatkoztatjuk, akkor nem jó uton járunk. Illyés Gyula egyik idézete jut eszembe, amikor azt mondja, hogy "..szellemi összetertó nélkül nincs nemzet." Ez a szellemi összetartó erő ez sok szines szálhól tevődik össze és ebből a sok szines szálból az egyik a müvészetnek a szála. Ezen belül is pedig a kerámikus müvészeté.

- Mi történik most idén nyáron Kecskeméten a kerámia studióban ?

- Most fejeződtek be a Kodály szeminárium előadásai. Ismét szer-

Dvorszki Hedvig, művészettörténész

Szombathelyen, a Savária múzeumban, tekintheti meg a textilművészeti kiállítás. Mi az iparitextília? Dvorszki Hedvig magyarázza meg, hogy lényege a sorozat gyártás.

Művészeti Magazin

1977. VIII. 25. 21.25 TV. D.

Doorszki Hedvig

művészettörténész

Keserü Ilona festőművész kiállításáról a székesfehérvári Csók István képtárban számol be a Művészeti Magazinban a csatolt melléklet szerint.

Művészeti Magazin 978.X.17. 21.05

D. Tv.

Dvorszki Hedvig művészettörténész

.. Eddig egy kiállitás hátterét igyekeztünk feltérképezni. Nézzük tovább a hónap kiállitásait. Először egy budapesti tárlatot. Megkérem Dvorszky Hedvig művészettörténészt legyen ebben segitségünkre.

szándékot. Egyébként a szobrászat jelenlegi helyzetéről ad eléggé egyhangu képet.

Művészeti magazin
1978. VI. 15. Televízió 21.45 - 8 - Gmá.

- A hónap legjelentősebb kiállitása a magyar szobrászati kiállitás a Mücsarnokban. A Képzőművész Szövetség Szobrász szakosztálya több száz müből válogatta azokat az alkotásokat, melyeket most itt nézőinkkel együtt láthatunk. Önkéntelenül felmerül a kérdés, hogy ezek az összefoglaló bemutatók milyen kivánságokat hoznak hivnak maguk elé. Várakozással tekinti ezt a szakma, a közönség és a kritika egyaránt. Gondolom, hogy a közönség valami megrendeitő élményt, valami szépet, valami emlékezeteset, valami szenzációt vár az ilyen kiállitásoktól. A szakma kiváncsi, a szakma kiváncsi a kollégamunkájára, kiváncsi a legujabb tendenciákra, és érdekli az is, hogy vajon a másik kolléga mennyivel jobb és hol az ő helye a müvészetek egészében. A krtika is vár valamit, várhatja azt, hogy van-e egyösszefoglaló kiállitásnak valóban valamilyen közös gondolata, vagy csak az egyes alkotások emelkednek ki ebből. Nézzük meg, mit váltott valóra ezekből ez a kiállitás. Ha szobrászati témában akarjuk összefoglalni, akkor azt gondolom, hogy mondjuk azt, hogy vannak klasszicista hagyományok. A mult nagy költői, zenészei, festői ihlették meg egyrészt a müvészeinket, ha a formálás szempontjából nézzük, akkor ugy gondolom, hogy a konstruktivista épitkezés is jelen van ezen a kiállitáson. Az anyagok szempontjából akkor feltétlenül azt állapithatjuk meg, hogy maximálisan az acélés a müanyag a legkorszerübb anyag itt. Itt tehát a kiállitáson inkább furcsa hatásokkal találkozunk, melyből legfeltünöbbnek azt találom, hogy Melakó Miklós évekkel ezelőtt nagy sikert kiváltott Ady szobra több szobrásznál is visszatér. Igy Marton László, Egri Józsefet a festőt ábrázoló szobrában ugyancsak elgondolkoztató, hogy Csontváry kitünő expresszív önarcképét Kiss Kovács Gyula szobrászmüvész Csontváry mellszobrában milyen naturalista hüséggel követte. Kicsit sajnálatos az, hogy Bartók Béla zseniális müvészi érzékenységét Varga Imre egy nagyméretü szoborba rejtette el. Igy a kiállitáson paradox értékekkel találkozunk, az válik inkább kiemelkedő értékké, amelyik szerény és inkább a müvész befelé forduló szándékait tükrözi. Itt például egy katarzikus élményt egy sajátos személyes problémát érzékelhetünk Somogyi József Doboz cimü szobrában, ugyancsak nagyon személyes élményt érzékelhetünk Fekete Tamás Izák Bábelt az irót ábrázoló portréjában. A kisplasztikák is ezt követik. Mint például Balázs Eszternek Russot a francia irót ábrázoló lirai kis alkotása. A konstruktivista szellemben formált alkotások közül is szivesen ajánlanám a nézők figelmébe Pájzs Lászlónak rendkivül gondosan és precizen, szinte matematikai figyelemmel komponált akril és fémplasztikáját. Ugyancsak egy bizonyosmozgásrendszerre épül Segesdy György Három szobrának variációja, és örömmel üdvözölhetjük a Rába gyárban készült egyik szobrot, Lugosi Mária alkotását.

- Tehát többféle szobrászati megoldást láthatunk a kiállitáson előzetes kritikai vállalkozásunkat még sem elégithette ki. Ugy tünik a kiállitásnak nem volt semmiféle vezérlő koncepciója. Maradnak tehát az ilyen különleges élmények, mint Szervácius Tibor Petőfi halála cimü gyökérből faragott szobra, vagy pedig a kitünően mintázott parókával diszitett másik szobor Kő Pál kis női figurája. Iránikus kicsit fanyar gunyos hangvételével. A kiállitás egésze a szobrász szakma elbizonytalanodását dokumentálja. Részben azért, mert alig érzékelik azt, hogy ma mának szoló alkotásokatlátunk, talán a progresszivebb irányba mutató konstruktiv alkotások képviselik ezt a

Drsurbán Ágnes, rajztanár, képzőművész.

Megnyílt a nyírbátori képzőművész stúdió 12. rajztanári oktatótelepének bemutatója a Nyíregyházi Galériában. Szerepel Drsurbán Ágnes /Nyírbátor/ műve.

Bátori tűzzománcok.

Kelet-Magyarország, 1983. febr. 4.

Dvorszki Hedvig
művészettörténész

1977.II.6.Petőfi, 11.4o /KJné/

Láttuk, hallottuk....

- Az iparművészeti főiskolások diploma munkáiról Dombovári Gábor beszélget Dvorszki Hedvig művészettörténésszel.

- Két helyen folyik Magyarországon építész képzés a Müszaki egyetemen és az Iparművészeti Főiskolán..Milyen szemléleti ez a kérdés ? Maradjunk most az Iparművészeti Főiskolánál. Mit tudnak a végző s a végzett hallgatók ?

- Hát a Müszaki Egyetem építész képzése döntően az építészmérnöki képzésre helyezi a hangsulyt, az Iparművészeti Főiskolán pedig a hallgatóknak a feladata elsősorban az, hogy már megtervezett épületekben, esetleg már megvalósuló félben

lévő épületekben gondolkozzanak, lehetőleg ugy hogy az épület teljességét tartsák szem előtt és inkább a belső tér kialakitása legyen a feladatuk.
Az Iparmüvészeti Főiskolán egyébként ennek a hagyományait elsősorban a Bauhaus iskola szäleme határozta meg hosszu évek óta, aminek egyik alapelve az épitészet gyakorlatában a részleteket is figyelembe vévő tárgy tervezés lenne, tehát a székeké, az asztaloké, világitó testeké, tehát egy iparmüvészeti Főiskolára járó épitész hallgatónak ugy kell belső teret megtervezni tudni, ha ez a feladata, hogy minden egyéb ilyen szempontot is figyelembe vegyen.
A szemléletet jelenleg azt hiszem, hogy nem lehetne még sem a Bauhaushoz sem más stilus fogódzóhoz vagy iskola szellemhez kötni. Azt hiszem jobb is lenne, ha már nem a Bauhaus - bizonyos mértékü kézmüves szellemét képviselné az Iparmüvészeti Főiskola, hanem megfontoltabban épitene a hazai alapanyagok adta lehetőségeinkat is figyelembe véve természetesen egy ujfajta bizonyos nagyipari széria gyártásokra is koncentráló épitészeti szemléletre. Akár a házgyári lakásoknak, akár a nem házgyári lakóépületeknek a kifejezetten épitészeti részlet feladatainak megtervezését ajtók, ablakok, bejáratok kialakitását.

- Ehhez persze szükséges az ipari háttér is. Mennyiben van ez meg ?

- Ugy gondolom, hogy az iparmüvész képzésnek egyik alapvető problémája ez. A hazai alapanyagokból biztos hogy nagyon sok mindent lehet megcsinálni. Igy azt gondolom, hogy az épitészek még nem meritették ki az összes lehetőséget, be kell azonban látnunk azt biztos nem a főiskolai hallgatóknak a feladata ez elsősorban, nyilván összefüggésben van az egész épitészeti és épitőmüvészeti ágzat alapproblémáival.

- Borszki Hedvig müvészettörténész tanit is a főiskolán.
Az idei diploma feladatok, diploma munkák között volt- e kiemelkedő ? Idén is lo-en, 12-en végeztek mint minden évben.

- Kiemeltnek találnám az iskola és az óvoda tervezési feladatokat. Ezeknek az a lényege, hogy egy bizonyos helyiségek egymáshoz kapcsolását nagyon gazdaságosan nagyon egyszerüen, nagyon jól mobilizálható belső berendezéssel oldja meg. Érdekességet az idei diploma munkákként, különcséget, mint ami elő szokott fordulni ilyennel nem szolgáltak az idén.

- Jó ez vagy rossz ?
- Én azt hiszem, hogy feltétlenül rossz. Tehát hogy is mondjam a tervezés az egy nagyon nagy huzó erőt jelenthet. Igy tehát károsnak találom ezt a fantáziátlan terv bemutatást. Fontosnak találnám azt a magam részéről, hogy az épitész tanárok, akik nagyon jól ismerik a hazai épitészeti gyakorlatot is, azok épitész tanárokra hárulna egy olyan fajta feladat, hogy több bátoritást adjanak a vállalkozó kedvü növendékeknek.

Például gondolok egy ilyenre, hogy az egyik diploma feladat a Madách Szinház belső rekonstrukciójával foglalkozik. Köztudott, hogy Magyarországon kevés szinház van, nagyon szép terveket lehetne ezzel kapcsolatban benyujtani és nem kellene megfogni a növendékek kezét egy konzervativ szinházi modellhez kelljen ragaszkodni, hanem szinházat kellene tervezni a mai szinházak igényeinek megfelelően. Én igy forditanám meg a feladatokat.
Itt is nagyon fontos előzetes felmérések gondolkozás lenne szükséges.

-- Ez a tárlat is bizonyitja, hogy egyre több lehetőségünk nyilik éppen a kiállitások alapján, más országokba, müvészetükbe való bepillantásra.
Emlékezzünk csak a januári adásban Dvorszkij Hedvig müvészettörténész az Esseni Muzeum anyagát mutatta be, most pedig a görög kiállitás érdemes arra, hogy néhány szót ejtsünk róla.

- Valóban a Kulturális Kapcsolatok Intézetének és néhány muzeumnak a jóvoltából szélesednek a nemzetközi képzümüvészeti információink. A Nemzeti Galériának ez a mostani kiállitása még megnézhető, további érdekességekkel szolgálhat.
Ugy gondolom az épületben már lebontott lengyel kiállitás is megérdemelte a közönség és a szakma érdeklődését, valamint a Szépmüvészeti Muzeumnak jelenleg látható jugoszláv kiállitása.

1978. okt. 14. Televizió, 21.20 - Ime.
Müvészeti Magazin.

Dvorszkij Hedvig
a Müvészettörténet

egy, két késsel ha több vagy kevesebb van, akkor annak a hatása más lenne.

- Ugy érzem ezeknél az alkotásoknál elsősorban az érzelmek és az asszociációk dominálnak, a lengyel modern müvészetben és az avantgardeban egyaránt.
Például ennek a gyönyörü szép női arcnak a fátyol mögé rejtett vonásait a fekete csipkét, és a tördelt formákat a változatos anyagokat egyaránt a spanyol emlékezés határozza meg, amely a kép cimében is benne foglaltatik.

- Ez valami egészen megdöbbentő alkotás, nevezzük igy.

- Igen, valóban megdöbbentő, mert ugy néz ki, mintha egy régészeti lelet lenne tulajdonképpen, de ezek az apró kis csontok, ilyen gondosan egymás mellé rakva igazolják, hogy a háborus motivumok és a háboru emléke, az elnyomás képei jelentkeznek.

Dvorszky Hedvig
művészettörténész

- Vajon hogy érzik magukat a főiskolások itt a Képzőművészeti Főiskolán, milyen tervekkel, vágyakkal indulnak neki az életnek? Erről beszélget velük Dvorszky Hedvig, művészettörténész.
- Festők, szobrászok, grafikusok, restaurátor, első éves és végzős növendékek beszélgető partnereink. Legizgalmasabb kérdésnek azt találnám, hogy milyen tervekkel és elképzelésekkel jön egy növendék a Képzőművészeti Főiskolára?
- Nagyon nehéz volt a bekerülés a Főiskolára, és az volt a tervem, hogy mindenképpen többször is megpróbálkozom a felvételit, ez most szerencsére sikerült, célom az, hogy művészetekkel foglalkozzak, itt a képzőművészettel elsődlegesen, és az ehhez való segitséget és lehetőséget várom a Főiskolától, amit ugy érzem, hogy eléggé nag mértékben meg is kapok.
- Ha elvégzi egy növendék a Főiskolát, akkor tulajdonképpen milyen tervekkel, hogy hagyja el a Főiskolát? Talán téged kérdezlek.
- Hát ez sokrétü probléma, hogy azon mit értesz, hogy mi az, hogy művészet, hát tulajdonképpen mi katalizátor szerepét töltjük be, azok számára, akiknek mindezt csináljuk, tehát rajtunk keresztül szivják be azt a valóságot, amit ők esetleg lehetőségeik hiányában esetleg nem vesznek észre. Na most ugy-e egy végzős művész számára milyen kilátások adódnak? Mit kapunk a Főiskolától, objektive, mint festő. Egy tanári diplomát, ez áll művészettörténet és geometria oktatás lehetőségéből, egy adott középiskolában, hát szubjektive más a helyzet. Ide mindenki veleszületett érzelmi és eszmei tulajdonságokkal érkezik, ami aztán a főiskolás évek során hibridizálódik.
- Na hát ezt hogy érted pontosabban?
- Ugy értem, hogy mind a tanárok

1982. V.9. TV. 21.55 / Z.
Művészeti Magazin.

mind az alkotóközösség hatással van reánk, és hát ez az,amit a Főiskola kapuján kilépve nekünk rendszereznünk kell.
- De valóban mit kezd egy növendék akkor, ha megkapja a diplomáját,és mint önálló művész szeretne érvényesülni?
- Hát kicsit ugy érzi magát, mint egy ujjonc, aki ugyan már tud bánni a fegyverrel, de nem tudja még, mire lőjjön. Ez pontosan annak a függvénye,amiről az előbb is szó volt,hogy bármennyire is mérföldes lépések történtek annak érdekében,hogy a Főiskola még szélesebbre tárja kapuit, a valóság előtt, persze idézőjelbe tett "valóság" előtt, de szerintem még ujabb csatornák kiépitésére van szükség, és a, tehát ezzel az ujjonc hasonlattal élve, és ebből tovább indulva ki, még további problémák aggasztanak, pl. tul a klf. studió tagság, és a Művészeti Alap tagság megpályázása,esetleges elnyerésén,valamint későbbiek során, - bár ez ábránd - a Derkovits ösztöndij, ami átsegit egy éppen végzett fiatal növendéket, azt hiszem a legzürösebb korszakon, amikor szembe találja magát azzal a bizonyos valósággal, és az izoláltság,a végén, a Főiskolán hát nem minden esetben volt módja.
- Ugy gondolom,hogy a Főiskolán ezt a gyakorlati területet éppen a restaurátorok képviselik. Ti vagytok az egyetlenek,akik valamilyen konkrétan hasznositható mesterségre is szert tesztek. Jól tudjuk ezt?
- Igen, az 5 év alatt tulajdonképpen egy szakmát kaptam a kezembe, amely konkrét célttüz elénk, a végzés után természetesen az foglalkoztat a legjobban,hogy hogy kezdjem el,
- hogy hol tudsz elhelyezkedni?
- Hol tudok elhelyezkedni, hol tudok a saját lábamon megállni szakmával a kezemben. Hát én személy szerint,mint szabadúszó, nem mernék még egyelőre belevágni a sürüjébe a dolognak,
- Szeretnél önálló müvész lenni esetleg,ennek kell annyira a restaurátori végzettséged?
- Nem, én restaurátor szerettem volna lenni,mikor ide felvételiztem, és restaurátorként szeretnék elhelyezkedni, továbbra is, restaurátor lettem.Tehát ezt érzem feladatomnak,hanem muzeumban szeretnék elhelyezkedni,
- Ez a pedagógus diploma,ami a főiskolásoknak mintegy ajándék, mentesitené őket az önálló művésszéválás nehézségeitől erről mi a véleményetek?
- Nagyon, nagyon kevés ember van itt az iskolán,aki tényleg pedagógus akar lenni és talán az itteni iskolán a pedagógusképzés nem is olyan jó, hogy jó pedagógosuk legyünk. Tehát itt a legtöbb ember önálló müvész akar lenni,és éppen ezért a pedagógusképzés, talán nem helyes az,hogy ez egy kötelező dolog, hanem inkább fakultativ oktatásként kéne kezelni,és emellett még olyan fakultativ tantárgyakat kéne felvenni,ami még szakmát is ad.Tehát értem itt a fotót és egyéb dolgokat.
- A főiskolai képzésnek egyik jellegzetessége, már mint a Képzőművészeti főiskolai képzésnek,hogy szemléletet is ad a növendékeknek, ennélfogva eléggé szubjektiv, vagy személyekhez,tanárok-

hoz kötődő, gondolom,hogy ez meghatározza a későbbiekben is az érvényesüléseteket. Igaz ez?
- szerintem nem igáz,hogy egy tanár személye dönti el,hogy később valakiből mi lesz, szóval ez lehet egy elősegitő,vagy egy visszahuzó tényező, de végül is
- Nem jelent stiluskövetést,
- Nem jelent stiluskövetést. Szóval minimális.
- Nem is követelik meg azt a tanárok.
- Most ebben az időszakban,hogy most mi elsősök vagyunk,most indul egy olyan irány a főiskolán, hogy, hogy egy ~~ét~~ egyénre szabottabb oktatás, hogy az egyén értékeit figyelembevett képzés váltja föl azt a, tehát a most rossz értelemben vett akadémizmust.
- Más főiskolákhoz van-e ennek a főiskolának olyan szellemi kapcsolata, amelyiket hasznosnak találhattok? Vagy egyátalán semmilyen kapcsolat nincs főiskolák közt?
- Hát lépések történtek, hát erről az idősebbek többet tudnak beszélni a szentendrei fesztiválról, ami tavaly volt,
- Hát igen, nagyon szimpatikus törekvések adódtak, hogy a 4 müvészeti főiskola egymáshoz közelebb keveredjék, a mult esztendei szentendrei ilyen fölvonuláson demonstráción. Sajnos nem váltotta be a vele szemben táplált reményeket, sem amit hát, hadd kezdjem magunkkal, amit mi állitottunk ki, szóval eltérést,a korábbi,sőt évvégi studium jellegü munkáinktól nem mutatott, sem a szinészek, akik az Ódry szinpadon már szépen begyakorolt müveiket, darabokat adták elő, sem a, hát meglehetősen középszerü filmesek, szintén a filmmüvészetiről,
- Vagyis ti lemaradtatok,vagy versenytársak lennétek? Más főiskolások között? együtt
- Ez a versengés bár lenne egészséges köztünk.Sajnos,ehhez ~~éllnk~~ kell odaállnunk a startvonalhoz. Viszont ez nem történt meg.
- Hát én remélem azért,hogy a jövőben optimistábbak lesztek.
- Most van nekünk egy elképzelésünk,amit lehet,hogy meg is tudunk valósitani, külföldi képzőmüvészeti főiskolákkal felvenni a kapcsolatot, konkrétan a szocialista főiskolákkal fölvenni a kapcsolatot és ez nem egy,mert ezt pont azt várjuk tőle,hogy nem egy felsőbbvezetés szintén menő kapcsolat legyen,hanem hogy mi, diákok találjuk meg egymás között a kapcsolatot, tehát kiállitásokat szervezzünk egymás között, megismerjük ezeknek az iskoláknak az életét és az ottani problémákat, és ebből mi tanulunk, és lemérjük a mi iskolánk helyét is.

- /Zene./

- Kedves nézőink, most pedig Dvolszky Hedvig néhány kiállitásra hivja fel figyelmüket.

Dvolszky Hedvig műsorszerkesztő

- Május 5-én a Szépmüvészeti Muzeumban Goya reprezentativ grafikai lapjaiból nyilt kiállitás. A Hősök terének másik épületében, a Mücsarnokban ugyanezen a napon nyitották meg a Kortárs szobrászmüvészek legnagyobb ~~érő~~ seregszemléjét, az un. Szobrász kiállitást.
A Nemzeti Galériában Asszonyi Tamás érmei várják a látogatókat a Galéria Kamara kiállitásai sorában.
Az érzékeny plaztikájú müvekből néhányat bemutatnánk.
Az idei Világifjúsági találkozón fiatal müvészek képviselik természetesen hazánkat, itt a Nemzeti Galériában látható az az anyag, amelyet festők, grafikusok, iparmüvészek, fotómüvészek készitettek, lendületes formagazdag, szellemes terveikből. Az utcák müvészetéhez az idén a Békéscsabai alkalmazott grafikai biennálé társult. Ismeretes, hogy Pécsett a kerámia, és a kisplasztikai biennálé, Szombathelyen a fal, és tértextil biennálé, Salgótarjánban pedig az üveg és zománcmüvészeti biennálék ~~nyi~~ nyitották meg ezt a sort, kivánesiak vagyunk, hogy az alkalmazott grafika békéscsabai biennáléi mennyire váltják majd ki a későbbiekben is hozzáfüzött reményeket. Egyelőre a közönséget kérdezzük meg.
- Jónapot kivánok! Ne haragudjon, hogy megállitom, szokta nézni a plakátokat?

1978. V. 9. TV. 21.55 /V/.
Művészeti Magazin

- Szokta nézni a plakátokat?
- Hogyne, persze
- Milyen plakátot kedvel?
- Milyen plakátokat? Általában müvészeti dolgokkal foglalkozó plakátokat kedvelem.
- Milyen plakátot kedves?
- Hát kérem tisztelettel, én a labdarugó plakátokat, legjobban azok érdekelnek engem, és mondjuk ilyen szinházi előadások, csak sajnos nem játszanak operetteket, amiket a legjobban kedvelek.
- Milyennek kell lenni Ön szerint egy jó plakátnak?
- Hát, ami kifejezi azt,amit tulajdonképpen mondani akar.
- Szokták nézni az utcán a plakátokat?
- Néha igen. Néha, mikor van időnk rá.
- És Ön?
- Szoktam figyelni,igen.
- Milyennek kell lenni egy jó plakátnak?
- Szerintem olyannak,hogy amit reklámoz, hirdet, annak megfelelő legyen. Tehát ha egy könyvről van szó, akkor könyvet mutasson, ne pedig egy női ábrát. Vagy ha éppen hütőszekrényről van szó, akkor hütőszekrényt, vagy éppon müszaki dolgokat, akkor müszaki dolgokat mutasson, ne pediglen mást.
- Hallottak arról, hogy itt Békéscsabán van egy plakát kiállitás?
- Én nem hallottam róla, nem is tudok róla.
- Emlékszik a közelmultból egy olyan plakátra,ami megragadta a figyelmét?
- Például ma délelőtt ragadta meg egy plakát a figyelmemet, a neutron bombáról, tiltakozás ellene a plakát, szerintem ez hiányzott ez a plakát, mert eddig olvastunk róla, és tényleg az emberekben fölébredt az a tudat,hogy ez egy nagyon káros hatású ez a fegyver, és én én például csak most találkoztam először Békéscsabán ilyen plakáttal.
- Milyen Ön ~~szerint~~ szerint a jó plakát?
- Mutatós, és hogy egyből tudjuk,hogy miről van szó.
- Hát hogy,
- Látta a plakátkiállitást Békéscsabán,
- Nem, nem láttam.
- Hallott róla,hogy van?
- Igen. Hallottam. Nem tetszik tudni,még folyik,mert szerettem volna elmenni.
- Igen, nyitva van még, meg lehet néznil
- Lehet,hogy meg fogom nézni,mert érdekelnek a plakátok.

DVORSZKY Hedvig: Iparmüvészet és idea. = Müvészet, 26, 1985,10. 4 - 9., ill.

nem a Vigadóbeli Csill?

DWORSZKY Hedvig

Fekete György: Evredvégi tünödések.
Bp. 1997 53-62.

DVORSZKY Hedvig: Egy iskolaprogramról. = Müvészet, 26, 1985, 6. 30 - 33., ill.

?

Anyagok c. program
alt. isk. 1. ont

z a növénytermesz-
n megváltozott. Az
től kezdve a korábbi
és haszontalan (ehe-
ikon túl már egy har-
" (irtandó) csoportba
maga, illetve kivá-
övényei és haszonál-
te környezetét átala-
szet roppant bonyo-
áiból egyszerű agrár-
lettek. Minderre a
imenetelű manipulá-
, tenyésztés) igénye
ezetének *fajdiverzi-*
séggel *jelentősen le-*

diverzitás csökkené-
következett be. A va-
életterük fokozatos
val, egyedszámuk
resztül veszítettek el
nákat, míg a termesz-
yésztett fajok a bel-
a tudatos szelekció
vén jutottak hasonló

ndható meg, hogy ed-
ány génforma lett az
nység áldozata. Lát-
élő fajok számát még
sem tudjuk, a gén-
g fokozottabban igaz.

ellentétes volt azzal a mindennapos tapasztalattal, hogy az egyszerű agrárrendszerek stabilitása sokszorosan kisebb a komplex természetes ökoszisztémáénál.

Ha egy természetes vegetáció közelében létesített kukorica-monokultúrát magára hagyunk, a következő évben ellepik a gyomok, majd néhány év alatt zárt gyep lesz a helyén (egyre lassabban változó fajösszetétellel), bokrok jelennek meg, s 2–3 évszázad alatt (helyenként még jóval hamarabb is) stabil zárt erdő veszi át a szerepet. (A biodiverzitás eközben meredeken nő, majd kissé visszaesik.)

Mivel magyarázható az elméleti modell és a tapasztalat közötti különbség? Maga May is felfigyelt arra, hogy ha modelljeiben a táplálékhálózat fajai közötti kölcsönhatást jelentősen korlátozta, a stabilitás nem borult fel. Az előző havi számban megjelent I. részben már láttuk, hogy a nagyobb diverzitás jobb energia- és tápanyag-kihasználást tesz lehetővé, s e források hasznosítása a kompetíció csökkentésével együtt valósul meg. Ha tehát egy 100 fajból álló rendszer összes lehetséges páros kölcsönhatásából a vetélkedést kizárjuk vagy minimalizáljuk, e komplex

Dvorszky Hedvig, művészettörténész

Kocsis Imre festő- és grafikusművész, főiskolai tanár első pécsi kiállításának katalógusát Dvorszky Hedvig írta; a művészetelméleti kérdéseket érthetően és színvonalasan felvető katalógus tíz év termését igéri. Valószínűleg ez időszak alkotásainak javáról van szó. Dvorszky Hedvig katalógusa kérdések sorával kezdődik. Válaszai a modern művészetelméletet körvonalazzák.

(Körösi): Egy bemutatkozásról.

Dunántúli Napló, 1980. jan. 26.

Drovnky László építész

A Mezőgazdasági- és Élelmiszeripari Vásár és Kiállítás játszókert alkotóinak egyik tagja. A fiatal alkotók a Népművelési Intézet Nívó-díját kapták meg.

Játszóterek a mai falun

1975. XI. 16. 7:23 N.

Dvorszky László

Meglódult a Garagent

A BÉT a nagyokat várja

Továbbra is a januári szép napokra emlékezik a Budapesti Értéktőzsde (BÉT), ahol ritka kivétellel ismét nem történtek jelentősebb árfolyamváltozások. Az 1862,3 ponton nyitó tőzsdeindex a szerdai mélypont (1827,9) után pénteken újra csak 1837,7 pontot mutatott, lehűtve mindazok várakozásait, akik a tavaszi hossz elindulását várták a frissiben megszervezett nyugati alapok színrelépésétől. Utóbbiak egyelőre meglehetős passzivitásról tettek tanúbizonyságot: nagyobb mennyiségű papírt legfeljebb a tőzsdén kívül vásárolhattak, a börzén viszont – egy-két üzlet kivételével – a múlt heti árcsökkenések ellenére sem voltak tapasztalhatók aktivitásukra utaló, nagyobb tételű részvényvásárlások. A kivárás – meglehet – jövő héten még alacsonyabb részvényárakat eredményez majd. Az is elképzelhető persze, hogy a késlededés az alapoknak kerül inkább pénzbe, hiszen múlt héten számos papír ára olyan alacsonyra süllyedt, hogy az a reménykedő piaci hangulat alapján szinte egyértelműen vételi jelzésnek minősíthető. (Nem tudni persze, hogy az eladói oldalon állók milyen információk birtokában döntöttek.)

A múlt hét kétszáz forintos csökkenése után már 1465 forintért kínált *Danubius* most ugyanúgy olcsónak tűnik, mint a 2600 forintos *Prímagáz* vagy a *Globus*, amely hosszú idő után újra 3000 forint alá süllyedt, s pénteken már 2700 forintért is kapható volt. Az opciós kötésekben megjelölt, 10000 forintos ár a *Pick* esetében ugyancsak nagyobb reményekre jogosít a jelenlegi 7820 forintos prompt árfolyamnál. A pozitív példák közül kiemelkedik a *Garagent*, amelynek papírjaira a korábbiakhoz képest már csaknem pezsgőnek mondható kereskedelem folyt, árfolyama pedig a bejelentett alaptőke-emeléssel összefüggésben 16000-ről 22000-re nőtt. A nagy kínálat ellenére újra javult a gödörből felfele tartó *Agrimpex* piaci megítélése, a várható alaptőke-emelések miatt pedig felfelé mozdult a *Fotex*- és a *Konzum*-részvények árfolyama is.

Az értékpapírpiac várakozásait múlt héten főként a Mol- és a Matáv-részvényekkel kapcsolatos államigazgatásbeli polémiák, valamint a KRP esetleges elhúzódásáról szóló, lassan már megszokott hírek alakították. A bizonytalanság, ami a tőzsdén várva várt vendégnek számító új papírokat övezi, semmiképpen sem minősíthető a (külföldi) befektetői optimizmust táplálónak. Többek szerint teljességgel érthetetlen és a tőkepiac továbbfejlődését is elodázó lenne, ha a két monstrum (Mol, Matáv) tőzsdei bevezetésére az erre különösen kedvező klíma ellenére sem kerülne sor. A két táraság már csak méreténél fogva is megsokszorozná a börze jelenlegi tőkésítettségét, a külföldi befektetők fülében jól csengő ágazat pedig jelentékeny részvénykeresletet generálhatna. A tőzsdei nyilvánosság hiánya emellett a papírokat jegyző magánbefektetők profitkilátásait is csökkentheti.

Banyár László

Kárpótlási jegyek

Kárpótlási jegyek neve	Üzletkötések: Üzletek száma	Árf.-érték Ft	Értékpapír darab	Minimum-ár	Maximum-ár	52 hét: Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
Kárpótlási jegy	244	598 846 190	449 399	630	685	795	510
Összesen	244	598 846 190	449 399				

Részvények (1994. március 21–25.)

Részvény neve	Üzletkötések: Üzletek száma	Árf.-érték Ft	Értékpapír darab	Minimum-ár	Maximum-ár	52 hét: Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
Jegyzett kategória							
Ibusz Rt.	26	37 098 200	11 030	1 450	1 750	2 550	800
Zalakerámia Rt.	7	9 481 200	1 620	2 810	3 150	5 200	700
Konzum Ker. és Ip. Rt.	9	1 758 000	1 200	700	800	1 050	269
Fotex Rt.	52	19 153 000	18 200	510	539	565	235
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	7 700	8 850	2 200
						25 000	12 400
						2 680	700
							1 320
							2 550

A Mol-jegyzéstől a Matáv Rt. tőzsdére viteléig

Sepsey Tamás a kárpótlás folyamatosságát ígéri

(Folytatás az 1. oldalról)

Sepsey Tamás „vétója" nem az ÁV Rt.-nél kialakított eredeti jegyzési szabályok lényegét változtatja meg, hiszen azok is annak szellemében fogalmazódtak meg, hogy a kárpótlási jegyek tulajdonosainak megfelelő kínálatot teremtsenek. Az eredeti kárpótoltaknak a vagyonkezelő a Mol Rt. esetében is megteremtette az előnyöket, ugyanakkor a tőzsdén, illetve a kereskedelemben vásárolt kárpólási jegyekkel rendelkezők érdekeltségét ugyancsak szem előtt tartották, hogy ezáltal az árfolyam is kedvezőbb lehessen. Sepsey Tamás „vétója" most mégis visszhangosabbá tette a Mol Rt. papírjainak jegyzését. Az OKKH elnökétől tudjuk:

– Lehetséges, hogy a mostani halasztás negatív hatással lesz az árfolyamra. Nem arról van szó, hogy a cég dolgozóinak részvételét akarjuk megakadályozni. *Azt a kiskaput nem engedtük kinyitni, amelyiken azok mentek volna át, akik a Mol-dolgozókat használták volna fel szó szerinti spekulációs részvényvásárlásaikhoz.* Miután eredetileg a jegyzési határidő minimálisan három, öt napját nem határozták meg, hanem lehetőség lett volna bármikor lezárni az akciót, *a brókercégek néhány Mol-alkalmazotton keresztül akár fél óra alatt egymilliárd forintot lejegyezhetnek, a teljes mennyiséget.* A kárpótlásra jogosultak pedig kívülről nézhették volna, végre volt egy papír, ami jó lett volna, de egytől-egyig mások kezébe jutott. Ezért tiltakoztunk – eredménnyel. Az a véleményünk, hogy a másodlagos piacon akkor lehessen vagyonhoz jutni, amikor az elsődleges jogosultak már megkapták azt. Természetesen számos esetben, így a Mol Rt.-nél is megjelennek a határozattal együtt kárpótlási jegyet vásárolt befektetők. Ezt nem tiltja a jogszabály. A lényeg az, ilyen esetben tíz-húsz kárpótlási jegyes határozatot gyűjtenek össze, s ez azért nem azonos azzal, hogy valaki megbíz egy brókercéget: 500 millió forint értékű kárpótlási jegyért vegyen részvényt.

Beépített garanciák

A Mol Rt. kárpótlási jegy–részvény cseréjénél az ÁV Rt. [illegible] *nyitva lesznek a jegyzőhelyek.* Tény, hogy a tulajdonos dolga dönteni: túljegyzés esetén lezárja-e az akciót. Az ÁV Rt. gyakorlata az, hogy – noha látja, valóban bekövetkezett a túljegyzés, de még az eredeti kárpótoltak intenzíven érdeklődnek – nem engedik befejezni idő előtt a kárpótlási jegy–részvény cserét. A vagyonkezelő szakemberei szerint a Mol Rt. papírjai esetében *nem lesznek olyan tumultuózus jelenetek*, mint amilyenek voltak a közelmúltban az Inter-Európa Bank Rt. értékpapírjai jegyzésénél. Ezúttal lényegesen nagyobb mennyiség jegyzésére jóval több helyen kerülhet sor. Az allokáció az eredeti kárpótoltak javára alakult ki, hiszen mindegy lesz számukra, hogy az első nap első órájában, illetve az utolsó nap utolsó percében jegyznek. A Mol Rt.-nél az újabb tájékoztatóba számos garanciát építettek be. Igaz, a jegyzés természetét ez nem befolyásolja. Tény viszont, hogy ez egy *osztalékelsőbbségi részvény*, s a másodlagos piac nem igazán áll majd a tulajdonosok rendelkezésére. Az árfolyamnyereséggel nemigen érdemes számolni, sokkal inkább tartós befektetés jelleget képvisel a Mol Rt. papírja.

Bizalmi vagyon

– Így érheti el célját a kárpótlási jegy–részvény csere, azok juthatnak tulajdonhoz, akiknek a törvények megalkotói szánták, s elkerülhető, hogy akár egyetlen befektető egymilliárd forint értékű kárpótlási jeggyel mindenki elől lejegyezze a teljes mennyiséget – kommentálta a címzetes államtitkár a Mol Rt. esetében elért változtatásokat, de kitért a másik, hamarosan piacra kerülő részvényre, a *Matáv Rt.*-ére is. – Több mint 100 milliárd forint értékű kárpótlási jegyről hozott határozatot az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal. Ebből eddig 26-28 milliárd forint értékű már visszakerült a kibocsátóhoz, de a többi fejében folyamatosan vagyont kell adni. Következésképp *nem mondhatunk le arról, hogy a Matáv Rt. 5,8 milliárd forint értékű pakettje – mely a cég teljes vagyonához képest nem meghatározó* [illegible] áttolása a választás utáni időre, hiszen még jobban elbizonytalanodnának a kárpótlásra jogosultak.

Ezek szerint nem sok érv szólhat amellett, hogy ne jusson mielőbb a kárpótoltak kezébe a Matáv 5,8 milliárd forintnyi részvénye. Sőt *a tőzsdei bevezetés is szükségszerű velejárója ennek a folyamatnak.* A sikertörténet eleje a jól sikerül privatizáció, a nyilvános kárpótlás ugyanis akkor nem rontja az eddigi befektetői érdekeket, ha megjelenik a tőzsdei bevezetés lehetősége is az 5,8 milliárdos részvénycsomag jegyzését követően közvetlenül. Ha ugyanis a másodlagos piacon jelenik csak meg a részvény, az a stratégiai befektető kárára alakulhatna, hiszen kiszámíthatatlan folyamatok indulhatnának meg. Ezért szorgalmazza a vagyonkezelő a kibocsátással szinte összekapcsolt tőzsdei bevezetést, de legalábbis a másodlagos piac időleges kézben tartását szolgáló technikák alkalmazását.

Az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal elnöke nem tart attól, hogy a kisbefektető kárpótoltak szempontjából jelentős mennyiségű Matáv-papír megjelenése a piacon a szövetkezeti födek árverésétől vonja el a kártótlási jegyeket. Sepsey Tamás bízik benne, hogy a Matáv-tranzakcióig befejeződnek az árverések. Május 31-ig ezzel ugyanis végezni kell. Sőt kezdettől fogva szükség lett volna arra, hogy *a földárverésekkel párhuzamosan jelenjen meg folyamatosan más értelmes felhasználási lehetőség is*, hogy csökkenjen a földkárpótlásra nehezedő nyomás. Eddig már több mint 1,5 millió hektár termőföld került kárpótlási árverésen magántulajdonba. Az értékpapírokhoz, a földhöz jutás az eddigi gyakorlatban jószerivel csak a honi kárpótoltaknak adatott meg, holott határainkon túl is élveznek jogokat.

Életjáradék áprilistól

– A külföldön élő politikai üldözötteknek lesz módjuk hozzáférni az eddiginél több lehetőséghez – fejtette ki Sepsey Tamás. – Csak kárpótlási jegyet kaphattak ugyanis. Kiderült, a jó elképzelés nem [illegible] neg a várt eredményt, hiszen nem

A magyar pavilon jelképe

Az ötágú síp mellékhangjai

Nem régen adtuk hírül, megszületett az expo *magyar* pavilonjának jelképe, az *ötágú síp*. A döntés vitákat szült, hiszen a tervet nem elfogadta, hanem egy másik pályázatról kivéve, *kinevezte azt magyar jelképnek* az expo igazgatósága. Az ötágú síp ugyanis, tervezőinek szándéka szerint, az egész 1996-os világkiállítás kabalája címre aspirált, s e pályázat elbírálásakor született meg a döntés, hogy bár annak nem fogadják el, a magyar pavilon jelképének viszont remekül megfelel. A viták pedig abból adódtak, hogy a magyar pavilonra, többek szerint, az expo vezetőinek külön pályázatot kellett volna kiírniuk, s nem egy másik versenyből átemelniük egy tervet.

Az ötágú síp kétségkívül nem felel meg a „kabala, azaz kedvenc állat vagy baba, jelképfigura" kritériumának, de korántsem azért, mert tervezői félreértették a feladatot. Amikor *Dvorszky* László és *Lissák* György designerek a „kommunikáció egy jobb világért" gondolatát tárgyiasítani akarták, a kommunikáció valamely nemzetközi, nyelvtől független jelrendszerére gondoltak. Úgy érezték, egy állatfigura, bármily kedves vagy ötletes legyen is, a szlogennel társítva a kommunikációt (az állat fajtájának megfelelően) csipogássá, ugatássá, nyerítéssé fokozza le. E csapdát kikerülendő, új utakon haladva vették sorra az internacionális jelrendszereket, s a matematikán, vizuális kommunikáción, táncon át jutottak el a zenéhez, s rajta keresztül a síp ötletéhez. A valódi tervezés ekkor következett. Rajzoltak ők sípot az elkövetkező napokban rengeteget, egyágút és ötágút, egyeneset és görbét, díszteleni és faragottat, s aránylag hamar eldőlt, hogy ötágú síp lesz az expo-pályázatra beadandó terv. Ekkor jött el az intenzív modellezés korszaka. Dvorszky László a designerek közt is híres mintakészítő, s most éjjel-nappal ötágú sípokat fabrikált. Volt, mely dobozon állt, s volt, mely abban rejlett. Akadt orgona formájú, s volt gyereknek való cifra játékszer. Született összecsukható és le-

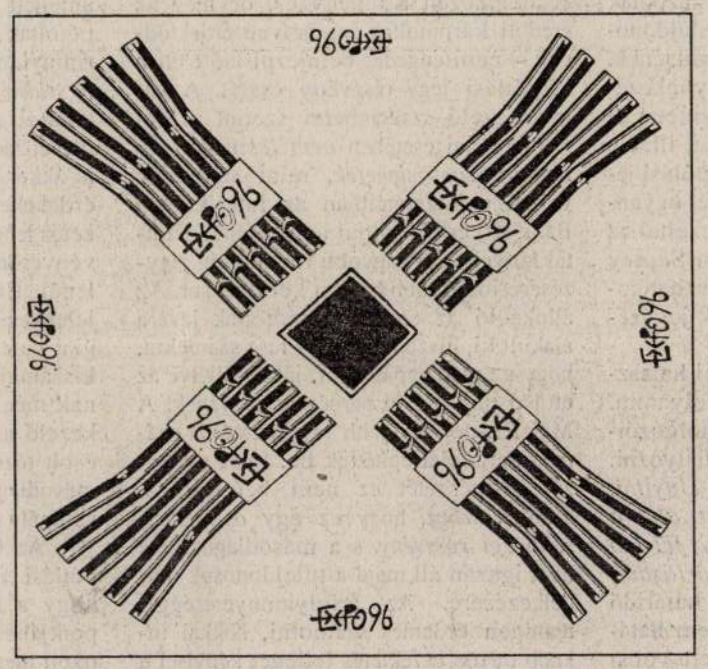

Kendőterv az emblémával: négy égtájon öt földrész

gyezőszerűen nyitható, egyesével összeépíthető, egymásból kihúzható. Ültek a tervezők a kis makettek felett, és sorra vetették el őket, néha a család szólt közbe, máskor éjszakai álomból felriadva döntötték el, ez nem jó, s nyomban újabb skiccek foglalták el a régiek helyét. „Végül ez a *tőmondat* maradt meg" – mondja Lissák György, érzékletesen megfogalmazva a lényeget: ez a jelképnek elfogadott ötágú síp a végletekig egyszerű. Csupasz fémrudacskák, kettő-kettő hajlított, a középső egyenes, s minden díszítéstől mentes pánt fogja össze őket, amelyen az expo elfogadott logója szerepel. Tiszta, egy pillantással felismerhető forma, amelyhez több funkció társul.

sát a csőben rezgő levegőoszlop hosszúságának belső szabályozásával el lehet érni. A különböző hangú sípok, az alkotók szándéka szerint, feliidézik a világ népei kultúrájának egyenrangúságát és közösségét. Az ötágú síp így közvetít egyetemes gondolatokat, ugyanakkor játék is. Játék, amely arra csábít, hogy kipróbálják, megszólaltassák az öt pentaton hangot, amely a magyar népzene egyik alapmotívuma, *Bartók* Béla munkássága nyomán a modern zeneművészet építőköve.

E síp, nemhiába designerek készítették, nem csupán egyetlen formában megszólaltatható jelkép. Olyan emléktárgy, amelyet az expo után is érdemes megőrizni díszként és sípként egyaránt. Mint *dísztárgy*, tervezői javaslatai szerint, mindig fémből készülne, s a reprezentáció fokától függően lehet akár tiszta arany is, vagy csak nemesfém bevonatú. A sípok színe ezüst, az összekötő pánt arany, vagy fordítva. Bársonytokba fektetve vagy asztali díszként, kicsiny posztamensre állítva egyaránt elegáns. Az ötágú síp ékszerként is elkészíthető. A forma jól kicsinyíthető, karakterét megtartja, ezért ékszer méretű kivitele is megvalósítható. Készíthető belőle nyaklánc, gyűrű, fülbevaló, melltű, nyakkendőtű, jelvény, mandzsettagomb, karkötő. Az ékszerek lehetnek műanyagból készített olcsó bizsuk, de aranyból, ezüstből is megformázhatók, s így a legszelesebb vásárlátogatói igényeket is kielégítik. Talán egyetlen alkalmazása, térplasztikaként való felállítása nem szerencsés, így többméteressé felnagyítva a tartalom leválik a formáról, s ez utóbbi drasztikus, sematikus vascsövekké üresedik.

A síp forma grafikai motívumként is jól alkalmazható, s az expo felirattal együtt felhasználható az összes információs anyagon. Borítón, levélpapíron, bélyegen és noteszen. Az ötágú síp motívum különböző típusú ajándéktárgyakon is jól felhasználható. Nyaksálra, szalvétára, tollra, bicskára, kulcstartóra, mappára, tárcára, női táskára, ernyőre, üvegholmikra kopírozható, applikálható, például a magyar pavilon összes tányérjára, poharára, hamutáljára felvihető.

Az ötágú síp jó design, s az angol grafikus által tervezett „expo" felirat mellett végre egy ízig-vérig magyar munka, amely szimbolikájában és formatervében is megfelel bármely nemzetközi mércének. Jól járt vele a magyar pavilon. Az expo kabaláját pedig még mindig keresik…

Hajdú Éva

Közgyűjtemények értékei

A múzeumok nem dőlnek össze

Amikor még arról folyt a vita, hogy *Óbuda* adjon-e otthont a világkiállításnak, avagy *Gazdagrét*, néhány múzeumigazgató levelet intézett a *Világkiállítási Programirodához*, s abban leírták, hogy ha nem kezdődik meg mihamarább a múzeumi épületek helyreállítása, akkor az expo időszakára jutunk el odáig, hogy a *Műcsarnok* összedől, a rekonstrukció miatt még zárva lesz a *Szépművészeti Múzeum*, a *Nemzeti Múzeum* felújítása még csak akkor veszi kezdetét, az *Iparművészeti Múzeum* teteje pedig életveszélyessé válik. Lehet, hogy nemcsak a levél hatására, mindenesetre a tervezők innentől fogva kezdtek számolni a világkiállítás területén kívüli programokkal is. Ma már szerencsére biztosítottnak látszik, hogy ezen létesítmények felújítása megoldódik az expóig.

A múzeumok kezdettől fogva expopártiak voltak, ám sajátos felfogásban. Elképzeléseiket ugyanis a honfoglalás 1100. évfordulója köré csoportosították, s úgy ítélték meg, hogy a világkiállítás a maga idegenforgalmával kitűnő lehetőséget biztosít ahhoz, hogy bemutassák a millecentenáriummal foglalkozó kiállításaikat. *Bécs* kiugrásával új helyzet állt elő, s joggal merülhetett fel az aggodalom, hogy sok turista majd az osztrák fővárosban száll meg, egy nap alatt megnézik a budapesti világkiállítást, majd visszautaznak Ausztriába. Ez indokolta az elképzelést, hogy az expo köré egy teljes körű rendezvénysorozatot szervezzenek, hiszen nekünk az az érdekünk, hogy a külföldiek Magyarországra jöjjenek, ami a valóban egynapos elfoglaltságot kínáló világkiállítás révén nem biztos, hogy megvalósul – indokolja a kulturális programok fontosságát *Szikossy* Ferenc, a *Legújabb Kori Történeti Múzeum* főigazgatója.

A művelődés képviselőinek gondolkodásában az is megjelent, hogy a millennium alkalmából a kiállítás területén kívül középületek tömege, iskolák és múzeumok nyíltak meg. A *Műcsarnokot*, a *Szépművészeti Múzeumot*, a *Mezőgazdasági Múzeumot* is ennek az eseménynek köszönhetjük. Magától adódott tehát az elgondolás, hogy az expo utóhasznosításából a kultúra jelentős mértékben vegye ki a részét.

A múzeumoknak azt kell bemutatniuk, hogy *mi az, amit a magyarság 1100 éves története alatt Európának adott* – véli Szikossy Ferenc. A múzeumok számára az az elsődleges, hogy az expo rendezvényeihez fokozott mértékben kapcsolódhassanak a közgyűjtemények, s a külföldiek számára is bemutathassák anyagaikat. *Tokaj* városában például külön kiállítási terem épül fel az eseményre, ahol 1995-re már összegyűjtik a honfoglalás kori emlékeket, amelyek az expo évében a *Nemzeti Múzeumban* lesznek megtekinthetők. *Kecskeméten*, a *Szórakaténusz Múzeumban* külön programsorozattal készülnek a világkiállításra, *Szolnokon* pedig a Kárpát-medence kerámiaművességének fejlődését tekinthetik majd meg az érdeklődők.

Egyértelmű, hogy pénzgondok fognak felmerülni, ám a művelődés képviselői úgy gondolják, hogy az állami pénzek mellett szponzorokra is számíthatnak. Megnyerhetik például a szállodásokat, a vendéglősöket vagy a helyi önkormányzatokat, hiszen egy-egy ilyen rendezvény alkalmából nagyszámú turista keresi fel az adott várost.

Fontos, hogy a programok mielőbb elkészüljenek, ugyanis 1994 végén, 1995 elején már ki kell azokat ajánlani a külföldi idegenforgalmi szervezeteknek. Az, hogy az expo területe később *egyetemvárossá* alakul, Szikossy Ferenc szerint kivételesen jó befektetés, hiszen a kulturált fő a legnagyobb profittermelő.

A világkiállítás alatt jelentős sikerre számíthatnak a már bevezetett és külföldön is ismert rendezvények. Ezek közé tartozik a *Budapesti Tavaszi Fesztivál*, a *juniális*, az *őszi művészeti hetek* vagy a *sárospataki* zenei rendezvények. Fontos lesz azon alkotóközösségek megjelenése is, amelyek már évtizedek óta rendszeresen bemutatkoznak. Ilyen a *kecskeméti* tűzzománckiállítás, a *siklósi* keramikus- és a *villányi* szobrásztalálkozó, a *velemi* fafaragó- és a *dunaújvárosi* acélszobrászati műhely.

A vidéki és a fővárosi látogatók számára egyaránt vonzó lesz a magyarországi egyházművészet bemutatása. Érdeklődésre tarthatnak számot a nagy hírű plébániák, kegyhelyek, protestáns kollégiumok és a műemléki szempontból érdekes templomok. Külön attrakció lehet a modern templomok bemutatása. A rendezvények szempontjából azok az egyházi helyszínek lesznek igazán látogatottak, amelyek 1996-ban már ismert egyházművészeti kiállításoknak vagy hangversenyeknek fognak otthont adni. E helyütt említhető az *esztergomi Keresztény Múzeum*, a *szántódi* és a *tihanyi* koncertek, a kórusfellépések.

Visszatérve a közgyűjteményekre: a múzeumoknak és képtáraknak arra is lehetőségük nyílik majd, hogy szellemükben, illetve tartalmukban rokon rendezvényeket fogadjanak be. Ily módon képtárakban koncertekre, mozgásművészeti bemutatókra vagy ünnepélyes megemlékezésekre kerülhet majd sor. S persze külföldi kiállítókat is meg lehet majd hívni, ők emelni fogják az expóhoz kapcsolódó rendezvények színvonalát.

(k. l. i.)

Dvorszki Béla MDK

Tavasz a tabányi parkban, olf.

Mücsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti kiáll.

Dworzsky Hédi

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója 1953-1963
Ber. Vajtai Antal Bp. 1963
37 o.

DVORTSEK András zsindelyező

NYAKAS Miklós: A hajdukerületi székház épitésének megszervezése : Mesterek, segédmunkások, bedolgozók, anyagbeszerzők. In. A Hajdusági Muzeum Évkönyve, VII. 1990 119.p.

DVORUAS FERENC, gyógykovácsmester

Borsod megyében 184i-ben németnyelvü levélben a barom
orvosi állás elnyerésért folymodott. 460.old. 22.jegy

BODGÁL FERENC: A kovácsok lógyógyitása 487.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

O Dworzack

Stáb. IV, 122

Franz Anton Dvorzacky

Rajzai az edelényi kastélyról

Pazár Miklósné – Gyó Tibor: Új adatok az edelényi kastély építéstörténetéhez.

Művelődés 1963. 3. sz. 138. l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

DVORŽACKY, Franz Anton

rajza az edelényi kastélyról – ideálkép

MÉrt 2000.3/4. 167.

67

tár.

.0

részlete.

)4

lence részlete.XV.szd.

)4

Dvorzsák

Lipesti ötvös, Herszka Károly tanítványa, készítette Kurtz Vilmos plébános aranyozott ezüst kelyhét Sturm Ferenc építész tervei szerint az alábbi templom részére.

irod

Czobor Béla dr:

Egyházi szerelvények a budapest-ferencvárosi r. kath. plébánia-templomból. Magyar Iparmüvészet 1902. 1. sz.

Képpel.

viz,

tt,

szél-

y-két

jzta-

zta-

dos

és

ll-

ná-

ób-

r

ház,

r

M.D.K.

Dvorzsák . . . . ácsmester

javítja hi (1843-ban) a XVIII. sz. elején épült debreceni ispotály templom fedelét, aki érért egy aranyat kapott, a munkálatokat oroubban debreceni ácsokkal végeztette el s a költség egy részét templomi adakorások ulján teremtette elő.

Herpay Gábor: A debreceni református ispotály története. 1529 - 1929. Debrecen, 1929. 106.old.

Dvorzsák és Dulitzky épitészek

magánépitési engedélyek ügy.

Vállalkozók Közl. 1905. nov. 8. 5 l.

Rézmetszet

Zrinyi Ilona arcképe

Dvorzsák Adolf

Századok 1874. 84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Melegh György/

Burger Lajos festő (1869-1929)

Pesti Hirlap. 1886. okt. 2.6.

Both Menyhéit: A szalon

Dvorysák

ötvös

Magyar Sparmüvészet, 1902

1. sz. 1-11. o.

Czobor Béla: Egy házi nezelvények a bp. ferencvárosi r. kat. plébánia templomból.

Dvorzsák Adolf rézmetsző

Századok 1874.84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Melegh György/

Zala György szobrász (1858-1937)

Pesti Hirlap. 1886. jul. 4. 4.

Az aradi vértanuk szobra

Ø Dworschák Ernő

aranyminve

Bp. IV. Ferencich tere

7.

Nemflók 1941

193-l-

~~Pwozch~~ Dworschak Amália

Tóth asszonyság leány nevelő intézet beli
növendék tól Pesten Ferencz szerzet tere 466
149 n. 1 ~~sz~~ selyembe s hajba himzett táj kép.
~~[illegible]~~ 92 old

II. Tárgyjegyzék a második Magyar Iparmükiállitáshoz
1843.aug.25.-én.

Molnár László: Reformkori himzések és kézimunkák az
Iparmüvészeti Múzeumban. 83.o.

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müvészeti
Múz.Evkönyve.VIII.1965.Múzeumi Ismeretterjesztő Közp-
Bpest.1966

Dwersak, Friedrich

fest.

1885. évben lépett a Zsolnay-gyár szolgálatába.

73.o. 9. jegyz.

NIKLASZEK GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Dworsak Friedrich

festő

A Zsolnay-gyár művészi munkáiban közreműködött

1885.

65.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.

Pécs. 1959.

MDK

Dworzack rézmetsző

Vörösmarty: Zalán futása, Tündérvölgy

Szuchy E: Rajzolók és metszők a 19.sz. első felében.
Művészet 1911. 353 l.

M. P. K

DWORZAK Jozab festő

Lásd: Varsány

Dvorzack Adolf

rézm.

l. Pataki 51

61.62, 182.l

Dwožack

rézm

l.

Kremsněplit

178. l.

kětnec

Viselet:

Horvát nők.

Körülöl az,
~~ch~~ uton álló fiata
~~előre tett ballad~~ besiélget
kereptbet~~ev~~ vetette ~~tartja~~ s kerei
ti mellett rei edény látha

balról: „Croatiinen
und Ogu

jobbról: „Femmes C
et d'Ogu

s legalól jobbra: „Nro 24
Reikara, méretei

Lapa.

Dvořák Ferenc
festőművész
l.
Művészi Ipar
III. 94 l

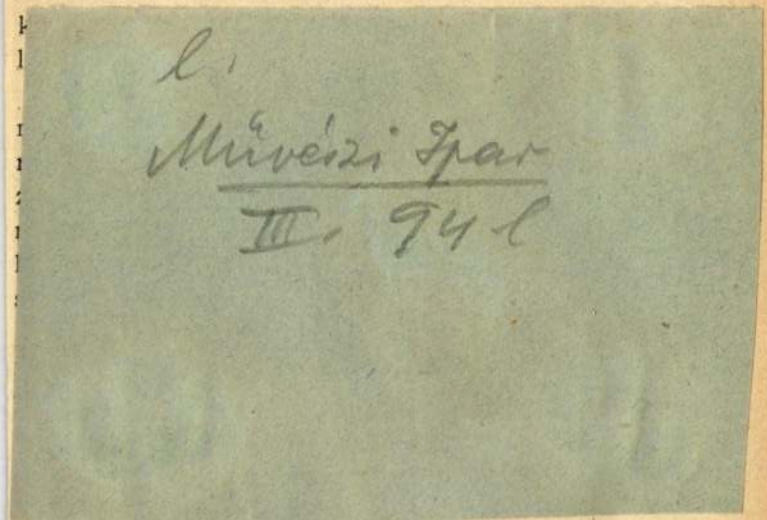

A harmadik teremben van *Checa*-nak egy jó kis képe; napos, szines, mint mindig, az ő erős sárga és kék szinei se fakultak: Don Quichotte ront a birkanyáj közé, nagy a por, dühösködnek a pásztorok, Sancho — persze biztos távolságban, a dombon — hüledezik.

És van még itt több kép is.

A negyedik teremben Rupert C. W. *Bunny* két képe lóg cimaiseen: Szent-Annát viszik az angyalok — Jézust, az imént vették le a keresztről, siratja anyja és Magdolna. Szépnek találom mindkettőt, kivált a másodikat, annyira művészinek, hogy szinte kirínak a banalitások,

Olyik csak öreg, de nagyon öreg, van, aki ivott egy pohár bort s kackiásan félrebillentette süvegét, legénykedik . . . kedvesek . . . De nem föstenek, a derék emberek.

Bouguereau, kiről soha se győznék elég rosszat mondani, a hatodik teremben állította ki ugyanazt a képet és még egyet, melyről már írtam volt egy levelemben s azóta furdal a lelkiismeret, hogy nem szidtam eléggé.

Néhány év óta kapósak *Bail* képei; nincs az a németalföldi, ki a sárga rezet, a zöldes üvegcsuprok oldalán villogó napfényt, a szakácsnék, kukták fehér főkötőjét s kötényét pompásabban festette volna valaha; aki szereti az ilyet, — s miért ne?! — bőven csodálhatja az idén is. *Bail* esztendőnkint szállít néhány tucatot, közülök itt van egy fehér cseléd, ki sárgaréz csapon vizet ereszt egy sárgaréz vederbe. Ha valamennyi eddig látott képén nem ugyanazt a témát láttuk volna, ugyanazon fogással bravuroskodván, ezt is jobban dicsérnők. Madách phalansterében ilyenforma lehet a művészek kötelessége: aki széklábat csinál, az örökké széklábat csinál, a szék négy lába közül a baloldali első lábat, stb. Bail bögréket festene ott, de csupán sárgaréz bögréket, fületleneket; ha egy fület merne festeni valamelyikre, akkor szigoruan

Dvořák Ferenc
bpesti tsinvérnök

1 [Művészi Ipar]

1891. 9. l.

amelyet ne képviselnének ügyelemrelnelte

lamint régi balkáni – bolgár és albán – pek luxusszeretetét.

is ékesiti termeinket. Egy chippendale szek= al, egy faragott oltár, három XVIII. szá= néhány érdekes magyar butor, valamint minden gyüjtő lakásának. Az emlitett kon= éphez, amelyek faragott, szines kerete való= nemében. E keretek és konzolok ugyan= l származnak.

sem szegény. Benczur Gyulának azt a gtársaink már a mult alkalommal is gyönyör= Ezenkivül Amerlingnek, Barabás Miklósnak, ak, Ujváry Ignácnak, Pentelei Molnár János= mos jeles müvésznek képei szerepelnek tár= 00=as években élt szepesmegyei festőnek, elképei is. Ami a régi metszeteket illeti, a ket kiváló müveik képviselik.

n produkáltunk ilyen változatosságot, mint ghalàdja az ötvenet és egyik=másik a leg= légiteni. Ezenkivül a bibelotnak minden faj= üvegszekrényeinkben.

g meg kell ez alkalommal is jegyeznünk, hogy erü beosztását. Ennek oka, amint erre már

DISZÍTMÉNYEK.

azonosokká rajzolta. Vegyük már most szorosabban szemügyre a diszítményt. Előttünk egy hosszúkás, négyszögű mező, melyben nyolcz egyenlő osztás képzelhető; két osztály tégla alakot,

DWORZAK FERENCZ
VÉSNÖK
BUDAPEST, IX., PIPA-UTCZA 14.
AZ UDVARBAN BALRA.
KÉSZÍT MINDENNEMŰ VÉSNÖKI MUNKÁT
ARANYBÓL, EZÜSTBÖL ÉS BRONZBÓL.

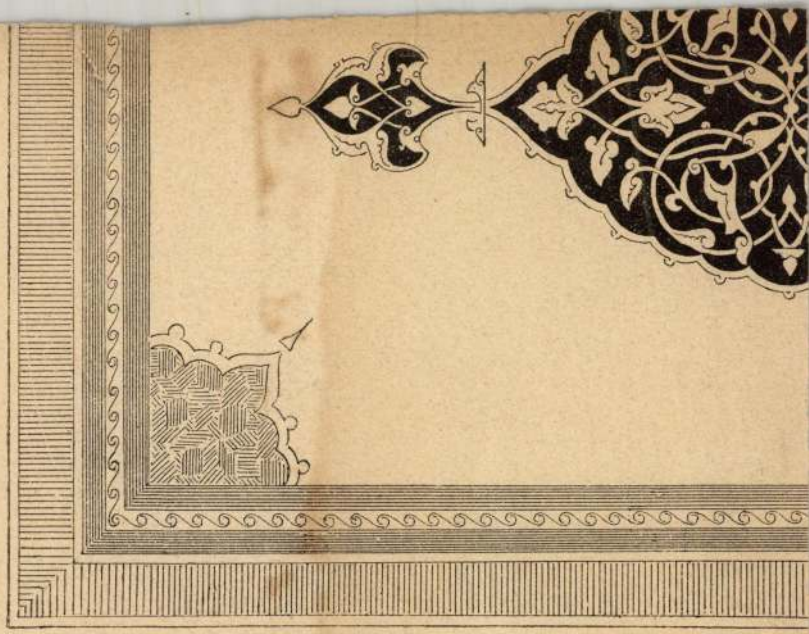

Dvorzsák Károly
mincjitett

l.

Barna János dr:
A makói Hollósy
Kornélia Nőnház
története. Makó
1929. II. l.

Budapest.

A nyugat felől felvett vár
a pastei és az aula regis, köze
marmorea van kiemelve. A háttér
hol balra ketten csolnakkal kel
czimer van. A lap hátán Wie vnn
Pannoniam kommen sind. Cap. vl.
tó.

Fm., mér. a vk. 9 : 17.

140-95.

Express hirdetések

A legkisebb hirdetés ára 7 pengő — Állást keresők és oktatók részére 4 pengő
Ebbe a rovatba délelőtt ½9 óráig fogadunk el hirdetést

Vegyen
arany-karkötő
hű utánzatát az
„Ajándékbolt"-ban
Károly-krt 21., Madách-palota)

FREUND fizet legtöbbet
használt férfi- női
és egyenruhákért, cipőért, szövetfüggönyökért, egész háztartásért. Hétfőn is. Dobozi-u. 27. T: **422-571**

Briliáns nagyköveket
vesznek privátról, magas árért. »Komoly ajánlatot kérek« jeligére Blocknerhez, Vilmos ca.-út 33

Használt
ruha, cipő, fehérnemű és egyenruhákért **sokat** fizetek
Viesnovszkyné, Teleki-tér 10, II. 5 **143-868**

Manikűrösnő
ki női fodrászatban segít elsőrangú üzletben állást vállal. Telefonértesítést kér ½5—6-ig, 310-731.

Felhívás!
Használt ruhákért mindenkinél többet fizetek saját üzletem részére, Morgenstern, Kazár-utca 11. **T. 310-965**

Biztos fekvésű vidéki raktárainkban
áruk és ingóságok beraktározását vállaljuk. Beraktározott árura bank kombardkölcsön. Költöztetés az ország minden részében. Zöld Ádám szállítmányozás, Budapest, V., Perczel Mór-u. 4. T.: 135-961 és 111-873.

GÁZHŰTŐ ELADÓ
„M80 P" jeligére a főkiadóba

Folyóirathoz pénzes társat keresünk
Címeket kiadóba „Kultura" jeligére.

Csukott, könnyű
teherautó
remek állapotban. Sárkány és Dénes u. V., Klebelsberg-u. 21.

Női, férfi és gyermek-fehérneműt
pongyola készítését saját és hozott anyagból, alakításokat, javításokat vállal: LENGYEL Ágnes fehérnemű üzem, VI., Lovag-utca 10.

Meglévő két darab
kéziszövőszékemre
bármilyen bérmunkát
vállalok. Nánássy Béla, Kispest, Szent Imre herceg-út 102.

Telefonálion a leggyorsabb taxigépirónőnek!
Telefon 226-136

Latin-, német-, franciaszakos párisi és bpesti egyetemet végzett
fiatal tanárnő nyelvórákat ad
korrepetál, vizsgákra előkészít, mindennemű fordítást vállal, Telefon: 389-096.

Régi festett anyagából is
modeljeim után kötök pullovereket, kosztümöket stb.
Összeállítást is vállalok, 1 kg. prima angóra eladó. Sip-utca 5, III. 5.

BRILIÁNST
ezüstöt magas áron vesz TAUB, Thököly-út 18.

Rádióját *lakásán javítja*
Rádió Service, Telefon: 423-610. Rákóczi-út 6. sz.

Használt
ruha, cipő, fehérnemű, hagyatékért SOKAT FIZETEK. Hétfőn is. **T. 133-623**

Finn Faház lemezzel szigetelt télen is lakható. (Szabadalom bej.) Herkules, Wesselényi-u. 2. T: 220-852. Felv. 8-3-ig

Szedje össze
nélkülözhető **használt ruháit,** fehérneműit legmagasabb áron megveszem.
Bisel, Karpfenstein-u. 18. Tel. **345-078**

BÉLYEGET
magyart, sorozatokban, kötegekben veszek. Nőmer, Hollán-u. 2

Gyermekingek, gyermek
óvóhelyruhák
KALDY-nál, XI., Verpeléti-út 9. Telefon: 457-119.

Foxterrier 1 éves, 3 hónapos, 3 hónapos törpe puli, 6 h. törpe tacskó, barna, 2 h. és idomított Erderterrier, hím eladók. VIII., Légszesz-u. 6, f. 3.

Erdélyi könyvkiadóvállalat létesítéséhez sürgősen
pénzes társat
(tárnőt) keresek. Címeket kiadóba kérek „Kulturmunka" jeligére.

Magas jutalmat
fizetek közvetítőnek
Svábhegyen
vagy környékén, 2—3 szobás komplet
bútorozott lakásért
megállóhoz közel. T. 496-558.

Londoni egyetemet
végzett fiatal úrinő oktat, konverzál. VIII., Rákóczi-út 21a. I. em. Simonyi Vera

Elsőrendű
német, angol oktatást vállalok délutánra, esetleg gyermekek foglalkoztatását is. „Eredményes 1944" jeligére a kiadóba.

Címírást és minden egyéb írásmunkát VÁLLALOK. Zitromné, VII, Rottenbiller-utca 37/F, I. em. 12 (Odeon-mozi ház)

FORD 3 t.
teherautó, 3 t., pótkocsival, kiváló karban. Sárkány és Dénes u. V., Klebelsberg-u. 21.

Komolyabb bélyeggyüjteményt
megbízásból gyüjtő részére, magas áron veszek. Ajánlatok: „Gyüjtőtől" jeligére a kiadóba.

Pianello
zongorahangú
Sternberg
Rákóczi-út hatvan.

FIGYELEM!
Használt **ruhákért, egyenruhákért** legmagasabb árat fizet **Schulcz** Népszínház-utca 21. Tel.: 140-667

BÁRKINÉL
többet fizetek használt férfiruhákért, egyenruhákért. Leitersdorfer, Király-u. 33, II. 18, t. 227-671

Briliánst
ezüstöt a legmagasabb árban veszek.
Schwarcz Dániel ékszerész, Károly-körút 16

Perzsaszőnyegért
legtöbbet fizetek. Hartmann, Barcsay-utca 16. Tel.: 223-897.

Használt férfiruhákért
egyenruhákért LEGMAGASABB ÁRAT fizetek. Hívásra megyek! **T. 224-761.** Hétfőn is. 4 óra után is.

Lakásában alhat
téregmentesítés után, felelősséggel. Ujrendszerű gázzal (nem cián) tökéletesen és jótállással írtunk: „TOTAL" vállalat, Révay-utca 25. (Opera mellett.) Telefon: **120-829**
Takarítást is vállalunk!

Veszek bútort
iroda- és üzletberendezést, pénzszekrényt, ruhaneműt szövet- és selyemfüggönyt, hagyatékot. Jellinek Ármin, Dobozi-u. 27. Tel.: 133-769

Saját üzletem részére
jól eladhatja HASZNÁLT férfi és egyenruháit Feldmann, Kazár-u. 7. Telefon: **426-777**

Fűzők melltartók
készen és méret után, kitűnő anyagból. Melltartós combinék, hozott anyagból is.
OROSZ L. IRÉN fűzőszalon, Erzsébet-krt. 18, I. 3. T. 422-777

Könyvüzlet létesítéséhez
sürgősen keresek társat, társnőt. Címeket kiadóba kérek. „Harmonia" jeligére

Eladók gyönyörű színezésű, sűrűn csomózott, nemes anyagból készült
magyar perzsaszőnyegek
93×167 és 103×192 méretben, csak privátnak. Megtekinthető 11 és 6 óra között, XIV., Amerikai-út 40, II. épület, I. em. 3.

Pestszentlőrincen
2 szobás, adómentes, fürdőszobás, zárt verandás, modern családi ház, pár napig 65.000 P-ért eladó. Pásztor iroda. Teréz-körút 47. T.: 126-146.

Új, 5 csöves Graetz csúcsszuper
rádió eladó
Radnóti, Andrássy-út 6.

Elmaradt könyvelését rendbehozza:
„Kontoservice"
Telefon **291-735**

BÁNKNÉ S. GIZI
NŐI SZALON
V., Légrády K.-u. 44/b, I. 1
Uj telefonszám: **493-805**

Módosították a légitámadások következményeinek elhárításáról szóló rendeletet

A hivatalos lap mai száma kormányrendeletet közöl, amely *a légitámadások következményeinek elhárítása* és az ezzel kapcsolatos jogviszonyok rendezése tárgyában a mult év március 14-én megjelent rendeletet kiegészíti és módosítja. Az alaprendelet kimondotta, hogy *ha ósági úton kell gondoskodni azoknak ideiglenes lakáshoz, illetőleg üzemhelyiséghez juttatásáról,* akik légitámadásból vagy légitámadás elhárításából kifolyólag avagy légitámadások fenyegető veszélye miatt elrendelt kiürítés következtében hajléktalanná váltak.

A hajléktalanok ideiglenes elhelyezése céljából elsősorban a középületek helyiségeit kell igénybe venni. Amennyiben a hajléktalanok elhelyezését ilyen módon nem lehet biztosítani, az ideiglenes elhelyezés céljára magánszemélyeknek lakását, illetőleg üzem céljára használható épületeit, illetőleg helyiségeit kell igénybe venni. *Korlátlanul igénybe vehetők az olyan épületek, lakások, melyek használója más lakással is rendelkezik.* A használó jelölheti ki, hogy több lakása közül melyiket kívánja saját használatában megtartani.

Ha valakinek nincs is két lakása, akkor is igénybe lehet venni magánlakásának olyan elkülöníthető részeit, amelyek *a lakás használójának indokolt lakásszükségletét meghaladják.* A ma megjelent kormányrendelet az alaprendelettől eltérően határozza meg az indokolt lakásszükségletet.

Az új rendelet szerint városokban az indokolt lakásszükségletet úgy kell megállapítani, hogy *önálló felnőtt személy részére egy lakószoba s ha családja van, egy családtag esetében egy további lakószoba,* több családtag esetében pedig két-két családtagra egy-egy további lakószoba, annak részére pedig, akinek tekintettel élethivatására vagy foglalkozására, külön dolgozószobára vagy dolgozóhelyiségre van szüksége ezen a címen *egy külön szoba az említett mértéken felül is érintetlenül maradjon.* Községekben az indokolt lakásszükségletet esetenként a lakásban lakó személyek minden körülményének mérlegelésével a községi elöljáróság állapítja meg.

A rendelet kimondja, hogy *az igénybevétel elrendelésére a belügyminiszter felhatalmazása alapján a kormánybiztos is jogosult.* A rendelet a mai napon, a kihirdetés napján lép hatályba.

200 rendőr és detektív körülkerítette a Teleki teret és 250 embert előállított

Csütörtökön délután a VIII. kerületi kapitányság rendőrei és detektívjei mintegy kétszázan, négy riadóautóval *körülkerítették a Teleki-teret és hatalmas arányú razziát tartottak a Teleki-téri feketézők, munkanélküli csavargók, hamiskártyások és engedélynélküli árusítók ellen.* A detektívek és rendőrök megjelenése nagy pánikot idézett elő, de a láncból senki sem szabadulhatott.

Az igazoltatás több mint három óra hosszán át tartott, utána *mintegy 250 tagú hosszú menet indult a vigutcai kapitányság felé.* Aki nem tudta igazolni, miből él, mivel foglalkozik, a kapitányságra került. A kihallgatást a késő éjszakai órákban is folytatták, sőt még ma reggel is tart. Csak azokat engedik szabadon, akik hitelesen tudják igazolni, hogy lakásuk és rendes keresetük van. Akiről azonban kiderül, hogy csavargó, notórius munkakerülő vagy más hasonló veszélyes elem, a toloncházba viszik.

Súlyosan elítélték a nagy bőrdrágítási bűnpör vádlottjait

A büntetőtörvényszék dr. Lukács Tibor tanácselnök elnökletével több napig tárgyalt egy nagyarányú bőrárdrágítási bűnpert, amelynek vádlottjai, főkép bőrkereskedők, nagymennyiségű disznó-, tehén- és másfajta bőrökkel üzérkedtek. A vádlottak legnagyobb része beismerő vallomást tett.

A törvényszék most hozta meg ítéletét. Bűnösnek mondotta ki Babinszky János bőrkereskedőt üzletszerű, a közellátás érdekeit súlyosan veszélyeztető, folytatólagosan elkövetett árdrágítás büntettében s ezért másfélévi börtönre és iparengedélyének elvesztésére ítélte. Vécsei Miklós budapesti bőrkereskedőt árdrágítás büntettéért másfélévi börtönre, iparigazolványának elvesztésére, Simonka János kispesti kereskedőt egyévi és kéthónapi börtönre, 500 pengő pénzbüntetésre és iparigazolványának elvesztésére, Juhász Miklós budapesti bőrkereskedőt egyévi és kéthónapi börtönre, továbbá 1000 pengő pénzbüntetésre, Wohlstein Lipót kispesti cipészmestert nyolchónapi börtönre, Lajtai Jenőt hat és félhónapi börtönre, 2000 pengő pénzbüntetésre és 1000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére, Paál László budapesti bőrkereskedőt 3000 pengőre, Zimmermann György újpesti cipészsegédet négy és félhónapi fogházra, Megyesi Sándort 500 pengő pénzbüntetésre, Hoffmann Miksa bőrügynököt hathónapi börtönre, Czeizler Zoltánt négy és félhónapi fogházra, Csatári Béla cipőfelsőrészkészítőt 500 pengőre, Vadnai-Weisz Alfréd bőröndöst 1000 pengőre, Meleg János cipészmestert hathónapi börtönre, Orosz Tibor bőrkereskedősegédet 500 pengőre, Schwartz Jenő gyári munkást nyolchónapi börtönre, Ulmann Lipót Pál cipőfelsőrészkészítőt pedig hathónapi börtönre ítélte. Szigeti Ferencet, Rosta Frigyest, Polgár Hugót és Czeizler Dezsőt a törvényszék felmentette. Az utóbbi három ítélete jogerős.

Statáriális bíróság elé került

Simon József 32 éves rovottmultú mechanikus egy pestszenterzsébeti vendéglőben tegnap este megtámadta *Duhányi* László 29 éves munkást, elvette tőle pénztárcáját és futásnak eredt. De elfogták és előállították a pesszenterzsébeti kapitányságra. Letartóztatták és statáriális bíróság elé állítják, mivel az elsötétítés alatt követte el tettét.

Az elsötétítés este 8órakor kezdődik és hajnali 4 óráig tart

PEST
POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik minden hétköznap délben
Felelős szerkesztő:
BAKOS ÁKOS
Felelős kiadó:
VITÉZ HORVÁTH JÁNOS
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 54
TELEFON: 222-630, 222-635, 222-220
Előfizetési ár 1 hóra 4.50, 3 hóra 13 pengő
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

SPORT

A Gamma—Vasas mérkőzés derbyjellegű előkészületei

A *Gamma* a Hungária-úton vasárnap délután 3 órai kezdettel lejátszandó *Vasas* mérkőzésre olyan előkészületeket tett, mint a legnagyobb derbymérkőzésekre. Erre talán van is ok, mert

jó idő esetén vasárnap közel 20.000 néző várható a Hungária-útra,

hiszen a Vasasok tavasszal még veretlenek, a Gammának pedig a II. helyezése függ ettől a mérkőzéstől.

A Gamma már elővételben árusítja a mérkőzés jegyeit, amelyek az ismert elővételi helyeken szombaton este hat óráig kaphatók.

Vasárnap délelőtt pedig már 11 órakor megnyitják a hungáriaúti pálya kapuit és egyben jegypénztárait,

hogy a tolongást a mérkőzés előtt el lehessen kerülni. Persze — jó pálya esetén — lesz előmérkőzés is.

Forray Árpád: a Szent László ökölvívó CsB-t izgalmassá teszi a kiesés

Jövő hétfőn, március 13-án este ½6 órai kezdettel, már nagy mérkőzések lesznek a Szent László ökölvívó CsB-ben. A bajnok BTK-nak az NSC, az előző bajnok BSZKRT-nak pedig a Pécsi leventék csapata lesz az ellenfele.

Forray Árpád, a MÖSz ügyvezető elnöke a következőket mondja a Szent László CsB-vel kapcsolatosan:

— A téli CsB-ben egy vereség után még tovább is küzdött a csapat. A Szent László CsB-ben azonban egyszeri vereség már a díjból való kiesést jelenti. Ezért olyan izgalmasak ezek a küzdelmek, ezért fél minden nagycsapat még kisebb ellenfelétől is. Annyi bizonyos, hogy sem a BTK, sem a BSZKRT nem veheti könnyen hétfői ellenfelét sem.

A futballkapitánynak már megvan a csapata?

Igen tisztelt Szerkesztő Úr! A színes sportlapokban már most olvashatjuk, — pedig még meg sem kezdődött az igazi idény — hogy a futballkapitány úrnak már meg is van a csapata. Csodálatos módon ugyanazokat a neveket olvassuk, mint már évek óta, amelyek — még csodálatosabb módon — éppúgy egyeznek a sportlapok osztályozókönyveiben állandóan szereplő nevekkel, miként a 7:2 arányban elvesztett svéd mérkőzés előtt. Kérdezzük: ha Szűcs olyan »csodakullancs«, miért áll kiesésre a Szolnok? S miért nem szerepel a kapitány jelöltjei között a legkevesebb gólt kapott NAC védelme, vagy Juhász és Deményi; nemkülönben az évek óta érdemtelenül mellőzött, mert mindig a legjobb Pázmándy, vagy Balog I. az Ujpestből?

Azt sem értjük, miért játszik bujócskát az MLSz Bécssel. Nem kellene-e a legutóbb Bécsben 8:2 arányban szenvedett vereséget a legjobb magyar csapatnak visszaadni? Vagy elég, ha azt mondjuk, amikor »Budapest« néven kikap a csapat ismét 6—8 góllal: ez nem volt a mi legjobb csapatunk?

Tisztelettel Szerkesztő úr kész híve: K. I.

Kezd kialakulni a Cora profi-bokysznagydíj V. fordulója

Jelentettük már, hogy a *hivatásos ökölvívók Cora-nagydíjának* jövő pénteken, március 17-én megtartandó V. fordulójára *Jászai* kihívta *Tanamárt*. Most még egy mérkőzés vált bizonyossá:

a könnyebb súlycsoportok főeseménye Deli váltósúlyú profibajnok mérkőzése lesz a francia Cointreaux-val,

aki barátságos küzdelemben legyőzte. Mérkőzni fog *Szolnoki* és *Frigyes* is, csak még ellenfeleik nem bizonyosak. Szó van Macsósiról és Trummelről.

A MAGASUGRÁSRÓL tart előadást dr. Bódossy Mihály rekorderünk szombaton délután 5 órakor az Ifjúság Házában.

A KOSÁRLABDÁZÓ BAJNOKSÁGBAN csütörtökön: Beszkárt—MOVE 36:35, Műegyetem—Gamma 25:17, a hölgyeknél: Gamma—Műegyetem 32:23.

AZ ELMARADT NB. MÉRKŐZÉSEK közül az MLSz a Szolnok—DIMÁVAG mérkőzését március 15-ére, a DVSC—VAC mérkőzését március 26-ára tűzte ki.

A NÉGYES SIJÁRŐR-BAJNOKSÁGOT vasárnap rendezi az MKE a Börzsönyben.

Tizenöt éve kutatja

A MESTERHEGEDŰ KÉSZÍTÉSÉNEK TITKÁT EGY LELKES ZENEBARÁT

A hangversenyterem dobogóján áll a hegedűművész. Milyen nagy varázsló! Csodás világba vezet bennünket s ámulva, gyönyörködve élvezzük a művészet magasztos boldogságát. Azután befejezi... és felzúg a tapsorkán Lelkesen ünnepel a közönség. Halkan súgja valaki: *mesterhegedűje van. Mesterhegedű... Igen... Igen...*

Amati, Guarnerius, Guadagnini és Stradivari! Valami sejtelmes titokzatosság veszi körül ezeket a nagy hegedűkészítő mestereket. És a kultúrvilág háromszáz esztendő óta fürkészi-kutatja a nagy titkot. Persze hiába. Rajongólelkű dilettánsok, komoly tudósok, hivatásos és műkedvelő hegedűkészítők, ihletettlelkű művészek harcolnak, hogy végre ők is el tudják készíteni azt az optimális csodahangú klasszikus hegedűt. Valljuk be, valóban izgató probléma: *mi is lehet az a bonyolult matematikai, fizikai, kémiai, mechanikai törvény, melynek alapján a régi mesterek ezeket a meséshangú hangszereket alkották?* A ma emberének lelkében ezerszeresen ott ég a vágy, hogy megfejtse ezt a titkot.

Külföldön állami támogatással, rettentő költséggel foglalkoznak ennek a törvénynek a megoldásával. Eredmény eddig még nemigen van. 1937-ben James *Jeans* angol tudós »Science and music« (Zene és tudomány) című munkájában azt a reményt csillogtatja meg, hogy egyszer talán a röntgenátvilágítás megoldja a klasszikus mesterhegedű titkát.

Egy magyar kutató

Itt Budapesten tizenöt esztendő óta dolgozik ennek a kérdésnek magyar apostola, hogy megszülessen a csodahegedű készítésének gyakorlati rendszerbe foglalt és tudományosan is elismert törvénye. Tizenöt év — nagy idő! Munkájának célja nem egyéni érdem és érdek. Más! Nagy nemzeti kincs s egyben hatalmas nemzetközi érték ennek a törvénynek megfogalmazása. Csodálom azt a szerzetesi munkavállalást, szerénységet és szegénységet, ahogy ő él. A társadalom, sajnos, nem nagyon érti meg az ilyen lelkű embereket! Művészembert, tudósfélét nagyon elárasztja azonban a bőség arnyszarnja? Tény az, hogy nem bántja az »embarras des riches«.

Az effajta emberek rengeteget veszítenek — veszítenek? — a polgári vámon, de ezt ezerszeresen megnyerik a tudás révén. *Dvorzsák* Lajos is így áll. Diogenes módján él már hosszú esztendők óta és valóban rengeteg áldozatot hoz azért, hogy mienk legyen a titok megfejtésének nagy dicsősége. »Hordójában« a *Nagy Sándor-utca 2. szám alatt igénytelen szobácskában él és dolgozik.*

Furcsa zárkózottság jellemzi, de ez az igazi elhivatott emberek jól ismert sajátsága. Nem szereti a hivalkodó reklámot és fél a hírverés hangoskodó eszközeitől. Nagy nehezen mégis sikerült megszólaltatnunk őt, hogy ismertesse munkájának eddigi eredményeit. Egészen különös hangulatot és mély értelmet ad beszélgetésünknek a számtalan hegedű. Ott sorakoznak ezek a kísérleti munkák a kis oduban és hirdetik készítőjük nagy művét.

— Tizenöt éve dolgozom. S e nagy idő munkája aránylag mégis csak meghozta a maga becses eredményeit. Minden köteles szerénységem mellett azt kell mondanom, hogy ma már nagy részét ismerem azoknak a törvényeknek, amelyeket a régi mesterek is ismerhettek, *de nem tudták, vagy még inkább nem akarták a köz használat számára leírni.* Amit azonban én tudok, azt szabatosan meg is tudom fogalmazni úgy — és a köz érdekében meg is akarom ezt tenni, — hogy a tudomány ellenőrizheti, a gyakorlat pedig akként alkalmazhatja, amint az szükséges.

A célnál vagyok, de még nem tudtam azt elérni. Minden szégyenkezés nélkül, sajnos, azt kell mondanom, hogy hátra van még az az 1%, amikor minden apró részletkérdést szabatosan és pontosan be tudok illeszteni ebbe a nagy kérdésrendszerbe. Talán egyesek számára *túlzottnak tűnik ez a nagy önbizalom, de én hiszek benne, hogy a végső megoldás talán még a régi mesterek tudásán is jóval túl lehet.*

A hegedűk szerelmese

Nagy szerelmese is Dvorzsák a hegedűknek. Milyen szerelemmel simogatja az előtte fekvő hegedűkisasszony karcsú derekát. Rövid gondolkodás után tovább beszél.

— Századunkban, ahol a létfentartás tempirozva van, polgári ember számára büntetlenül elmélyedni nem lehet. Ebből pedig az következik, hogy a klasszikus hegedűt elkészíteni ma a lehetetlenséggel csaknem egyenlő. Én azonban vállaltam a munkát, *pedig eddig csak rengeteg lemondást, sőt orrfricskázó, kigúnyoló rosszindulatot hozott számomra.* Munkám rendszerét jellemzi, hogy vaktában kísérletezve ritkán dolgozom. Leginkább a vonatkozó törvényekben való elmélyedés hozza meg azokat az értékes meglátásokat, hogyan lehet egy szabályt a gyakorlatba átvinni.

Munkámban senki sem támogat, senki sem segít, pedig pártfogásra lenne szükségem. Sokat küszködtem, szenvedtem eddig az életben, de úgy érzem, hogy most a nagy ügy megvalósulás előtt áll. Valami becsületes állást szeretnék. Nem annyira szabott idő, mint inkább teljesítmény szerint. Van vagy *hatvan-hetven kísérleti hegedűm, néhány csellóm, vadásztrófeám.* Ezt a vagyonkámat az ügy érdekében azért nem szeretném most pénzzé tenni, mert ezt csak elkótyavetyéléssel tehetném meg. Ez pedig reális érzékemmel ellenkezik — fejezi be fáradt, keserű kézlegyintéssel.

Diogenes egykor magasra emelt lámpával járt-kelt Athén utcáin s hangosan kiáltotta: Embert keresek! Kérni nagyon nehéz dolog! Kérést tolmácsolni még nehezebb! Még is a fekete betű világító Diogenes-lámpájával kiáltom most! Embert keresek! Embert, aki — nem is önzetlenül — támogatná, segítené a hegedű apostolát.

Bakos Ferenc

Halálraítélték a szegedi gyujtogatót

Szeged, március 10. A szegedi törvényszék rögtönítélő tanácsa csütörtökön tárgyalta Ördög Andrásnak, a Szegedi Közraktárak Rt. gyujtogatójának ügyét. A vádlott a vizsgálat folyamán tett beismerő vallomását a főtárgyaláson fenntartotta. A szakértők és tanuk kihallgatása után a vád- és védőbeszédek hangzottak el, majd délután 5 órakor a bíróság kihirdette ítéletét, amellyel Ördög Andrást kötél általi halálra ítélte. A vádlott kegyelemért folyamodott. Ezután a rögtönítélő bíróság kegyelmi tanáccsá alakult át.

— **A Turáni Vadászok szabadságünnepe.** A Turáni Vadászok nemzetvédelmi szövetségének művésztábora 14-én, kedden délután 6 órakor IV., *Ferenc József*-rakpart 23. I. em. 2. szám alatti központi helyiségében műsoros szabadságünnepélyt rendez. Az ünnepélyen: *Baksa* Kató, *Bástyi-Badics* Gyula, *Dullien* Klára, *Dankó* Aladár, *Kántor* Béla, *Laurisin* Irén, *Mindszenti* István, *Ujlaky* László, *T. Uray* Margit és *Teghze-Gerber* Miklós szerepelnek. A műsort *Magyarády* Jenő író ismerteti. Az ünnepi beszédet vitéz baráti *Huszár* Aladár dr. országos társelnök mondja.

Megbízható forrásból!...

Aki az igazat akarja tudni, megelégszik a homályos pletykákkal, amelyeket ismeretlen helyekről szórnak széjjel Fehér kisasszony és Fekete úr jegyességének szétbontásáról?...

Aki egy vállalkozás értékét akarja megítélni, életbevágóan fontos magánérdekből, az a szállongó, felelőtlen fecsegésekből szűri le véleményét?...

Aki tájékozódásához elegendőnek tartja a felületes suttogásokat, annak tényleg nincs szüksége az igazság fáradságos kitalálására...

Aki azonban a tényeket akarja megismerni, az nem a »titkos, megnevezhetetlen helyekről« széthazudott rémhíreket hallgatja meg, hanem az igazság forrása felé fordul.

Férfit, asszonyt, gyereket, gazdagot és szegényt egyaránt érdekli korunk sorsdöntő szellemi és fegyveres küzdelme!

Ha tudni akarjuk, hogy a világháború hogy végződhetik, hogy milyen lesz a várható béke s hogy alakulhat a magyar nép sorsa, akkor az események bonyolult sokaságából, magunk kell hogy kiformáljuk a jövendő valószínű képét.

Véleményének tárgyilagos megalkotásában figyelje állandóan Németország hangját!

A német rádió magyarul is közvetíti híreit mindennap s valóban »megbízható forrásból« ismerteti az eseményeket.

Az európai harc értelmét, célját és óriás erőit ismeri meg, ha rádiókészülékének gombját a német állomásokra fordítja.

Milliók harcolnak a közös fronton az európai népek szabad, független életéért a nyugati kultúra védelmében s milliók hiszik szívvel-lélekkel, hogy a német harcosok, a finnek, a magyarok, a spanyol, norvég, holland, belga, francia, észt, litván és más népek önkéntesei nem hiába ontották vérüket a bolsevizmus elleni csatában!

Az áldozat és a meggyőződés ereje védi meg, a szabad hit, a nemzeti függetlenség és a magánvagyon pilléreire épített Európát, távoli földrészek urainak kapitalista kizsákmányolásától és a keleti bolsevizmus gyilkos mérgétől: ettől a két szövetkezett hatalomtól, amelyek gépesített rabszolgákká alacsonyítják az embert!

Hallgassa meg Németország hangját!

A Német Birodalmi Rádió »Donau állomása«, (Donau Sender) minden nap magyarul ad híreket a 325.4/922 kHz hullámhosszon.

7.15— 7.30-ig

(DXO 49.92 m: 6.010 kHz rövid-hullámhosszon is.)

11.00—11.15-ig
16.50—17.00-ig
23.15—23.30-ig
1.00— 1.15-ig

20.15—21.00-ig bő szórakoztató és tanító műsor, sok zenével:

Vasárnapon:
Délkeleti rádiószemle és hallgatók kívánsághangversenye.

Hétfőn:
Hírmagyarázónk beszél.

Kedden:
Művelődés adás.

Szerdán:
Európai köradás. »A világba tekintünk.«

Csütörtökön:
A »Donau állomás« a birodalomban élő magyar munkásokhoz szól.

Pénteken:
Berlini posta.

Szombaton:
Fényszóró.

Ezenkívül minden adásban hírek, aktuális megjegyzések és helyzetjelentés.

Dyck, Ant. van

festō

Galle, Corn. Junior

rezin

III. Ferdinand Ki-
ráľ archeje -

Repr.

Szechy I

251. l.

Mus. céd. 2

LANDESKOMMISSION
FÜR KUNSTDENKMÄLER.

AN ALLE

DER über vier Jahre währende
Trianoner Frieden geschlosse
Ungarn, als auch in den Län
wohl müssen wir mit Verblüf
gerissenen Gebieten der uns
solche Atrozitäten vorkommen, die da
Bewohnerschaft ungarischer National

In dem achtungsvoll beigelegten
geschaffene Kunstdenkmäler angeführ
Atrozitäten verübt wurden; die ange
stört, oder beschädigt.

Wir sind nicht in der Lage das
Objekten begangenen Zerstörungen ur
Staatsbehörden hiezu keine Gelegenhe
zuverlässiger Privatpersonen stützen, w
tenten Nachfolgestaaten photographisch
über die Grenzen verhindern. Eben de
und Vollständigkeit des achtungsvoll b
Eine pünktliche und vollkommen authe
Denkmälern begangenen Zerstörungen
ständigen Organen der Grossmächte u
erscheinende Kommission berufen festz
Verzeichnis sämtlicher auf den losgetren
bereitwilligst zur Verfügung stellen un
authentisch anerkennen.

Der Serie der Beschädigung von
Krone auf, durch die in der alten ungari
das aus weissem Marmor gemeissel
kommen zerstört wurde.

Dieses monumentale Bildhauerwe

Dybai Mihály

Képes Krónika 1940. 38. f.
Festőművészet Kárpátalján

Dubal Mihály: Krisztus

Gerstner István

úrnak
úrnőnek
Szerkesztőségének

Bpest

IX. Högyes Endre u. 10

Cserepéldány
(Tauschexemplar)

—

Tiszteletpéldány
szíves ismertetés céljából!

—

Mutatványszám
(megnemrendelés esetén
kérjük szíves visszaküldését.)

EDWARD DWURNIK, festo

EDWARD DWURNIK: " TANACSKÖZTARSASAG TÉR", cimü müve.
Sóstói müvésztelep, 1976.-Fekete repr.
119.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle. XI. 1976. 4.sz

v. Dyck P.

11602.

II. Rákóczi Ferencz.

Mellig, és talapzatra helyezett tojásdad medaillonban van ábrázolva. Kissé balrafordult, de visszanéz. Öltözete: kócsagforgós kalpag, prémes mente és pánczél. Felirata:

Fürst Ragozky
Oberhaupt von den gewesenen
Hungarischen Malcontenten.

jelzése pedig: P. v. Dyk pinxit.

Rézkarcz, méretei 14,5:9,3 cm.

Sz. n. 33-913.
793-913-26
Át. lelt. 10033.

2K.

Dvorzsák Vilmos

festő, szul. 1864 jun. 27
Lőcse.

lásd Fleischer Bécs 39. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

POPPER ZSIGMOND
ácsüzlete és épitési vállalata
BUDAPESTEN.
Iroda: V., Lipót-körut 15. Telep: Dráva-u. 12.
Elvállal minden e szakmába vágó ácsmunkákat, épületek tervezését és kivitelét, — ugyszintén becsléseket és expertiseket.
Telefon 44—73. Telefon 44—73.

ságot, hogy a bérparcellát a haszonbérlőtől azonnal vegye vissza és a kártalanitási összeg utalványozhatása végett tegyen jelentést a tanácsnak.

Csatornázás. A tanács árlejtést hirdetett az I. ker. Gellérthegy-utca egy részében és az Orvos-utcában, a VI. ker. Amerikai-ut egy részében, a X. ker. Nyitra-utcában és a Mádi-utca egy részében tervezett csatorna épitési munkálataira. Az ajánlatokat a tan. II. ügyosztályban augusztus 24-én d. e. 11 óráig kell beadni.

Javitási munkák a Bazilikán. A lipótvárosi Szent István-bazilikára felügyelő bizottság dr. Déri Ferenc tanácsos-helyettes elnöklete alatt e hó 4-én ülést tartott, melyen elhatározta, hogy előterjesztést tesz a műkőből készült és már kopásnak indult ballusztrádnak terméskőből való kicserélése iránt, előbb azonban a ballusztrád-oszlopok alakjának meghatározása céljából mintát készittet. Előterjesztést tesz továbbá a bizottság, hogy a főbejárat fölött levő két reliefnek horganyból való körmedaillonnal leendő kicserélésére s az ottani szoborcsoportozat kijavitására a jövő évi költségvetésbe 7800 korona vétessék fel. Végül a templom oldalhajóinak jobb világitása céljából a két nagy oldalablaknak a megtisztitását és hármas üveg helyett kettős üvegnek alkalmazását határozta el a bizottság, amely munka mintegy 1000 korona költséget fog igényelni.

A Palfy-teri utászlaktanya hideg-anyag raktárára tervezett harmadik emelet ráépitésével Bäck Alajos budapesti épitőmestert bizta meg a budapesti cs. és kir. katonai épitőosztály.

Iskola épités. Budapest székesfőváros tanácsa árlejtést hirdetett a VI. ker. Lehel-utca és Aréna-ut sarkán létesitendő községi elemi népiskola épitésénél teljesitendő és 277.788 k 25 fillérrel előirányzott föld és kőmüves munkára, 42411 k 50 fillérrel előirányzott kőfaragó munkára, 19788 k 54 fillérrel előirányzott ácsmunkára, 10003 k 48 fillérrel előirányzott tetőfedő munkára és 40390 k 32 fillérrel előirányzott vasmunkára. Az ajánlatokat a tanács közoktatási ügyosztályában szeptember 3-án d. e. 11 óráig kell beadni.

A curiai palota helyiségeiben teljesitendő kőmüves javitási munkát Gerstenberger Emil budapesti épitőmester kapta meg 2865 k 84 fillérért. A szobafestő munkát Varga József nyerte el 7140 k árban.

A vidéken.

Tanyai iskolák épitése Turkevén. Turkeve város tanácsa a pohamarai, szelesháti és mórici tanyai elemi iskolák épitésére lapunk mai számában árlejtést hirdetett. Az ajánlatokat a tanácsi iktató hivatalban augusztus 25-én d. e. 10 óráig kell beadni. Előirányzat 54.258 k 18 f.

Artézi kutak furása Karánsebesen. Karánsebes város tanácsa 3 artézi kut furására árlejtést tüzött ki lapunk e heti számában. Pályázati határidő augusztus 30-ik napjának déli 12 órája.

A szeged-rókusi templom berendezése. Raffay László szegedi felső ipariskolai tanár el készitette a rókusi templom belső berendezésének terveit és azokat beterjesztette a város tanácsához. A tanács a tervek alapján a 100 ezer koronás vállalatra legközelebb kiirja az árlejtést.

A szegedi városház ujjáépitése. Szeged város mérnöki hivatala két tervet dolgozott ki a városház ujjáépitésére vonatkozólag. Az egyik terv szerint a városházát és a bérházat átalakitanák, az adó és javadalmi hivatal számára uj épületet épitenének a Mérey- és Táborutcák sarkán, a polgári leányiskolát pedig átalakitanák rendőrségi épületté. A második terv szerint a városház és bérház átalakitásán kivül uj városházát épitenének a Püspök-téren. Az első terv szerint a városház átalakitása 38615 k, a bérház átalakitása 71138 k, a polgári leányiskola átalakitása 183,034 k, központi adó és javadalmi hivatal épitése 390,258 k, összesen 683.045 koronába kerülne, a második terv megvalósulása esetén a városház átalakitása 38615 k, a bérház átalakitása 71138 k, uj városház felépitése 1.240,082 k, összesen 1.349,835 k költséget igényel.

A muraszombati járásbirósági épület és fogház épitését Lang Ignác szombathelyi épitőmester kapta meg 148.481 k 61 fillérért.

Ménesmesteri és lovászlak épitése Debrecenben. Debrecen sz. kir. város tanácsa a tervezett ménesmesteri és lovászlak épitésével Tóth István debreceni épitőmestert bizta meg, ki az épitkezést 54628 k 22 fillérért eszközli.

Községház épités Noszlopon. Veszprémmegyei Noszlop község előljárósága községház, körjegyző lak és irodaépitésére versenytárgyalást hirdetett. A feltételek az előljáróságnál megtudhatók.

Utca és házszámtáblak Kaposvárott. Kaposvár város tanácsa a várost uj házszámtáblákkal és kerületi jelzőtáblákkal láttatja el. A képviselőtestület a tanács javaslata alapján zománcozott érctáblákat kiván alkalmazni.

Iskola epités Veszprémben. Veszprém város közönsége elhatározta, hogy az iparos tanonciskola számára épületet fog épittetni s e célból a kormánytól államsegélyt kért. A vallás- és közoktatásügyi minister évi 5000 korona államsegélyt adományozott oly kikötéssel, hogy a város az uj ipariskola épületét haladéktalanul felépittetni tartozik.

A székesfehérvári Deák Ferenc-utcai iskola épitésénél teljesitendő összes munkálatokra beérkezett ajánlatokat Dvorzsák Rezső budapesti tervező-épitész átszámitotta és azok után kitünt, hogy az épitkezésre alábbi cégek a következő összegekkel pályáztak: Fröschl János és Ferenc (Székesfehérvár) 117.680 k 72 f, Weil Rezső (Budapest) 116.796 k 41 f, Say Ferenc (Székesfehérvár) 117.085 k 32 f, Pénzes Imre (Székesfehérvár) 121.558 k 33 f, Máthé Ferenc és tsa (Budapest) 141.316 k 04 f, Fliegauf és Hanthó (Budapest) 183.188 k 31 fillérrel. Döntés még nem történt.

Aszfaltozás Szegeden. A Zrinyi-utca kocsiutjának aszfaltozására a tanács a Fiumei aszfaltgyár r. t. ajánlatát fogadta el 25.753 k vállalati ár mellett.

A szabadkai tanyai iskolák berendezése ügyében a város tanácsa ugy döntött, hogy 5 iskola berendezésével iskolánként 714 k 80 fillérért Nagy Varjas Sándort, 6 iskola berendezésével pedig iskolánként 759 k 80 fillérért Brauchler János fiai céget bizta meg.

Községház épités Módoson Torontálmegyei Módos község előljárósága 80000 k költségelőirányzattal uj községházat fog épittetni.

Hitközségi épület épitése Gyöngyösön. A gyöngyösi izr. szentegylet két szoba, konyha és éléskamrából álló épületet óhajt épittetni. A Szentegylet elnöksége felhivja a vállalkozókat, hogy a feltételek megbeszélése és ajánlataik megtevése céljából Frank Henrik alelnöknél jelentkezni sziveskedjenek.

A törökbecsei polgári fiu- és leányiskola épitésénél teljesitendő épitőipari munkák elvállalására vonatkozó ajánlatok a nagybecskereki m. kir. államépitészeti hivatalnál augusztus 31-én déli 12 óráig adandók be. Az épület Sárkány Ervin Ottó budapesti műépitész tervei szerint épül.

Rákoscsaba állomás bővitése. A kereskedelmi minister elrendelte a közigazgatási bejárást Rákoscsaba megállóhely kibővitése ügyében. A bejárást augusztus 18-án d. e. 9 órakor kezdik meg Szüts András min. titkár vezetése alatt Rákoscsaba megállóhely felvételi épületében.

A gombosi Dunahid épitésére a máv. épitési- és pályafentartási főosztályában Budapesten augusztus 26-án déli 12 órakor árlejtést tartanak.

A kolozsvári postapalota javitása. Kolozsvár város mérnöki hivatala elkészitette a postapalota javitására vonatkozó költségvetést és azt a tanács elé terjesztette. A javitási munkálatok 5000 koronába fognak kerülni.

Aszfaltozás Gyöngyösön. Gyöngyös város legutóbbi képviselőtestületi ülése döntött az utcák burkolására nézve beérkezett ajánlatok felett és a mintegy 150.000 koronát kitevő vállalatot a Neuchatel asphalt comp. budapesti cégnek itélte oda.

Internátus épités Szekszárdon. A közoktatásügyi minister tárgyalást folytatott Szekszárd r.-t. várossal egy létesitendő főgimnáziumi internátus ügyében s megbizta dr. Szentkirályi Mihály polgármestert, hogy az internátus terveit készittesse el. A terveket Dicenty László szekszárdi épitész már el is készitette s e héten nyujtotta be a polgármesternek.

Vendéglő és orvosi lakás épitése Nagyjécsán. Torontálmegyei Nagyjécsa községben emelendő vendéglő és orvosi lakás munkálatait Wolf Mátyás billédi épitőmester kapta vállalatba.

Cukorgyár épités Nagyváradon. Tóth István biharmegyei birtokos több birtokos társával Nagyváradon vagy annak tőszomszédságában cukorgyárat óhajtanak alapitani. Tervezetüket a Biharmegyei Gazdasági Egyesület is magáévá tette és széleskörü mozgalmat inditott a gazdák körében a gyár részére szükséges cukorrépatermelés biztositása érdekében.

A gernyeszegi ref. templom helyreállitása. A gróf Teleki-család a gernyeszegi református templomot 100,000 korona költséggel restaurálttatja. Az épitkezést a műemlékek országos bizottsága fogja ellenőrizni.

Utca rendezés Szegeden. Szeged város mérnöki hivatala elkészitette a Szentháromság-utca és az abba torkoló utcák feltöltésére és rendezésére vonatkozó terveket és azokat a tanács elé terjesztette. A tanács a munkára e hó közepén kiirja az árlejtést. A munkálatok mintegy 100.000 korona költséget igényelnek.

Templom épités Módoson. A módosi r. kath. egyház uj templomot épittet, melyhez a község képviselőtestülete telket engedett át.

Bozjakovina állomás bővitese. A kereskedelemügyi m. kir. minister az államvasutak budapest—fiumei vonalának Bozjakovina megállóhelye közelében tervezett forgalmi kitérő és rakodó állomás közigazgatási bejárását Ehrenhöfer Aladár min. tanácsos vezetése alatt elrendelte. A bejárást augusztus 17-én tartják meg.

Fővárosi hirek.

Kitüntetés. Ő felsége a király *Devecis del Vecchio* Ferenc, Budapest székesfővárosi müszaki tanácsosnak és törvényes utódainak, sok évi kitünő közszolgálata elismeréseül, a magyar nemességet „Istenhegyi“ előnévvel dijmentesen adományozta.

Földmérői jogositások. Az igazságügyminister földmérői jogositványnyal ruházta fel Kelemen Ádámot az ország erdélyi részeire és a volt kapcsolt részekre már jogositványnyal biró birtokrendező mérnök, marosvásárhelyi lakost és Szesztay László okl. mérnök, müegyetemi magántanár budapesti lakost.

Az uj gázgyár épitési tervei. A főváros törvényhatósága legutóbb tartott közgyülésén tudvalevően felhatalmazta a tanácsot, hogy az épitendő uj városi gázgyár terveit készittesse el egy szakértővel, aki a hatóságon kivül áll. A tanács ennek folytán megbizta dr. Heltai Ferencet, a városi légszeszgyárak igazgatóját, hogy lépjen érintkezésbe egy elismert szakemberrel, akire

VASBETON födemek, lépcsők, e szakba vágó munkák tervezését és kivitelét elvállalja
gyárkémények, **DEUTSCH B.** okl. mérnök **BUDAPEST,**
alapozások és **VII. Rákóczi-ut 80.** Telefon 104—67

HEHLEIN ISTVÁN
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. Telefon 50—97.

MŰSZAKI VÁLLALAT: Vizmüvek, szivattyutelepek, központi fütés, gőzzel löztetés, légszesz, csatornázás, gőzfőző- és mosókonyhák u. m. fürdő telepek berendezésére

megnyugvással lehet bizni a tervek elkészitését. Heltai Ferenc Weisz Albertnek, a zürichi gázgyár tervezőjének és igazgatójának személyében állapodott meg. Weisz Albert hajlandónak is mutatkozott a tervek elkészitésére. Ennek folytán a tanács legutóbbi ülésén megállapitotta annak a megbizó levélnek szövegét, amelynek alapján az uj gázgyár terveinek elkészitését Weiszre bizza. Az uj gázgyár, mint ismeretes, a III. kerületben az esztergomi vasuti hid alatt elterülő és a budai körvasut és a Duna folyam, illetőleg az óbudai Dunaág által határolt nagy telektömbön fog felépülni. A megbizó levél szerint a tervező Weisz Albert köteles olyan gázgyárnak terveit elkésziteni, amely 100 millió köbméter évi, illetőleg 100.000 köbméter napi maximális termelőképességgel bir. A tervező köteles a vasutcsatlakozásnak, a telep vasuti hálózatának, a telephez vezető utaknak, a vizszolgáltatásnak, a villamos energia beszerzésének és csatornázásnak a terveit is feltüntetni. Köteles továbbá az összes létesitményekre vonatkozó részletes költségvetéseket elkésziteni, a részletes jövedelmezőségi számitásokat is eszközölni, nemkülönben az összes létesitmények gondos műszaki leirását megadni, valamint pontosan leirni a légszesz előállitásának és kezelési módjának a menetét és a munkarendről, munkabeosztásról és az ellenőrzésről is kimeritő leirást adni. Köteles az összes munkálatok vállalatba adására vonatkozó részletes és kimeritő vállalati föltételeket kidolgozni. Az egész tervezetre vonatkozólag a Budapesten 1909. junius 28., 29. és 30-ikán és julius 1-én tartott szakértői értekezlet megállapodásai irányadók, de megokolt esetben a megbizott ezektől el is térhet. A megbizott tartozik az összes tervezési és számitási munkálatokban a főváros tanácsa által kiküldött Bernauer Izidor légszeszgyári igazgatónak és Schön Győző mérnöknek teljes befolyást és betekintést engedni és nekik minden irányban a kivánt felvilágositásokat megadni. A vasuti csatlakozásnak és a telep vágányzatának tervezetét is és egyáltalában minden vasuti vonalat érintő tervezést a megbizott Kain Albert m. kir. államvasuti felügyelővel egyetértőleg köteles elkésziteni. A terveknek attól a naptól számitott 6 hónapra kell elkészülniök, amikor a megbizott az általa kivánt adatokat a fővárostól megkapja. A bemutatott munkálatokat a főváros tanácsa és egy általa egyoldalulag összeállitott szakértői bizottság fogja felülvizsgálni. Ha ennek a bizottságnak döntését a tervező magára nézve sérelmesnek találná, ugy jogában áll a főváros tanácsától a bizottság döntését követő 8 nap alatt felülbiráló bizottság kiküldését kérni. A megbizó levél tervezete, amelyhez a tanács egész terjedelmében hozzájárult, kiterjed a munkálatok minden egyes részletére és abban az esetben, ha Weisz a megbizó levélben foglalt föltételeket magáévá teszi, akkor már a legközelebbi jövőben megindulnak az uj gázgyár tervezési munkálatai.

Schillinger Simon és tsa cég kárpitos műhelyét és redőnygyárát augusztus 1-ével gróf Zichy Jenő-utca 16. szám alá helyezte.

Butorok szállitása. A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia parancsnoksága Schmidt Miska budapesti butorgyárosnak megbizást adott az akadémia olvasó és játéktermének berendezésére. A munka 9860 koronába kerül.

Szén szállitás. A főváros tanácsa árlejtést hirdet 10,000 mm. darabos kőszén szállitására. Az ajánlatok beadásának határideje augusztus 29-ik napjának d. e. 11 órája. A feltételek a tanács közegészségi ügyosztályánál megtudhatók.

Ajánlható cégek:

GUTTMANN BENEDEK
papir áruháza
Budapest, IV., Muzeum-körut 3.
— a „Királyi József Müegyetem" átellenében. —
Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, műszaki- és vasutépitészeti nyomtatványokban.
Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.

STERNBERG I.
szobrász
Budapest, VIII., Nap-u. 18.
Elvállal mindenféle szobrász munkát müvészi és tiszta kivitelben.
Mükő, cement, gipsz, fehér rabic és mümárvány munkákat.
Specialista stuckmenyezetek és stukolin készitésében.

Fénymásoló papir
másoló papir és vászon ugyszintén mindenfajta műszaki papirosok, fénymásoló készülékek a legjobb minőségben és jutányosan beszerezhetők a
Magyar Vegykészitményü Papirgyárban
Budapest, V. Kálmán-utca 12.
Telefon 38—90. Telefon 38—90.
Fénymásolatokat minden időben villanyfény mellett készit.

Rosiváll Ferenc
mérnöki műszaki és vállalati irodája
Budapest, VII., Nagydiófa-utca 10. sz.
Beton és vasbeton épitkezések
u. m.: hidak, csatornák, viztornyok, gépalapzatok, vizi erőmüvek, zsilipépitések, turbina telepek kivitele a modern technika vivmányainak megfelelőleg.
Tervezések és véleményadások.

ZITKO JAKAB
bádogos, légszesz- és vizvezetéki szerelő
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 20. sz.
Házak évi jókarban tartása és e szakba vágó javitások a legpontosabban eszközöltetnek.

SCHLIESZER NÁNDOR
kárpitos, diszitő és papirkárpitozó (tapétázó)
Elvállal: **Salon, ebédlő, férfi-szoba** és **angol bőrbutorok** készitését a legjobb s legizlésesebb kiviteiben. — **Önműködő** és zsinóros vászon rollók megrendelés szerint gyorsan készittetnek; **TAPÉTÁZÁSOK** bel- és külföldi minta szerint szolid árak mellett. — **VIDÉKI** megbizások különös figyelemmel eszközöltetnek.
Budapest, VII., Erzsébet-körut 18. szám.

MELOCCO L. BUDAPEST.
TELEFON 41—03. CEMENTGYÁR. TELEFON 41—03
Gyár és iroda: III. ker., Ürömi-utca 24—32. sz
AJÁNL: KITUNŐ MINŐSÉGÜ LASSAN ÉS GYORSAN KÖTŐ ROMÁNCEMENTET ÉS MÜPORTLANDCEMENTET BÁRMELY VASUT VAGY HAJÓÁLLOMÁSRA SZÁLLITVA, IGEN JUTÁNYOS ÁRON ÉS JÓTÁLLÁS MELLETT

Balog Adolf
réz- és vasbutor gyártása
Budapest, VIII., Népszinház-u. 24. (Aggteleki-u. sarok.)
Vállalja: Szállodák, kórházak és intézetek mindennemü réz- és vasbutorok berendezését
:: :: a legolcsóbb árak mellett :: ::
Nagy választék: réz-, vas és összecsukó-ágyakban. :: ::
= Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesittetnek. =

A Magyar Keramiai-Gyár Részv.-Társ. Budapesten
Iroda: VIII., József-körut 14. Telefon 52—74.
Keramit- és téglagyár: X., Óhegy. Telefon 53—09.
Ajánlja Rost Ottó mérnök és a keramit feltalálójának személyes vezetése mellett gyártott KOCSI-ÚT, JÁRDA és UDVAROK burkolására kitünően elismert
keramit köveit és keramit-lapjait,
közönséges fali, üreges, tartány-boltozó (ravers), ék, padlás, burkoló és sajtolt kémény-tégláit.
Kivánatra a keramit-burkolással járó munkálatok is elvállaltatnak.
Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

:: IPACH EDE ::
MŰASZTALOS
Budapest, VI., Dessewffy-utca 45.
Készit minden e szakmába vágó munkákat. Specialista antik utánzatokban.

Tetőfedéseket
tüzmentes tetőpéppel vagy facementtel; javitásokat, jókarbantartást és mázolásokat jutányosan eszközöl
LICHTMANN LAJOS
Telefon 94—16. Budapest, VI., Bajnok-utca 26. III. em. Telefon 94—16.

„Kaláni gyártmány".

Schwarz Sándor és Társa
„Meidinger" kályhagyári raktára
Budapest, V., Vadász-utca 35/a.
Öntöttvas kályhák. Caloriferesek.
Eredeti Meidinger kályhák.
Kályhabetétek. Légfütések.
Költségvetés vagy árjegyzék bérmentve.

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN,
EZELŐTT DRASCHE
Budapest, VI., Teréz-körut 22. sz.
Telefon 34—61.
Keramit kocsiut kövek, járdalapok, faltéglák, csatornakövek. Stero pillér téglák. Disztéglák sárga, vörös, bőr és más szinben. **Tüzálló chamotte téglák.** Zománcozott disztéglák, Reform választó faltéglák, sikfödém téglák. Travers (vastartány) téglák, cseréppzsindely közönséges és zománcozott. **Porcellánfayence lemezek. Szigetelők. Egészségügyi cikkek. Árjegyzék dijmentesen.**

KÖRTING B. és E.
Gyár és iroda: Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 11.
Központi fütési és szellőző berendezések.
Porelszivó berendezések gyárak részére. Injectorok, Pulsométerek gőzsugárszerkezetek, stb. Bordáscsövek és radiátorok. Motor-gázfejlesztő telepek és motorok. Gáz- és benzinmotorok. :: ::

Bergsmann Árpád
electrotechnikai és villany- = felszerelési vállalat =
Budapest, VII., Nefelejts-utca 21.
Villamos világitás, villamos csengetyük, telefonok, villámháritók, távirda és villamos órák berendezése. Ugyszintén épületek, lakások, valamint szállodai és irodai berendezések jókarban tartását jutányos árban elvállalom. = Költségvetésekkel és tervekkel dijtalanul szolgálok.
TELEFON 167—26.

GANGELMAYER FERENC
Mechanikai és elektrotechnikai gépmühely
Budapest, VIII., Üllői-ut 58. (Futó-u. sarok)
:: :: PRENNER JÓZSEF mü- és épület-lakatos; helyiségében. :: ::
Támaszkodva 12 éves gyakorlatomra, melyet mint művezető, „Helios" villamossági r.-t., Blau és Lukács cégnél, továbbá Ganz és társa r.-t. Budapest, Siemens és Halske Wien, Deckert és Homolka Budapest, valamint az Általános villamossági r.-t.-nál legnagyobb megelégedésre töltöttem, ajánlom magam a következő munkák legpontosabb és legolcsóbb keresztülvitelére és pedig különösen mindenféle kapcsoló táblák készitése, elosztó táblák, villamos berendezések erő és világitásra, lift, dynamok javitása, elektromotorok, horogtekercsek, uj kolektorok, ivlámpák, kapcsolók, áramszámolók stb., stb. Azonkivül ajánlkozom minden képzelhető mechanikai munka elkészitésére. :: :: :: :: :: :: :: :: Telefon-, távirda- és villámháritó-berendezések.

III. Ferdinand:

van Dyck, Ant

Derékig, kissé jobbra nézve, állva. Jobb kezében egyenes kardot tart s balját az asztalra tett keresztes országalmán nyugtatja. Fejét babér övezi, s hosszú hajat, bajuszt és állán kis szakált hord. Vértbe van öltözve, ingének lehajtott széles gallérját csipke szegi s vértjé felett láncon az aranygyapja rendet viseli. A háttérben függöny lóg s jobbra a császári koronát látjuk. Felirata a kép alatt két sorban:

„Ferdinandus III. Dei Grat. Imperator Rom. Semp. August. Germ. Hung. Boh. Rex: Archidux Aust. Dux Burgund. Etc."

s legalól balra: „Ant van Dijc pinxit"
Középütt: „Corn. Galle junior sculpsit"
s jobbra: „excudit Antverpiae A° 1469."

Rézmethet, méretei a vonalkeretnek 24.6: 18.7 Cm.
A. v. Dyck festménye után methette: C. Galle.

Lsf. 1346.

Dybisewszky Pál, keramikus

Fájdalommal tudatjuk, hogy **Dybisewszky Pál** kerámikusművész október 30-án elhunyt. Temetése november 13-án 8 30 órakor lesz a Farkasréti temetőben. Minden külön értesítés helyett. A gyászoló család.

11.

— Halálozás

Népszabadság, Bp. 1978. nov. 9.

DYBISEVSZKY Pál keramikus

(-r-): Halk tónusok...

Művelt Nép 1955 VI. évf. 52. sz. dec. 25. 4. l.

Dybisewsky Pál

Keramikus. Munkáit világnekte
ismerik. Specialitása a magyarus
és a modern váza.
/Fénykép a művészről munkakörben./

Négnava, 1964 feb. 26. 8. oldal

MDK

Dybiseuszky

csillárjai már több vendéglátó ipari helyiségben megtalálhatók. Polner Lajossal közös munkája: kerámia- és fémcsillár második díjat nyert az Iparművészeti Vállalat lámpatestekre hirdetett pályázatán. (repr.)

I. Á.: Fényeskedjenek nekünk!

Nők Lapja, Bp. 1957. augusztus 15. [17.l.]

MDK

Dybiseviski [iparművész]

Majolikalámpái szerepelnek a III. Magyar Iparművészeti és Népművészeti Kiállításon.

Fedor: A III. Magyar Iparművészeti és Népművészeti Kiállítás.
Nők Lapja, Bp. 1955. december 8. [20. l.]

MDK

Dijbisewszky

Kerámiai szerepelnek a Csók Galéria
Váci utcai kiállításán.

Markos Erzsébet: Virág.

Nők Lapja, Bp. 1957. március 7. [17.1.]

Dybiensky Sándor festő

Pesti Hírlap. 1923. jul. 10. 6

Jubiláló festőművész

M.D.K.

Dybiscewszky Pál
keramikus

Portrett a tárlaton.

Fenyes Kálmán: Keramikakiállítás Debrecenben.
Művészet, 1965. október – 42 lap

Dyka Antal MDK

Ősszel, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli tárlat

MDK

Dylski Aurél, faipar

xxgbizonyitványt kapott, mesterré avatták

Budiparrajzisk 1932-33. 93 l.

MDK.

Dzanko Vladimir

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1966 okt. 16.

Džavić, Martin

MARTIN DŽAVIČ festőművész 1900. november 12-én született Szabadkán, szegény napszámos gyermekeként. A négy elemi elvégzése után szülei a szobafestés mesterség tanulására adták; 1922-ben önállóan kezd dolgozni és több kápolna festésével tünik ki szakmájában. Miután festőtehetsége szélesebb körben is ismerté vált, a várostól ösztöndíjat kap és két évet a belgrádi festőiskolában, majd ugyanannyit a bécsi Akedémián tanult.

Gajdos Tibor: Képzőművészeti élet Szabadkán a Zét világháború között. A szerző kiadása. Szabadka, 1977

Annak ellenére, hogy tanárai elismerőleg szóltak képességeiről, Džavić fejlődése megtorpant. Miután a város 1931-ben megvonta tőle az ösztöndíjat, tanulmányait nem fejezte be és a többi szabadkai „elveszettek" sorsára jutva tengődött.

Tanulmányairól visszatérve majdnem kizárólag bunyevác népi motívumokat és népszokásokat festett. Fő erőssége mégis a ceruzarajz volt.

A bunyevác festők 1927-ben rendezett kiállításának fő alakja volt. 1933-ban önálló kiállítást rendezett Szabadkán. Munkái a szabadkai Városi Múzeum galériájában, özvegyénél és sok szabadkai gyűjtőnél találhatók.

1957-ben szülővárosában hunyt el.

Irodalom: Blaško Vojnić H.: Podaci o likovnim umjetnicima i amaterima u Subotici; Kalendar „Hrvatska riječ", Sub. 1952. — Egy induló szuboticai festőművész; Napló, 1930. XI. 12. — Džavić közlése a város ösztöndíjáról; Napló, 1931. I. 13. — A szuboticai Michelangelo; Napló, 1931. XII. 19. — Izložba Martina Džavića; Književni sever, 1933. X.

DZIÁM Andrai Bauschreiber

Jávor

Művészettörténeti Értesítő, 1993/3-4
173, 183-184

rang a tápiószelei katolikus

Dzurik József

* **Képkiállitás Békéscsabán.** Szép kulturünnepe volt Békéscsaba város müértő közönségének. *Dzurik* József dr. ügyvéd, jónevü festőművész egész tárlatot betöltő képkiállitását a kulturpalotában megnyitotta a közönség nagy érdeklődése mellett. *Dzurik* Józsefnek finom érzéke van a csendélet és a tájképek iránt, férfi portréiben pedig markáns kifejező erő érvényesül. A kiállitás e hó 10-ig tart.

M. 930. XII. 6.

MDK

Dzurilla Béla dr.

A Szép Otthon kiállitasan a fafestés és faragas kiállitói között szerepelt.

Cikk: A mi kiallitóink.

Magyar Iparművészet, 1936. 25.1.

Dzege Sándor

l.

A Pe Madách

Dr. Szőnyi Ottó

1930. július 21-től augusztus 14-ig.

Hofgastein

(Österreich)

Villa Rainer.

ROEGER KARL:

szül. 1879. május 25-én Nürnbergben, elvégezte a nürnbergi iparművészeti iskolát és a müncheni akadémiát, tanulmányúton járt Tirolban, Svájcban; 1914 óta tevékeny művész Nürnbergben.

426. FELSŐPFALZI VIDÉK.
427. A MŰVÉSZ ÖNARCKÉPE. Magántulajdon.
428. STREITBURG.

XI. TEREM.

NÜRNBERG ÚJABB MŰVÉSZETE.

Olajfestmények, vízfestmények. Az eladó művek jegyzéke a terem sarkában vannak kifüggesztve. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók.

IFJ. TROST FRIEDRICH:

szül. 1878. október 12-én Nürnbergben, atyja szintén festőművész volt. Elvégezte a nürnbergi iparművészeti iskolát, két évig a müncheni Kern Menyhért festőiskolában tanult, tanulmányúton járt Tirolban és Ausztriában; 1905 óta tevékeny művész Nürnbergben, különleges terénuma a romantikus építészet.

429. RÉGI UDVAR A NÜRNBERGI LAMMSGASSEBAN.
430. A NÜRNBERGI SÁNCÁROKBAN.
431. NEUHAUS VELDENSTEIN VÁRÁVAL.

MAULWURF HANS:

szül. 1878. május 19-én Nürnbergben, elvégezte a nürnbergi iparművészeti iskolát, a müncheni és karlsruhei akadémiát, tanulmányúton járt Párizsban, Németalföldön, Belgiumban, Angolországban; 1907 óta tevékeny művész Nürnbergben.

432. BAJOR FALU.
433. RÉGI UTCA NÖRDLINGENBEN.
434. NÜRNBERGI UDVAR.
435. A NÖRDLINGENI VÁROSFALAKNÁL.
436. RÉGI UTCA.

407. TÉL EHRENWALD MELLETT.
408. KÉSŐ NYÁR.
409. TAVASZ TIROLBAN.
410. ARATÁS.
411. TÉLI HANGULAT TIROLBAN.
412. ŐSZ A BODENI-TÓNÁL.
413. MEERSBURG ESTE.
414. TAVASZ A BODENI-TÓNÁL.

ZEITRÄG LUDWIG:

szül. 1889. június 27-én Nürnbergben, elvégezte a nürnbergi iparművészeti iskolát, a müncheni akadémiát; 1916 óta tevékeny művész Nürnbergben.

415. MADONNA MADÁRRAL. Nürnberg város tulajdona.
416. A KÖLTŐ. Nürnberg város tulajdona.
417. KNOBLAUCHSLANDI PARASZT.
418. NYÁRSPOLGÁROK KIRÁNDULÁSA.
419. NÜRNBERGI VIDEK.

LIEBEL FRITZ:

szül. 1889. július 31-én Nürnbergben, elvégezte a nürnbergi iparművészeti iskolát, a dresdeni és müncheni akadémiát; 1919 óta tanitja a szabadkézi rajzot és diszitő irást a nürnbergi népnevelő tanfolyamon.

420. AZ ALTMÜHL-VÖLGYI BRUNN-KASTÉLY.
421. RAGUSA.
422. AZ ALTMÜHL-VÖLGY.

DZBANSKI SIXTUS SIGISMUND VON:

szül. 1874. március 28-án Danileczeben (Lemberg mellett); tanulmányait először a lembergi politechnikumban mint épitész kezdte meg, ezután szobrászattal és kerámiával foglalkozott, két évig tanár volt a lembergi iparművészeti iskolában, négy évig ugyanott egy kerámiai gyár vezetője volt, majd négy évig Pécsett a Zsolnay-gyár első szobrászaként működött. Hasonló minőségben dolgozott a passaui Dressel-Kisten cégnél es mint önálló művész dolgozott Passauban. 1909 óta Nürnbergben tevékenykedik.

423. TÉL A KÜLVÁROSBAN.
424. ESTE A MEZŐN.
425. NAPSÜTÉSBEN.

Nürnberg régi és új művészeti kiállításainak képes katalógusa. O. M. Képzőm. Társulat Budapest, 1929.

EGY LENGYEL MENEKÜLT.

Dzvonkovski József.

Az 1830-iki nagy lengyel szabadságharcz szerencsétlen hajótörőttjei, kik a csatatéri halált, a vérpadot és a halálnál is rettenetesebb orosz rabságot elkerülték, oldott kéve gyanánt szóródtak el a világ minden tája felé, menedéket keresve a boszuló czár haragja elől. Részint a szomszédságnál, részint a sokban közös multnál s annak hagyományainál, de leginkább amaz élénk rokonszenvnél fogva, melylyel hazánkban a lengyelek kétségbeesetten hősi küzdelme kisértetett: Magyarország volt az, melyet a szegény üldözöttek inkább, mint Európa bármely államát fölkerestek s itt a szerencsétlenek iránt rendszerint támadni szokott szánalomnál sokkal melegebb fogadtatásban részesültek. A lengyel hősök harcza népszerü vala nemzetünk minden rétege előtt, mindenki ohajtá a lengyel fegyverek diadalát s Magyarország politikusai, a mennyiben tehetségükben állt, mindent elkövettek, hogy Lengyelország ügye európai kérdéssé tétessék s a nemes nemzet sorsa ne bizassék a czár kénye-kedvére. Deák Ferencz akkor tartá a pozsonyi országgyülésen a lengyelek mellett első nagyszabásu beszédét, mely az egész ország figyelmét a fiatal politikus felé fordità s az által, hogy az egész ország érzelmeit tolmácsolá benne, őt a közvélemény egyik irányadó vezérévé emelé.

Ez a meleg rokonszenv volt főképen oka, hogy a lengyel menekülők küzdelmök leveretése után legfőképen a mi hazánk határait igyekeztek elérni, daczára annak, hogy a hatalom itt a muszka részén állott s annak a muszka czár akkor is szövetségese volt s Ausztria — egész Európa megbotránkozására — nem egy nevesebb menekültet szolgáltatott ki a czár bősz dühének. Azok, a kik Magyarországba jöttek, biztak abban, hogy a nemzet egészének ugy, mint egyeseinek rokonszenve elég ellensuly lesz a hatalom e részrehajlása ellen és e bizalom nem is csalta meg. Alig volt Magyarországon nagyobb uri ház, mely egy-egy lengyel bujdosót — álnév alatt — magába ne fogadott s a vendégszeretetet messze túl haladó testvéri gonddal ne oltalmazott volna, koczkáztatva azt is, hogy a lappangó rebellisek rejtegetéséért maga keveredik bajba.

A magyar főváros régibb lakói élénken emlékezhetnek még egy előkelő magatartásu, fehér haju öreg urra, kinek külső megjelenése feltünőleg emlékeztetett a gróf Károlyi Györgyére, ugy hogy sokan össze is tévesztették, annál is inkább, mivel sokszor láthatták az utóbbinak egyetem-utczai palotájából kijönni vagy abba betérni.

E tisztes, nemes megjelenésü öreg ember is egyike volt az 1830-iki forradalom leverése után hontalanná vált lengyel honfiaknak, kit a nagy szerencsétlenségben az a szerenese ért, hogy sorsa Magyarország egyik legnemesebb lelkü főurának házába vetette, kivel egykor, még boldogabb időkben, utazásai alatt ismerkedett volt meg, bizalmas jó barátja lett s az maradt balsorsában is, czáfolatául ama klasszikus mondás átalános érvényének: «Tempora si fuerint nubila: solus eris».

Dzvonkovski József lovag — ez volt a lengyel menekültnek, kinek arczképét bemutatjuk, *valódi* neve — 1795-ben Gromnikban, Galicziában született, hol családjának terjedelmes birtokai voltak. Ő fivérével közösen örökölt részét ennek eladván, tanulmányok gyüjtése végett külföldre ment, hogy ismeretekben, tapasztalatokban meggazdagodva, azokat hazája érdekében, mint politikus, értékesithesse s ha az áhitott fölszabadulás órája ütni fog, hazájának hasznos szolgálatokat tehessen. Mint már emlitők, gróf Károlyi Györgygyel ez utazásaiban ismerkedett meg, kiben lovagias jellemével, ritka müveltségével s nemes gondolkozásával igen jó, hű barátra sikerült szert tennie.

Midőn 1830 november 29-ikén esteli 6 órakor két lángoszlop villant föl Varsó két oldalán, jelezve a szabadság hajnalpirkadását, Dzvonkovski is, ki már akkor a nemzeti kormány alatt a közoktatásügyi miniszteriumban tanácsosi rangot viselt, — a fölkelőkhöz csatlakozott s előbb a Chlopicki, később Skrzynecki főparancsnok vezérkarában, hol őrnagy lett, végig küzdötte a szabadságharczot, nem egy csatában adva katonai képességeinek tanujelét. De a szegény lengyelek ellen az egész világ összeesküdt, Európát ámulatba ejtő dicső győzelmeik, melyek a sikert már-már közel kilátásba helyezték, hiába valók lettek: szemközt velök az óriási nyers erő túlnyomó hatalma, soraikban a viszszavonás, melyhez később még árulás is csatlakozott, — elbuktaták a legigazabb s az emberiség rokonszenvére legérdemesebb ügyet és beállt a nagy katasztrófa, mely Lengyelországból vérfürdőt készitett s a szent ügy lelkes harczosaiból, kiket a vértenger el nem temetett, egy uj Izraelt csinált.

Dzvonkovski a galicziai határ felé menekült s az orosz szolgálatban levő osztrák kémek figyelmét kikerülve, viszontagságos bujdosás

DZVONKOVSKI JÓZSEF.

után, 1832-ben Budapestre jött, hol régi barátja, gróf Károlyi György készségesen ajánlá föl neki kastélyát menedékhelyül, hol aztán ötven éven keresztül lakott, mint a grófi család vendége és meghitt barátja, kinek kiváló személyi tulajdonai mind azok osztatlan tiszteletét megnyeré, a kik őt ismerték s vele érintkezésbe jutottak.

Midőn 1848-ban Magyarország is arra lőn kényszeritve, hogy alkotmánya, szabadsága és nemzeti léte védelmére fegyvert ragadjon, Dzvonkovszki élénk levelezésbe lépett kiválóbb honfitársaival, lelkesitve őket a magyar szabadságharczban való részvételre, ez általa szive egész melegével szeretett ország függetlenségét a kivivandó lengyel szabadság egyik legelső föltételének tekintvén. Ő maga is fegyvert ragadt s 1849-ben Klapka hadtesténél volt egész a komáromi kapituláczióig, melynek értelmében ő is menedéklevelet nyert a magyar forradalomban való részvételeért. De nem ám azért, hogy saját hazája szabadságáért is harczolt valaha. Ezért a «büneért» nem volt illetékes fölmentést és bocsánatot adni az osztrák császári vezér. Ezért csak a czár bocsáthatott volna meg, az pedig nem tette ezt. Tartania kellett tehát az oroszok boszujától s ezért még idejekorán, álruhában elhagyta Komárom várát és gróf Károlyi Lajos tótmegyeri birtokára menekült, hol Damet álnév alatt lappangott mindaddig, mig az orosz az országból ki nem takarodott. Ez ovatossága nem is volt fölösleges, mert 1849-ben két orosz tiszt egy osztrák tiszt kiséretében két izben is fölkutatta a Károlyi-palotát Budapesten, keresve Dzvonkovszki József lovagot, kit ha ott találnak, minden bizonynyal irgalom nélkül menten felkötteti az orosz.

Dzvonkovskinak két unokatestvére szintén részt vett a magyar szabadságharczban. *Dzvonkovski* Ede, a Perczel seregében vezérkari őrnagy, 1849-ben Törökországba menekült s csak az amnesztia után tért vissza Galicziába, promniki birtokára. Most képviselő az osztrák birodalmi tanácsban. *Dzvonkovski* László pedig 1846-ban a 10-ik számu Vilmos-huszárezredben mint hadnagy szolgált s 1848-ban ugyancsak ez ezredben, mely már akkor honvédezred volt, kapitányi rangot viselt. 1849. junius 13-án reggeli 5 órakor Csornánál, az igen tüzes lovassági roham alkalmával egy császári dzsidás-ezreddel ütközött össze s rendkivüli bravourral harczolt százada élén, mig egy dzsida-szurás által halálosan találtatva, halva maradt a csatatéren. Emlékét, egyikét ama számos lengyel honfié közül, kik a magyar szabadságért onták vérüket, Kmety ezredes — ki a csornai dicsőséges ütközet után lőn tábornokká — egy Dzvonkovski Józsefhez intézett meleg hangon irt, még eddig kiadatlan levelében sietett megörökiteni. E levél, mely Dzvonkovski Ede birtokában van s melyet a nemzeti muzeum számára — hol Kmety tábornoktól tudtunkkal még nincs kézirat — érdemes lenne megszerezni, következőleg szól:

«Tisztelt Uram! Levele fájdalmasan emlékeztetett engem unokaöcscse elvesztésére. Magyarország ő benne egyik legvitézebb huszárját vesztette el. Több bátorságot és rettenthetlenséget, mint a mennyi ő benne volt, képzelni is alig lehet. Századával ágyufedezetnek levén kirendelve, az osztrák dzsidás hadosztály megpillantására nem birta tartóztatni magát, hogy azt azonnal meg ne rohanja. E vakmerő elszántságnak lőn áldozata. Egész hadosztályom gyászolja őt. Nekem ezenfelül is személyesen is barátom volt s hiányát soká fogom érezni. Csornáról junius 14-én ide Tétre hoztuk holttetemét s itt temettük el.»

A derek hős sirja, mint velünk közlik, jeltelenül áll a téti temetőben. Most, midőn honfitársait lelkesedéssel fogadjuk, a kegyelet talán tudomást vesz e körülményről.

Dzvonkovski József a muszkák kivonulása után visszatért a Károlyi-palotába s atyai gonddal felügyelt a fiatal grófok nevelésére, oktatta a franczia nyelvre és rajzra, melynek kiváló mestere volt, rendezte a szép és gazdag könyvtárt, s számos irányban tette magát hasznossá. Ügyesen festett aquarelben s finom izlése és helyes itélete volt a képzőművészeti tárgyak megbirálásánál. A művészetek iránti meleg érdeklődését nem egy kiváló festőnk tapasztalta, a többi közt Markó, Barabás, Ligeti, stb., kik vele sokat érintkeztek s őt nagy müveltsége, finom társalgási modora, jó szive, nemes jelleme s higgadt, józan itélete miatt tisztelték és szerették. Az ő ritka műértelmének köszönheti a gr. Károlyi-család, hogy egy kincset érő, valódi műremek aquarel festménygyüjtemény, *Piérroy* franczia festő műve, ki Károlyi Györgynek 1834/5-iki keleti utjában társa volt, a bekövetkezett mozgalmas időkben az enyészettől megmenekült.

A Károlyi-palotában aggott el a hontalan lengyel szabadsághős, s itt fejezte be földi pályáját 1882. augusztus 2-án, 88 éves korában, minden ismerősétől tiszteltetve és sokak által meggyászolva. Örök álmát ott aluszsza a kerepesi temetőben, nem messze egy másik lengyel-magyar szabadsághős, a Woroniecki herczeg sirhalmától.

A LENGYELEK MEKKÁJA.

A lengyelek Mekkája, a régi dicsőség emlékekben gazdag temetője: Krakkó, a királyi Krakkó. Minden lengyel szív megdobban, ha a nevét hallja; minden lengyel szemébe az öröm- és honfi-bánat könye gyül, ha ódon falait látja.

Folytatva sétánkat a belvárosban az *ulica Floryanskán* és *ulica Grodzkán* (vár utczán) át, minden lépten-nyomon történelmi emlékekkel, a századok előtti Krakkó maradványaival találkozunk. Négy-öt év óta harmadizben időztem e nyáron falai között, de ugy vagyok vele, mint egy gazdag muzeummal, melyben az ember mindig talál ujabb meg ujabb, érdekesnél érdekesebb látni valót.

KRAKKÓ LÁTKÉPE.

Ott fekszik a lengyel nemzeti folyó, a *Visztula* partján, várpalotája, fakó bástyái, templomai, csillogó tornyai visszatükröződnek a fénylő habokban. Távolról a Kárpát bérczei sötétlenek, közelebbről a mondabeli *Krakus* halma, a várost alapitó óriásé, áll mintegy őrt mellette; vele szemben a *Kosciuszko* halmáról a nagy nemzeti hős őrszelleme viraszt felette. Szemben odaát az orosz határon belőli halmok néznek ezekkel farkasszemet. Az is lengyel föld, de nem Lengyelország többé, bár a lengyelek sohasem hivják máskép, mint «*królestwo*», a királyság, kegyeletes emlékéül a napoleoni lengyel királyságnak.

Krakkót a magyar határ felőli oldalon az ősmonda és a közel mult történelem kegyeletes emlékei, Krakus és Kosciuszko halmai övezik; az orosz határ felé ellenben a távol vagy közel jövőben emlékezetessé válandó másnemü halmok: erődítvények és földsáncok veszik körüskörül. Olyan békés, szinte csalogató külsejü halmocskáknak, dombsoroknak látszanak, pedig barátságos zöldszinü pázsit-tetőik alatt a halál birodalma rejtőzik. Mély árkok mögött, alant erős kőfalak, kiszökő bástyák tátongó lőrésekkel, vastag földréteggel boritott kasamáták és földalatti folyosók s a földhányástól védett udvaron tátongó ágyúk és gulába rakott hatalmas ágyúgolyók. Ilyen erőd van a Krakkó körüli halmokon mintegy tizenöt, a várostól 7—10 kilométernyi, egymástól ugy egy-egy félmérföld távolságra. Egész kerülete 8 mérföld hosszú. Négy millió forintjába került az államnak. Szükség esetén 35,000 embert tud befogadni s az ellenség részéről legalább 70,000 embert képes lekötve tartani s minden perczen elvágással fenyegeti az esetleg Magyarországba előnyomuló ellenség összeköttetését, annál is inkább, mert Przemysl körül ugyanily fontos és nagymérvü erődítvények vannak, a melyeket szintén bevehetetlennek tartanak. A legkisebbek olyanok, mint a plevnai hiressé vált redouteok voltak.

A várost magát még egy belsőbb körsáncz és földgát-erődítvény övezi, a mely e század elejéről származik még, de szükség esetén szintén használható. A külvárosokon belől pedig a város régi kőfalaiból maradványok mindenütt láthatók. Egyik legépebb erőd a *körbástya* (Rondel) az északi kapunál a XVI.—XVII. századból s megette a belvárosba vezető *szt. Flórián-kapu*, magas tornyával, melyen a lengyel fehérsas diszlik. A kapu alatt szt. Flórián tiszteletére oltár áll, égő mécscsel, előtte vén anyóka morzsolgatja olvasóját. A falakon kivül körüskörül szép sétatér köriti a belvárost, platán- és gesztenye-fákkal szegélyezett utak, virágágyak. Az egész város odajár üdülni, szórakozni.

A Flórián-kapun át vezet utunk az állomástól a belvárosba. A falon belül jobbra egy szép stylszerű palotán akad meg szemünk: a *herczeg Czartoryski muzeumon*. Nagybecsü fegyver-régészeti- és képgyüjtemény, gazdag könyvtár s még becsesebb levéltár, az utolsó lengyel király levéltára őriztetik a piros tégla-falakon s a csúcsíves ablakokon belől. Ott lakik, ha Párisból haza tér, a legnépszerűbb lengyel főur, hg. Czartoryski Wladislaw, a litván fejedelmek ivadéka, Lajos Fülöp franczia király unokájának férje, — eddigelé mint magyar indigena főrendiházunknak is tagja.

A Visztula partján büszkén emelkedik a régi királyi vár, a *Wawel*, a lengyelek legkegyeletesebb történeti emléke. Külső falai a régiek, bár az idő erősen megkoptatta s megbarnitotta; de belől más az élet, mint csak egy század előtt is volt. A honnan a Jagellók kormányozták a Keleti-tengertől a Kárpátokig, az Oderától a Dnyeszterig a «lengyel királyi köztársaságot» (respublica regni Poloniæ) és litván nagyherczegséget: ott most cseh bakák puczolják a czipőt és panganétot; s a vár udvarán, a mely anynyi királyi tornajátéknak volt szinhelye: most a porondot a bal-jobbot tanuló bakák szöges csizmái tapossák s a tárogatók s a hires «lengyel sip» danáját pótolja a trombitások és dobosok harsonája és zaja, tanulván fujni és verni a takarodót. A királyi palota külső falain pedig a régi festményeket pótolják a czélpontul felrajzolt karikák és franczia katona-alakok.

Az idők változása megkimélte legalább a dicső székesegyházat, a vártemplomot, melyben a lengyel királyokat koronázták s melynek sirboltjában a Jagellók s utódaik: Báthory István, Sobieski János s a többiek örök álmukat aluszszák, s melynek tizenhat oldalkápolnájában a királyok siremlékei diszlenek. Olyan emlékek (a XIV. századtól a XVII-ikig), a milyenekkel más nemzet nem dicsekedhetik.

A várból remek kilátás nyilik a városra és vidékére, a szép Visztula völgyére. Ott nyüzsög a háta mögött *Kazimierz* külváros, a zsidók városa, régi és érdekes városrész, de piszkos a hihetetlenségig, van hat zsinagógája, bőznicája. Távolabb a Wislán túl látható *Podgorze* külváros; a Wislán innen *Stradom*, a hatalmas Bernátosok templomával s azon túl a *Skalkán* (sziklán), a Wisztula partján *szent Szaniszló* kettős tornyu temploma, melyben a lengyelek védszentjének és martirjának hamvai őrizvék; fejét a vártemplom kincstárában arany-ereklyetartóban őrzik; épen ugy szt. Flóriánét is A sziklai templom arról is nevezetes, hogy a lengyel királyok a koronázás előtt rendesen oda mentek szt. Szaniszló hamvai mellé áldozni s onnan indult a koronázási menet a vártemplomba. Néhány év előtt idehozták át *Dlugosz*-nak, a lengyelek legnevezetesebb történetirójának hamvait s a templomot nemzeti pantheonná avatták föl.

A többi külvárosok: Piasek, Smolensk, Wesota, Kleparz az ellenkező oldalon terülnek el:

A város legtöbb nevezetessége a belvárosban látható, a mely egészben véve is ugy néz ki, mint egy múzeum. Minden lépten-nyomon egy-egy feltünő régi épület, templom, bástya, ötlik szembe. A város közepén a *Rynek*, a körpiacz terül el, melynek kellő közepén emelkedik a város legszebb középülete, a *Sukiennice* nevü árucsarnok, régi XIII. századi szépen restaurált román stylü remek épitmény. Lent oszlopos sétány, elegans diszmü-kereskedések, közép átjárójában árucsarnok, fent az emeleten képtár, benne *Siemiradzki* «Néró égő fáklyái», *Matejko* több nagy képe s a régebb és ujabb festő-nemzedék képei. Ott van a legnagyobb terme a városnak, hol a bálokat tartják, hol a király ottlétekor az ünnepélyeket (pl. a hires aratási népünnepélyt) rendezték.

A Sukiennice körül a nagy körpiaczon tartják a vásárokat, melyeken főkép bucsuk alkalmával egész ethnografiai kiállitásokban gyönyörködhetünk, együtt látván tarka csoportban krakowiakot, mazurt, ruthént, nagy-lengyelt, litvánt, felső-magyarországi tótot, csehet, morvát s hosszu kaftános sodrott csulkás galizianert — Kazimirból.

A Rynek négy oldalán emelkednek legszebb és legmagasabb házsorai Krakkónak: ez Krakkó korzója, váczi utczája, Andrássy-utja — egy személyben, s a belvárosi sétatér, főkép ha az őrtorony mellett a katona-banda játszik. Ez szabja meg a belváros alkatát, innen indulnak ki, mint központból a sugarak, mind a négy oldalon az utczák. Házai többnyire három emeletesek s a legtöbb több százados régiség, igy az egyik sarok bástyája, a *gr. Potockiak* palotája: Báthory István király háza volt.

Az ellenkező sarkon áll *panna Mária* szép temploma, a legrégibb lengyel műemlékek egyike. Kettős tornya épitéséhez az a monda füződik, hogy két testvér versenyre kelt, ki épit közülök szebb és magasabb tornyot szűz Mária templomára. Folyt a munka serényen, de a tornyokkal együtt nőtt a versengő felek féltékenysége, mignem az egyik a másikat megölte, látván, hogy máskép meg nem győzheti. Igy maradt az egyik torony csonkán, mig a másik bevégezve diszlik évszázadok óta. A karcsu torony magas ablakaiból minden negyedóra ütésekor (május havában és a nagyheteken) felhangzik a lengyel sip mélabus danája (mint a rég mult idők visszhangja), melylyel a toronyőr templomba hivogatja a kegyes lengyel népet.

A lengyel nép vallásossága páratlan. A városnak van mintegy 70,000 lakosa s vagy harminczöt temploma. A templomok oltárain nemcsak a vallásnak, de a hazaszeretetnek is áldoznak. A megható szép lengyel himnusz, a «Boże coś Polske»: templomi ének, melyet a legegyszerübb parasztnép is énekel. Nem tartják profanizálásnak, ha a templom világi emlékekkel diszittetik. A Kara Musztafa sátorából Bécs alatt zsákmányolt gobelinek a vártemplomban vannak kifüggesztve; a Sobieski-emléktáblát, Bécs felszabaditásának 200-ados ünnepélyén, a Mária-templom falába illesztették.

A történelem és vallás mellett a tudománynak és müvészetnek is megvannak müemlékei és palotái. Legelső ezek között a *Jagiello egyetem könyvtár* palotája, melynek eredeti épitése még a XIV. századból datálodik. Nagy Lajos leánya, Hedvig, a lengyelek szent *Jadwigá*-ja, gazdag adományokkal látta el az egyetemet s róla, mint a Jagiello királyi család ősanyjáról és királyi férjéről, Jagiell Ulászlóról nevezik ma is az egyetemet. A Mecenasait előszámláló márványtáblán megörökitve találjuk, rajta kivül, Ludovicus Hungarus (Nagy Lajos), Stephanus Transylvanus (Báthory István) nevét — s számos adományát őrzik Korvin Mátyás királyunknak is.

Az *egyetemi könyvtár udvara és folyosója* meglepi a belépőt. A falat freskók diszitik körüskörül, a legkiválóbb lengyel tudósok arczképei.

Az uj épitkezések között nevezetesebbek: az *uj egyetem* és a *mücsarnok*, melegágya a virágzó lengyel festészetnek, s mühelye *Matejkonak* s az ő fiatal iskolájának.

Ezek közt a falak között folyik az a lengyel élet, a mely bizony korántsem hasonlitható a mi élénk társadalmi életünkhöz. Valami nyomasztó egyhanguság jellemzi azt, — mintha sirok között járnánk. Az emberek szótalanok, otthon ülők.

Nem hiába vallja nótájuk is, hogy «Busul a lengyel» — bús az egész élet náluk. Dolgoznak, busulnak és remélnek s várják a szebb jövőt.

Biztató reménynyel tekintenek napkeletre, a *Kosciuszko halmára* melyet 1823-ban Krakkó összes lakossága, férfiak és nők, ur és pór együttes erővel talicskáztak össze a nagy nemzeti hős tiszteletére. Az ifjuság fel-felzarándokol most is oda a halom ormán álló kőpyramis mellé s el-eldalolják, hogy szinte behallszik az orosz határon, a *Jeszcze Polska nie zginela-t.*

Nincs még veszve Lengyelország
Élni fog mi általunk,
A mit elvett a zsarnokság,
Visszavivja hős karunk.
Kosciuszko vezesd néped,
Már a harcznak lángja éget,
Lengyelország szabad lesz,
A zsarnokság oda vesz!

Dr. SZÁDECZKY LAJOS.

Dzwonkovszky László

Vas. Ujs. 1886 256, 257. l.

Egy lengyel honvéd siremléke. A győrmegyei théti temetőben nyugszik Dzwonkovszky László honvéd huszárszázados, ki 1849. jun. 13-án a csornai ütközetben esett el.

Lengyel volt, ki — mint annyi honfitársa — sietett a magyar szabadságharcz zászlaja alá. A vitéz halállal kimult honvéd arczképét és életrajzát tavaly közöltük, abból az alkalomból, mikor a lengyelek oly tömegesen jöttek el fölkeresni Magyarországot a béke nagy műve közben is, az országos kiállításon. Akkor határozták el, hogy Dzwonkovszky sírját díszes emlékkel jelölik meg. Haeffner Ernő, a győri honvédegyesület jegyzője, magáévá tette az ügyet s buzgólkodására a théthi közbirtokosság 200 frtot, a társas-kör 50 frtot szavazott meg a sírkőre, mely a Dzwonkovszkyval közös sírban nyugvó Münszter Ede huszár százados emlékét is meg fogja örökíteni. A sírkő leleplezését a két hős halálának évfordulójára, junius 13-ikára tűzte ki az ünnep-rendező bizottság. Egyszersmind fölkéri azokat, kik a kegyeletes czélra pénzt gyűjtöttek,

hogy azt mielőbb a bizottság pénztárosához, Horváth Samu théthi evang. lelkészhez beküldeni szíveskedjenek.

Dzsáfer-i Madzsar, Jestő

„Magyar Jestő." XVI. n.

Lászlo Gyula: Egy Anjou királyfi legendáskönyvéről
34–39. o.

TISZATÁJ, Szeged, 1976. június XXX/6.

Musztafa Dzselálzáde, történetíró M.DK.

talán az ő sajátkezű vázlata

heged. axonometrikus rajza. 1543.

Szines. Leírása is itt idéve...

Rens.

Kolnai József: A hegedi vár.

Chemikus védelem, 1559. III. évf.

1. sz. 22 és 24 old.

trad. Thury József: Musztafa Dzselálzáde. Török

történetírók II. k. 1710.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

Dybis-ewszky Pál

1964 FEB 26.

1021

DYBISEWSZKY PÁL KERÁMIKUS MŰVÉSZ munkáit, amelyek a Képzőművészeti Alapon keresztül jutnak el a külföldi vásárlókhoz, világszerte ismerik. Specialitása a magyaros és modern váza és edényféleség. A képen: készül a modern váza

(Gyulavári Béla felvétele)

APRÓHIRDETÉ

APRÓHIRDETÉS ÁRA: Hétköznap szav
Vasárnap szav
Az első szó k
HIRDETÉSEKET FELVESZ: Népszava kiad
Budapest, VII.
a Magyar Hirde

Az apróhirdetés ára feladható postautalványon, vagy
ható bianco csekken. Csekkszámla számunk:

ÁLLÁS

Budapesti nagyvállalat keres vizsgázott szakácsot konyhavezetőnek. Jelentkezés fizetési igény megjelölésével „700 ebéd — 45588« jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Fiatal esztergályos és bognár szakmunkást felvesz a Budapesti Jármű Kisz. Bpest, XIII., Frangepán u. 41.

Azonnal felveszünk
géplakatosokat és marós szakmunkásokat.
Jelentkezés:
Bp. IV. Nyár u. 108
Munkaügyi előadónál.

Kompresszorkezelőket, kotrógépkezelőket, könnyűgépkezelőket, érvényes ÉM. vizsgabizonyítvánnyal
FELVESZ
dunántúli munka-

ÉJSZAKAI PORTÁSNAK
30 éves korig
FÉRFIT
azonnali belépésre
FELVESZÜNK
»Csak budapestiek« jeligére, a kiadóba

Fővárosi Épületasztalosipari Vállalat,
Budapest, IX., Vágóhíd u. 40/a.
FELVESZ
VILLANYSZERELŐT, ÉJJELIŐRT, ÉPÜLETASZTALOS szakmunkásokat és SEGÉDMUNKÁSOKAT.
Szállás nincs.

GYORS- és GÉPÍRÓNŐKET
azonnali belépésre alkalmaz a Mezőgazdasági Gépalkatrész Eliátó Vál. Budapest, VI., Bajcsy-Zsilinsszky út 57.
Jelentkezés

AUTOMATA BEÁLLÍTÓ LAKATOSOKAT
azonnali felvételre
KERESÜNK.
Jelentkezés:
Alumíniumárugyár
személyzeti osztály, Budapest, XIV., Erzsébet királyné útja 57-61.

FELVESZÜNK
azonnali belépéssel
budapesti munkára
szobafestő-mázoló, épületasztalos, parkettás, bádogos, vízvezeték-szerelő, hidegburkoló, tetőfedő-szigetelő, kőműves, ács, állványozó
szakmunkásokat
és férfi
segéd-

Dvorszkyné – Balla Irocska

Mecseknádasdi képeslap

Kevesen tudják, hogy 1946-tól Mecseknádasdon — államunk gondoskodása révén — művésztelep működik, mely képzőművészeinknek nyugodt, gondtalan, alkotó munkára nyújt lehetőséget. Az elmúlt évben a Képzőművészeti Alap 20 000, Pécs város tanácsa 10 000 forinttal járult hozzá a művésztelep fejlesztéséhez, korszerűsítéséhez. Ez évben jobb felszerelés, hasznos kényelem és felújított épület várta képzőművészeinket, akik közül sokan éltek a lehetőséggel és hosszabb-rövidebb időt töltöttek a festői környezetű művésztelepen. Igy *Dvorszkyné-Balla Irocska, Bizse János, Budai Lajos, Martyn Ferenc, Sipos Miklós, Lantos Ferenc, Fekete Mihály, Simon Béla, Soltra Elemér és Pleidell János* budapesti festőművész töltötték hosszabb-rövidebb időt Mecseknádasdon.

A nádasdi dombos vidék, a smaragdzöld völgyben, a kristálytiszta vizű, gyors sodrású patak partján végig nyúló falu, a szorgalmas falusi emberek évről-évre megújuló munkája és eredményei, kiváló lehetőségeket nyújtanak a festőknek, hogy ezeket a témákat feldolgozva, az élet színes, változásaiban gazdag motívumaiból képet formáljanak. Igy érthető, hogy Mecseknádasd festőink életében, művészetében egyre több jelentőséggel bir. Számithatunk arra, hogy a több éves mecseknádasdi művésztelep hatása a következőkben mind teljesebben fog kibontakozni a pécsi, baranyai képzőművészeink alkotásain, és a megigézően szép táj mellett, egyre erősebben jelentkezik majd az ember, és annak hősi, új életet teremtő munkája.

Bizse János

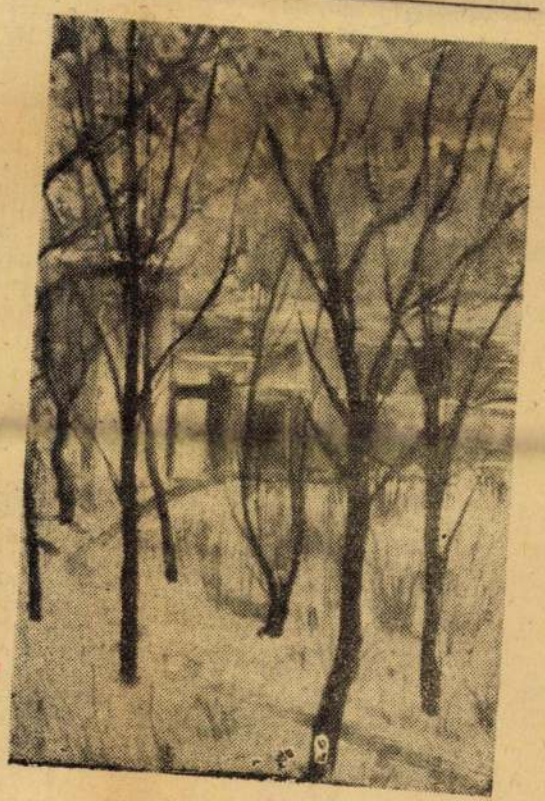

LANTOS FERENC: Kertrészlet

Dunántúli Napló 1957. okt. 6.

Ha besötétedik...

Valamikor a múlt században egyik pécsi tüke a városi tanácsban azt javasolta, jó volna a város utcáin lámpákat elhelyezni, ha már egyszer feltalálták a petróleumot. A tanács többsége leszavazta ezt az indítványt azzal az indokkal, hogy minden becsületes polgár, ha besötétedik, maradjon otthon.

Azóta már sok év telt el és a petróleumlámpát a villany váltotta fel, és gépkocsikkal népesedtek be Pécs utcái. S besötétedés után sem áll meg az élet, a munkáról hazatérő és munkára igyekvőkkel népesednek be az utak.

A pécsi közvilágítás úgy nagyjából itt-ott megfelel, de javítanivaló, az bizony még bőven akad. Csak két nagyobb forgalmú útról szólva: a porcelángyártól a Budai vámig az úttest jobboldalán van egy sor elég gyenge égő, amelyek nem adnak elegendő fényt ahhoz, hogy a megszélesített úttest világos és belátható legyen. Itt folytatni kellene a város utcáin már meglévő középrehozott világítást. Ugyanezt kellene megcsinálni a Zója utcától a szigeti vámig, sőt a város határáig, Patacsig.

Ezen az útszakaszon is csak a jobb oldalon van világítás, ami a fák tetejét ugyan megvilágítja, de az úttestre csak a fák árnyéka jut. Itt sem a fákat kell kivágni, hanem középre hozni az égőket, mert a növekvő forgalom ebben a homályba burkolt úttesten igen veszélyes. A gépkocsik városi lámpafénye nem elégséges ahhoz, hogy a gyalogjárókat meglássák a gépkocsivezetők, viszont ha a fényszóróhoz folyamodnak, akkor a szembejövőt vakítják el. És így történhet meg a baleset. Amióta a nyugati városrész épül, a forgalom ezen az útvonalon megsokszorozódott és még mindig rohamosan nő. Nem beszélve arról, hogy az iskolából kijövő gyerekek elárasztják az úttestet. És bizony egy esős, borús esti időben, mikor a látási viszonyok úgy is rosszak, a legnagyobb óvatosság mellett is előfordulhatnak balesetek.

Ezt meg kell előzni!

Ezért volna sürgős minél előbb ezeken a nagyforgalmú útvonalakon megvalósítani a korszerű, árnyékmentes világítást.

No meg azért is, mert mi mai pécsiek — annak a haladószellemű pécsi tükének az unokái, aki először javasolta a városunk kivilágítását — nem akarunk besötétedéskor otthon maradni, hanem inkább — mint a pestiek — neon világításban szeretnénk gyönyörködni és veszély nélkül közlekedni.

Pef

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SOMOGY MEGYEI NÉPLAP
1963 MAR - 8

Dvorszky Kornélné
Balla Irocska

1021

A BÉKE JEGYÉBEN ÜNNEPLIK MEGYÉNKBEN A NEMZETKÖZI NŐNAPOT

Jobban dolgozunk, többet adunk az országnak

Megyénk asszonyai és lányai már hetekkel ezelőtt megkezdték a felkészülést, hogy méltó módon ünnepelhessék meg az 53. nemzetközi nőnapot. Magukévá tették a pártkongresszuson elhangzottakat. A megyei aktívaülésen tett felajánlásokhoz egymás után csatlakoznak a községi nőtanácsok. Néhány felajánlás a sok közül: »Többet adunk a táji gazdaságból, több babot, több tojást, több baromfit« — ígérik a baresi, a nagyatádi és a fonyódi járás asszonyai. »Jobban dolgozunk« — mondták az üzemek nődolgozói. S az eddigi eredmények azt mutatják, hogy becsülettel állják adott szavukat.

Bonnyán az ünnep tiszteletére ezen a héten indították meg a nők akadémiáját. 120 nő vett részt az első előadáson. Kaposváron 8-án klubdélután keretében nyitják meg dr. Dvorszky Kornélné Balla Irocska festőművész kiállítását.

A községi nőtanácsok ünnepi gyűléseken emlékeznek meg a nemzetközi nőnapról. Kapósfőn az úttörők kedves ajándékkal lepik majd meg a falu asszonyait és lányait. De nemcsak a kicsik, hanem a férjek és a testvérek is felkészülnek erre a napra. A nők megbecsülését fejezik majd ki azok az ajándékok és virágok, melyeket a községekben és az üzemekben adnak át a nődolgozóknak.

Opera- és dalest Balatonbogláron

Méltóképpen akarja megünnepelni a nemzetközi nőnapot Balatonboglár. Március 8-án este 7 órakor a község nődolgozói részére a tanács, a pártés a tömegszervezetek opera- és dalestet rendeznek a Vikár Béla Művelődési Házban. »A hóvirág most, sajnos, elmarad« — mondta tegnap a tanács elnöke, de azt szeretnék, hogy virág nélkül is felejthetetlenül szép élménnyel ajándékozzák meg Boglár nődolgozóit. Ezért hívtak meg erre az alkalomra híres művészeket. Margarete Petrova, a Moszkvai Opera énekesnője, Miklós Kata, Toroczkay Tihamér magánénekesek és Környei Lajos, az Operaház tagja adnak egész estét betöltő műsort.

Az ünnepség Kotsis Ferencnek, a Hazafias Népfront községi elnökének köszöntő szavaival kezdődik. Ezután kerül sor az opera- és dalestre. Kodály, Bartók népdalfeldolgozásokat és Ulmanovszkij-, Szolovjev Szedoj-, Erkel-, Csajkovszkij-, Mozart-, Verdi-, Puccini műveiből adnak elő magánszámokat és kettősöket a vendégművészek.

Szeretettel, a dolgozó nők iránti tisztelettel készítik elő az ünnepséget, s az minden bizonnyal maradandó emlék lesz mindazoknak, akik elmennek pénteken este a Vikár Béla Művelődési Házba.

tőivel, és szám
tatott meg vel
két baráti társ
ködésének bővi
a szovjet—olasz
latok további fe
tették. (MTI)

nok
arja tenni

zőjét ajánlja: az ENSZ avat-
kozzék be Kongó belügyeibe,
az ENSZ váljék Kongó csend-
őrségévé.

A gyarmatosítók tudják —
rja a továbbiakban Zsukov —,
hogy nincs semmiféle törvé-
nyes alapjuk kongói gyámko-
lásuk fenntartására. Ezért is-
mét provokációhoz folyamod-
nak. Ezekkel akarnak ürügyet
teremteni ahhoz, hogy az
ENSZ fegyveres erői Kongó-
ban maradjanak. Elisabethvil-
le-ből egyre gyakrabban ér-
keznek jelentések a központi
kormány odaküldött csapatai
és Csombe csendőreinek össze-
tűzéseiről. Emögött az a tö-
rekvés húzódik meg, hogy va-
miképpen igazolják, miért
lenne szükséges a kongói ka-
tonai alakulatokat az ENSZ
parancsnoksága alá rendelni.

A szemleíró befejezésül sür-
geti: itt az ideje, hogy Kongó
népe tényleg élhessen kivívott
függetlenségével, megszűnjék
minden külső beavatkozás
Kongó belügyeibe. Ennek biz-
tosítása az ENSZ igazi köte-
lessége. (MTI)

az »árulistákat«, a termelés nö-
tét, hogy minden ország a sz
gazdaság szerves részeként kor
daságosabban termeljen. A
gazdasági kapcsolatainak szor
számos elméleti és gyakorlati
kérdés megoldását sürgeti. Igy
statisztikai mutatók egységes re
számítási módszerének megtere
államok közötti sokoldalú pénz
lások továbbfejlesztését, a szocia
közös bankjának létrehozását sti

A sokoldalú, bonyolult elmél
lati kérdések közül — ha csak v
vizsgáljunk meg közelebbről eg
sen azt, hogy milyen áron kerü
lomba a KGST-országok nemzet
szocialista világpiacon. A jelen
szerint a nemzetközi árucsere
a tőkés világpiacon kialakult ára
(Szó sincs tehát arról, amiről a
lenforradalmi propaganda elősz
szélt, hogy ezeket az árakat egyi
ország önkényesen diktálja. A
piaci ár objektív alap a külkere
A kapitalista viszonyokat tükröz
mészetesen csak bizonyos m
használhatják fel a tervgazdálk
szocialista országok. Közismert
tőkés világpiaci árak érzéken
módjára reagálnak a nemzetköz
gazdasági élet változásaira. A sz
gazdálkodás a belkereskedelmi
hasonlóan a külkereskedelemben
teli a stabil árakat. Ezért a szoc
piacon alkalmazott árak — kik
tőkés piac anarchista konjunktu
zásait — hosszabb időszak átlag
a tőkés világpiacon az 1957. évi á
nak érvényben. A KGST végreh
ga 1962 novemberében úgy hatá
ezeket felül kell vizsgálni, és kö
indokolt esetben a tőkés világ
1961 között fennálló átlagárak
korrigálni.

A SZOCIALISTA ORSZÁGO
SÁGI EGYÜTTMŰKÖDÉSE az
szerinti kommunista világgazdas
sának irányába fejlődik. Szükség
árak is megfeleljenek a gazdasá
ködés új, fejlettebb formáinak,
megköveteli, hogy ne csak egye
saiban, hanem elvi alapon szakít
világpiaci árakkal. A feladat ú
gazdaságilag bonyolult része itt
szocialista országok külkereskede
új, saját árrendszerre van szü
megteremti az anyagi érdekeltsé
közi kapcsolatok tervszerű fejle
termelőerőket és a fogyasztókat
kell serkentenie, hogy elősegítsé
tek lehető legteljesebb kielégíté
gal és a munkával való takaréko
nelékenység növelését — a szo
gazdaság gyors fejlődését. Vag
országos tervet sem elég